BİNBİR GECE MASALLARI

SAFA

BİNBİR GECE MASALLARI
SAFA

AFA - Binbir Gece Masalları: 8
AFA - Yayınları: 217

ISBN 975-414-158-4
Takım: ISBN 975-414-154-1

Aralık, 1992

Binbir Gece Masalları,
Dr Mardrus'ün Fransızca çevirisinden Türkçeye aktarılmıştır.

© AFA Yayıncılık A.Ş.

Yayına Hazırlayan: **Atilla Birkiye**

Dizgi: AFA Yayıncılık A.Ş.
Baskı: Gülen Ofset

AFA Yayıncılık A.Ş., Babıali Cad. Sıhhiye Apt. 19/8 Cağaloğlu - İSTANBUL

☎526 39 80

BİNBİR GECE MASALLARI

Çeviren:

Alim Şerif Onaran

AFA

Yazınsal Tarza Göre Şarkılar'ın
zarif çevirmeni dostum Pierre Louys,
Alçakgönüllülükle bu sade öykülerin
verisini kabullensin!

J.C.M.

GONCAGÜL VE DÜNYA TATLISI[1]

Anlatırlar ki, geçmiş zamanlarda ve çağlarda güç ve utku sahibi yüce bir şah varmış. Onun da incelik ve güzellikten, zarafet ve kusursuzluktan yana harika, tavırları son derece hoş ve zekâsı belirgin bir kıza sahip İbrahim adlı bir veziri varmış. Dahası, bu kız, eğlenceli toplantıları ve neşe veren şarabı çok sever, güzel yüzleri de görmezlikten gelmez, en has şiirlere ve en olağandışı öykülere de bayılırmış. Ve öylesine çarpıcı bir güzelliği varmış ki, tüm gözleri ve gönülleri, onu şarkıya döken zamanın şairlerinden birinin şu dizelerine hak verdirecek şekilde kendine çekermiş:

> O baştan çıkarıcıya vurgunum ben! Türk ve Arapları büyüleyen o kız, şeriatın, dilbilgisinin ve edebiyatın tüm inceliklerini bilir!
> Böylece bütün bu konuları birlikte tartışırken bazen bana, hain, bakın neler söyler:
> 'Ben edilgin bir varlığım; sen de beni hep bu dolaylı duruma sokmaya direnirsin! Neden böyle yaparsın? Karşılığında da, etkin duruma geçersin! Ama asla dikilme işareti de vermezsin!'
> Ben de ona derim ki 'Sana ait olan sadece yükleme işlevim değil, tüm hayatım ve tüm ruhum da senindir! Ama işlevlerin değişimi seni şaşırtmasın! Bugün artık zamanlar değişmiş, her şey alt üst olmuştur!'
> Ama yine de bu alt üst olma hakkında söylediklerime inanmak istemiyorsan, sen bilirsin! Öyle kararsızlık gösterme, benim işlevime takıl! Başın düğümünün kuyrukta çözüldüğünü bilmez misin?'[2]

1 Yurdatap'ta Üns-ül-Vücut ile Gül Demeti; Lippmann'da Ünsülvücut ile El Vard fil Akmam (*die Rose in den Kelchen:* Kupadaki Gül), Matherse'de *Rose-in-The-Bud* (Gonca Gül) *and World's Delight* (Dünya Tatlısı) şeklinde geçmektedir. (Ç.)

2 Burada gramerdeki etkin, edilgin hallerle yükleme (accusatif) hali gözönünde tutularak cinsel imalar yapılmaktadır. (Ç.)

Ve de bu genç kızın öylesine hoş ve canlı bir güzelliği varmış ki, ona Goncagül derlermiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüzüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Ve de bu genç kızın öylesine hoş ve canlı bir güzelliği varmış ki, ona Goncagül derlermiş. Hem ince zekâsından hem de güzelliğin-

den dolayı, şah, kendileriyle top oynamak için ülkesinin ileri gelenlerinin sarayda bulunmasından yararlanarak her yıl düzenlediği büyük şenliklerde onu yanında bulundurmaktan pek zevk alırmış.

Top oynamak üzere şahın çağrılılarının şenlik nedeniyle toplanmaya başladıkları gün geldiğinde görüntüden keyif almak için Goncagül pencereden bakıyormuş. Bir süre sonra oyun başlamış; ve vezirin kızı, gidip gelmeleri izler ve oyuncuları gözlerken, onların arasından büyüleyici yüzü, gülen dişleri, upuzun boyu ve geniş omuzlarıyla son derece yakışıklı bir delikanlı görmüş; onu görmekle öylesine bir zevk duymuş ki, onu gözetlemeye doyamadığı gibi, ardardına göz etmekten de kendini alamamış. Sonra dadısını çağırmış ve ona "Bunca seçkinlik gösteren şu genç adamın adını biliyor musun?" diye sormuş. Dadısı "Kızım, bunların hepsi yakışıklı ve seçkin gençler! Sen hangisinden söz ediyorsun?" diyerek yanıt vermiş. Kız da "Bekle öyleyse! Şimdi sana göstereceğim!" demiş. Sonra da eline bir elma alarak pencerenin altından geçmekte olan delikanlının üzerine atmış; o da başım kaldırıp pencereye bakmış. O zaman gülen ve karanlıkları aydınlatan bir dolunay gibi güzel Goncagül'ü görmüş; ve birdenbire, daha bakışını önüne indirmeden kendisinin baştan aşağı aşka kapıldığını hissetmiş; ve kendi kendine şairin şu dizelerini okumuş:

> Âşık yüreğim, seni kim yaraladı? Bir okçu mu, yoksa gözbebeklerinin oku mu?
> Keskin ok! Sen bir savaşçı topluluğundan mı böyle hızlı geliyorsun, yoksa sadece bir pencereden mi?

Goncagül, bunun üzerine dadısına "Ve şimdi artık bu gencin adını bana söyleyebilir misin?" demiş; o da "Ona Dünya Tatlısı derler!" diyerek yanıt vermiş. Bu sözcükleri işitince, genç kız, zevk ve heyecana düşerek başım sallamış; divanın üzerine kendini atmış; derinden derine inlemiş; ve şu dizeleri doğaçlamadan söylemiş:

Sana Dünya Tatlısı adını veren hiç mahcup olmamıştır, ey tavırlarının hoş inceliği tüm harika şeylerle bağdaşan!
Ey yükselen dolunay! Işık saçan yüzü evreni aydınlatan, dünyayı ışığa boğan!
Sen, tüm yaratıklar içinde güzelliğin tek sultanısın! Ve bana hak verecek tanıklarım var!
Kaşın en kusursuz şekilde çizilmiş nun harfi değil midir? Gözünün bademi Tanrı'nın sevecen parmaklarıyla yazılmış sad harfine benzemez mi?
Ya boyun! İstenen her şekli alan ince, bükülgen ve yeni süren dal değil midir?
Gözüpekliğin en güçlü değerlendirmeleri aştığına göre, ey atlı, üstün zarafetini ve güzelliğini övmeme artık hacet var mı?

Bu doğaçlama bitince Goncagül, eline bir yaprak kâğıt almış ve özenle aynı dizeleri üzerine yazmış. Sonra kâğıdı kıvırmış ve onu, divanın üstündeki yastığın altındaki altın işlemeli ipek bir keseye koymuş.

Hanımının bu değişik tavırlarını fark eden yaşlı dadı, onunla, uyuyuncaya kadar şuradan buradan konuşmaya koyulmuş. O zaman yastık altındaki keseden kâğıt parçasını yavaşça çıkarmış, onu okumuş ve Goncagül'ün tutkusundan emin olunca, yeniden yerine koymuş. Sonra, genç kız uyanınca, ona "Ey hanımım, ben senin için en iyi ve en sevecen öğütçüyüm! Böyle olunca aşk tutkusunun ne denli acımasız olduğunu ve boşalmaksızın bir yürekte yoğunlaşırsa, onu, çelikten bile olsa, nasıl erittiğini ve bedende hastalıklar ve sakatlıklar yaptığını sana bildirmek isterim. Aksine, aşk derdinden acı çeken bunu bir başkasına açıklarsa, onu yatıştırır!" demiş.

Dadısının bu sözlerini duyan Goncagül, ona "Ey dadı, sen aşkın ilacını bilir misin?" diye sormuş. O da "Bilirim. Bağlanılan kimseyle sefa sürmektir!" diye yanıt vermiş. Kız "Peki, bu zevke nasıl ulaşılır?" diye sorunca da "Ey hanımım, bunun için ilkin ince sözlerle do-

lu mektuplar alınır, verilir. Çünkü iki dostu birleştirmenin en iyi yolu ve güçlükleri çözümlemek ve karmaşıklıkları önlemek için yapılacak ilk iş de budur.

"Eğer senin...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Eğer senin, ey hanımım, yüreğinde sakladığın bir şey varsa, bana onu açmaktan çekinme; şayet bu bir sır ise, onu kimseye açmadan olduğu gibi saklarım; ve hiç kimse sana, senin en küçük arzunu bile yerine getirmede ve yollayacağın haberleri başını gözünü esirgemeyerek gizlice taşımada benim kadar yardımcı olamaz!" demiş.

Goncagül dadısının bu sözlerini işitince, sevinçten aklı başından uçacak gibi olmuş; ama başına gelebilecek belalardan sakınmak için her tür dengesiz söz söylemekten kaçınmış; ve kendi kendine "Henüz sırrımı hiç kimse bilmiyor; bu kadının da belirli bağlılık kanıtları göstermeden önce öğrenmemesi güvenliğim açısından daha doğru olur!" demiş. Ama kadın ona yeniden "Çocuğum, geçen gece rüyamda bana bir adam göründü ve bana 'Bil ki senin genç hanımınla Dünya Tatlısı birbirine âşıktır; ve sen, büyük bir yarar sağlamak istiyorsan, onların haberlerini birbirine ulaştırarak ve büyük bir gizlilikle onlara hizmet ederek bu serüveni kolaylaştırabilirsin!' dedi. Ben sana gördüğüm rüyayı anlatıyorum! Şimdi karar vermek sana düşer!" demiş. Goncagül ona "Ey dadı, sen gerçekten sır saklamayı bilir misin?" diye sormuş. O da "Seçkin yürekler için ruhlar içinde bir ruh olduğum halde bir an olsun benden kuşku duyman mümkün müdür?" demiş. Genç kız, o zaman, artık kararsızlığı bı-

rakmış ve üzerine şiir yazdığı kâğıdı çıkarıp ona vermiş ve "Bunu acele Dünya Tatlısı'na götür ve yanıtını bana getir!" demiş. Dadı hemen ayağa kalkmış ve Dünya Tatlısı'nın yanına giderek ilkin elini öpmüş; ve de en kibar ve nazik deyimlerle onu övmüş. Sonra da kâğıdı kendisine vermiş.

Dünya Tatlısı, kâğıdı açıp okumuş. İçeriğinin anlamını kavrayınca, kâğıdın arkasına şu dizeleri yazmış:

Aşkın erittiği yüreğim, tutkuyla çarpıyor. Çılgınca atılımlarını engellemek istiyorum, ama ne mümkün! Durumum duygularımı açığa vuruyor!
Gözyaşlarım taşınca, yüreğime 'Gözlerim ağrıdığından yaşarıyor!' diyorum. Böylece ondan gerçek nedeni değiştirerek içtenliğimi gizlemeyi düşünüyorum.
Daha dün tüm bağlardan özgürdüm; yüreğim ferahtı; aşkı hiç bilmiyordum. Ama yüreğim aşkla dolu uyandım.
Sana durumumu bildiriyorum ve aşktan yana şikâyetlerimi anlatıyorum; tutkunun yüreğini yaktığı ve bahtın kıyıcılıkla vurduğu bir zavallıya acıyasın diye!
Bu sızlanmayı sana gözyaşlarımla çiziktiriyorum; aşkın neden olduğu derdi sana daha iyi kanıtlasın diye!
Ayın saygıyla önünde eğildiği ve tutsak düşen yıldızların onurlandırdığı, güzelliğin özenle tülünü üzerine yaydığı bir yüzü, Tanrı cümle zarardan korusun!
Güzellik bakımından, onun eşini hiç görmedim! Onun boyu! Onun salındığını görerek dallar, salınmayı öğrenirler!
Şimdi eğer bir can sıkma nedeni olmayacaksa, senden kalkıp beni görmeye gelmeni yalvarmaya yürekleniyorum. Bilsen bu benim için ne büyük bir ödül olacaktır!
Belki de kabul edersin umuduyla, sana canımı bağışlıyorum. Gelişin benim için Cennet olacak, reddetmen de Cehennem!

Bunları yazınca kağıdı katlamış ve "Anacığım, hanımım, benim hayrıma etkilemen için senin iyilikseverliğine güveniyorum!" diye-

rek dadıya vermiş. O da "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş; ve kâğıdı alıp hemencecik hanımına götürmüş.

Goncagül, kâğıdı alarak dudaklarına, sonra da alnına götürmüş; açıp okumuş. Anlamını iyice kavrayınca, altına şu dizeleri yazmış.

Yüreği güzelliğimizle vurulmuş olan sen, sabretmeyi aşkla birleştirmekten korkma!
Belki de bu, aşkının gönülden olduğunu ve yüreğinin bizim yüreğimizin tanıdığı aynı acılarla sarsıldığını anladığımızda, birbirimize sahip olmanın bir yolu olacaktır!
Sonunda birleştiğimizi görmek arzuna, biz de aynı arzuyla katılıyoruz; ama, bizi gözetenlerden korktuğumuz için kendimizi tutuyoruz.
Bil ki, kapkaranlık gece, üstümüze çökünce, bizi ateş öyle sarıyor ki, içimiz tutuşup yanıyor.
O zaman arzunun kıyıcı işkenceleri yatağımızdan uykuyu kovuyor ve bedenimizi sızlatan bir acı sarıyor.
Yine de unutma ki, âşıkların ilk görevi, aşklarını başkalarından gizlemektir! Bundan dolayı bizi başka gözlerden koruyan örtüyü kaldırmaktan sakın!
Ve şimdi içimin bir delikanlının aşkıyla tıka basa olduğunu haykırmak istiyorum. Oysa bu duygular barındıkları yerde kalmalıdırlar!

Bu dizeleri yazıp bitirdikten sonra...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Bu dizeleri yazıp bitirdikten sonra, kâğıdı katlamış ve dadıya vermiş. O da alıp saraydan çıkmış. Ama talih tam o sırada onun, Goncagül'ün babası vezirin mabeyincisiyle karşılaşmasını istemiş; ve mabeyinci ona "Günün bu saatinde nereye gidiyorsun?" diye sormuş. Kadın bu sözleri duyunca, büyük bir telaşa kapılmış ve "Hamama!" diye yanıt vermiş; ve yolunu sürdürmüş; ama o telaş içinde, kuşağının kıvrımına pek iyi yerleştirmemiş bulunduğu kâğıdı düşürmüş olduğunu fark etmemiş. Onun durumu böyleyken, saray kapısının yakınında yere düşmüş olan mektubu bulan bir hadımağası çabucak vezire götürmüş.

Tam o sırada vezir hareminden çıkmış, kabul salonundaki divanına oturmak üzere imiş. Böylece olanca rahatlığıyla orada otururken, hadımağası elinde söz konusu mektupla huzura girmiş ve ona "Efendim, bu mektubu evin içinde buldum; hemen yerden alarak size getirdim!" demiş. Vezir, mektubu onun elinden almış, açmış ve üzerine söz konusu dizelerin yazılmış bulunduğunu görmüş. Bunları okumuş, anlamlarını kavrayınca, yazıları incelemiş ve bunların tartışmasız kızı Goncagül'ün elinden çıktığını anlamış.

Bunu anlayınca, ayağa kalkmış ve kızının anasının, yani karısının yanına geçmiş; öylesine ağlamış ki, sakalı baştan aşağı ıslanmış. Karısı da ona "Seni böylesine ağlatan nedir, efendim?" diye sormuş. O da "Şu kâğıdı al, bak bakalım içinde ne var?" diye yanıt vermiş. Kadın kâğıdı almış, açıp okumuş ve bunu kızı Goncagül ile Dünya Tatlısı arasında bir haberleşme aracı olduğunu anlamış. Bunu anlayınca yaşlar gözlerinin ucuna kadar gelmiş; ama kendine egemen olmuş ve gözyaşlarını tutarak vezire "Efendim, gözyaşı dökmenin hiçbir yararı yok; tek geçerli fikir, onurunu korumak ve işi kızından gizlemektir!" demiş. Ve onu teselli etmeyi ve kederini hafifletmeyi sürdürmüş. Vezir de ona "Ben kızımdan ve tutkusundan çok endişe edi-

yorum; Sultan'ın Goncagül'e büyük bir sevgiyle bağlanmış olduğunu bilmiyor musun? Ve de benim bu işten duyduğum kaygı iki nedene dayanıyor: Birincisi benimle ilgili; çünkü kız, benim kızım! İkincisi Sultan'la ilgili; o Sultan ki, Goncagül gözdesi olduğuna göre, bundan büyük karışıklıklar çıkar!" demiş. Kadın "Bekle biraz, Tanrı'ya sığınmak için namazımı kılıp dua edeyim!" diye yanıt vermiş ve hemen Sünnet'in gereklerine uyarak namaza durmuş ve kılınacak namazı kılıp okunacak duaları okumuş.

Bu ibadet bitince, kocasına "Bahr–el–Kunuz denen denizin ortasında Çocuğunu Yitiren Ana adlı bir dağ vardır. Hiç kimse sonsuz güçlükleri göze almadan bu yere ulaşamaz. Sana burada kızımız için bir oturma yeri yaptırmanı öğütlerim!" demiş.

Karısıyla bu konuda uyum halinde olan vezir, Çocuğunu Yitiren Ana adlı bu dağda ulaşılamaz bir saray yaptırmaya ve Goncagül'ü, ertesi yıl başında yenilenmek kaydıyla bir yıl yetecek kadar azık sağlamaya özen göstererek ve yanında hizmet görecek ve eşlik edecek kimseleri de sağlayarak, burada kapamaya karar vermiş. Ve bir kez bu kararı alınca, vezir, doğramacıları, duvar ustalarım, mimarları toplamış ve onları bu dağa yollamış. Onlar da orada dünyada eşi görülmedik ve ulaşılamaz bir saray yapmışlar.

O zaman vezir, gezi hazırlıklarına başlamış; kervan düzenlenmiş ve geceleyin kızının dairesine gelerek yola çıkmasını buyurmuş. Bu buyruğu alan Goncagül, ayrılığın acısını tüm ağırlığıyla yüreğinde duyumsamış ve bir kez saraydan çıkıp bütün hazırlıkların tamamlandığının farkına varınca, durmaksızın ağlamaktan kendini alıkoyamamış. O zaman, Dünya Tatlısı'na başına geleni ve bedenini ürperten ve en sert kayaları bile eritecek kadar şiddetle duyduğu aşk ateşini ve gözyaşlarını bildirmek için kapı üzerine şu dizeleri yazmış:

> Ey ev! Eğer sevgili sabahleyin, âşıkların işaretleriyle selam vererek geçerse, ona, bizden yana hoş ve kokulu bir selam sarkıt! Çünkü bahtın bizi bu gece nereye sürükleyeceğini bilmiyoruz.

Bu gezinin beni nereye taşıyacağını da bilmiyorum. Çünkü çabucak ve yanıma doğru dürüst eşya almadan beni alıp götürüyorlar!
Gece gelecek ve sık tüylü bir kuş perde perde yükselen şikâyetli ötüşüyle, dallar üzerinde, hüzünlü bahtımızın haberini haykıracak!
Kendi dilinde 'Ey ıstırap! Sevdiğinden ayrılmak ne acı!' diyecek.
Ve ben, ayrılık kadehlerini dolu ve bahtın onları, kendimize karşın, bize sunulmaya hazır tuttuğunu görünce, bahtıma boyun eğerek, gözyaşlarımla da karıştırarak onu içtim. Ama bahta boyun eğme, çok iyi anlıyorum ki, bana asla unutmayı sağlamayacak!

Bu dizeleri çiziktirdikten sonra...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Bu dizeleri kapıya çiziktirdikten sonra, tahtırevanına binmiş ve kervan yola koyulmuş. Ovaları, çölleri aşmışlar; böylece, kıyısında çadırlarını kurdukları El Kunuz denizine ulaşmışlar; burada büyük bir gemi yapmışlar ve kızı, yanında bulunanlarla birlikte gemiye bindirmişler.

Vezir kervanı yönetenlere, kızı dağın tepesindeki saraya kapattıktan sonra, kıyıya dönünce gemiyi yakmayı ihmal etmemelerini buyurduğundan, bu buyruğa uymuşlar; ama sonra da yaptıkları işten ötürü gözyaşları dökerek vezirin yanına dönmüşler. Onların durumu böyleymiş.

Dünya Tatlısı'na gelince, ertesi sabah uyandığında sabah namazını kılmayı savsaklamamış ve âdeti gereğince sultanın hizmetinde bulunmak üzere atına binmiş. Vezirin kapısı önünden geçerken ora-

ya çiziktirilmiş olan dizeleri görmüş, bunu görünce neredeyse bayılacaknış; ve altüst olan bağrını ateşler yakmış. Bunun üzerine evine dönmüş ve orada sabırsızlığın, tedirginliğin ve sıkıntının pençesinde, bir an bile yerinde kalamanış. Sonra, gece olduğundan ve durumunu evdekilerin anlayacağı endişesiyle, şaşkın ve bitkin, sokaklarda başıboş dolaşmak için çabucak evden çıkmış.

Böylece bütün gece ve sabahın ilk saatlerinde, yoğun sıcaklık başına vurup azap verici susuzluk kendisini sarınca dinlenmeye zorlanmış. Böylece bir ağacın gölgelediği nehir kenarındaki bir yere gelmiş; orada oturmuş ve içmek için avcuna su almış. Ama, bu suyu ağzına götürünce hiçbir tat bulmamış; aynı sudaki yansımasına bakarak şeklinin değişmiş olduğunu ve benzinin sarardığını; sonra da yürümekten ve yorgunluktan ayaklarının şiştiğini görmüş. O zaman uzun uzun ağlamış ve gözyaşları yanaklarından süzülürken, şu dizeleri okumuş:

Âşık, sevdalısının aşkından sarhoş olur, arzularının yoğunluğundan sarhoşluğu artar.
Aşkının verdiği çılgınlıkla dolaşır; hiçbir yerde sığınak bulamaz; yediği içtiğinden zevk almaz olur.
Âşık, dostundan uzak, yaşama sevincini duyabilir mi? Ah! Bu inanılmaz bir şey!
Aşk içime yerleşeli beri eriyip tükenmekteyim! Ve sel gibi akan gözyaşları yüzümü ıslatıyor!
Oh! Bu azap içindeki yüreği yatıştıracak dostu ya da kabilemden birini ne zaman göreceğim!

Bu dizeleri okuyarak Dünya Tatlısı toprağı ıslatıncaya kadar ağlamış; sonra kalkıp o yörelerden uzaklaşmış. Öylece, kırgın ve üzgün, ovalara çöllere doğru yol almış giderken ansızın karşısına boynu korkunç, yelesi iyice kabarık ve başı bir kubbe gibi, ağzı bir kapıdan geniş ve dişleri filin dişine benzer irilikte bir arslan çıkmış; onu

görünce yitip gideceğinden bir an bile kuşku duymamış ve Mekke doğrultusunda dönerek iman tazelemiş; ve ölümüne hazırlanmış. Ama tam o anda, eski kitaplarda, arslanların sözcüklerin yumuşaklığına duyarlı olduklarını, övülmekten zevklendiklerini ve böylece insanlara yakınlık duyduklarını okumuş bulunduğunu hatırlamış. O zaman arslana "Ey ormanların, ovaların gözüpek arslanı! Ey yiğitlerin korkulan şahı, ey hayvanların sultanı! Yüce varlığının önünde aşkın tükettiği, tutkunun hiçe indirdiği, aklını başından aldığı zavallı bir âşık görüyorsun! Sözlerimi işit ve benim şaşkınlığıma ve ıstırabıma acı!" diyerek konuşmasını sürdürmüş.

Arslan bu nutku işitince, birkaç adım çekilmiş ve kıçı üzerine oturmuş; başını Dünya Tatlısı'na doğru kaldırmış ve kuyruğu ve ön pençeleriyle oynamaya koyulmuş. Bu çeşitli hareketleri gören Dünya Tatlısı şu dizeleri okumuş:

Ey çöllerin arslanı, yüreğimi bağlayan sevgiliyi bulmadan beni öldürecek misin?
Ben değerli bir av hayvanı değilim! Yo, hayır! Ne etim var, ne yağım! Çünkü bedenim dostun yitişiyle eriyip tükenmiş, yüreğim yıkılmıştır!
Ancak tabuta yaraşacak bir ölüyü neylersin?
Ey kavga dövüşün fırtınası içindeki arslan!
Bana kötü davranırsan, beni kıskananların sevincine neden olursun!
Ben gözyaşlarında boğulmuş, dostun yokluğuyla kalbi kırık, zavallı bir âşıktan başka bir şey değilim!
Ne oldu acaba o dost? Ey tedirgin gecelerimin kederli düşünceleri!
Bak artık yaşamamın şimdiden hiçe dönüşüp dönüşmediğini bile bilmiyorum!

Arslan bu dizeleri işitince, ayağa kalkmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Arslan bu dizeleri işitince, ayağa kalkmış; gözleri yaşla dolu, olanca sevecenliğiyle Dünya Tatlısı'na doğru ilerlemiş; diliyle ellerini ayaklarını yalamaya başlamış. Bunu izleyerek, kendisini izlemesini işaretle anlatarak önden yürümeye başlamış. Dünya Tatlısı arslam izlemiş; ve ikisi birlikte böylece belli bir süre yol almışlar. Yüksek bir dağa tırmandıktan ve yamacından aşağı indikten sonra, ovada kervanın izlerine rastlamışlar. O zaman Dünya Tatlısı, dikkatle bu izleri sürmeye koyulmuş ve arslan, onu böyle iz üzerinde görünce, araştırmalarını tek başına yapması için onu bırakmış ve kendi işleriyle meşgul olmak üzere oradan ayrılmış.

Dünya Tatlısı'na gelince, gece gündüz kervanın izini izlemeyi sürdürmüş; böylece deniz kıyısına gelmiş; deniz kumlarının bittiği yerde izlerin kaybolduğunu ve birbirini izleyen dalgaların uğultusunu duymuş; ve kervanın o noktadan sonra denizde yol aldığım anlayarak sevgilisini yeniden bulma umudunu bütünüyle yitirmiş. O zaman gözyaşlarını akıtmış ve şu dizeleri okumuş.

Şimdi dost öylesine uzak ki ve sabrım öylesine tükendi ki!
Denizin uçurumlarını aşıp ona nasıl ulaşmalı!
Ciğerim böyle yanarken nasıl vazgeçerim onu bulmaktan?
Gözlerimi uyku yerine uykusuzluk mu bürüsün?
Oturduğumuz yerleri ve toprağımızı terk ettiği günden beri, yüreğim alevler içinde! Ah! Hem de ne korkunç alevler!
Ey, yüce nehirler! Seyhun, Ceyhun ve sen Fırat! Gözyaşlarım sizin sularınız gibi akıyorlar!
Akıyorlar ve tufanlardan ve yağmur sonralarında sizdeki taşmalardan da fazla taşıyorlar!
Gözkapaklarım bu denli akan gözyaşlarıyla öylesine inciniyor ki, sanki yaralar açılıyor içlerinde...
Ve yüreğim bunca kıvılcımdan ateş alıyor.

Tutkumun ve tüm arzularımın sürüleri yüreğime saldırışa kalkıyor.
Ve sabrımın ordusu yenilmiş ve perişan!
Hiç sakınmadan yaşamımı aşk uğruna feda ettim.
Ama yaşamımı feda etmem, uğradığım belaların en hafifi!
Aydan daha parlak o göz kamaştıran güzelliği yasak edilen surlar içinde görmüş olmasından dolayı gözlerim cezalandırılmalı mı?
Suskunum şimdi, yüreğim o iri harika gözlerinin yaysız fırlattığı oklarla delik deşik!
Hareketlerinin uyumu ve bükülgenliğine söğüt gövdesindeki yeni süren bir dal bile erişemez!
Tüm ruhumla acılarımı, dertlerimi yatıştırsın diye ona yalvardım.
Ama o beni şu gördüğünüz mahzun hallere düşürdü.
Ve baştan çıkaran bakışı felaketim oldu!

Bu dizeleri okuduktan sonra öylesine ağlamış ki, kendini kaybederek baygın düşmüş ve uzun bir süre bu halde kalmış. Ama bir kez baygınlığından kurtulunca, başını sağa sola çevirmiş ve içinde kimseler bulunmayan bir çölde bulunduğunu anlayınca vahşi hayvanların avı olmaktan korkmuş ve yüksek bir dağa tırmanmaya başlamış; bu dağın tepesinde, bir mağaradan gelen bir insan sesi duymuş. Sesi iyice dinleyerek, bunun, dünyayı terk etmiş ve kendini ibadete vermiş bir keşişin ağzından çıkmakta olduğunu anlamış. Bu mağaraya yaklaşmış ve keşişten hiçbir yanıt almaksızın ve dışarı çıktığım görmeksizin kapısını üç kez çalmış. Bunun üzerine iç çekip şu dizeleri okumuş:

Ey arzularım, maksadınıza nasıl ulaşacaksınız?
Ey ruhum, kederlerini, ıstıraplarını ve kahırlarını nasıl unutacaksın?
Tüm felaketler birbiri ardından gelip yüreğimi yıpratıyor.
Daha gepegenç iken saçlarımı ağartıyor.
Beni tüketen tutkuyu tatlılaştıracak hiçbir yardım gelmiyor.
Ruhuma çöken yükü hafifletecek hiçbir dost yok!
Arzularımın uyandırdığı acıları kime anlatabileceğim?
Şimdi baht böylesine benden yüz çevirmişken...

Oh! Lütfedin acıyın bu çaresiz aşığa!
O ki, ayrılığın ve terkedilişin bardağından içmiştir!
Ateş bu yüreğin içindedir; ciğerim parça parça!
Ayrılık işkencesini arttırdıkça akıl da uçup gitti!
Yaşamımda hiçbir gün, onun oturduğu yere gelip kapısında yazılı bulunan dizeleri okuduğum günden daha dehşetli olmamıştır!
Ah, ne kadar ağladım! Yakan gözyaşlarını toprağa içirdim!
Ama sırrımı yakınlarımdan da, ellerden de sakladım.
Şu dünyanın hallerini görmemek için bu mağaraya sığınmış olan keşiş!
Sen de acaba aşkı tattın mı, senin de aklın başından uçup gitti mi?
Ama ben, bütün bunlara karşın, bütün bu olup bitenlere karşın,
Eğer maksadıma ulaşırsam, hiç kuşkusuz dertlerimi de, kaygılarımı da unutacağım!

Bu dizeleri okuyup bitirince, mağaranın kapısının açıldığım ve birinin "Allah'ın acıması senin üstüne olsun!" diye haykırdığını işitmiş.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve birinin "Allah'ın acıması senin üstüne olsun!" diye haykırdığım işitmiş. O zaman kapıdan içeri girmiş ve keşişe barış dilemiş; o da dileğine yanıt vermiş. Ve kendisine "Senin adın ne?" diye sormuş; o da "Adım Dünya Tatlısı'dır!" demiş. Keşiş "Buraya gelişinin nedeni nedir?" diye sormuş. Bunun üzerine ona, başından sonuna kadar öyküsünü ve başına gelen her şeyi anlatmış. Keşiş ağlamaya başlamış ve ona "Ey Dünya Tatlısı, yirmi yıl var ki buralarda oturuyorum; ve burada oturduğumdan beri, düne kadar, hiç kimseyi görmedim. Gerçekten dün, ağlamalar ve gürültüler işittim; ve bu seslerin geldiği yana bakarak, birçok insan ve kıyıda kurulmuş çadırlar gördüm. Sonra bu kimseler bir gemi yaptılar, içine girip denize açıldılar. Kısa bir süre sonra geri döndüler; gittikleri sıradaki kadar kalabalık değillerdi; gemiyi parçaladılar ve geldikleri yoldan çekilip gittiler. Samyorum ki sen, kesinlikle gidip de dönmeyenleri aramaktasın, ey Dünya Tatlısı! Böyle olunca senin kederinin yoğunluğunu anlıyorum; ve seni mazur tutuyorum! Bununla birlikte bil ki; aşk acılarını çekmemiş olan bir âşık bulunamaz!" demiş; ve keşiş şu dizeleri okumuş:

Ey Dünya Tatlısı, sen beni kaygısız ve yüreği ferah sanıyorsun.
Ve de tutkunun ateşinin beni bir çamaşır gibi büküp açtığını hiç bilmiyorsun.
Daha çocukluk yıllarında aşkı tanıdım.
Daha meme emerken aşkın damarlarıma geçtiğini hissettim.
Uzun yıllar aşkı yaşadım, o kadar ki bu konuda ünlendim.
Ve beni aşkın kendisine sorsan 'Onu tanırım!' diyecektir.
Aşkın şarabını içtim ve acı sarhoşluğunu tattım.
Gördüğün sadece benim hayalimdir, bedenim öylesine harap olmuştur ki!
Bir zamanlar çok güçlüydüm; şimdi gücüm kalmadı.
Ve sabrımın ordusu, bakışların kılıcı altında kahroldu.
Sınanmadan aşka ulaşacağını sanma,
Çünkü çok eski zamanlardan beri aykırı durumlarla karşılaşılır.
Aşk, tüm âşıklar için kendi hükmünü verir:
'Acımasızlık derecesinde unutmak yasadışıdır!' diyerek!

Ve keşiş bu dizeleri okuyup bitirince, Dünya Tatlısı'na yaklaşmış ve onu bağrına basmış; ikisi birlikte öylesine ağlamışlar ki, dağlar onların iniltisinden çınlamış ve sonunda baygın düşmüşler.

Yeniden kendilerine geldiklerinde, karşılıklı olarak, artık birbirlerini Yüceler Yücesi Tanrı önünde kardeş bileceklerini yeminle perçinlemişler; ve keşiş Dünya Tatlısı'na "Bu gece ibadet edip yapılacak şey hakkında Tanrı'ya danışacağım" demiş. Dünya Tatlısı da "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş. Ve işte onların durumu böyleymiş.

Goncagül'e gelince, onunki de şöyle:

Ona eşlik edenler kendisini Çocuğunu Yitiren Ana Dağı'na götürdüklerinde, kızı, onun için hazırlanan saraya sokmuşlar; Goncagül dikkatle yöresini incelemiş ve her şeyin yolunda olduğunu görmüş. Sonra ağlamış ve "Ey saray, Allah için sen harikasın! Ama duvarların içinde dostun varlığı noksan!" diye haykırmış.

Sonra, adada kuşların barındıklarını fark etmiş; maiyetindekilere, ağlar gererek bu kuşları yakalamalarını ve yakalanır yakalanmaz kafeslere koymalarını, sonra da saraya getirmelerini buyurmuş. Buyruğu hemen yerine getirilmiş. O zaman Goncagül pencereye dirseklerini dayayarak oturmuş ve anılarına dalıp gitmiş. Bu, içinde, geçmiş günlerin ateşini, onları tutuşturan ve alıp götüren arzuları uyandırmış; özlem gözyaşları döktürmüş; ve okuduğu şu dizelerle anılarını yenilemiş:

Ruhumu saran aşktan yakınmalarımı, sevgiliden uzaklaşmanın bende neden olduğu azabı ve bağrımı yakan ateşi kime anlatayım? Yoksa korkarak susayım mı?
Bedenim bir çubuk kadar cılız! Yakan ateşle, yokluğun hüznüyle ve inlemelerle tükenmişim!
Anılarımın beni sürüklediği bu şaşkınlık halini görecek dostun gözleri nerede?
Sevgilimin gelemeyeceği bir yere beni taşıyarak yetkilerini aştılar!
Sabahları, akşamları; güzelliğiyle, doğan dolunaya utançla baş eğdiren, endamının bükülgenliği yeni süren bir dalınkini aşan dosta, binlerce selamımı götürsün diye güneşi görevlendiriyorum.
Eğer güller yanaklarına öykünürlerse, onlara 'Bilemezsiniz ey güller, yanağına benzemeyi! Siz başka yanakların gülleriyseniz!' derdim.
Ağzı, alev saçan bir ocağın ateşini söndürecek bir tükürük damıtır.
O benim yüreğimken, canımken, ıstırabımken, derdimken, ilacım ve sevgilimken onu nasıl unuturum?

Ama gece, karanlığıyla ortalığı sarınca, Goncagül, arzularının yoğunlaştığını duyumsamış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Goncagül, arzularının yoğunlaştığını ve kavuran dertlerinin, anılarının yeniden uyandığını duyumsamış. O zaman şu dizeleri okunuş:

İşte gece, karanlığıyla birlikte, yoğun tutkuları ve dertleri bana getiriyor!
Ayrılığın azabı içimde barınmakta, düşüncelerim beni tüketmekte; tutkum beni coşturuyor, taşkınlığım içimi kavuruyor ve gözyaşlarım değerli bir sırrı açığa vurarak bana ihanet ediyor.
Benim gibi âşık olunca, bitkinliği, tükenmişliği ve acıları durdurmanın çaresi bulunamıyor.
Yüreğimdeki cehennem ateşi gittikçe daha fazla artıyor; ve alevlerinin yoğunluğu ciğerimde uçurumlar açıyor.
Ayrılık gününde, sevgiliye veda edemedim. Ah pişmanlıklar! Ah ıstırap!
Ama sen, çektiklerimi dosta anlatacak olan ey geçip giden yolcu! Ona, hiçbir kalemin tasvir edemeyeceği acılara katlandığımı söyle!
Vallahi! Sevgiliye aşktan yana hep bağlı kalacağım, buna yemin ederim! Çünkü aşkın kitabında yemin geçerlidir.
Ey gece! Git götür selamımı o sevgiliye; ve ona uykusuzluklarımın tanığı olduğunu söyle!

Ve Goncagül işte böyle sızlanıyormuş!

Dünya Tatlısı'na gelince, onun durumu da şöyleymiş:

Keşiş ona "Vadiye in ve bana çok sayıda hurma lifi getir!" demiş. O da inmiş ve istenen liflerle geri dönmüş; keşiş bunları almış ve içinde saman taşınan hasırlara benzer bir hasır örmüş; sonra da Dünya Tatlısı'na "Bil ki vadinin dip tarafında, bir tür balkabağı yetişir; bunlar olgunlaşınca kurur ve kökünden kopar. İn de bu kuru balkabaklarından bir miktar topla ve onları bu hasıra bağla. Ve hep-

sini birden suya at! Ama sen de üzerlerine binmeyi unutma! Akıntı seni açık denize sürükleyecektir; sonunda da amacına ulaşırsın! Ve de unutma ki, tehlike göze alınmadan maksada ulaşılmaz!" demiş. O da "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş. Bunu izleyerek keşiş ona hayırlar dilemiş; o da veda etmiş ve kendisine öğütlenen her şeyi yapmakta kusur etmemiş.

Kabaklarla birlikte sürüklenen hasırın üzerinde denize açılınca, şiddetli bir rüzgâr çıkmış ve onu çabucak iterek keşişin gözlerinden uzaklaştırmış. Dalgalarla öylesine sallanmış ki, bazen kabaran dalgaların tepesine çıkmış, bazen de fırın gibi derin çukuruna gömülmüş; böylece denizin şiddetinin oyuncağı olarak üç gün üç gece yol almış; sonunda bahtın güler yüzü onu Çocuğunu Yitiren Ana Dağı'nın eteklerine atmış. Başı dönmüş bir piliç durumunda açlıktan ve susuzluktan bitkin kıyıya ulaşmış; ve orada dereler, cıvıldayan kuşlar ve meyve salkımlarıyla donanmış ağaçlar bulmakta gecikmemiş; ve bu meyveleri yiyerek açlığını, bu saf suyu içerek susuzluğunu gidermiş. Sonra adanın içine yönelmiş ve uzaktan bembeyaz bir şey görerek yaklaşmış; bunun, duvarları dimdik, gösterişli bir saray olduğunu anlayarak kapalı olan kapısına doğru yönelmiş. Bunun üzerine oraya oturmuş ve üç gün boyunca yerinden hiç kıpırdamamış; bu sürenin sonunda kapı açılmış, bir hadımağası dışarı çıkıp kendisine "Sen nereden geliyorsun? Ve nasıl oldu da buraya kadar gelebildin?" diye sormuş. O da "Ben İsfahan'dan geliyorum! Mallarımla birlikte deniz üzerinde yol almakta idim; gemimiz fırtınadan parçalandı, dalgalar da beni bu adaya attı!" diye cevap vermiş. Bu sözleri duyunca, köle, ağlamaya başlamış, sonra da Dünya Tatlısı'nın boynuna atılarak, ona "Allah yaşamını bağışlasın, ey dost yüzlü kişi! İsfahan benim ülkemdir; ve çocukluğumdan beri sevdiğim ve bütün varlığımla bağlı bulunduğum amcamın kızı da orada yaşamaktadır. Ama bir gün bizimkinden daha kalabalık bir kabilenin saldırısına uğradık; kabilemden çok kişiyi tutsak aldılar; ben de içlerindeydim. O sırada daha çocuk olduğumdan, değerimi arttırmak için yumurtalarımı aldılar ve sen beni şimdi bu halimle görüyor-

sun!" demiş. Sonra hadımağası, Dünya Tatlısı'na yeniden hoş geldin dedikten sonra, onu sarayın büyük avlusuna sokmuş.

O zaman altın kapılı gümüş kafeslerdeki, Tanrı'ya şükrederek tatlı ötüşen kuşlar ile sık yapraklı ağaçlarla çevrili harika bir havuz görmüş. İlk kafesin yanına yaklaşmış, dikkatle incelemiş ve öterken sanki "Ey yüce gönüllü varlık!" der gibi olan bir kumru görmüş. Ve Dünya Tatlısı, bu ötüşü duyunca baygın düşmüş; sonra bir kez kendine gelince, derinden iç çekmiş ve şu dizeleri okumuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Derin derin içini çekmiş ve şu dizeleri okumuş:

Eğer benim gibi, ey kumru, aşk çılgını isen, Tanrı'ya seslen ve 'Ey yüce gönüllü varlık!' diye kuğurda!
Ötüşün bir neşe ötüşü mü, yoksa çeken bir yüreğin aşk şikâyetleri midir, kim bilir?
Sevgilinden ayrıldığın için mi inliyorsun, bu yüzden zayıf ve baygın mı düştün; yoksa, aşkının coşkusunu mu yitirdin?
Eğer öyleyse, şikâyetlerini açıklamaktan ve yüreğini dolduran eski aşkı haykırmaktan kendini alıkoyma!
Bana gelince, Tanrı sevgilimi korusun, onu kemiklerim toz oluncaya kadar asla unutmayacağıma yemin ederim!

Bu dizeleri okuyup bitirince, öylesine ağlamaya başlamış ki, düşüp bayılmış. Yeniden kendine gelince, ikinci kafesin bulunduğu ağaca kadar ilerlemiş, içinde bir tahtalı güvercin görmüş; sanki "Ey Sonsuz Varlık, seni ululârım!" der gibi ötüyormuş. Bunu duyan Dünya Tatlısı uzun uzun içini çekmiş ve şu dizeleri okumuş:

Şikâyetçi tahtalı güvercin 'Ey Sonsuz Varlık, tüm felaketlere karşın seni ululârım!' demiş. Ey Sonsuz Varlık! Umarım ki, iyiliğinle, bu sürgün ülkesinde, benim sevgilimle birleşmemi sağlarsın!
Kaç kez kokulu baldan oluşmuş dudaklarıyla gözümde belirdi ve beni her zaman daha yanıp tutuşmuş bıraktı.
Ateşler yüreğimi tutuştururken ve onu küle indirgerken, taşıp yanaklarımdan süzülen gözyaşları döktüm ve kendi kendime:
'İnsanoğlu deneyden geçmeden güçlenmez! Ben de dertlerime katlanmak istiyorum. Ve Tanrı benim yüreğimin sahibiyle birleşmeme izin verirse, servetimi, benim benzerim âşıklardan

oluşan topluluğu barındırmaya harcayacağım. Kuşları kafeslerinden kurtaracağım ve mutluluğumda, yas giysilerinden soyunacağım!' diye haykırdım!

Bu dizeleri okuyup bitirince, üçüncü kafese yaklaşmış; içinde bir bülbül bulunduğunu görmüş ve onu görür görmez kuş ötmeye başlamış. Onu dinlerken Dünya Tatlısı şu dizeleri okumuş:

Oh! Aşktan baygın bir sevgilinin sesine benzer tatlı ötüşünü duyurunca bülbül beni nasıl da büyüledi!
Âşıklara acıyın! Pek çok geceleri kendilerinden geçerek, arzu ve tedirginlik içinde geçirir onlar! Üzüntüleri öylesine kıyıcıdır ki, sabahı gelmez uykusuz gecelerden başka bir şey tanımamış gibidirler!
Bana gelince, sevdiğimi tanıyalıdan beri, aşkıyla zincire vuruldum; böylece zincirlenince, gözyaşları da zincirleme yanaklarımdan aktı.
Ve kendi kendime 'İşte gözlerimden zincirleme gözyaşları akıyor ve beni baştan aşağı zincirliyor. Böylece taşan, aslında bu biçime dönüşmüş ateştir!' diye haykırıyorum.
Sevgilimin uzaklaştığı anda kırıldım ben! Sabrımın hazinesi tükendi ve gücüm eriyip bitti.
Kuşkusuz! Eğer talih adil davranırsa, beni sevgilimle birleştirecektir!
Ve şimdi, korkuların, tedirginliğin ve terkedilişin beni ne kertede tükettiğini göstermek için sevgilinin önünde bedenimi soyabileyim diye Tanrı beni bir örtüyle örtsün!' diye haykırdım!

Bu dizeleri okuyup bitirince, dördüncü kafese doğru ilerlemiş ve içinde bir bülbül[1] bulunduğunu görmüş; kuş onu görünce hemen şikâyetçi nağmelerle ötmeye başlamış. Ve Dünya Tatlısı, bu ötüşü duyunca, derinden derine iç çekmiş ve şu dizeleri okumuş:

1 Mardrus, üçüncü kafeste bulunan kuşun *"rossignol"* (bülbül) olduğunu söyledikten sonra, dördüncü kafesteki kuşu da doğrudan doğruya *"bulbul"* (bülbül) olarak çevirmiş. (Ç.)

Guruplarda, şafaklarda, sesin tellerindeki uyumlu titreşimlerle âşıkların yüreğini bayıltır.

Ey Dünya Tatlısı, şikâyetçi ve baygın! Senin varlığın da aşkla tükenmiş!

Demirin, taşın katılığını eriterek nice harika şarkılar bana gelir, ulaşır!

Ve işte sabahın yeğni havası cennet çayırlardan ve hoş çiçekler üzerinden geçerek bize geliyor!

Oh! Şafaklarda, sabahlarda kuşların ötüşleri! Ve sen, günün ilk ışıklarıyla bize ulaşan kokulu rüzgâr! Bütün bunlarla içim dolup taşıyor!

Ve o zaman uzaktaki sevgiliyi düşünüyorum, ve gözyaşlarım yağmur gibi, seller gibi akıyor; içimi kıvılcımlar sıçratarak müthiş bir ateş yakarken...

Allah sonunda tutkulu âşığa sevgilisini yeniden görmeyi ve güzelliklerden yararlanmayı nasip eder. Acaba âşık neden asla açıkça bağışlanmaz?

Ben, bu dilekte bulunuyorum, zira gerçeği gören ve bağışlanan uzgörüşlü hiç kimsenin bulunmadığını biliyorum.

Bu dizeleri okuyup bitirdikten sonra, Dünya Tatlısı biraz daha yürümüş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Dünya Tatlısı, biraz daha yürümüş ve diğer hepsi birleşse ancak bu değerde olabilecek harika bir kafes görmüş. Bu kafeste bir yaban güvercini kapatılmış imiş; ve boynunda hayranlık uyandıran incilerden bir gerdanlık varmış. Ve Dünya Tatlısı, bu güvercini görünce, onun şikâyet ve aşkla dolu şarkısına tanış çıkmış ve şimdi bu kafeste hapsedilmiş, hüzünlü ve dalgın halini görünce, hıçkırmaya ve şu dizeleri okumaya başlamış:

Ey kabarık tüylü tahtalı güvercin, ey âşıkların kardeşi, duyarlı ruhların yoldaşı, seni selamlarım!
Ben, bakışı, keskin bir bıçağın ağzından da daha keskin yüreğimin derinliğine saplanan narin bir karacayı seviyorum.
Aşkı yüreğimi ve ciğerimi yaktı ve bedenimi dertlerle eritti.
Uzun zamandan beridir yemeden içmeden tat almaz oldum.
Sabır ve huzur ruhumdan uçtu gitti ve tutku gelip oraya hiç gitmeksizin oturdu.
Artık bundan böyle yitik sevgilimden uzak, yaşama sevincimi yeniden nasıl bulurum? O benim tüm amacım, tüm arzum ve tüm ruhum değil miydi!

Güvercin Dünya Tatlısı'nın bu dizelerini duyunca, dalgınlığından sıyrılmış ve inleyip kuğurdanmaya başlamış; öylesine şikâyetçi ve kederli öğüyormuş ki, sanki insan sesine öykünür ve kendi dilinde şu dizeleri söyler gibiymiş:

Ey genç âşık, sen bana geçmiş günlerde tükenip bitmiş olan gençlik dönemlerimi hatırlatıyorsun.
Harika güzelliğinden ötürü zarif biçimlerine tapındığım sevgilimin beni baştan çıkardığı zamanları...

Kumluk küçük tepelerdeki dallar arasından gelen flavtanın sevilen uyumlu seslerine benzer sesi, beni bayıltır, yolumdan döndürürdü.
Bir gün bir avcı tuzak kurup onu yakaladı. Sevgilim 'Ey uzaktaki özgürlüğüm! Ey uçup giden mutluluğum!' diyerek haykırıyordu.
Avcının ona acıyacağını ve sevgilimi bana bağışlayacağını umdum! Ama kıyıcı biri çıktı!
O zaman çektiğim acılar dayanılmaz oldu ve yanan arzularım bu acımasız yokluğun ateşiyle sürdü gitti!
Tanrı benim gibi aynı iç üzüntüleriyle kahrolan çılgın sevdalıları korusun!
Ve onlardan biri, beni kafesimde böylesine üzgün görerek, kapısını açsın ve beni dostuma ulaştırsın!

O zaman Dünya Tatlısı, İsfahanlı hadımağası dostuna dönmüş ve ona "Bu saray hangi saraydır? İçinde oturanlar kimlerdir? Ve kim inşa ettirdi bunu?" diye sormuş. O da "Falan şahın veziri, burayı, zamanın olaylarından ve bahtın cilvelerinden korumak üzere kızı için inşa ettirdi. Ve onu buraya hizmetçileri ve maiyetiyle kapattı. Bundan dolayı, kapılar ancak yılda bir kez bize erzak gönderildiği gün açılır!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri duyunca Dünya Tatlısı, içinden "Maksadıma ulaştım! Ama onu görmeden önce beklemek çok azap verici!" diye düşünmüş. Ve işte onun durumu böyleymiş.

Goncagül'ün durumuna gelince, onunki de şöyle:

Bu saraya geldiğinden beri, yiyip içmekten, uykudan ve dinlemekten artık zevk almaz olmuş; tam tersine!

Ve içindeki tutkulu taşkınlığın acılarının arttığını duyumsamış; ve zamanını, bir çıkış yeri aramak üzere sarayın her yanını dolaşmakla geçirmiş; ama hiçbir sonuç alamamış. Ve günün birinde, artık dayanamayarak, hıçkırıklar koparark. şu dizeleri söylemiş:

Bana işkence etmek için sevgilimden uzakta hapsettiler ve hapishanemde cümle işkenceleri tattırdılar.
Tutku ateşiyle yüreğimi yaktılar, dostumu gözümden uzaklaştırarak...

Deniz uçurumlarının ortasında dağlarda inşa edilmiş sağlam kulelere kapattılar.

Böylece bana unutmayı öğretmek istediler. Oysa aşkım, o zamandan beri öylesine arttı ki!

Nasıl unuturum ben? Bütün çektiklerimi sevdiğimin yüzüne tek bir bakış fırlatmama borçlu değil miyim?

Günlerim dert içinde akıp gidiyor ve gecelerimi kederli düşünceler içinde geçiriyorum! Ama sevgilinin varlığından yoksun bulunsam da, beni yalnızlığımda avutacak anısı var!

Oh! Acaba bir gün, bütün bunlardan sonra, bahtın beni sevgilimle birleştirdiğini görebilecek miyim?

Bu dizeleri okumayı bitirince, Goncagül, sarayın taraçasına çık-

mış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Goncagül, sarayın taraçasına çıkmış ve Baalbek'in birbirine dikkatle bağladığı sağlam kumaşları aracılığıyla duvarın yücelerinden toprağa kadar kaymış. Ve üzerinde en güzel giysileri bulunduğu ve boynu değerli taşlardan bir gerdanlıkla donanmış olduğu halde, sarayın yöresindeki boş topraklardan geçmiş ve böylece denize ulaşmış.

Orada balık avlarken, açıklarda esen rüzgârın bu kıyılara attığı, kayığında oturmakta olan bir balıkçıyı görmüş. Balıkçı da aynı şekilde Goncagül'ü fark etmiş ve bir ifritin hortlağına rastladığını sanarak korkuya düşmüş ve oradan çabucak uzaklaşmak için kayığıyla ileri geri hareketler yapmaya başlamış. Bunu gören Goncagül birçok kez ona seslenmiş ve birçok işaret yaparak şu dizeleri okumuş:

Hey balıkçı! Boşuna telaşlanma! Ben tüm ötekilere benzeyen bir insanım!
Senden ricalarıma karşılık vermeni, gerçek öykümü dinlemeni istiyorum.
Bana acı ve Allah da seni, bir gün acımasız ve yabani bir dostun gözlerine bakmak zorunda kalırsan, beni yakan ateşlerden korusun!
Zira yüzü güneşin ve ayın parıltısını solduracak parlaklıkta olan bir genci seviyorum.
Bakışları, ceylanı bile, kendini bağışlatmak için 'Ben onun kölesiyim!' diye haykırtır.
Güzellik alnına özlü anlamıyla şu büyüleyici satırları yazmış gibidir:
'Ona kim aşk meşalesi olarak bakarsa, doğru yola girer; kim uzaklaşırsa, ağır bir hata işler ve büyük saygısızlık eder.'

Ey balıkçı! Beni onu buldurarak teselli etmeye razı olursan, mutluluğum büyür ve sana minnet duyarım!
Sana değerli taşlar ve mücevherler veririm, yeni toplanmış inciler ve tüm değerli şeyler...
Sevgilim bir gün arzumu doyurur inşallah! Yoksa, yüreğim eriyip parça parça olacak!

Balıkçı bu sözleri duyunca, ağlamış; inlemiş ve o da aşka yenik düştüğü, tutkuyla azap çektiği, arzu ve kaygılarla işkence duyduğu ve aşk coşkunluğunun ateşiyle yandığı gençlik günlerini hatırlamış. Ve şu dizeleri okumaya başlamış:

İçimdeki ateşin yoğunluğunun kesin özrü nedir? Çok zayıf organlar, dökülen gözyaşları, uykusuz gecelerin kıstığı gözler, kıvılcım saçan bir çakmak gibi vuran bir yürek mi?

Aşkın felaketleri beni gençliğimden beri vurdu, tüm aldatıcı zevkleri tattım.

Şimdi, bu uğurda ruhum yitse de, artık yok olan bir dostu yeniden bulmak için kendimi feda etmek isterim! Umarım ki, bu satış benim için kazançlı olur, çünkü âşıkların âdeti dostlarının değerini asla pazarlık konusu etmemektir!

Balıkçı bir kez bu dizeleri okuyup bitirince, kayığıyla kıyıya yaklaşmış ve genç kıza "Kayığa bin, nereye gitmek istersen iste, işte seni götürmeye hazır, bekliyorum!" demiş. Bunun üzerine Goncagül kayığa binmiş ve balıkçı kürek vuruşlarıyla kıyıdan ayrılmış.

Belli bir süre yol aldıktan sonra, bir rüzgâr çıkıp kayığı ardından öylesine itmiş ve kayık öylesine yol almış ki, kısa bir sürede karayı göremez olmuşlar ve kayıkçı da artık nerede bulunduğunu bilemez olmuş. Bununla birlikte üç gün geçtikten sonra, fırtına yatışmış ve rüzgâr şükürler olası Tanrı'nın izniyle dinmiş ve kayık deniz kıyısında bulunan bir kente yaklaşmış.

Ve tam da kayıkçının kıyıya yaklaştığı anda, adı Derbas olan bu kentin hükümdarı sarayının denize bakan pencerelerinden birinde oğluyla birlikte oturmaktaymış; kıyıya yanaşan kayığı görmüş ve saf bir gökyüzünün bağrındaki dolunay kadar güzel, kulaklarında şahane yakut küpeler ve boynunda harika taşlardan oluşturulmuş bir gerdanlık taşıyan genç kızın farkına varmış; ve onun bir şahın ya da bir başka hükümdarın kızı olabileceğini anlamış ve ardında oğlu olduğu halde, denize açılan bir kapıdan sarayından çıkarak kıyıya doğru yollanmış.

O anda kayık palamarla kıyıya henüz bağlanmış bulunuyormuş ve o büyüleyici genç kız içinde rahatça uyumaktaymış.

Bunu gören hükümdar ona yaklaşmış ve kızı gözden geçirmiş.

Kız da, gözlerini açar açmaz, ağlamaya başlamış. Hükümdar ona "Sen nereden geliyorsun? Kimin kızısın? Buralara gelmenin nedeni nedir?" diye sormuş. Kız "Ben Şamih Şah'ın veziri İbrahim'in kızıyım. Buraya gelişimin nedeni, olağandışı bir iş ve garip bir serüvenin sonucudur!" diye yanıt vermiş. Sonra hükümdara, başından sonuna kadar tüm öyküsünü anlatmış. Bundan sonra büyük iç çekişlerle gözyaşları dökerek şu dizeleri okumuş:

İşte döktüğüm yaşlarla göz kapaklarımda yaralar açılıyor! Ah! Bunca taşkınlık için eşi benzeri olmayan serüvenler yaşanmış olmak gerek!
Ve bütün bunların nedeni, onunla bir türlü arzularımın susuzluğunu yatıştıramadığını, yüreğim için değerli olan bir varlıktır.
Yüzü öylesine güzel, o denli parlak ve göz kamaştırıcıdır ki, Türklerin ve Arapların tüm güzelliklerini aşar da geçer!
Güneş ve ay, onu görerek aşkla önünde baş eğerler, büyülü yanlarına vurulurlar ve çapkınlıkta onunla çekişirler.
Büyülerle dolu bakışı öylesine sihirlidir ki, oklarını atmaya hazır gergin yayıyla yürekleri vurarak kendine bağlar.
Sana acı kederlerimi ayrıntılarıyla anlattığım kişi, aşkın kötülükleriyle oyuncak haline gelmiş bir âşığa acı!
Ne yazık ki! Aşk beni senin ülkenin ortasına hüzünlü bir durumda attı ve senin göstereceğin yüce gönüllü ilgiden başka umudum yok!
Kendisinden konukseverlik gösterilmesi istenen kişiyi koruyan yüce gönüllü kişi, aslında büyük bir erdem sahibidir.
Ey benim umudum olan kişi, koruyucu örtünü âşıklar topluluğunun üstüne ser; ve onları birleştirmek için benim koruyucum ol!

Ve bir kez, bu dizeleri okuduktan sonra, hükümdara diğer bazı ayrıntıları da anlatmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

... Bir kez bu dizeleri okuduktan sonra, hükümdara diğer bazı ayrıntıları da anlatmış; sonra da gözyaşlarına boğularak şu dizeleri okumuş:

Bu aşk harikasını tanıdığım güne kadar yaşamdan keyif alabildim! Yılın bütün ayları, dost için, kutsal Recep ayı gibi, huzur veren aylar olabilsin!
Ne şaşılası şeydir ki, sürgün günümde döktüğüm gözyaşları içimde bir ateş seline dönüşebilmiştir. O gün kirpiklerimden yuvarlak pullar halinde bir kan yağmuru dökülmüş ve yanağımın üstü kızıl renge boyanmıştı.
Ve bütün bu gözyaşlarını silen mendil de hemen kızıla boyanmıştı; öylesine ki Yusuf'un gömleğine sürünen kan bile onun yanında sahte kalırdı!

Hükümdar Goncagül'ün sözlerini duyunca, bir an bile onun aşk derdinin derinliğinden kuşku duymamış; ve acıma duygusu onu sarmış ve de ona "Hiçbir korku ve dehşet düyma: sen artık maksadına ulaştın! İşte istediğin kişiyi sana bulmak için karşındayım! Artık bana inan ve şu birkaç sözü ağzımdan işit!" demiş. Ve hemen hükümdar ona şu dizeleri okumuş:

Ey soylu ve cömert bir ırkın kızı, izlediğin maksada ulaştın! Bunu sana sevinçle bildiririm! Burada artık senin korkacağın hiçbir şey yok!
Daha bu günden büyük bir servet ortaya koyacak ve bunu atlı savaşçıların koruması altında Şamih'e yollayacağım.
Ona misk kutuları, kumaş denkleri yollayacağım; yanlarına da altın ve saf gümüş ekleyerek...
Kuşkusuz! Yollayacağım mektupla ona, yazı marifetiyle, onun bağdaşığı ve hısımı olmak istediğimi anlatırım!

Daha bu günden sana yardım etmek ve seni sevdiğinle en kısa zamanda birleştirmek için bütün gayretimi sarf edeceğim!
Ben kendim de her zaman aşkın acılarını tatmışımdır! Ve bu yüzden, ağlamayı ve de bu acı bardaktan içenlerin özrünü kabul etmeyi öğrendim!

Bu dizeleri okuyup bitirince, hükümdar dışarı çıkarak vezirini çağırtmış; ona, içinde söz konusu armağanlar olan sayılamayacak kadar çok denk hazırlamasını ve bunları Şamih Şah'a ulaştırmak üzere hemen yola koyulmasını buyurmuş; ve ona "Bu görev dışında, oradan dönerken Dünya Tatlısı adlı birini de birlikte getirmen gerek! Şah'a 'Efendim sizinle bağdaşık olmak arzusundadır ve onunla senin aranda bağdaşıklık anlaşması yapılmasını ve bunun, maiyetinden Dünya Tatlısı adlı biriyle vezirin kızı arasında yapılacak bir evlilikle pekiştirilmesini arzu etmektedir. Kendi önünde evlilik sözleşmesinin düzenlenmesi için Hükümdar Derbas'a götürülmek üzere bu genci bana emanet etmeniz gerek!' dersin!" demiş.

Bunu izleyerek Hükümdar Derbas, Şamih Şah'a bu konuda bir mektup yazıp Dünya Tatlısı hakkında verdiği buyruğu tekrarlayarak vezire vermiş; ve de ona "Şunu iyi bil ki, bu genci bana getirmezsen, görevinden alınacaksın!" demiş. Vezir "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş; ve hemen yanındaki armağanlarla birlikte Şamih Şah'ın ülkesine doğru yola koyulmuş.

Şamih Şah'ın nezdine ulaşınca, hükümdarının selamlarını bildirmiş ve mektup ile kendisine getirdiği armağanları sunmuş.

Bu armağanları görüp Dünya Tatlısı'nın söz konusu edildiği mektubu okuyunca Şamih Şah birçok gözyaşı dökmüş ve Hükümdar Derbas'ın vezirine "Ne yazık ki! Dünya Tatlısı nerededir bilinmiyor! Gözden kayboldu, gitti! Nerede bulunur bilmiyoruz! Eğer sen onu bulup bana getirirsen, ey elçi vezir, sana bu getirdiğin armağanların iki katı değerinde ödül veririm!" demiş. Ve Şah, bu sözleri söyleyerek yeniden gözyaşları dökmüş ve inleyip hıçkırıklar koparmış. Sonra da şu dizeleri okumuş:

Bana sevdiğimi geri verin! Size hazineler, inci ve elmaslardan oluşan ödüller vereyim! O benim için lekesiz ve güzel bir gökyüzünün bağrındaki dolunay idi. Hoş ve nazik tavırlı seçkin bir dosttu!
İnce endamlı ceylanlar onunla boy ölçüşemezdi! Endamı, meyveleri, onun hoş davranışlarını andıran meyvelerle bezenmiş bhank ağacının dallarıdır.
Ama bu kırılgan dallar, genç güzelliğine karşın, insanın aklını başından alırcasına baştan çıkarıcı olamazlar!
Onu ben, daha çocukluk yıllarından bu yana yetiştirdim, binlerce okşayışlarla! Ve şimdi mahzun ve kederliyim onun ayrılışıyla ve ruhum ara vermeden derdini çekiyor!

Bunu izleyerek Şah, ona mektubu ve armağanları getiren elçi vezire doğru dönmüş ve ona "Efendinin yanına dön ve ona Dünya Tatlısı'nın bir yıldan beri kaybolduğunu ve efendisi şahın, başına ne geldiğini bilmediğini söyle!" demiş. Vezir de, ona "Sultanım, efendim bana 'Dünya Tatlısı'nı geri getirmezsen, vezirlikten affedileceksîn, kente de ayak basayım deme!' buyurdu. Bu genç adamı bulup kendisine götürmeden nasıl oraya dönmeyi göze alabilirim!" diye yanıtlamış.

Bunun üzerine Şamih Şah, kendi veziri ve Goncagül'ün babası olan İbrahim'e dönmüş ve ona "Elçi vezire eşlik edecek ve yanına güçlü bir muhafız takımı alacaksın; böylece Dünya Tatlısı'nı tüm ülkelerde arayıp bulmak için ona gerekli yardımı sağlayacaksın!" demiş; o da "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş. Ve hemen bir muhafız takımıyla Dünya Tatlısı'nı aramak üzere elçi, vezire eşlik ederek yola koyulmuş.

Böylece uzun bir süre yolculuk etmişler ve bir Bedevi vahasından ya da bir kervanın yanından geçerken onlara "Siz *falan* adlı, *falan* alametleri taşıyan *filan* kimseyi hiç gördünüz mü?" diyerek Dünya Tatlısı'ndan haber sorarak yol almışlar. Gördükleri kimseler onlara...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Gördükleri kimseler onlara "Onu tanımıyoruz!" yanıtını vermişler. Onlar da, böylece, kentlerde ve köylerde soruşturmaya; ovalarda ve engebeli topraklarda, mümbit topraklarda, çöllerde araştırmalarım sürdürmeye gayret ederek bir deniz kenarına gelmişler. O vakit bir gemiye binerek deniz yolundan bir gün Yavrusunu Yitirmiş Ana Dağı'na ulaşmışlar.

Hükümdar Derbas'ın veziri, o zaman, Şamih Şah'ın vezirine "Bu dağa neden acaba bu isim verilmiş?" diye sormuş. O da "Seni hemen bu konuda aydınlatacağım!" demiş.

"Bil ki, geçmiş zamanlarda, Çinli ecinnilerin ırkından bir ecinniye, bu dağın tepesine inmiş. Günün birinde, yeryüzü gezilerinden birinde, bir erkeğe rastlamış ve onu çılgın bir aşkla sevmiş. Ama, bu serüvenin duyulacağı endişesiyle, kendi ırkından gelen ecinnilerin öfkesinden korkarak, arzularının uyandırdığı ateşi bastıramadığından, âşığım yakınları olan ecinnilerin gözlerinden sakınmak için tenha bir yer aramaya koyulmuş ve sonunda insanoğullarının da, ecinnilerin de bilmediği bu dağı bulmuş; çünkü burası ne şuradan, ne buradan ulaşılabilecek yol üstü bir yer değilmiş. Sevdiği erkeği kaldırarak havadan uçurup bu adaya getirmiş; ve burada onunla birlikte oturmuş. Buradan arada bir yakınlarının arasında bulanmak üzere ayrılıyor, ama sonra gizlice hemen sevgilisinin yanına dönüyormuş. Bu, böylece bir zaman sürüp gitmiş; bu ilişkiden birçok kez hamile kalmış ve bu dağda birçok çocuk doğurmuş. Oysa gemileriyle bu dağın yakınından geçen tacirler, ağlayan bir ananın şikâyetçi seslerine çok benzer haykırışlar duyarlar ve birbirlerine 'Herhalde bu dağda, çocuklarım yitiren bir ana olmalı!' derlermiş. İşte bu dağa bu adın verilmesinin nedeni bu!"

Bu sözleri işitince, hükümdar Derbas'ın veziri çok şaşırmış. Zaten o sırada karaya ayak bastıklarından saraya ulaşmışlar ve kapısı-

nı çalnuşlar. Çabucak kapı açılmış ve hadımağasının biri dışarı çıkıp efendisi, Goncagül'ün babası Vezir İbrahim'i hemen tanımış. Derhal elini öpmüş ve onu yanındaki yoldaşları ve maiyetiyle birlikte sarayın içine almışlar.

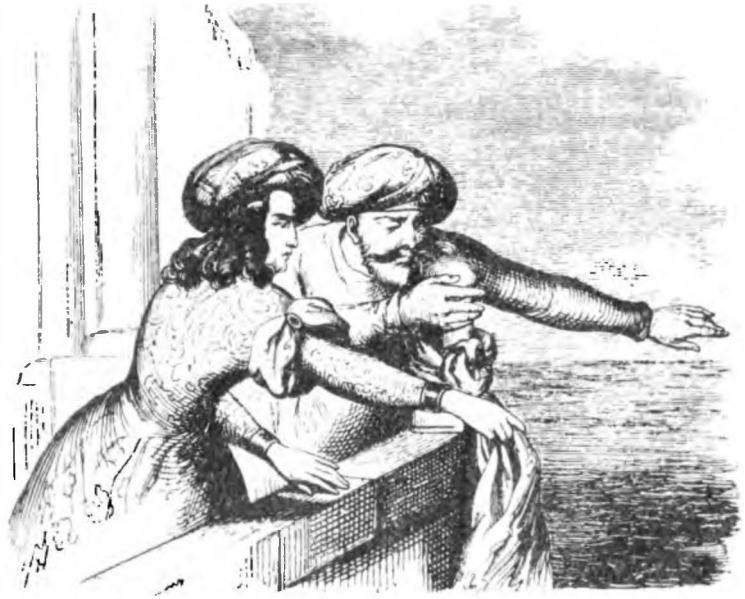
Sarayın avlusuna ulaşan Vezir İbrahim, hizmetçilerin arasında sefil görünüşlü, Dünya Tatlısı'ndan başkası olmayan, ama kendisinin tanıyamadığı bir adam görmüş. Adamlarına "Bu adam da nereden çıktı?" diye sormuş. Onlar da "Bu, denizde kazaya uğradıktan sonra, tüm mallarını yitirerek ancak canını kurtarabilmiş zavallı bir tacirdir. Zararsız bir adam, durmadan dua ederek kendinden geçen bir azizdir!" demişler. Vezir üstelememiş ve sarayın içine girmiş.

Kızının dairesine doğru yönelmiş ve oraya ulaşınca, onu görememiş; orada bulunan cariyelere sorunca, ona "Buradan nasıl ayrıldığını bilmiyoruz! Sana sadece zaten aramızda fazla oturmadığını söyleyebiliriz. Sonra da kayboldu!" diyerek yanıt vermişler. Bu sözleri duyan vezir bol bol gözyaşı dökmüş ve şu dizeleri doğaçlamadan söylemiş:

Ey ev, sende kuşlar öterdi, eşiklerin gururlu ve güzeldi!
Arzusunu hıçkırarak âşık sana gelesiye ve konuksever kapılarını sonuna kadar açık bulasıya kadar!
Oh! Kim bana, şimdi bomboş olan bu oturma yerinin sahibesi olan sevdiğimin nerede kaybolduğunu söyleyecek?
Burada geçmişte, mabeyinciler lüks içinde, mutluluk içinde ve onurla yaşardı. Ve her yanda işlemeli kumaşlar asılı bulunurdu!
Ne yazık! Burada oturanların bahtını bana şimdi kim söyleyecek?

Bu dizeleri okuyup bitirince, Vezir İbrahim ağlamaya, inlemeye ve sızlanmaya başlamış ve "Tanrı'nın takdirinden kaçılmaz; önceden yazılı olanın silinmesi imkânsızdır!" demiş. Sonra sarayın taraçasına çıkmış ve orada birbirine eklenmiş Baalbek kumaşından çarşafları, bir ucu mazgallardan birine bağlanmış, öbür ucu duvarın dibine kadar sarkmış olarak bulmuş. Kızının tutkuyla şaşkın ve dert-

le çıldırmış olarak bu yoldan kaçmış ve çekip gitmiş bulunduğunu anlamış.

Aynı anda biri bir karga, öteki bir baykuş olan iki iri kuşu fark etmiş; ve bunların hüzünlü bir önsezi olmasından kuşku duyarak hıçkırıklara boğulmuş ve şu dizeleri söylemiş:

Dostun hanesine, onu görerek aşkımın ve işkencelerimin ateşini söndürmek için geldim.
Ama dost evde yoktu! Karga ile baykuşun uğursuz görüntülerinden başka bir şey göremedim.
Bu görünüm bana 'Birbirini ince duygularla seven iki varlığı ezdin ve şiddetle ayırdın!' diyordu.
Şimdi de onlara tattırdığım acı bardağı dudaklarıma yaklaştırma sırası senin! Yaşamını acılarla geçir: gözyaşları içinde!

Ondan sonra taraçadan inmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ondan sonra ağlayarak taraçadan inmiş ve hanımlarını bulmak için gerekli tüm araştırmaları yapmak üzere kölelerine buyruk vermiş. Köleler de bu buyruğu yerine getirmişler. Ama hanımlarını bulamamışlar. Onların durumu böyleymiş. Dünya Tatlısı'nınkine gelince, işte onunki de şöyle:

Genç adam Goncagül'ün kaçışından bir kez emin olunca, büyük bir feryat koparmış ve baygın yere düşmüş. Orada bir süre uzanmış, ne olup bittiğini bilmeden yatmış; saraydakiler onun ilahi bir kendinden geçme nöbetine uğradığım sanmışlar ve ruhunun Yüceler Yücesi Tanrı'nın düşüncesiyle onun ulu güzelliğine daldığını düşünmüşler. Onun durumu da böyleymiş!

Hükümdar Derbas'ın veziri, Vezir İbrahim'in kızı Goncagül'ü bulmaktan tüm ümidini yitirdiğini anlayarak ve yüreği bütün bu olan bitenlerden son kertede acı duyarak kendisine verilen görevi başarıyla sonuçlandıramadan hükümdar Derbas'ın kentine dönmeye karar vermiş. O zaman Goncagül'ün babası İbrahim'e veda etmiş ve ona, oradaki genç adamı göstererek "Bu saygın kişiyi birlikte götürmek isterim. Belki de, onun erdemleriyle, övgüler üzerine olası Tanrı bize rahmet eyler ve hükümdarın yüreğini yumuşatarak onun beni görevlerimden affetmesini engeller! Ve ben, bundan sonra, bu genç adamı ülkemizden epeyce uzakta olan kendi kenti İsfahan'a yollamakta kusur etmem!" demiş. Vezir İbrahim de ona "İstediğin gibi yap!" demiş.

Sonra iki vezir birbirinden ayrılmış ve her biri kendi ülkesinin yolunu tutmuş. Hükümdar Derbas'ın veziri, kişiliğinin farkına varmaksızın Dünya Tatlısı'nı, her şeyden önce içinde bulunduğu durumu da gözönünde tutup bir katıra bindirerek birlikte götürmüş.

Onun bu baygın hali yolculuk süresince üç gün daha sürmüş ve Dünya Tatlısı yöresinde ne olup bittiğini kesinlikle bilmiyormuş. Ama sonunda baygınlıktan çıkarak kendine gelmiş ve "Neredeyim ben?" diye sormuş. Kendisine "Hükümdar Derbas'ın vezirinin yoldaşlığında bulunuyorsun!" demişler. Sonra da gidip vezire aziz kişinin baygınlıktan kurtulduğunu söylemişler. Bunun üzerine vezir ona şekerli gülsuyuyla kokulandırılmış su göndermiş, onu içirerek canlandırmış. Bunu izleyerek yolculuk sürdürülmüş ve hükümdar Derbas'ın kentine ulaşılmış.

Ve hemen hükümdar Derbas vezirine "Dünya Tatlısı yanında değilse, huzuruma gelmekten sakın!" diye haber yollamış. Bu emri alınca vezir ne yapacağını bilememiş! Gerçekte, Goncagül'ün de hükümdarın yanında olduğunu ve hükümdarın Dünya Tatlısı ile birleştirmek üzere istediği kız olduğunu kesinlikle bilmiyormuş; ve de aynı şekilde, uzun süredir bayılma nöbetlerine tutulan bu genç adamın da Dünya Tatlısı olduğundan haberi yokmuş. Kendi bakımından Dünya Tatlısı da, ne kendisinin nereye götürüldüğünden ne de vezirin kendisini aramak üzere yola çıkarılmış bulunduğundan haberi varmış.

Vezir Dünya Tatlısı'nın kendine gelmiş olduğunu görünce, ona "Ey Tanrı'nın saygın kulu, içinde bulunduğum kıyıcı şaşkınlıktan dolayı senin görüşlerini almayı çok istiyorum. Bilesin ki, hükümdar olan efendim, beni başaramadığım bir işle görevlendirmişti. Şimdi benim dönüşümü öğrenmiş, bana bir mektup göndererek 'Görevinde başarı sağlayamadınsa, kentime girme sakın!' diyor" demiş. Dünya Tatlısı ona "Bu görev neydi?" diye sormuş. Vezir de, ona tüm öyküyü anlatmış; Dünya Tatlısı da "Korkma hiçbir şeyden! Hükümdarın yanına git! Beni de birlikte götür! Dünya Tatlısı'mn dönüşünün sorumluluğunu ben üzerime alıyorum!" demiş. Vezir bunu duyunca

pek sevinmiş ve ona "Doğru mu söylüyorsun?" diye sormuş. O da "Kuşkusuz!" diye yanıt vermiş. O zaman vezir ata binmiş, onu da birlikte götürerek efendisi hükümdarın huzuruna çıkmış.

Hükümdarın huzuruna çıkınca, efendisi vezirine sormuş "Nerede Dünya Tatlısı?" diye. O zaman genç adam ilerleyerek "Ey büyük hükümdar, ben Dünya Tatlısı'nın nerede bulunduğunu biliyorum!" diye cevap vermiş. Hükümdar onun daha fazla yaklaşmasını buyurmuş ve ona, son derece heyecanlanarak "Nerede bulunuyor o?" diye sormuş. O da "Buraya çok yakın bir yerde! Ama bana ilkin ondan ne istediğini söyle! Ben de çabucak getirip onu senin ellerine teslim edeyim!" diye yamt vermiş. Hükümdar "Kuşkusuz! Bunu sana zevk duyarak ve vazife bilerek söyleyeyim! Ama bunun için yalnız kalmamız gerek!" demiş. Ve hemen yanında bulunanlara uzaklaşmalarını buyurmuş. Ve genç adamı tenha bir salona götürmüş ve ona başından sonuna kadar öyküyü anlatmış.

Bunun üzerine Dünya Tatlısı hükümdara "Bana gösterişli elbiseler getirt ve bunları bana ver de giyeyim! O anda sana Dünya Tatlısı'nı getirteceğim!" demiş. Hükümdar onun için şahane bir giysi getirtmiş ve Dünya Tatlısı bunu giyinerek "Kıskançların yıkımına neden olacak Dünya Tatlısı benim!" diye haykırmış. Ve bu sözler ve güzel bakışlarıyla yürekleri delerek şu dizeleri doğaçlamadan söylemiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

... Bu sözler ve güzel bakışlarıyla yürekleri delerek şu dizeleri doğaçlamadan söylemiş:

Yalnızlığımda sevgilimin anısı bana tatlı bir yoldaşlık sağlıyor ve özlemin acı veren kederlerini benden uzaklaştırıyor!
Burada gözyaşlarımınkinden başka hiçbir pınar yok; ama bu pınar gözlerimden akınca, iç sıkıntılarımı hafifletiyor!
Arzularım şiddetli ve hiçbir şey onlarla kıyaslanamaz! Benim aşkta ve dostluktaki halim ne şaşılacak şeydir!
Gecelerimi gözlerimi kapamadan geçiriyorum; ve aşk yaşamım cennet ile cehennem arasında akıp gidiyor.
Vaktiyle olacağa boyun eğme soyluluğuyla donanmıştım; ama bu erdemi, şimdi yitirdim; ve aşkın bana bağışladığı tek veri, derin bir üzüntüdür.
Bedenim yıpranıp inceldi, yüzüm özlemin ve tutkunun ateşinin verdiği acıyla değişti.
Göz kapaklarım akan yaşlarla yaralandı, bu yaşları yeniden gözlerime geri çeviremem ki!
Ah! Yapamam artık! Yüreğimi yitirdim! Ah! Bağrımda dert üzerine dert yükleniyor! Yüreğim ve başım, şimdi, sevgilinin, sevgililerin en güzelinin yok oluşunu izleyerek, birlikte yaşlanmış ve aklaşmış gibi benzeşiyor.
İsteğine karşın ayrılmamız ortaya çıktı; ve onun tek kaygısı şimdi beni yeniden görmek ve bana sahip olmaktır.
Şimdi, bunca uzun bir yokluktan sonra, baht beni dostumla yine birleştirir mi; her zaman açık olan özlem kitabını kapatıp birleşmenin zevkinin yokluğun iç sıkıntılarını izlemesine yol verir mi, kim bilir!
Ve kim bilir, barınılacak yerlerde, dostumun zevklerimi paylaşmak üzere, beni yeniden kabul etmesi fırsatı bana verilecek mi?

Dünya Tatlısı, bu dizeleri okuyup bitirince, hükümdar ona, "Vallahi! Şimdi çok iyi anlıyorum ki, siz ikiniz birbirinizi gönülden ve aynı yoğunlukla seviyorsunuz. Gerçekte, siz güzellik göğünde iki parlak yıldızsınız! Öykünüz çok hayranlık verici ve serüveniniz şaşırtıcı!" demiş. Sonra hükümdar Goncagül'ün öyküsünü tüm ayrıntıla-

rıyla anlatmış. Ve Dünya Tatlısı, ona "Şimdi bana, ey zamanın hükümdarı, onun nerede bulunduğunu söyleyebilir misin?" diye sormuş. O da "Benim sarayımdadır!" diye yanıt vermiş. Ve hemen kadıyı ve tanıkları getirtmiş ve Goncagül ile Dünya Tatlısı'nın evlenme sözleşmelerini düzenletmiş. Bunu izleyerek Dünya Tatlısı'nı onurlar ve hayırlarla donatmış ve hemen bir ulak göndererek Şamih Şah'a Dünya Tatlısı ile Goncagül'ün başına gelenlerden bilgi vermiş.

Şamih Şah, bu haberi alınca, sevincin sınırına dek sevinmiş ve Hükümdar Derbas'a bir mektup yollayarak "Şu anda evlenme sözleşmesi düzenlendiğine göre düğünün kutlanması ve gerdeğe girmenin benim sarayımda olmasını istiyorum!" diye yazmış. Ve hemen develeri, atları ve adamlarını hazırlatmış ve onları yeni evlileri bulmaya yollamış.

Bu mektubun yollananlarla birlikte gelmesi üzerine, Hükümdar Derbas yeni evlilere hatırı sayılır miktarda hediyeler vermiş; ve yanlarına eşlik edecek çok sayıda maiyet katarak onlarla vedalaşmış. Onlar da yola çıkmışlar. Bunların ülkelerine, Şamih Şah'ın saltanat sürdüğü İsfahan'a gelişi, anılası bir gün olmuş. Böylesi bir gün, hatta buna benzer başka bir gün hiç yaşanmamış!

Şamih Şah, gerçekte, bu düğünü kutlamak için, tüm uyumlu saz çalanları biraraya toplamış ve büyük şenlikler düzenlemiş. Şenlikler, halka büyük sadakalar ve birçoklarına onur giysileri dağıtılarak üç gün üç gece sürmüş.

Yeni evlilere gelince, onların durumu da şöyleymiş: Dünya Tatlısı, ilk gecenin şenlikleri bir kez bitince, Goncagül'ün bulunduğu gerdek odasına girmiş; ve birbirlerinin kollarına atılmışlar, çünkü buluştuklarından beri yalnız kaldıkları an, bu anmış; ve öylesine bir sevince ve öylesine bir mutluluğa kapılmışlar ki, ağlayıp durmuşlar. Ve Goncagül şu dizeleri doğaçlamadan söylemiş:

> Sonunda neşe gelip hüznü ve keder boğdu; ve biz işte kıskananların büyük şaşkınlığı bahasına birleştik.

Birleşme rüzgârı, yüreğimizi, içimizi ve bedenimizi yeniden canlandıran, kokulu soluğunu üzerimize üfledi.
Dönüşün duyurduğu sarhoşluk, yüzlerimizde parıldadı; ve tüm yöremizde sevinç çığlıkları ve davullar dönüşümüzü açıkladı!
Sanmayın ki gözyaşlarımıza keder neden oluyor; tersine inanın ki, bizi ağlatan mutluluktur!
Ne kadar çok felaketle sınandık, şimdi geçip gittiler! Azap veren dertlere nasıl bir baş eğmeyle katlandık!
Bir saatlik bir birleşmeyle, o işkenceleri, o saçlarımı bembeyaz eden müthiş sıkıntıları unuttum!

Bu doğaçlama bitince, birbirlerine sarılmışlar ve sıkı sıkıya kucaklaşmışlar; en sonunda duydukları zevk ve mutlulukla kendilerinden geçmişler...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

En sonunda duydukları zevk ve mutlulukla kendilerinden geçmişler.

Bir kez bu kendinden geçme hali geçince, Dünya Tatlısı şu dizeleri doğaçlamadan okumuş:

Ey çoktandır beklenen gecelerin tatlılığı; sevgilinin vaatlerini tuttuğu ve kendini dostuna adadığı!
İşte, yokluktan sonra, hiç ayrılmaksızın birleştik; ve ayrıyken bizi tutsak kılan zincirler kırıldı.
Bizden yana o denli vahşi davranan talih, bize güldü ve hemen lütuflarını yağdırdı.

Mutluluk onurumuza sancağını açtı ve bize, susuzluğumuzu giderelim diye zevkin saf kupasını sundu.
Çektiklerimizden sonra, birleştik sonunda; geçmiş dertlerimizi birbirimize anlatarak, hüzünlerle geçen uykusuz gecelerin dertlerini!
Ey efendim, unutalım artık çektiklerimizi! Ve Merhametin Dağıtıcısı ruhumuzu unutmayla zenginleştirsin!
Ah! Yaşam ne tatlı! Yaşam ne lezzetli! Birleşme, alevlenmemi, ateşlenmemi yatıştırıyor!

Bu dizeler okununca, iki âşık ikinci kez birbirleriyle kucaklaşmış, zifaf yataklarına atlayarak en hoş bir şehvetle sıkı sıkıya birbirlerine sarılmış; ve birbirlerini okşamayı, binlerce savaşma ve sevgi oyunlarına atılmayı sürdürmüşler; dalgalı aşk denizinde boğulunca-

ya kadar bu, böylece sürüp gitmiş. Ve zevkleri, şehvetleri, mutlulukları ve neşeleri öylesine yoğun olmuş ki, zamanın geçip gittiğinin ve değiştiğinin farkına varmadan yedi gün yedi gece sevişmişler; sanki bu yedi gün sadece tek bir günmüşçesine! Ancak çalgıcıların geldiklerini görerek evlendiklerinden beri yedi gün geçtiğini anlamışlar. Goncagül de, şaşırmanın sınırında o anda şu dizeleri doğaçlamadan okumuş:

O denli kıskanıldığım ve herkesin gözü üzerimde olduğu halde, sevgilime sahip olabildim!
Saf ipek ve kadifeler üzerinde bana binlerce okşayış sağladı.
Olağandışı türden bir kuşun ince tüyleriyle bezenmiş yumuşak deriden bir şiltede!...
Ateşli duygularla dolu bir âşık, bana şehvetli tükürüğünü tattırırken, şarap içmeme gerek var mı?
Bizim için, geçmişle şimdiki zaman, unutmayı getiren bir birleşmeyle birbirlerine katılıyorlar.
Geçip geçmediğine kuşkuyla baktığımız yedi gecenin tümüyle geçip gitmesi şaşkınlık verecek bir şey değil midir?
Gerçekte, yedinci günün geçmesi onuruna gelip beni kutladılar ve bana, 'Allah sevgilinle birleşmeni sonsuz kılsın!' dediler.

Kız bu dizeleri okuyup bitirince, Dünya Tatlısı onu hesaba gelmez sayıda kucaklamış; sonra doğaçlamadan şu dizeleri okumuş:

İşte mutluluk ve sevinç günü geldi! Ve sevdiceğim gelip beni ayrılıktan kurtarıyor.
Yaklaşması nasıl da sarhoş edici ve hoş! Onun ince konuşmasında ne sihirler var! Bana gönül şerbetini içiriyor ve bu içki duyularımı bu dünyanın dışına taşıyor!
Bayılmışız! Ferahlamışız! Yatağımıza uzanıp sarhoş düşmüşüz! İçerek, şarkı söyleyerek...
Mutluluk sarhoşluğu bize zamanın anlamını unutturmuş, artık ilk günü son günden ayıramaz olmuşuz.

Aşk bize hep böyle gülsün! Sevdiceğim, benimle aynı hazları paylaştı. Artık o da benim gibi acı günleri hatırlamıyor. Tanrım beni lütuflara boğduğu gibi onu da lütuflara boğdu!

Bu dizeler okununca, ikisi de yataktan kalkıp gerdek odasından çıkmışlar; ve tüm saray halkına büyük miktarda gümüş para, harika giysiler, armağanlar dağıtmış, bağışta bulunmuşlar. Bunu izleyerek, Goncagül, esirelerine sarayın hamamını boşaltıp hazırlamalarını buyurmuş; ve Dünya Tatlısı'na "Ey gözümün nuru, şimdi artık seni hamamda görmek istiyorum, keyfimizce ikimiz başbaşa kalarak..." demiş. Ve bu an gelince, mutluluğun sınırında, şu dizeleri doğaçlamadan okumuş:

Uzun zamandır yüreğime hükmeden dost, eski şeylerden artık söz etmek istemiyorum! Sen ki artık kendisinden vazgeçemeyeceğim ve içtenliğimde yerini dolduramayacağımsın!
Hamama gel, ey gözümün ışığı! Bu, benim için cennet zevkleri ortasında bir cehennem ateşi olacaktır!
Orada Hint sümbülü yakarız, kokulu buharı tüm salonu doldurup her yana yayılıncaya kadar! Bizden yana bahtın işlediği suçları bağışlarız ve Tanrı'ya şükürler ederiz!
Ve ben seni yıkanırken gördüğümde, şarkı söyler 'Ey sevgili, yıkanışın sana zevk versin, yeğnilik getirsin!' derim!

Bir kez bu dizeler söylenince, iki âşık ayağa kalkmış ve çok hoş anlar geçirecekleri hamama girmişler. Sonra yeniden saraya dönmüşler. Orada yaşamalarını en yoğun mutluluklar içinde, zevkleri imha eden, sevgilileri ayıran, kendilerini ziyaret edinceye kadar yaşamışlar!

Varlıkların ve eşyanın yöneldiği Değişmez'e, Sonsuz Varlık'a şükürler olsun!

"Ama ey bahtıgüzel şah, sanma ki" diye sözünü sürdürmüş Şehrazat "bu öykü, ABANOZ AT'IN SİHİRLİ ÖYKÜSÜ'nü anıştırır!" Şah Şehriyar da "Bu iki âşığın birbirine okuduğu dizelere bayıldım! Şimdi de anlatacağın ve benim bilmediğim bu sihirli öyküyü dinlemeye hazırım!" demiş.

ABANOZ AT'IN SİHİRLİ ÖYKÜSÜ

İşittim ki, ey bahtıgüzel şah, eski zamanlarda, çağlar ve dönemler öncesinde, Acem şahları içinde en büyüklerinden ve en güçlülerinden biri olan ve kuşkusuz her türden değerli şeylerle dolu hazinesi zengin olduğu kadar, bilgelikten yana da çok bilge Sabur adında bir şah varmış. Dahası cömertlikten ve hayırlı işler görmekten yana da eşi yokmuş ve eli ondan yardım dileyenlere karşı bıkıp usanmadan daima alabildiğine açıkmış ve kendisinden dilekte bulunanları hiç geri çevirmezmiş. Ondan sadece sığınak isteyenlere büyük bir konukseverlik göstermeyi; bunu fırsat bilerek sözleri ve incelikli davranışları ve cana yakınlığıyla kırık yürekleri toparlamasını bilirmiş. Fakirlere karşı iyi yürekli, hayır sahibi imiş; garipler, çağrılarına karşı saraylarının kapılarını asla kapalı görmemişler. Kötüler içinse, onun sert adaletinin, ne bağışlaması ne de hoşgörüsü varmış. Ve gerçekten de öyleymiş.

Şah Sabur'un, şaşaalı bir gökyüzündeki aylar ya da bakımlı çiçek tarhındaki üç çiçek kadar güzel üç kızı ve ayın ta kendisi olan bir oğlu varmış; adı da Kamer–ül–Akmar[1] imiş.

1 *Kamer-ül-Akmar*: Ayların Ayı anlamına. (Ç.)

Her yıl, Şah, halk için iki şenlik düzenlermiş: bunlardan biri baharın başlangıcında yer alır ve Nevruz adıyla, öteki de sonbaharda yer alır ve Mirgân adıyla anılırmış; ve Şah, bu iki şenliği fırsat bilerek tüm saraylarının kapılarını açar, büyük sadakalar dağıtır, tellallar aracılığıyla af fermanları ilan ettirir, yeni yüksek unvanlar dağıtır ve vekil ve mabeyincilerin derecelerini yükseltirmiş. Ve geniş ülkesinin her yanından şahlarına saygı sunmak üzere halk yığınları gelir ve kendisine her türden armağan ve hediye olarak köleler ve hadımağaları getirerek bu iki şenlik boyunca ona zevk verirlermiş.

Böylece, bahar aylarına rastlaması kesin olan bu şenliklerden birinde, fen, hendese ve yıldızbilime bütün varlığıyla büyük bir sevgi besleyen Şah, tahtına oturduğu sırada kendisine doğru üç bilginin yaklaşmakta olduğunu görmüş; bunlar, herhalde en gizli bilimleri ve en ince sanatları ileri derecede bilen, insan aklına durgunluk verecek derecede bir yeterlikle örnek üzerine şekiller ortaya koymada becerikli ve sıradan insanın kavrayamayacağı gizlerin tümünü kavramış kimselerdi. Ve bu üç bilgin Şah'ın kentine her birinde ayrı dil konuşulan üç ayrı ülkeden gelmişlerdi: Birincisi Hintli, ikincisi Rum, üçüncüsü de Acem idi.

Hintli olan birinci bilgin tahta yaklaşıp Şah'ın önünde yerlere kadar eğilmiş; ona bu şenlik gününde mutluluk ve neşe diledikten sonra, gerçekten şahane olan bir armağan sunmuş: Bu altından yapılmış bir adammış; üzerinde büyük değerde mücevherat ve değerli taşlar kakılı imiş, elinde de altın bir boru tutuyormuş. Şah Sabur "Ey bilgin, bu harika buluşun yararı nedir?" diye sormuş. Bilgin de "Efendim, bu altın adamın yararı, şaşılacak bir erdeme sahip olmasıdır! Onu kentin kapısına yerleştirirseniz, tüm denemelerden geçmiş bir muhafiz olacaktır; çünkü kente bir düşman yaklaşırsa, onu uzaktan kavrar; ve yüzüne doğru boruyu üfler, onu etkisiz bırakır ve korkudan öldürür!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan Şah da çok hayranlık duymuş ve ona "Vallahi! Ey bilgin, eğer doğruyu söylüyorsan, senin tüm dileklerini yerine getirir ve tüm arzularını karşılarım!" demiş.

Bunun üzerine Şah'ın önünde iki eli arasından toprağı öpen Rum yaklaşmış ve ona ortasında altından yapılmış bir tavuskuşu ve bunun da yöresinde aynı madenden yapılmış yirmi dört dişi tavus bulunan büyük bir leğeni armağan olarak sunmuş. Şah Sabur bunlara şaşırarak bakmış ve Ruma dönerek, ona "Ey bilgin, bu tavuskuşuyla yöresindeki dişilerinin ne yararı var?" diye sormuş. O da "Efendim, gecenin ya da gündüzün her bir saati geçtikçe, ortadaki tavus kuşu yöresindeki dişilerden birine gagasıyla dokunur ve ona kanat çırptırır; böylece tüm dişilere dokunarak günün saatini belirler; ve de bir ay dolunca gagasını açar ve gırtlağının dibinden yeni ayın hilali görünür!" diye yanıt vermiş. Şah, hayran kalarak "Vallahi! Eğer gerçeği söylüyorsan, tüm dileklerin yerine getirilecektir!" diyerek haykırmış.

İlerleyen üçüncüsü İran'dan gelen bilgin olmuş. Şah'ın önünde yeri öptükten ve övgülerini ve iyi dileklerini dile getirdikten sonra, ona üzerine altın ve değerli taşlar kakılmış harika bir eyer, şahların atlarında bile bulunmayan bir dizgin ve bir üzengiyle donatılmış ve en iyi ve en siyah cinsten abanoz ağacından yapılma bir at sunmuş. Şah Sabur şaşırıp kalmış; sonra "Bu abanoz atın erdemleri nedir?" diye sormuş. İranlı ona "Efendim, bu atın sahibi bulunduğu erdemler, akıllara durgunluk veren şeylerdir; öylesine ki üzerine binilince, binicisi ile birlikte şimşek hızıyla göklerde uçar ve götürülmek istendiği her yere gider ve bir atın bir yılda alacağı mesafeyi bir günde alır!" diye yanıt vermiş. Şah, aynı günde birbirini izleyen bu inanılmayacak üç armağanı büyük bir şaşkınlıkla karşılamış; ve İranlıya dönerek ona "Tüm varlıkları yaratan ve onlara yiyecek ve içecek sağlayan şükürler olası Yüceler Yücesi Tanrı adına yemin ederim ki, eğer sözlerinin doğruluğu kanıtlanırsa, dileklerini gerçekleştireceğimi ve en olmaz arzunu bile yerine getireceğimi sana vaadediyorum!" demiş.

Bunu izleyerek Şah üç gün boyunca bu üç çeşitli armağanın üç bilginin çeşitli davranışlarla ortaya koyduğu erdemlerini sınamış. Ve gerçekten, altın adam altın borusunu üfleyerek, altın tavus kuşu

yirmi dört dişi tavusu düzenli biçimde kanat çırptırarak deneyden geçmiş; İranlı bilgin de...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

İranlı bilgin de abanoz atına binmiş, onu havalara uçurmuş ve olağandışı bir hızla büyük bir mesafe aşarak dolaşmış; ve büyük bir daire çizdikten sonra, ayrıldığı mevkiiye yavaşça inmiş. Bütün bunları gören Şah Sabur ilkin pek şaşırmış, sonra da öylesine sıçrayıp hoplamış ki, neredeyse sevinçten bayılıyormuş. Bunun üzerine bilginlere "Ey ünlü bilginler, sözlerinizin gerçekliğinin kanıtını edin-

dim; şimdi de vaadimi tutma sırası bendedir. Ne istiyorsanız, hemen bana söyleyin, derhal bunu yerine getireceğim!" demiş.

O zaman üç bilgin de "Efendimiz bizden ve armağanlarımızdan hoşnut kaldığına göre, kendisinden isteyeceğimiz şeylerin seçimini bize bırakırsa, üç kızını evlenmek üzere istiyoruz; çünkü büyük bir içtenlikle kendisinin damadı olmayı diliyoruz! Ve bu, saltanatın huzurunu hiçbir şekilde bozmayacak bir istektir! Her durumda şahlar sözlerinden dönmezler!" demişler. Şah da onlara "Hemen dileklerinizi yerine getireceğim!" diyerek yanıt vermiş. Ve çabucak kızlarının bilginlerle evlenme sözleşmelerinin hazırlanması için kadı'nın ve tanıkların getirtilmesini buyurmuş.

Hepsi bu kadar!

Oysa o sırada şahın üç kızı, kabul salonunun dibinde perdeyle ayrılan bir bölmede oturmakta imişler ve bu buyruğu işitmişler. Kızlardan en genci kendisine koca olarak seçeceği bilginin hangisi olacağını dikkatle izlemeye koyulmuş. Ve işte o sırada gözüne takılan, en az yüz yaşında, başında kalan tek tük saçları da beyazlaşmış, sallabaş, kirpikleri uyuz olup dökülmüş, düşük ve yarık kulaklı, sakalı ve bıyıkları boyalı ve yaşamsallığını yitirmiş, gözleri kızıl ve şehla, çökük yanakları sarkık ve sarı, burnu kara bir patlıcan görünümlü, yüzü bir eskici önlüğü gibi pörsük, dişleri bir yaban domuzununkiler gibi firlak, dudakları deve taşağı gibi sarkık ve titrek yaşlı bir kişiymiş. Tek bir sözcükle, kendisine düşen bu yaşlı bilgin, korkunç bir şey, onu zamanın kuşkusuz en biçimsiz ve çağının en korkunç yaratığı yapan akıl almaz çirkinliklerden oluşmuş birisiymiş; ve bu çeşitli aykırı niteliklerine ek olarak azı dişleri hiç yokken, kesici dişleri küçük çocukları korkutan ve kümesteki tavukları ürküterek ötüşmelerine neden olan, boş evlerde yaşayan ifritlerinki gibi çengel halinde sarkıyormuş.

Hepsi bu kadar!

Oysa şahın üç kızının en genci olan sultan, bir ceylan kadar narin ve en okşayıcı meltemden daha hoş ve dolunay halindeki aydan da parlak, zamanın en güzel ve en zarif genç kızıymış; gerçekten,

aşk oyunları için yaratılmış; yürüyünce bükülgen dalların inceliğinden etkilendiği; yeğni karacanın şaşıp kaldığı; ve kuşkusuz güzellikten, beyazlıktan, çekicilik ve tatlılıktan yana, kardeşlerini fersah fersah geçen bir yaratıkmış. Ve gerçekten de böyleymiş.

Ve kısmetini oluşturabilecek bilgini görünce, odasına koşmuş, giysilerini yırtarak, yanaklarını tırmalayarak hıçkırıp inleyerek kendisini yere atmış.

O bu durumdayken, onu çok seven ve öteki kardeşlerine yeğ tutan erkek kardeşi sultan Kamer-ül-Akmar, avdan dönmüş bulunuyormuş, ağlayıp inleyen kızkardeşinin sesini duyunca, odasına sızmış ve ona "Senin neyin var? Hayrola, ne oldu? Bana çabuk söyle ve hiçbir şey gizleme!" demiş. O zaman kız göğsünü döverek "Benim sevgili, biricik kardeşim, senden hiçbir şey saklamam! Bil ki, çekip gideceğim; eğer babam böylesine nefret verici şeyler yapacaksa, yol azığım olmasa da, onu terk edip buradan gitmekte kararsızlık göstermeyeceğim. Allah nasıl olsa kulunu gözetir" diye haykırmış.

Bu sözleri duyunca Kamer-ül-Akmar, ona "Ama, böyle konuşmanın ne anlama geldiğini artık bana açıkla! Kim senin bağrını böyle daralttı ve keyfini bozdu?" diye sormuş. Genç sultan "Benim sevgili, biricik kardeşim! Bil ki, babam, kendisine armağan olarak kuşkusuz bir sihir aracı olan ve kurnazlık ve hainliğiyle onu aldatan berbat bir büyücünün getirdiği bir abanoz ata karşılık beni onunla evlendirmeyi vaadetti! Bana gelince, kendimi bir çirkin ihtiyara teslim etmektense, bu dünyada kalmamayı yeğlerim!" diye yanıt vermiş.

Kardeşi bunun üzerine onu teselli ederek ve okşayarak yatıştırmaya koyulmuş ve sonra gidip şah babasını bulmuş ve ona "Küçük kızkardeşimi evlendirmeyi vaadettiğin bu büyücü de kim oluyor? Ve sana getirdiği hediye de ne mene bir hediyedir ki, uğrunda kızkardeşime ölümü göze alacak kadar kahrolması pahasına sana kararlar verdirtiyor? Bu doğru değil ve de bundan vazgeçmelisin!" demiş.

Oysa, o sırada İranlı yanlarındaymış, şahın oğlunun bu sözleri-

ni işitmiş bulunuyormuş; ve bu sözleri duyunca çok kızmış, çok da onur kırıcı bulmuş. Ama şah yanıt vererek...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ama şah yanıt vererek "Oğlum Kamer-ül-Akmar, bilginin verdiği atı sen görseydin, bu kadar telaşlanıp heyecanlanmazdın!" demiş. Ve hemen oğluyla birlikte büyük avluya çıkıp kölelere söz konusu atı getirmelerini buyurmuş. Buyruğu hemen yerine getirilmiş.

Genç şehzade atı görünce, onu çok güzel bulmuş ve hayran olmuş. Kendisi harika bir binici olduğundan atın sırtına kıvrakça sıçramış ve ayaklarını üzengilere geçirerek böğrünü mahmuzlamış. Ama at yerinden kıpırdamamış. O zaman şah bilgine "Git bak bakalım neden yerinden kıpırdamıyor; ve sırası gelince senin dileklerini yerine getirmekte kusur etmeyecek olan oğluma yardım et!" demiş.

Kızkardeşiyle evlenmesine karşı çıktığından ötürü şehzadeye öfke duymakta olan İranlı, onun yanına yaklaşarak, kendisine "Eyerin sağ ön kaşında bulunan şu altın düğmeye bak! Bu yükseliş düğmesidir. Onu çevirmen yükselmene yetecektir!" demiş.

O zaman şehzade yükseliş düğmesini çevirmiş ve işte! At hemen kuş hızıyla göklere doğru ağmış ve öylesine yücelere çıkmış ki, şah da, orada bulunanlar da birkaç saniye sonra onu gözden yitirmişler.

Oğlunun böylece gözden kaybolduğunu ve birkaç saat bekledikleri halde geri dönmediğini gören Şah Sabur çok şaşırarak tedirgin olmuş ve İranlıya "Ey bilgin, onu ne yapar da şimdi geri getiririz" diye sormuş. O da "Efendim, ben bir şey yapamam; ve sen oğlunu an-

cak kıyamet gününde görürsün! İniş için gerekli sol düğmeyi nasıl kullanacağına dair açıklamada bulunmama zaman bırakacak yerde; şehzade, yeterli bilgiyi aldığım sanarak beni daha fazla dinlemeden ivedi atı uçurup gitti!" diye yanıt vermiş.

Şah Sabur, bilginin bu sözlerini işitince, baştan aşağı öfkeye kapılmış ve kudurma derecesinde hiddetlenerek kölelerine onu sopayla dövmeleri, sonra da en karanlık bir hücreye atmaları buyruğunu vermiş, o sırada kendisi de başından tacını çıkarmış ve başını yumruklamaya, inlemeye ve sızlanmaya başlamış; karısı, üç kızı, yakınları ve sarayın ve kentin bütün oturanları da ona katılmış. Ve böylece, neşeleri kedere mutlulukları umutsuzluğa ve hüzne dönüşmüş! Onların durumu böyleymiş!

Şehzadeye gelince, at onunla birlikte havalarda durmadan yükseliyormuş; öyle ki neredeyse güneşe ulaşacakmış. O zaman Şehzade tehlikeyi sezmiş ve göğün bu yörelerinde başına gelecek korkunç ölümü düşünmüş; birdenbire tedirginlik içinde, ata bindiğinden dolayı pişmanlık duymuş; ve içinden "Besbelli ki, bilginin niyeti küçük kızkardeşim yüzünden beni mahvetmekti. Şimdi ne yapsam ki? Tüm güçleri kendinde toplayan Tanrı'dan daha güçlü ve kuvvetli varlık yoktur! Hiç kuşkusuz mahvoldum!" demiş. Sonra da kendi kendine "Ama bu eyer üzerinde yükselişi sağlayan bir düğme olduğu gibi, ikinci bir düğme olup onunla iniş sağlanamayacağım kim bilir?" demiş. Ve de öngörüş, bilgi ve zekâyla donanmış bulunduğu için, atın her yanında araştırmalar yapmaya koyulmuş; eyerin sol yanında ancak bir toplu iğne başı kadar büyüklükte küçücük bir vida bulmuş; ve kendi kendine "Başka bir şey görülmüyor!" demiş. Bunun üzerine bu vidanın üzerine dokunmuş ve hemen yukarı çıkış yavaş yavaş azalmış ve at havada bir an durduktan sonra, ansızın aynı hızla aşağı doğru inmeye başlamış; sonra da toprağa yaklaştıkça ağırlaşarak, sonunda hiçbir sarsıntı ve tehlike söz konusu olmaksızın yavaşça yere inmiş. Binicisi de rahat soluk almaya ve yaşamından kaygı duymamaya başlamış.

Bir kez genç şehzade Kamer-ül-Akmar düğmeyle vidanın kula-

mmını öğrenince, buluşundan çok sevinmiş ve onu kesin bir yok oluştan kurtaran Yüceler Yücesi Tanrı'ya şükretmiş. Bunu izleyerek, bazen düğmeyi, bazen de vidayı kullanarak ve dizginlere egemen olarak gerektiğinde sağa sola çevirerek, atı ileriye, geriye, yukarıya ve aşağıya; yani istediği yöne sürerek, kimi vakit şimşek hızıyla, kimi vakit âdeta bir gidişle, çeşitli hareketler yaptırarak sürmüş; keyfince yol almış. Derken atı belli bir yüksekliğe kadar çıkarmış ve ılımlı bir ivmeyle belirli bir yöne doğru sürmüş; öylesine ki, ayaklarının altındaki yeryüzünde uzanan manzarayı iyice görebiliyormuş ve bu tarzda yeryüzü karaları ve denizlerinin harikalarını keyfince gözlemlemiş; tüm yaşamında hiç görüp gezmediği, yüzeyinde sular akan, çayırlarında ceylanlar dolaşan ülke ve kentleri hayranlıkla seyretmiş.

Böylece, altında açımlanan kentler arasında harika bitkilerle kaplı, yüze gülen bir ülkenin ortasında hoş bir tarzda düzenlenmiş evleri ve büyük yapılarıyla bir kent belirmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Hoş bir tarzda düzenlenmiş evleri ve büyük yapılarıyla bir kent belirmiş.

Doğası gereği bakıp eğlenmekten hoşlandığı için Kamer-ül-Akmar kendi kendine "Bu kentin adını ve hangi ülkede olduğunu öğrenmeliyim!" demiş. Ve kentin en güzel yerlerinin üzerinde dolaşmış durmuş.

O sırada gün bitiyor ve güneş ufka yaklaşıyormuş; şehzade de "Vallahi! Geceyi geçirmek üzere kuşkusuz bu kentten daha iyi yer

bulamam! Bu gece burada uyuyayım, yarın gün doğarken yakınlarımın ve dostlarımın arasına katılmak üzere yola çıkarın ve babama gözlerimin gördüğü her şeyi anlatırım!" diye düşünmüş. Ve başını yöresinde dolaştırarak güvenle ve tedirgin edilmeksizin geceyi geçirebileceği ve atını barındırabileceği bir yer aramış ve sonunda seçimini mazgallı kulelerle takviye edilmiş; ve örme zırhlar kuşanmış, nızrak ve kılıçla ve ok ve yaylarla donanmış kırk siyahi köleyle korunan bir saraya inmek üzere yapmış. Ve kendi kendine "İşte harika bir yer!" demiş; ve iniş vidasını sıkıştırarak yorgun bir kuş gibi sarayın taraçasına konmuş. Bunun üzerine şehzade "Tanrı'ya şükürler olsun!" demiş ve atından inmiş. Ve kendi kendine "Vallahi! Seni böylesine bir yetkinlikle yapan kişi usta bir işçilik çıkarmış ve büyük bir sanatçıymış. Ve de, eğer Yüceler Yücesi Tanrı ömrümü uzattıysa ve babamla ve bizimkilerle bir gün buluşursam, bu bilgini iyiliklerimle kuşatacak ve cömertliğinden yararlandıracağım!" demiş.

Ama, zaten ortalık kararmış bulunduğundan, şehzade, sarayda herkesin uyumasını bekleyerek taraçada kalmayı sürdürmüş. Ülkesinden ayrılalı beri hiçbir şey yememiş ve içmemiş olduğundan, artık açlığı ve susuzluğu dayanılmaz hale gelmiş bulunuyor ve kendi kendine "Böylesine bir sarayda herhalde yenilip içilecek şeyler noksan değildir!" diyormuş. Atını taraçada bırakarak beslenmek için gerekli şeyleri aramaya karar vermiş ve sarayın merdivenlerine yönelmiş, basamakları sonuna kadar inmiş. Kendini birdenbire geceleyin ay ışığında parıldayan beyaz mermerle ve saydam kaymak taşıyla döşeli geniş bir avluda bulmuş. Bu sarayın ve yapılışının güzelliğine hayran kalmış; ama sağa sola iyice bakındığı halde, tek bir canlı varlık görememiş ve hiçbir insan sesi duymamış; bundan çok tedirgin olmuş; çok da şaşırmış ve ne yapacağını bilememiş. Ama sonunda, düşünerek "Şimdilik indiğim taraçaya yeniden çıkmaktan ve geceyi atımın yanında geçirmekten daha iyi bir şey yapamam! Ve yarın sabahın ilk saatlerinde atıma biner buradan giderim!" şeklinde karar vermiş. Ve tam bu sırada sarayın içinde bir ışık yandığını fark etmiş, ne olduğunu anlamak için o yana doğru ilerlemiş. Bu ışığın,

harem kapısına konmuş bir meşaleden geldiğini, başında da Süleyman'ın taifesinden siyah ecinnilerden bir ifrit olduğu izlenimini veren siyahi bir kölenin oldukça gürültülü bir tarzda horlayarak uyumakta olduğunu görmüş; bu zenci kapının önüne serdiği bir şilte üzerine uzanmış bulunuyor ve burayı bir ağaç gövdesinden ya da kapıcı peykesinden daha iyi kaplıyormuş; ve kılıcının topuzcuğu meşalenin ışığında öfkeyle kıvılcımlar saçıyormuş. Başının üstünde de, bir granit sütunda azık torbası asılı bulunuyormuş.

Bu korkunç zenciyi görünce genç Kamer-ül-Akmar, korkuya kapılmış ve "Tüm Gücün Sahibi Tanrı'ya sığınırım! Ey göklerin ve yerlerin tek sahibi, beni kesin bir yitip gitmeden kurtardığın gibi, yine koru ve bu sarayda bekleyen serüvenden de sağ salim kurtar!" diye mırıldanmış. Bunu söyledikten sonra, elini zencinin azık torbasına doğru uzatmış ve onu yavaşça yerinden almış ve içinde en iyi türden yiyecekler bulmuş. Ve bunlardan yemeye başlamış; ve torbanın içindekileri tümüyle bitirmiş; böylece doygunluk sağlayınca, avlunun havuzuna doğru ilerlemiş ve orada fışkıran saf ve temiz sudan susuzluğunu gidermiş. Bunu izleyerek hadımağasının yanına dönüp torbayı yerine asmış ve iyice uykuya dalmış ve eskisinden de beter horlayan kölenin kılıcını kılıfından çekerek hâlâ nereye gideceğini, bahtının önüne kimi çıkaracağını bilmeden sarayın içine doğru ilerlemiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz On Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

... Bahtının önüne kimi çıkaracağını bilmeden sarayın içine doğ-

ru ilerlemiş. Ve burada önünde kadife bir örtü bulunan ikinci bir kapıya rastlamış.

Bu kapı örtüsünü kaldırmış ve önünde açılan harika bir salonda bembeyaz fildişinden yapılmış ve üzerine inciler, yakutlar, sümbül taşı ve diğer değerli taşlar kakılmış geniş bir yatak ve yerde uyuyan dört genç cariye görmüş. Bunun üzerine yavaşça yatağa yaklaşmış ve içinde kimin yatmakta olabileceğini anlamak istemiş. Ve üzerinde örtü olarak sadece saçları bulunan bir genç kızın yatmakta olduğunu görmüş. Kız o denli güzelmiş ki, sadece, doğu ufkunda beliren bir ay değil, sanki Yaratıcısının elinden çıkmış daha harika bir ay sanılabilirmiş! Yanakları, ikisinde de birer ben görülen, hafifçe kızarmış iki lale imiş!

Bunca güzelliği ve inceliği, bunca büyüleyici bir zarafeti gören Kamer-ül-Akmar, ölmese de neredeyse düşüp bayılacakmış. Biraz heyecanını yatıştırınca, tüm kasları ve sinirleri titreyerek ve zevkten ve şehvetten çırpınarak uyuyan genç kızın yanına yaklaşmış ve sağ yanağını öpmüş. Bu öpüşün dokunuşuyla genç kız sıçrayarak uyanmış; iri gözlerini açmış ve başucunda duran genç şehzadeyi görünce "Sen kimsin? Nereden geldin?" diye haykırmış. O da "Ben senin kölen, gözlerinin sevdalısıyım!" diye yanıt vermiş. Kız "Seni buraya kadar kim getirdi?" diye sorunca da "Tanrı, bahtım ve güzel talihim!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri duyunca, Sultan Şems-ül-Nehar, çünkü kızın adı böyleymiş, artık korku ya da çekingenlik alameti göstermeksizin genç adama "Belki de sen, dün beni babamdan isteten, ama babamın anlaşılan çirkinliğinden ötürü damat olarak kabul etmediği Hint hükümdarının oğlusun! Eğer sen o isen, Allah için, çirkin falan değilsin! Ve güzelliğin beni şimdiden boyunduruğu altına aldı, efendim!" demiş. Ve şehzade, parlayan bir ay kadar güzel olduğundan, kız onu kendine çekmiş, onu öpmüş; oğlan da onu öpmüş. İkisi de, karşılıklı güzelliklerinden ve gençliklerinden başları dönerek, binlerce okşayışla birbirlerinin kollarında yatarak, binlerce çılgınca söz söylemişler, tatlı ve sert, binlerce oyuna girişmişler.

Onlar böylece eğlendikleri sırada, ansızın hizmetçiler uyanmış ve şehzadeyi hanımlarıyla birlikte görerek "Hanımımız, seninle birlikte olan bu genç adam da kim?" diye haykırmışlar. Kız da "Bilmiyorum! Uyanınca onu yanımda buldum! Sanırım beni, evlenmek üzere dün babamdan isteyen kişi olacak!" diye yanıt vermiş. Kızlar, heyecan içinde "Tanrı'nın adı senin üzerine olsun! Hanımım, seninle evlenmek isteyen kimse asla o değildi; o çok çirkindi ve nefret verici idi; bu genç ise kibar ve ince bir güzellikte: oburune gelince, senin kölen olmaya bile layık görülmeyecek biriydi" diye haykırmışlar. Bunun üzerine hizmetkârlar ayağa kalkıp kapıdaki hadımağasını uyandırmaya gitmişler ve hep bir ağızdan ona tehlikeyi haber vererek "Sen sarayın ve haremin koruyucusu olduğun halde nasıl oluyor da uyuduğumuz sırada içeriye adamlar girebiliyor?" diye hep bir ağızdan haykırmışlar.

Hadımağası zenci bu sözleri işitince, iki ayağı üzerine sıçramış ve kılıcına davranmak istemiş; ama onu kınında bulamamış. Müthiş bir korkuya kapılmış ve titreyerek gidip kapı örtüsünü kaldırmış ve salondan içeri girmiş. Hanımıyla birlikte yatakta bulunan genç adamı görmüş; onun güzelliği gözlerini öylesine kamaştırmış ki, ona "Efendim, sen bir insan mısın, bir ecinni misin?" diye sormuş. Şehzade "Ey sefil köle ve de kara kölelerin en kötüsü, Keyhüsrev soyundan gelen şehzadeleri sen nasıl oluyor da şeytansı ecinniler ve ifritlerle karıştırıyorsun?" diye yanıt vermiş. Ve bunu söyleyerek, yaralı bir arslan gibi öfkeli, kılıcı çekmiş ve hadımağasına "Ben hükümdarın damadıyım, beni kızıyla everdi ve beni onun yanına soktu!" diye haykırmış.

Bu sözleri işitince, hadımağası, bağırıp çağırarak ve giysilerini yırtarak ve de başım topraklarla örterek hükümdarın yanına koşmuş. Bu çılgınca feryatları işiten hükümdar ona "Ne gibi bir felaket geldi başına? Çabucak ve kısaca anlat! Çünkü yüreğimi heyecanlandırıyorsun!" diye haykırarak sormuş. Hadımağası da...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirminci Gece Olunca

Demiş ki:

Hadımağası "Ey hükümdar, koş çabuk kızının yardımına git! Çünkü ecinniler içinden bir ecinni, bir şahın oğlu kılığında, ona sahip olmuş ve yanında yatmakta! Hiç durma! Koş! Çabucak gel!" diye yanıt vermiş.

Hadımağasının bu sözlerini duyan hükümdar, öfkenin sınırlarına ulaşarak neredeyse onu öldürecekmiş; sonra hadımağasına "Sen nasıl oluyor da, gece gündüz gözetmekle görevli olduğun kızımı gözden uzakta tutarsın ve bir şeytansı ifritin onun yanına sızmasına ve ona sahip olmasına neden olursun?" diye haykırmış. Ve heyecan dolu, sultan kızının bulunduğu daireye doğru atılmış; orada hizmetkârları sapsarı ve titremeler içinde bulmuş. Onlara "Kızımın başına ne geldi?" diye sormuş. Onlar da "Ey hükümdar, uyurken olup bitenden haberimiz yok; ama uyandıktan sonra sultanın yatağında bir genç adam gördük, bizi bir dolunay gibi çarptı, olağandışı güzeldi; ve de onunla tatlı ve güven verici bir dille konuşuyordu. Ve gerçekten bu genç adam kadar yakışıklı birini hiç görmemiştik. Bununla birlikte kim olduğunu kendisine sorduk ve bize 'Ben, hükümdarın kızını evlilik yoluyla bana verdiği kişiyim!' diyerek yanıt verdi. Bundan başka bir şey bilmiyoruz! Onun bir insan mı, bir ecinni mi olduğunu söyleyecek durumda değiliz. Ama her durumda onun sevimli, iyi niyetli, alçakgönüllü, iyi yetişmiş, herhangi bir kötülük ya da suçlanacak şey yapmayacak görünümde olduğunu söyleyebiliriz. Zaten bu denli güzel olan birinin suçlanacak şeyler yapması nasıl mümkün olur?" demişler.

Hükümdar bu sözleri işitince, öfkesi soğumuş ve tedirginliği yatışmış; tatlılık ve ihtiyatla kapının örtüsünü kaldırmış ve kızını, yatakta, yanında büyüleyici ve yüzü bir dolunay kadar ışık saçan bir şehzade ile tatlı tatlı konuşurken görmüş.

Bu görünüm, onu, tümüyle yatıştıracak yerde, babalık kıskanç-

lığını kabartmış ve kızının onurunun zedelendiğini düşünüp üst noktada heyecanlanmış. Böylece, kapı perdesinden salona doğru atılarak elinde kılıçla korkunç bir gulyabani kadar kızgın ve vahşi bir tavırla onların üzerlerine yürümüş. Ama şehzade, onun geldiğini uzaktan görerek genç kıza "Bu senin baban mı?" diye sormuş; o da "Elbette!" diye yanıt verince, hemen iki ayağının üzerine sıçramış ve kılıcını kavrayarak hükümdarın yüzüne doğru öylesine bir haykırış koparmış ki, adam korkuya kapılmış. Bunun üzerine Kamer-ül-Akmar, hiç olmadığı kadar korkutucu bir edayla, onun üzerine atılmaya, onu kılıçla biçmeye hazırlanmış; ama hükümdar, kendisinin ona bakınca daha zayıf olduğunu anlayarak kılıcını kınına sokup daha uysal bir duruma girmiş. Ve hâlâ genç adamın üzerine gelmekte olduğunu görünce, daha nazik ve daha tatlı bir sesle "Ey genç, sen insan mısın, ecinni mi?" diye sormuş. O da "Vallahi! Kendiminkilere olduğu kadar senin hukukuna da saygı duymasaydım ve kızının onurundan kaygılanmasaydım, çoktan kanını dökmüştüm! Nasıl oluyor da beni ecinnilerle, şeytanlarla karıştırıyorsun? Oysa ben, senin ülkeni ele geçirmeyi isteseydiler, bir yersarsıntısına uğramışçasına seni koltuğunda sıçratmayı bir oyun haline getirmekte kararsızlık göstermeyecek ve senin onurlarını, zaferlerini ve kudretini elinden alacak olan Keyhüsrevlerin ırkından gelme bir şehzadeyim!" diyerek yanıt vermiş.

Hükümdar bu sözleri işitince, ona karşı büyük bir saygı duymuş ve kendi güvenliği için korkmuş; ve yanıt vermekte ivedi davranarak "Eğer sen bir şehzade isen, nasıl oluyor da, benim rızam olmaksızın bir saraya girmekten ve benim onurumu mahvetmekten çekinmeden, gelip kızıma sahip oluyor ve onun kocası olduğunu ileri sürerek onu, evlenme yoluyla sana verdiğimi iddia ediyorsun? Oysa ben, nice hükümdarı ve şehzadeyi, beni, onunla evlenmeye zorladıkları için öldürttüm, biliyor musun?" demiş. Ve kendi sözlerinin etkilemesiyle heyecanlanan hükümdar "Ve şimdi, bağırıp kölelerime seni ölümlerin en fecisiyle öldürmelerini buyursam, onlar da şu

anda ve şu saatte buyruğumu yerine getirecek olsalar, seni acaba kim benim güçlü ellerimden kurtarabilir!" diye sözünü sürdürmüş.

Şehzade Kamer-ül-Akmar hükümdarın bu sözlerini duyunca "Gerçekte, senin kısır görüşün ve anlayışının kabalığına şaşıyorum! Söyle bakalım, sen bugüne kadar kızın için benim dengimde bir kısmet bulabildin mi? Ve de benim kadar gözüpek ya da silahtan, köleden ve servetten yana benim kadar zengin birisini gördün mü?" diye yanıtlamış. Hükümdar "Allah için, hayır! Ama ey genç, ben senin kadı ve tanıklar önünde kızıma eş olmanı isterdim! Ama böyle gizlice yapılmış bir evlilik benim onurumu mahvedebilir!" diye cevap vermiş. Şehzade de "Güzel söyledin, ey şevketli! Ama bilmez misin ki, kölelerin ve muhafızların, hepsi birden, senin beni tehdit ettiğin şekilde üzerime saldırırlarsa ve beni öldürmeye kalkarlarsa, asıl o zaman onurunu ve ülkenin onurunu kesinlikle yitireceğini ve utancını halka göstererek, bizzat halkın sana karşı çıkabileceğini bilmiyor musun? İnan bana, ey hükümdar! Tutacak tek bir yol var; o da beni dinlemen ve söyleyeceklerimi yerine getirmendir!" diye yanıt vermiş. Hükümdar da "Öyleyse konuş, ne söyleyeceğini işiteyim hele!...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Öyleyse konuş, ne söyleyeceğini işiteyim hele!" diyerek onu yanıtlamış. O da "İşte, iki şeyden biri: Ya benimle teke tek dövüşürsün ve kim rakibini alt ederse daha yiğit olduğu ilan edilir ve ülkenin tahtına haklı olarak sahip olur; ya da bütün geceyi kızınla paylaşmama izin verirsin ve yarın bana kitle halinde tüm atlılarını, piyade

erlerini, kölelerini gönderirsin ve... Ama ilkin söyle bana, onların sayısı ne kadar?" diye yanıt vermiş. Hükümdar da "Kırk bir atlı benim kendi kölelerim ve miktarları aynı olan kölelerimin köleleri!" diye yanıt vermiş. Bunu duyan Kamer-ül-Akmar "Pekâlâ! Öyleyse günün ilk ışıklarıyla birlikte, savaş düzeninde bana saldırsınlar! Ve onlara 'Bir adam, benden kızımı istemeye geldi, ben de buna, tek başına bütün ordumu yenmesi ve bozguna uğratması ve tek kişi kalıncaya kadar savaşı sürdürmesi koşuluyla razı oldum. O da bunu kabul etti!' şeklinde konuş!" demiş. Sonra da "Beni hepsiyle savaşmak için tek başıma bırak! Eğer beni öldürürlerse, sırrın hiç kuşkusuz saklı kalacak ve onurun kurtulacaktır. Eğer tersi olursa, ben onların tümü üzerinde bir zafer kazanmış ve onları bozguna uğratmış olacağım; sen de en büyük hükümdarların bile onurlanacağı bir damada sahip olacaksın!" demiş.

Bunun üzerine hükümdar, böylesine bir güvene şaşkınlık duymasına ve böylesine delice bir iddiayı neye bağlayacağını bilmemekle birlikte, bu son görüşü paylaşıp bu öneriyi kabul etmekte kusur etmemiş; çünkü yüreğinin ta derinlerinde bu anlamsız dövüşte şehzadenin yitip gideceğine ve böylece sırrın daha iyi korunup onurunu da kurtaracağına dair bir inanç varmış. Bunun üzerine baş hadımağasını çağırmış ve ona gecikmeksizin gidip veziri bulmasını ve bütün orduyu toplayıp atları üzerinde savaş silahlarım kuşanarak hazır bulundurmasını buyurduğunu bildirmesini istemiş. Hadımağası da bu buyruğu vezire iletmiş; o da hemen ülkenin komutanlarını ve ileri gelenlerini toplamış ve onlara savaş silahlarını kuşanmış olarak ordularının başında savaşa hazır bulunmalarını söylemiş. İşte onların durumu böyleymiş!

Hükümdara gelince, onunla görüşmeyi sürdürmek üzere genç şehzadenin yanında bir süre daha kalmış; çünkü onun anlamlı konuşmalarından, sağlam düşünce tarzından ve seçkin davranışlarından ve de güzelliğinden etkilenmiş ve öte yandan o gece kızını onunla başbaşa bırakmak da istemiyormuş. Ama, gün doğar doğmaz yeniden sarayına dönmüş ve tahtına oturmuş; kölelerine şehzade için

hükümdarlık ahırından en güzel atı ayırmalarını ve onu harika şekilde koşumlamalarını ve suslemelerini buyurmuş. Ama şehzade ona "Ancak ordunun karşısına çıktığım zaman ata bineceğim!" demiş. Hükümdar da "Senin istediğin olsun!" diyerek yanıt vermiş. Ve ikisi birlikte ordunun savaş düzeninde yer aldığı meydana gelmişler ve şehzade böylece onların sayısını ve niteliklerini saptayabilmiş. Bundan sonra hükümdar, ordusuna dönmüş ve onlara "Hey, savaşçılar! Bu genç adam gelip evlenmek üzere benden kızımı istedi. Aslında ben onun kadar yakışıklı bir genç ve gözüpek bir binici görmedim. Ama kendisi, tek başına hepiniz üzerinde zafer kazanabileceğini ve sizi bozguna uğratacağını iddia etti; yüz bin kişi daha kalabalık olsaydınız, yine de sizi kolay yutulur bir lokma olarak göreceğini ve yine de sizi yeneceğini söylüyor. Böyle olunca kendisi size saldırınca, onu kılıçlarınızın ucuyla ve kargılarınızla karşılamaktan kaçınmayın! Böylece ona bu denli ağır işlere karışmanın neye mal olacağını öğretmiş olacaksınız!" diye haykırmış. Sonra da genç adama dönerek, ona "Cesaret, oğlum! Bize nasıl bir yiğit olduğunu göster!" demiş. Ama genç "Ey hükümdar, bana ne adaletinle ne de tarafsızlıkla yönel! Nasıl olur da tüm bir orduyla onlar atlı, ben yaya savaşmamı benden beklersin!" diye yanıt vermiş. Hükümdar "Sana binmen için at önerdim; ama sen reddettin! Ata binmek istersen yine de önerim geçerli! Atlarım içinden en hoşuna gideni pekâlâ seçebilirsin!" demiş. Ama o "Senin atlarından hiçbiri beni hoşnut etmez. Ben, beni bu kente getiren ata binerim ancak!" diye yanıt vermiş. Hükümdar ona "Peki şu senin atın nerede?" diye sormuş. O da "Sarayının taraçasında!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan hükümdar ona dikkatle bakmış ve "Ne zırva şey! İşte senin deliliğinin en güzel kanıtı! Bir at nasıl olur da taraçaya çıkar? Ama yine de gidelim bakalım, doğru-u, gerçeği mi söylüyorsun!" diye haykırmış. Sonra ordularının komutanına dönerek, ona "Saraya koş ve ne gördüğünü gel bana bildir! Ve taraçada ne bulursan, bana getir!" demiş.

Halka gelince, genç şehzadenin konuşmalarına hayran olmuş; ve herkes birbirine "Sarayın taraçasından nasıl olur da bir at merdi-

venlerden indirilebilir?" diye sormuşlar. "İşte tüm yaşamımızda hiç işitmediğimiz bir şey!" demişler.

Bununla birlikte hükümdarın ulağı saraya gitmiş. Ve taraçaya çıkarak orada bir at görmüş ve böylesinin güzellikte eşi bulunmadığını düşünmüş; ama yanına yaklaşıp onu inceleyince; bu atın abanozdan ve fildişinden yapılmış olduğunu görmüş. O zaman kendisi ve ona eşlik edenler, işi anlayınca, gülmeye ve birbirlerine...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

gülmeye ve birbirlerine "Vallahi! Artık bizim için deli olduğundan hiçbir kuşku bulunmayan bu şehzadenin sözünü ettiği ata bakın! Bununla birlikte bırakalım bakalım bununla ne iş görecek? Çünkü bu işten inamlmaz önemde bir şeyler çıkabilir ve bu genç belki de gerçekten yüksek sınıftan ve harika erdemleri olan biridir!" demişler. Ve bunu söyleyerek hepsi birden tahta atı kaldırmış ve kollarında taşıyarak hükümdarın önüne getirmişler; o sırada halk, atın yöresini çevirmiş, onun güzelliğine, bedeninin orantısına, eyerinin ve koşumunun zenginliğine hayran olmuş. Hükümdar da büyük hayranlık duymuş ve şaşırmanın sınırında şaşmış kalmış; sonra Kamer-ül-Akmar'a "Ey genç adam, bu senin atın mı?" diye sormuş. O da "Evet şevketlim! Bu benim atımdır ve biraz sonra sana marifetlerini gösterecek!" demiş. Hükümdar da "Öyleyse, al onu ve bin üzerine!" demiş. Şehzade "Bunu ancak yöresindeki halk ve ordu birlikleri çekildikten sonra yapabilirim!" diye yanıt vermiş. O zaman hükümdar herkesin bir ok atımı uzaklığa çekilmeleri buyruğunu vermiş. Genç şehzade de ona "Ey hükümdar, bana iyi bak! Şimdi atıma

atlıyorum, sonra dörtnala birliklere atılarak onları sağa sola savuracağım; ve yüreklerine korku ve ürperti saçacağım!" demiş. Hükümdar da "Şimdi ne istiyorsan yap; ama onlara karşı kıyıcı olma ki, onlar da sana karşı kıyıcı olmasınlar!" diyerek yanıt vermiş.

Kamer-ül-Akmar da, hafifçe elini atın boynuna koymuş ve bir sıçrayışta sırtına atlamış. Kendi bakımlarından da, birlikler, tedirgin, uzakta sıkışık ve gürültülü bir düzende sıralanmışlar; ve savaşçılar birbirlerine "Bu genç saflarımıza yaklaşınca onu mızraklarımızla karşılar, palalarımızın keskin yüzüyle tanıştırırız!" diyorlarmış. Ama kimileri de "Vallahi! Bu büyük bir acımasızlık olur! Nasıl olur da bu denli yakışıklı, bunca kibar, zarif ve hoş bir genci öldürmeyi içimize sindiririz?" diyorlar; aralarından kimileri de "Vallahi! Bu genci kolayca öldürüvereceğimizi düşünmek çok anlamsız olur! Böylesi bir serüvene atıldığına göre, kuşkusuz, başarı sağlayacağına güveni vardır. Her durumda, onun yüreğindeki cesaret, yiğitliği ve gözüpekliği bunun bir kanıtıdır!" diyorlarmış.

Kamer-ül-Akmar'a gelince, eyerin üzerine bir kez sağlamca yerleşince, bütün gözler ne olacak diye kendine yönelmiş bulunduğu sırada yükseliş düğmesini oynatmış. Ve hemen at hareket etmeye; soluk almaya, eşelenmeye, sallanmaya, boynunu eğmeye, ileri geri gitmeye başlamış; sonra da, hiçbir hükümdar ya da sultanın en iyi koşumlanmış atının yapamayacağı kadar harika bir esneklikle çalım yaparak sağa, sola başım çevirerek yürümeye başlamış. Ve birdenbire böğürleri titremiş ve karnı şişmiş ve bir oktan daha hızla göklere atılmış, binicisiyle birlikte gökte sağa doğru bir çizgi çizerek havalanmış.

Bunu görünce hükümdar şaşkınlık ve öfkeden aklını kaçıracak gibi olmuş ve ordu komutanlarına "Hey! Allah belanızı versin! Tutun onu! Kaçıyor!" diye haykırmış. Ama vezir ve vekilleri ona "Hükümdarım, hiç kanatları olan kuşa insan erişebilir mi? Bu kimse, belli ki bizim gibi bir insan değil, ama kudretli bir büyücü ya da ifritler içinden bir ifrit veya havada uçan meretler içinden bir meret olmalı! Ve Allah seni de, bizi de ondan kurtardı! Yüceler Yücesi'ne,

onun elinden seni ve ordunu kurtardığı için şükredelim!" diye yanıt vermişler.

Bunun üzerine hükümdar, heyecan ve şaşkınlığın sınırında sarayına dönmüş ve kızının yanına girerek meydanda olup bitenleri

ona anlatmış. Genç kız da, genç şehzadenin gözden yitişi haberini alınca, o kadar üzülmüş ve öylesine umudu kırılmış ki, ağlamış ve o kadar sızlayıp inlemiş ki, ağır şekilde hastalanmış ve yükselen ateşi ve kara düşünceler içinde yatağa uzanıp yatmış. Babası, onu bu durumda görünce, onu okşamaya, bağrına basıp sallamaya başlamış ve iki gözünün arasından öpmüş ve meydanda olanları yeniden anlatarak ona "Kızım, övgüler üzerine olası Tanrı'ya şükür ve hamdolsun ki, bizi bu korkunç sihirbazdan, bu yalancıdan, bu baştan çıkarı-

cıdan, bu hırsızdan ve domuzdan kurtardı!" demiş. Ama onu ne denli tatlı sözlerle ve pehpehlemelerle avutmaya çalışmışsa da, kız hiçbir şey anlamıyor, dinlemiyor; ve onu hiçbir şey avutmuyormuş! Eskisinden de çok hıçkırmaya, ağlamaya, inlemeye ve iç çekerek "Vallahi! Ben artık hiçbir şey yiyip içmek istemiyorum; Tanrı beni o güzel sevgilimle yeniden birleştirinceye kadar böyle olacak! Artık ağlamaktan ve mutsuzluğa gömülmekten başka kârım olmayacak!" demiş. Bunun üzerine babası, kızını bu uyuşukluk ve üzüntü halinden çıkaramayacağım anlayarak çok üzülmüş ve yüreği keder dolarak, gözünün önünde dünya kararmış. Ve işte hükümdarla kızı sultan Şems-ün-Nehar'ın durumu böyleymiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Ve işte hükümdarla kızı Sultan Şems-ün-Nehar'ın durumu böyleymiş.

Şehzade Kamer-ül-Akmar'a gelince... Göklerde epeyce yükselince, atının başını doğduğu yere doğru çevirmiş; ve bir kez doğru yolu bulunca, sultanın büyüleyici güzelliğini ve onu yeniden bulmanın yollarını düşünmeye başlamış. Onun yanındayken, babasının ülkesinin adını öğrenmeye gayret ederek El-Yemen diyarının merkezi Sana'da bulunduğunu anlamışsa da, bunun pek kolay olmayacağını da biliyormuş.

Yol aldığı sürece hep bunu düşünmüş, atının son kertede süratli gidişiyle sonunda kendi babasının ülkesine ulaşmış. O zaman atıyla kentin üzerinde bir daire çizmiş ve sarayın taraçasına inmiş. Atını taraçada bırakarak, saraya inmiş; ama ortalıkta matem havası esi-

yormuş; tüm odaları küller serpili bulunca, aile üyelerinden birinin ölmüş bulunduğunu düşünmüş ve âdeti üzere, özel dairelerine girerek babasını, annesini ve kızkardeşlerini yas giysileriyle donanmış olarak bulmuş; değişen yüzleri zayıf ve sarıymış; mahzun ve bozulmuş bir halleri varmış. Ama onun içeri girişiyle babası birdenbire ayağa fırlamış ve gelenin gerçekten oğlu olduğunu anlayınca, büyük bir feryat koparark bayılmış; sonra kendine gelerek oğlunun kollarına atılmış. Onu çılgınca bir sevinçle kucaklayıp bağrına basmış ve heyecanın sınırlarına ulaşırcasına heyecan duymuş; annesi ve kızkardeşleri de, ağlayıp hıçkırarak, öpüşleriyle âdeta onu yutmuşlar ve mutluluklarından oynayıp sıçramışlar.

Sonra bir parça yatışınca, ona başına gelenleri sormuşlar; şehzade de onlara, başından sonuna kadar olan biteni anlatmış; ama onu burada tekrarlamanın yararı yok. Bunun üzerine babası "Ey gözümün nuru ve canımın çekirdeği, Tanrı'ya şükürler olsun ki sağlığın yerinde!" diye haykırmış. Ve halk için yedi gün süreyle şenlikler düzenlenmesini buyurmuş ve büyük sevinçler içinde davul zurnalar çaldırarak sadakalar dağıtmış, tüm suçlular için bütün hapishanelerin ve zindanların kapılarını ardına kadar açtırarak genel af ilan etmiş. Sonra oğlu yanında olduğu halde, at üzerinde kentin birçok mahallesini dolaşarak, kesinlikle kaybolduğuna inanılan oğlunu görmekten duyduğu sevinci halkına göstermek istemiş.

Bununla birlikte, bir kez şenlikler bitince, Kamer-ül-Akmar, babasına "Baba, sana atı veren İranlı ne oldu?" diye sormuş.

Hükümdar da "Allah bu bilgini kahretsin ve rahmetini onun üzerinden çeksin ve de onu ilk kez gördüğüm zamana lanet olsun! Çünkü, oğlum, aramızdaki ayrılığın nedeni odur! Şu saatte zindanda yatmakta! Affa uğramayan tek kişi de odur!" diye yanıt vermiş. Ama, oğlunun ricası üzerine hükümdar, onu hapisten çıkartmış ve yanına çağırtarak ona lütufta bulunmuş, ona bir onur giysisi vermiş ve büyük bir eli açıklılıkla kendisine her türlü onurlar ve servetler bağışlamış; ama ona kızından hiç söz açmamış ve onunla evlendirmeyi artık aklından bile geçirmemiş. Bilgin de bunu kudurmanın sı-

nırında kudurganlıkla karşılamış ve genç şehzadeyi at üzerine bindirmekle işlediği tedbirsizliğe pişman olmuş; çünkü artık atın sırrı ve işleyiş tarzı ortaya çıkmış bulunuyormuş! Hükümdara gelince, henüz at konusunda huzurlanmadığından, oğluna "Oğlum, ben, artık senin bu felaket saçan hayvana yaklaşmaman, özellikle asla üzerine binmemen gerektiği fikrindeyim; çünkü sen hâlâ da onun ne gibi gizler sakladığını bilmekten uzaksın ve üzerine binmekle güven içinde olamazsın!" demiş.

Kendi bakımından Kamer–ül–Akmar, babasına, Sana hükümdarı ve kızı ile olan serüvenini ve bu hükümdarın öfkesine rağmen nasıl kaçıp geldiğini anlatmış; babası da ona "Oğlum, eğer Sana hükümdarı seni öldürecek olsaydı, öldürürdü; ama senin ömrün henüz baht tarafından noktalanmamış!" diyerek yanıt vermiş.

Orada geçirdiği günler süresince Kamer–ül–Akmar, babasının dönüşü dolayısıyla düzenlediği tüm eğlencelere ve şenliklere karşın, Sultan Şems–ün–Nehar'ı unutmaktan uzakmış ve yiyip içerken, her zaman onu düşünüyormuş. Böylece, bir gün şarkı söylemede ve ut çalmada pek usta köleleri bulunan şah, onlara, çalgılarının tellerine vurmalarını ve birkaç güzel şarkı okumalarını buyurmuş. Bunlardan biri eline udunu alarak, onu, yavrusunu bağrına basan bir ana gibi dizlerine yaslayarak, saz eşliğinde birçok dizeler arasında şunları da okumuş:

> Senin hatıran, ey sevgili, yüreğimden hiç silinmeyecek, gözden ırak ve uzak da olsan! Günler geçebilir, zaman ölebilir; ama yüreğimde aşkın hiç ölmeyecek!
> Ben bu aşka gömülerek ölmek ve bu aşk içinde yeniden dirilmek isterdim!

Şehzade bu dizeleri işitince, yüreğinde arzu kıvılcımlanmış, tutkunun alevleri, ateşini iki katına çıkarmış; pişmanlıklar ve hüzünler içini yasla doldurmuş ve aşk yüreğini alt üst etmiş. Ve Sana sultanı konusundaki duygularını dizginleyemeyerek o saat ve o anda aya-

ğa kalkmış, sarayın taraçasına çıkmış ve babasının nasihatlarına karşın abanoz atın sırtına atlayıp yükselme düğmesini çevirmiş. At hemen, bir kuş gibi, uçuşunu göklerin yüksekliklerine doğru yönelterek onunla birlikte havalanmış.

Böylece, ertesi sabah, babası şah onu sarayda aramış, ama bulamayarak taraçaya çıkmış ve atın kaybolduğunu görerek büyük bir üzüntüye kapılmış; ve atı parçalatmadığından dolayı pişmanlıkla parmaklarını ısırmış; ve kendi kendine "Yarabbi! Oğlum yeniden yanıma dönerse, bu atı imha edeceğim; böylece yüreğim sakin ve ruhum bundan böyle kaygısız olur!" demiş. Sonra tekrar sarayına inmiş ve orada ağlayıp iniltilere ve hıçkırıklara boğulmuş. Onun durumu böyleymiş!

Kamer-ül-Akmar'a gelince, süratli bir şekilde hava yolculuğunu sürdürerek Sana kentine ulaşmış. Sarayın taraçasında yere inmiş, gürültü etmeden merdivenden aşağı inmiş ve sultanın dairesine doğru yollanmış. Orada hadımağasını âdetine uygun olarak kapının önünde boylu boyunca uyur bulmuş; onun üstünden atlayıp dairenin içine girmiş ve ikinci kapıya ulaşmış; bunun üzerine yavaşçacık perdeye yaklaşmış ve onu kaldırmadan önce, dikkatle içeriyi dinlemiş. Ve işte! Sevgilisinin acı acı hıçkırdığım, şikâyetçi dizeler okuduğunu duymuş. O sırada cariyeleri onu teselli etmeye çalışıyor ve ona "Ey hanımımız...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Ey hanımımız, neden, senin uğrunda gözyaşı dökmediği kesin olan biri için ağlıyorsun?" diyorlarmış. O da "Siz ne diyorsunuz, ey fi-

kirden yoksun kişiler! Sanıyor musunuz ki, uğrunda ağladığım sevgili, unutanlardan ve unutulanlardan biridir?" diye yanıt vermiş. Ve gözyaşlarını ve iniltilerini iki katına çıkarmış; öylesine uzun uzadıya ağlamış ki, sonunda baygın düşmüş. Bunu gören şehzade onun için yüreğinin parçalandığım ve safra kesesinin patladığını sanmış. Ve artık daha fazla beklemeksizin, kapı perdesini kaldırıp odaya girmiş. Genç kızı üzerinde giysi olarak saçlarından ve örtü olarak da tüy yelpazesinden başka bir şey olmaksızın yatağa uzanmış yatar halde görmüş. Uyur gibi bir hali olduğundan, yanına yaklaşıp hafifçe onu okşamış. Kız hemen gözlerini açmış ve başucunda onu merak içinde üzerine eğilmiş ve kendisine "Bu gözyaşlarının, bu inlemelerin nedeni nedir?" diye mırıldanırken görmüş. Bunu gören genç kız, sanki yeniden hayat bulmuş gibi ansızın ayağa kalkmış ve şehzadenin üzerine atılarak kollarıyla boynunu sarmış ve yüzünü öpücüklere boğarak ona "Ama bütün bunlar, hep senin aşkın ve uzaklaşman yüzünden, ey gözümün nuru!" demiş. Şehzade de "Sultanım, ya ben! Bütün bu zaman içinde, senin için ne üzüntüler çektim bilsen!"diye yanıt vermiş. Kız da yeniden söz alarak "Ya ben! Yokluğun bana ne kadar hazin geldi bilsen! Dönmekte biraz daha gecikseydin, kuşkusuz ölür giderdim!" demiş. O da "Sultanım, peki, babanla olan ilişkim ve de bana davranışı hakkında ne düşünüyorsun? Vallahi! Senin aşkın engellemeseydi, Toprağın, Güneşin ve Ayın baştan çıkarıcı ve Göğün, Toprağın ve Cehennemin ayartıcı cinlerinin hışmına uğrayayım ki, onu boğazlardım ve tüm gözleyenlere bunun örnek ve ibret olmasını sağlardım! Ama madem ki seni seviyorum, şimdi onu da seviyorum!" demiş.

Kız da "Nasıl oldu da beni terk etmeye karar verdin? Beni bırakıp gittikten sonra yaşamın tadı kalır mıydı?" deyince de: "Beni sevdiğine göre, beni dinler ve nasihatlarımı tutar mısın?" demiş. O da "Sadece konuşman yeter, nasihatlarını dinleyecek ve yerine getireceğim ve dediklerinin hepsini yapacağım!" diyerek yanıt vermiş. O da "Öyleyse ilkin bana yenecek içecek bir şeyler getirtmekle işe başla, çünkü çok aç ve susuzum! Ondan sonra konuşuruz!" demiş.

Bunun üzerine genç kız hizmetçilerine yemek ve içki getirmelerini buyurmuş; ve ikisi birlikte yiyip içmeye başlamışlar ve neredeyse gecenin sonuna erişinceye kadar konuşmuşlar. Tam güneş doğacağı sırada Kamer-ül-Akmar, ayağa kalkıp genç kızdan haremağası uyanmadan önce ayrılmak üzere izin istemiş; ama Şems-ün-Nehar ona "Peki, böylece nereye gideceksin?" diye sormuş. O da "Babamın evine! Ama her hafta bir kez gelerek seni göreceğime söz veriyorum!" diyerek yanıt vermiş ve "Oh! Senden, Güçlülerin Güçlüsü Tanrı aşkına, ayrılığın acısını yeniden tattırmaktansa, beni de yanına almanı ve nereye gidersen birlikte götürmeni diliyorum!" diye haykırmış. Şehzade de, gayet memnun "Gerçekten benimle gelmek istiyor musun?" diye haykırmış. Kız "Elbette!" diye yanıt vermiş. O da "Öyleyse, hemen ayağa kalk gidelim!" diye yamt vermiş. Kız hemen ayağa kalkmış, bir sandığa kendisine ait bulunan güzel şeyler arasından seçerek gösterişli giysiler ve değerli ziynetler koymuş; bu arada gerdanlıklarını, yüzüklerini ve bilezikleriyle en güzel taşlar kakılmış mücevherlerini almayı da ihmal etmemiş; sonra, hizmetçilerin hiçbirinin engellemeyi düşünmedikleri bir sırada sevgilisi ile birlikte dışarı çıkmış.

Bunun izleyerek Kamer-ül-Akmar onu sarayın taraçasına götürmüş; atının sırtına atlamış, kızı da atın terkisine almış; kendisine sıkı sıkıya sarılmasını söylemiş; sonra da sağlam bağlarla kendisine bağlamış. Bundan sonra da yükseliş düğmesini çevirmiş; at havalanmış ve onlarla birlikte göklere yükselmiş.

Bunu görünce, hizmetçiler büyük haykırışlar koparmışlar. Öylesine haykırmışlar ki, hükümdar ve hanım sultan uykularından uyanarak yarı giyinik taraçaya koşmuşlar ve tam da sihirli atın şehzade ile sultam sırtında taşıyarak göğe ağdığı sırada orada bulunmuşlar. Ve hükümdar, heyecanlı ve büyük bir üzüntünün sınırında, gittikçe yükselmekte olan genç adama "Ey şehzade, sana yalvarıyorum, bana ve şurada gördüğün karıma acı da bizi kızımızdan mahrum etme!" diyecek gücü bularak haykırmış. Ama şehzade ona yanıt bile vermemiş. Yine de genç kızın ana babasım terk ettiği için

bir pişmanlık duyabileceğini düşünerek, ona "Söyle bana, ey çağının ve gözlerimin ışığı sevgilim, seni annenle babana geri götüreyim mi?...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Ey çağının ve gözlerimin ışığı sevgilim, seni annenle babana geri götüreyim mi?" diye sormuş. Kız da "Vallahi! Efendim, benim arzum hiç de bu değil! Dilemekte olduğum tek şey, nereye gidersen git, seninle olmaktır; çünkü sana duyduğum sevgi her şeyi unutturuyor; anamı ve babamı bile!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri duyan şehzade, neşenin sınırlarına ulaşırcasına sevinmiş; ve atını kızı heyecanlandırmadan ve başını döndürmeden en hızlı biçimiyle uçurmuş; ve böylece yarı yola gelmekte gecikmemişler; akarsularla sulanan çayırların uzandığı bir yere gelmişler; oraya bir an için ayak basmışlar. Yiyip içmişler, biraz dinlenmişler; sonra hemen yeniden sihirli atlarına atlayıp son hızla Şah Sabur'un hükümet merkezi doğrultusunda yol almışlar. Ve şehzade hiçbir kazaya uğramaksızın oraya ulaşmalarından sevinç; ve sultan sevgilisine mal mülk olarak nelere sahip olduğunu gösterebileceğini ve babası Şah Sabur'un ne denli kudretli ve şanlı olduğunu hissettireceğini düşünerek büyük bir zevk duymuş. Böylece babası Şah Sabur'un onun babası Sana hükümdarından çok daha zengin ve büyük olduğunu kanıtlayacakmış! Bu niyetle ilkin kentin dışında yer alan, şah babasının eğlenmek ve temiz hava almak için geldiği bir bahçeye atını indirmiş; genç kızı kendisi için yaptırıp hazırlattığı, üzerinde bir kubbe yükselen yazlık köşke götürmüş; ve ona "Seni biraz burada bırakıp gelişimizi babama haber vermeye gideceğim. Bizi beklerken, kapıda bırakacağım abanoz atı gözetmeni ve kaybolmamasına dikkat etmeni istiyorum. Ben de hemen bir haberci yollayarak sırf senin için hazırlatacağım özel saraya getirilmeni sağlayacağım!" demiş. Ve genç kız, bu sözleri işiterek son kertede sevinmiş ve gerçekte, şanına yaraşır onurlarla ve saygılarla kente girmesinin uygun olacağını kabul etmiş! Sonra şehzade ondan izin alarak babasının sarayına doğru yollanmış.

Şah Sabur oğlunun döndüğünü görünce neredeyse sevinç ve heyecandan ölecekmiş; onu öpüp gelişini kutladıktan sonra ağlayarak, geride kalanları, onlara mezar kapılarını açarcasına üzmüş olan ayrılışından dolayı sitemlerde bulunmuş. Bundan sonra, Kamer-ül-Akmar, ona "Bil bakalım, oradan birlikte kimi getirdim?" demiş. O da "Vallahi! Bilemiyorum!" diye yanıt vermiş. Şehzade "Tüm İran ve Arap ülkelerinin en güzel kızı olan Sana hükümdarının kızının ta kendisini! Onu şimdilik kentin dışındaki bahçemize bıraktım; ve sana, gidip onu karşılayacak merasim heyetini hazırlatmanı; böylece

daha ilk andan başlayarak, senin kudretin, büyüklüğün ve zenginliğin hakkında yüksek bir fikir edinmesini sağlamam rica etmek üzere geldim!" demiş. Şah da "Seni memnun edecekse, sevinçle ve gönül yüceliğiyle!" diye yanıt vermiş. Ve hemen kenti süslemeleri ve en güzel şekilde donatmaları buyruğunu vermiş; kendisi de, harika bir maiyet oluşturarak, gösterişli bir süvari birliğinin başında tüm sancakları açarak; önlerinde çığırtma, klarnet, zil ve davul çalanlar olduğu ve sıralar halinde yaşlılar, kadınlar ve çocuklardan oluşmuş bir halk kitlesi kendisini izlerken Şems-ün-Nehar Sultam karşılamak üzere yola koyulmuş. Kendi bakımından da Şehzade Kamer-ül-Akmar çekmecelerini, kasalarını ve hazinelerini açmış ve buradan şehzadelerin debdebelerini, şaşaalarını ve zenginliklerini sergilemek için kullandıkları en güzel mücevheratını çıkarmış; ve genç kız için, üzerinde kırmızı, yeşil ve sarı renkli kabartma kumaşlardan bir gölgelik bulunan bir tahtırevan hazırlatmış; ortasına üzeri değerli taşlarla bezenmiş bir taht koyarak; bunun yöresini de derecelerine göre: Kimi oturmuş, kimi ayakta, Hintli, Yunanlı ve Habeşi cariyeler dizdirmiş; ayrıca olağandışı kuş tüylerinden büyük yelpazeler taşıyan dört beyaz cariye de tahtın yöresinde yer almış. Ve bellerine kadar çıplak gövdeli zenci köleler, tahtırevanı omuzlarında taşıyarak, sevinç haykırışları ve tahtırevandaki ve yoldaki kadınların gırtlaklarından kopan keskin *"lulu lulu"*lar ortasında bir halk kitlesi kendilerini izledikleri halde bahçe yolunu tutmuşlar.

Kamer-ül-Akmar da, ağır adımlarla alayı izlemek istemediğinden, atını hızla sürerek en kısa yoldan Sana hükümdarının kızı sultanı bıraktığı bahçedeki köşke uğramış. Onu her yanda aramış; ama ne abanoz atı bulmuş ne de sultam. O zaman, Kamer-ül-Akmar, umutsuzluğun sınırında, şiddetle yüzünü dövmüş; giysilerini parçalamış ve gırtlağının olanca gücüyle büyük haykırışlar koparak bir deli gibi bahçenin içinde amaçsız dolaşıp durmuş. Ama nafile yere yorulmuş!

Bir süre sonra bir parça yatışmış ve aklım başına devşirmiş; ve kendi kendine "Bu konuda kendisine hiçbir şey öğretmediğim hal-

de, atın sırrını nasıl bulabilmiş acaba? Sakın bu atı yapmış olan İranlı bilgin bu akşam gelip ansızın onu burada bularak, babamın kendisine layık gördüğü kötülüklerin öcünü almış olmak için kaçırmış olmasın!" demiş. Ve hemen gidip bahçenin bakıcılarını bulmuş ve onlara...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Ve hemen gidip bahçenin bakıcılarını bulmuş ve onlara "Buradan geçen ya da bahçeye giren herhangi birini gördünüz mü? Bana gerçeği söyleyin, yoksa hemen başınızı uçururum!" diye sormuş. Bakıcılar onun bu tehditlerinden dehşete düşmüşler ve hep bir ağızdan "Vallahi! Kimsenin bahçeye girdiğini görmedik. Sadece İranlı bir bilgin gelerek şifalı otlar toplamak istedi; sonra çıktığını bile görmedik!" diye yanıt vermişler. Bu sözleri duyunca, şehzade, artık kızı kaçıranın İranlı olduğundan kuşku duymamış ve bu, onu büyük bir üzüntünün ve şaşkınlığın sınırına ulaştırmış; çok heyecanlı ve keyfi kaçmış olarak alayı karşılamış ve babasına doğru yönelerek ona olan biteni anlatmış ve "Birliklerini al ve saraya geri dön; bana gelince, bu karanlık işi aydınlığa kavuşturmadan oraya dönmeyeceğim!" demiş. Bu sözleri işitince ve oğlunun bu kararını öğrenince Şah ağlamaya, inlemeye ve bağrını dövmeye başlamış ve ona "Oğlum, lütfen, öfkeni bastır; kaderine razı ol ve bizimle birlikte eve dön! Hangi Şah'ın ya da sultanın kızını almak istersen seni onunla evlendireceğimi göreceksin!" demiş. Ama Kamer-ül-Akmar, ne babasının sözlerine en küçük bir ilgi duymuş ne de yalvarmalarını kulağına sokmuş; ona birkaç veda sözcüğü söyledikten sonra, Şah,

ümitsizliğin sınırında, gözyaşları ve iniltiler arasında kente dönerken atına binerek oradan uzaklaşmış. Ve sevinçleri böylece kedere, korkuya ve sıkıntıya dönüşmüş! İşte onların durumu böyleymiş!

Sihirbaz ile sultanın durumlarına gelince, şöyle: Bahtın daha önce belirlediği gibi, İranlı sihirbaz gerçekten o gün şifalı otlar, kokulu bitkiler toplamak üzere bahçeye gelmiş bulunuyormuş. O sırada nefis bir misk kokusu ve başkaca hayranlık verici kokular duymuş; burnunu rüzgâra vererek bu olağandışı kokuların geldiği yöne doğru yönelmiş. Oysa bu koku, köşkten dışarı çıkıp tüm bahçeyi kokuya boğan sultandan yayılıyormuş. Sihirbaz da, keskin koku alma duyusunun kılavuzluğunda, biraz dolaştıktan sonra, sultanın bulunduğu köşke ulaşmış. Orada, kendi elleriyle yaptığı sihirli atın dört ayağı üzerinde, eşikte durmakta olduğunu görmüş. Yitişinin kendisini yiyip içmekten kestiği ve uykusuz bıraktığı atı görünce, yüreğinin titreyişini dindirememiş! Atın her yanını yoklayarak bozulmamış ve iyi durumda olduğunu anlamış. Sonra, üzerine binerek tam uçmaya hazırlanırken, kendi kendine "İlkin şehzadenin atla getirip buraya bıraktığının ne olduğunu anlamam gerek!" demiş. Ve köşke girmiş. O zaman, ilk bakışta sakin bir gökte yükseldiği haliyle güneş yerine koyduğu sultanın, divana kaygısızca uzanmış yatmakta olduğunu görmüş. Ve gözlerinin önünde soylu bir kadının bulunduğundan bir an bile kuşku duymamış; ve onu şehzadenin at üzerinde getirip burada bırakmış ve o beklerken, kendisinin kente gidip parlak bir tören hazırlatmak üzere ayrılmış bulunduğunu anlamış. Bunun üzerine onun yanına yaklaşmış ve önünde yerlere kadar eğilerek elleri arasından yeri öpmüş; kız ağır ağır başım kaldırıp onu görünce ve olağandışı çirkin ve nefret uyandırıcı olduğunun farkına varınca, ona bakmaktan sakınmak için hemen gözlerini kapatmış ve ona "Sen kimsin?" diye sormuş. O da "Efendim, ben, seni kente daha yakın ve daha güzel bir başka köşke götürmek üzere şehzade Kamer-ül-Akmar tarafından yollanan ulağım; çünkü şehzadenin annesi hanım sultan bir parça rahatsız ve senin gelişin dolayısıyla duyulan sevinç nedeniyle, seni ilk olarak hoş gelişle karşılamak istediğin-

den, uzun bir yol almaktan kaçınarak böylesine bir değişiklik yapmak istedi" diye yanıt vermiş. Kız "Ama şehzade nerede?" diye sorunca, İranlı "O, şahla birlikte kentte! Seni büyük bir şölenle, harika bir alayın başında karşılamak üzere hazırlanıyor!" yanıtını vermiş. Kız da "Ve sen! Söyle bana, şehzade, beni aldırmak için senden daha az nefret uyandıran birini bulamadı mı?" demiş. Bu sözleri duyan sihirbaz, çok fena bozulduğu halde, sarı yüzünün buruşuk perdesi üzerine gülüşünü yayarak, ona "Evet, gerçekten sarayda benim kadar nefret uyandıran başka bir memluk yoktur! Yalnız benim yüzümün kötü görünüşü ve suratımın nefret uyandıran çirkinliği, seni, benim değerim üzerine yanlış sonuçlar çıkarmaya itmesin! Bir gün sen de benim yetkinliklerimi anlar ve şehzade gibi benim değerli yanlarımdan yararlanırsın! Ve o zaman beni, olduğum gibi kabul eder, översin! Şehzadeye gelince, beni seçip sana yollamasının nedeni, sırf çirkinliğim ve yüzümün nefret uyandırıcılığıdır; bunu da hiç kuşkusuz, senin güzelliğini ve etkileyiciliğini kıskandığından yapmıştır! Yoksa, sarayda başka memluklar da, yakışıklı zenciler de, hadımağaları da, hizmetkârlar da vardır. Tanrı'ya şükür, bunların sayısı hesaplanamaz; ama bunların her biri ötekinden daha baştan çıkarıcıdır.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Ama bunların her biri ötekinden daha baştan çıkarıcıdır!" diye yanıt vermiş. Sihirbazın bu sözleri genç kızı inandıracak verideymiş; bunun üzerine ayağa kalkmış ve elini yaşlı bilginin eline teslim ederek, ona "Babacığım, beni seninle neye bindirerek götüre-

ceksin!" diye sormuş. O da "Sultanım, buraya geldiğin atın üzerine bineceksin!" demiş. Kız "Ama ben, kendi başıma onun üzerine binemem ki!" deyince gülmüş ve artık onun kendi egemenliği altına girdiğini anlamış; ve "Ben de ata binip seninle geleceğim!" diye yanıt vermiş. Ve atına atlayarak terkisine aldığı kızın sıkı sıkıya kendisine sarılmasını ve bağlarla iyice kendine bağlanmasını sağlamış; kız, onun kendisine herhangi bir şey yapacağından en küçük bir kuşku duymuyormuş. O zaman sihirbaz yükseliş düğmesini çevirince at hemen bağrını havayla doldurmuş gibi kıpırdamaya ve deniz dalgaları gibi sıçrayarak hareket etmeye, sonra da tıpkı kuşlar gibi havalanmaya başlamış. Bir anda köşkü ve bahçeyi ardında bırakmış.

Bunu görünce, genç kız, iyice şaşırarak "Hey, sen! Efendinin buyruklarını yerine getirmeksizin böyle nereye gidiyorsun?" diye haykırmış. O da "Efendim mi! Efendim de kim?" diye sormuş. Kız, "Şahın oğlu!" demiş. O da "Hangi şahın?" diye sormuş. Kız "Bilmiyorum!" demiş. Bu sözleri duyunca sihirbaz kahkahalarla gülmüş ve "Eğer şu genç Kamer-ül-Akmar'dan söz ediyorsan, Allah onun belasını versin! Budalanın biri, kısacası zavallı bir çocuktur!" demiş. Kız "Allah senin belam versin, ey sakallı felaket! Sen efendin hakkında böyle konuşmaya nasıl cesaret ediyor, ona nasıl karşı çıkıyorsun?" diye haykırmış. Sihirbaz "Sana yine söylüyorum ki, bu delikanlı benim efendim falan değil!.Sen, benim kim olduğumu biliyor musun?" diye sormuş. Sultan da "Ben, senin bana söylediklerinin dışında senin hakkında bir şey bilmiyorum!" demiş. O da gülerek "Benim sana söylediğim bütün şeyler, sana ve şehzadeye karşı kurduğum bir tuzağın gereğiydi! Aslında, bil ki, bu alçak benden kendi elimin eseri olan şimdi üzerinde olduğun atımı çaldı; atımın yitmesi dolayısıyla uzun uzadıya gönlümü yaktı ve ağlattı. Ama, işte yeniden malımın sahibi oldum, şimdi onun gönlünü yakmak ve yitirdiği şeyden dolayı gözyaşı döktürmek sırası bende! Sen de yüreğini pek tut ve gözlerini kurut, ferahlığa kavuş! Çünkü ben senin için bu genç budaladan daha büyük bir kazanç olacağım. Ben, ayrıca cömert, kudretli ve zenginim; hizmetkârlarım ve kölelerim sana hanımları olarak

itaat edecekler! Seni en güzel giysilerle ve en değerli süslerle donatacağım; en olmayacak arzularını bile daha açığa vurulmadan yerine getireceğim" demiş.

Bu sözleri işittiğinde, genç kız elleriyle yüzünü dövmüş ve hıçkırmaya başlamış; sonra da "Ah! Başıma gelenler! Ah! Ne yazık! Sevdiğimi yitirdim; anamı, babamı yitirdim!" demiş. Ve başına gelenlerden dolayı bol bol acı gözyaşları dökmüş; o sırada büyücü atının uçuşunu Rum ülkelerine doğru yöneltiyormuş, uzun ama süratli bir yolculuktan sonra, onu, ağaçların ve akarsuların bol olduğu yeşil bir çayırlığa indirmiş.

Oysa bu çayırlık çok kudretli bir hükümdarın hükmettiği kente pek yakın bulunuyormuş. Ve tam da o gün, hükümdar, kent dışına hava solumaya çıkmış ve gezisini bu çayıra kadar uzatmış bulunuyormuş. Ve atın yanında duran sihirbazla genç kızı görmüş. Sihirbazın korunmasına zaman kalmadan, hükümdarın köleleri onun üzerine atılmışlar. Onu, genç kızı ve atı yakalayıp hepsini hükümdarın karşısına çıkarmışlar.

Hükümdar, yaşlı adamın feci çirkinliğini ve yüzünün korkunç anlatımını, genç kızın da güzelliğini ve baş döndüren çekiciliğini görünce "Sultanım, ne gibi bir yakınlık, şuradaki berbat yaşlı adamı sana bağlıyor?" diye sormuş. Ama yanıt vermede acele eden İranlı olmuş ve "O benim eşim ve amcamın kızıdır!" demiş. O zaman, genç kız da, sırası gelince, yaşlı adamı yalanlayarak "Ey hükümdar, vallahi! Bu çirkin adamı hiç tanımıyorum! Ve kesinlikle benim kocam falan değildir! Hile ve zorla beni kaçıran hain bir sihirbazdır!" diyerek yanıt vermiş.

Genç kızın bu sözlerini duyunca, Rum ülkelerinin hükümdarı sihirbazın sopalanmasını buyurmuş; onu öylesine dövmüşler ki neredeyse canı çıkıyormuş. Sonra da hükümdar onu kente göndererek zindana attırtmış; genç kızı da kendi alıp götürürken, sırrını ve işleyişini bilmedikleri sihirli atı da sarayına taşıtmış.

Şehzade Kamer-ül-Akmar'a gelince, gezi kılığına bürünmüş; yaşaması için gerekli azık ve parayı yanına alarak yüreği üzgün ve ruhu karmakarışık yola koyulmuş ve ülkeden ülkeye, kentten kente sultanı aramaya başlamış; ve gittiği her yerde abanoz at hakkında soruşturmalara girişmiş; dinleyen herkes, onun konuşmalarından hayretlere düşüyor ve sorularını tamamen akıl almaz ve saçma sapan buluyorlarmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Sorularım tamamen akıl almaz ve saçma sapan buluyorlarmış. O da, uzun bir süre, gittikçe daha derin araştırmalar yaparak, gittikçe daha fazla bilgi edinerek, ama onu belirli bir yola sokacak

herhangi bir haber almaksızın araştırmalarım sürdürmüş. Bütün bunlardan sonra, bir gün, Şems–ün–Nehar'ın babasının saltanat sürdüğü Sana kentine gelmiş; ve gelir gelmez bazı bilgiler edinmiş; ama hiç kimse ona kaçırıldıktan sonra sultanın ne olduğunu anlatmamış; sadece yaşlı hükümdarın içinde bulunduğu, onu ölüme yaklaştıran bitkinlik ve umutsuzluğu söylemişler. Bunun üzerine yolunu sürdürmüş ve Rum ülkelerine doğru ilerlemiş; geçtiği her yerde ve eyleştiği her mevkide boyna sultanı ve abanoz atı soruyormuş.

Böylece, günün birinde, bir handa çepeçevre oturmuş, kendi aralarında konuşan bir tacir topluluğuna rastlamış; ve onların yanına oturmuş; içlerinden birinin "Dostlarım, son zamanlarda en olmayacak şeylerden de inanılmaz bir şey işittim!" diyormuş. Hepsi birden, ona "Nedir o?" diye sormuşlar. O da "Mallarımla birlikte, *falan* kentin *falan* bölgesine gittim; burada halkın birbirine, orada ortaya çıkmış bir olayı anlattıklarını duydum. Diyorlardı ki, kentin hükümdarı, maiyetiyle birlikte bir gün avdayken, çok nefret uyandıran bir yaşlı adamın, eşsiz güzellikteki bir kızla birlikte abanoz ve fildişinden yapılma bir atın yanında durduklarını görmüş!" diye yanıt vermiş. Sonra da tacir, son kertede meraklanan arkadaşlarına, burada tekrarlanmasında yarar olmayan öyküyü anlatmış.

Kamer–ül–Akmar bu öyküyü işitince, bir an bile sevgilisi ile sihirli atın söz konusu edildiğinden kuşku duymamış. Hemen, kentin adını ve yerini öğrenerek derhal o doğrultuda yola koyulmuş ve oraya ulaşıncaya kadar ara vermeden yol almış. Ama kapıları açmak istediği zaman, muhafızlar onu yakalayıp ülkelerinde geçerli olan bir âdete göre, durum ve mesleği ve ülkeye geliş nedeni hakkında sorgulamak üzere hükümdarın huzuruna çıkarmışlar. Ama şehzade kente geç bir saatte girdiği, hükümdarın da çok meşgul olduğunu bildiklerinden, muhafızlar delikanlının huzura çıkarılışını ertesi güne bırakmışlar ve geceyi geçirmesi için onu zindana götürmüşler. Ama zindancılar onun güzelliğini ve kibarlığını görünce, onu zindana kapatmaya gönülleri razı olmamış ve aralarına alarak dostluk göstermişler ve kendileriyle birlikte yemek yemeye çağırmışlar. Ye-

mek yenilip bitince, aralarında konuşmaya başlamışlar ve şehzadeye "Ey genç, sen hangi ülkeden geliyorsun?" diye sormuşlar. O da "Farisilerin ülkesinden, Keyhüsrev'in topraklarından!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri işiten zindancılar, kahkahadan kırılmışlar ve içlerinden biri genç adama"Ey Keyhüsrev ülkelerinin çocuğu, sende mi yoksa burada zindanda yatan vatandaşın gibi akıl almaz bir yalancısın?" diye sormuş. Bir diğeri de "Gerçekte, birçok insan tanıdım; bunların konuşmalarını ve öykülerini dinledim, davramşlarını inceledim; ama bu zindandaki yaşlı adam kadar saçma konuşan bir başkasına rastlamadım!" demiş. Ve bir başkası da "Ve ben vallahi! Onun yüzü kadar çirkin bir yüz ve suratı kadar nefret uyandıran bir surat görmedim!" diye eklemiş. Şehzade "Ne gibi yalanlar söylüyor bu adam?" diye sormuş. Onlar da "Kendisinin bir bilgin ve ünlü bir tabip olduğunu iddia ediyor! Oysa onu hükümdar bir avlanma sırasında, bir genç kızın ve abanoz ve fildişinden yapılmış bir atın yanında bulmuş. Hükümdar kızın aşırı güzelliğinden etkilenmiş ve onunla evlenmek istemiş; ama kız ansızın aklım kaçırmış. Bu yaşlı kişi ünlü bir tabip olsaymış, pekâlâ onu iyileştirirmiş. Çünkü hükümdar bu kızın hastalığına çare bulabilmek için her şeyi yaptı. Aradan bir yıl geçtiği halde, tabipler ve yıldızbilimciler için her türlü masrafı göze aldı, ama bir sonuç çıkmadı. Abanoz ata gelince, hükümdarın hazinesinde kapalı bulunuyor; yaşlı adam da hapiste! Bütün gece ağlayıp inliyor, öyle ki onun sızlanmalarından uyku uyuyamıyoruz!" demişler.

Bu sözleri işitince, Kamer-ül-Akmar, kendi kendine "İşte sonunda istediğim yolu buldum. Şimdi maksadıma nasıl ulaşacağımın çaresini bulmak gerek!" demiş. Ama zindancılar, uyuma saati geldiğini görerek, hemen onu hapishanenin içine götürüp üzerine kapıyı kapamışlar. O zaman ağlayıp inleyen sihirbaz, Acem dilinde felaketinden şikâyet ederek "Yazık! Bu genç kız üzerinde dilediğimi yapamadan ve arzumu doyuramadan ve tasarladıklarımı gereğince gerçekleştiremeden kendimi böyle tüketmiş bulunmam ne felaket! Bütün bunlar başıma düşüncemin kıtlığından ve bana yaraşmayan bir

hırsa kapılmamdan geldi!" diyormuş. O zaman Kamer-ül-Akmar, ona Farisi diliyle hitap edip "Bu ağlamalar, inlemeler ne zamana kadar sürecek? Felakete düşen kişinin sadece kendin mi olduğunu sanıyorsun?" diye seslenmiş. Bilgin de, bu sözlerden yüreklenerek, onunla konuşmaya başlayıp, kendisini tanımaksızın şikâyetlerini, felaketlerini ve bahtsızlıklarını açıklamaya başlamış! Ve o geceyi iki dost gibi aralarında konuşarak geçirmişler.

Ertesi sabah, zindancılar gelerek Kamer-ül-Akmar'ı zindandan çıkarmışlar, hükümdarlarının huzuruna çıkararak kendisine...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yirmi Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

hükümdarın huzuruna çıkararak kendisine "Bu genç adam, dün akşam geç vakit geldi; sorguya çıkarılması için, onu huzuruna getiremedik, hükümdarımız!" demişler. Bunun üzerine hükümdar "Sen nereden geliyorsun? Adın ne? Mesleğin ne? Ve kentime gelmenin nedeni nedir?" diye sormuş. O da "Adım söz konusu olunca, bana İran diliyle Harşah derler. Ülkem İran'dır! Meslek bakımından da akıl hastalarının tedavisinde özellikle uzmanlık kazanmış bir hekimim! Bu maksatla ülkeleri, kentleri geziyor, mesleğimi yerine getiriyor, bildiğim şeylere yeni bilgiler eklemeye çalışıyorum! Ve bütün bunları yıldızbilimcilerin ve bilginlerin bayağı gülünçlüklerine başvurmadan yerine getiriyorum; ne sarığımın sargı adedini kabartıyor, ne yenlerimi uzatıyor ne de kolumun altında çok sayıda kitap taşıyorum; göz kapaklarımı sürmeyle karartmıyor, boynuma da binlerce tanesi olan tespihler asmıyorum; gizemli bir dilde sözcükler mırıldanmadan, yüzlerine soluk üflemeden ve kulak memelerini

ısırmadan hastalarımı iyi ediyorum. İşte, şevketlim, benim mesleğim budur!" diye yanıtlamış.

Hükümdar bu sözleri işitince, hatırı sayılır bir neşeyle sevinmiş ve ona "Ey yüce tabip, bizim yanımıza tam da hizmetine çok ihtiyaç duyduğumuz bir zamanda geldin!" demiş. Ve ona genç kızın durumunu anlattıktan sonra "Eğer onu tedavi eder, kötü kişilerin uğrattığı deliliğinden kurtarırsan, dile benden ne dilersen; hemen yerine getirilecektir!" diye eklemiş. O da "Tanrı, hükümdarımız efendimize en yüce nimet ve lütuflarını bağışlasın! Ama ilkin bana onun deliliği üzerindeki tüm gözlemlerini ayrıntılarıyla anlatman ve genç kızı ve abanoz atı nasıl ele geçirdiğini anlatmayı unutmadan, onun kaç gündür bu durumda olduğunu açıklaman gerek!" diyerek yanıt vermiş. Hükümdar da ona tüm öyküyü başından sonuna kadar anlatmış ve "Yaşlı adama gelince, zindandadır!" diyerek eklemiş. "Ya at?" diye sorunca da "O, benim elimde bulunuyor! Ve köşklerimden birinde dikkatle saklanıyor!" diye yanıt vermiş. Kamer-ül-Akmar da kendi kendine "Her şeyden önce, benim, atı görmem ve ne durumda bulunduğunu öğrenmem gerek! Eğer bozulmamış ve iyi durumda ise, her şey kazanılmış ve gayeme ulaştım demektir; ama işleyişi bozulmuşsa, sevgilimi kurtarmak için başka yol bulmam gerekecek!" demiş. O zaman hükümdara dönerek, ona "Şevketlim, ilkin atı görmem gerek; çünkü, onu inceleyerek, genç kızın iyileşmesi için yararlı bir şeyler bulabilirim!" demiş. O da "Zevkle ve yürek ferahlığıyla!" diye yanıt vermiş ve onun elinden tutarak kendisini abanoz atın bulunduğu yere götürmüş. Şehzade de atın yöresinde dolaşmış ve onu dikkatle incelemiş; bozulmamış ve iyi durumda bulunca çok sevinmiş ve hükümdara "Tanrı hükümdarı gözetsin ve ferahlatsın! Şimdi genç kızın yanına gidip nesi varmış görelim! Umarım ki Tanrı'nın yardımıyla iyileştirici ellerim ve bu atın araya girmesiyle sağlığına kavuşacaktır!" demiş. Muhafızlara ata iyi bakmalarını tembih ederek hükümdarla birlikte sultanın bulunduğu daireye doğru yönelmiş.

Kızın bulunduğu odaya girer girmez, kızın ellerini büküp dur-

duğunu ve göğsünü dövdüğünü ve yerlerde yuvarlandığını ve âdeti üzere giysilerini yırttığını görmüş. Ve hemen bunun hiçbir insan ve ecinnenin etkisi olmaksızın düzmece bir delilik olduğunun farkına varmış! Ve bütün bunları, hiç kimsenin yanına yaklaşmaması için kızın bir hile olarak düşündüğünü anlamış.

Bunu gören Kamer-ül-Akmar, onu doğru ilerlemiş ve ona "Ey Alemin büyüleyicisi, dertler, acılar senden ırak olsun!" demiş. Ve kız ona bakarak kendisini hemen tanımış ve öylesine büyük bir sevince kapılmış ki, büyük bir feryat koparmış ve baygın yere düşmüş. Hükümdar onun bu bunalımının tabibin ona esinlediği korkudan olduğundan kuşku duymamış. Ama Kamer-ül-Akmar onun üzerine eğilmiş ve onu canlandırarak alçak bir sesle "Ey Şems-ün-Nehar, ey gözümün karası, ey yüreğimin çekirdeği, kendi yaşamını da, benimkini de düşün ve cesaretini topla ve biraz daha sabret; çünkü bu zalim hükümdarın elinden kurtulmamız için durumumuz çok çok tedbirli olmamızı ve sonsuz bir dikkati gerektiriyor. Ben, hemen onun senin hakkındaki fikrini doğrulayan bir girişimle işe başlayacağım ve ona senin ecinniler tarafından zaptedildiğini ve bu yüzden çılgınlığa sürüklendiğini söyleyeceğim; ve de ona bende bulunan gizemli erdemler sayesinde kurtulacağım da bildireceğim! Sen, sadece sakince ve tatlılıkla konuş! Böylece maksadımıza ulaşacağız ve tasarımızı yerine getireceğiz!" demiş. Genç kız da "İşittim ve itaat ettim!" yanıtım vermiş.

Bunun üzerine Kamer-ül-Akmar bulundukları yerin dip tarafında bulunan hükümdarın yanına yaklaşmış ve iyi haber veren bir kişinin güleç yüzüyle "Bahtıgüzel hükümdar, talihin yardımıyla onun hastalığının nedenini anladım, çaresini de buldum. İnşallah tedavisini de yapacağım! Şimdi sen ona yaklaşabilir, yavaşça ve tatlı tatlı konuşabilir, ne vaadedeceksen edebilirsin! Ondan ne bekliyorsan hepsi yerine gelecektir!" demiş. Hükümdar da, hayranlığın sınırına ulaşarak genç kızın yanına yaklaşmış; o da hemen ayağa kalkıp önünde saygı duruşunda bulunmuş; sonra da gelişini kutlayarak, ona "Hizmetçin, kendisine bugün ziyarette bulunarak verdiğin onur-

dan ötürü çok utanmıştır!" demiş. Hükümdar da, bütün bunları görüp işiterek sevinçten uçar gibi olmuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

neredeyse sevinçten uçacak gibi olmuş. Hizmetçilere, kadın kölelere ve hadımağalarına onu hamama götürerek giysiler ve süslerle donatmalarını buyurmuş. Ve kadınlarla köleler içeri girip selamlar vermişler; o da kendilerine selamlarını en kibar bir şekilde ve sesinin en tatlı edasıyla iade etmiş. Bunun üzerine onu şahane giysilerle donatmışlar, boynuna değerli taşlardan bir gerdanlık takmış ve hamama götürüp orada yıkamışlar; sonra da on dördüne dönüşmüş bir halde dairesine götürmüşler. Hepsi bu kadar!

Hükümdar da, yüreğiiyice ferahlamış, genç şehzadeye "Ey bilge, ey bilgin hekim, ey felsefeyle donanmış kişi, mutluluktan yana şimdi ne olmuşsa, senin değerin ve lütfun sayesinde olmuştur. Allah bizim üzerimizdeki iyileştirici soluğuna kuvvet versin!" demiş. O da "Hükümdarım, tedaviyi tamamlamak için senin maiyetin, muhafızların ve birliklerinle, genç kızı da yanına alarak ve abanoz atı da oraya taşıtarak onları ilk kez bulduğun yere gitmen gerekli! Bil ki, onu tutkunluğa uğratmış olan şeytansı bir ecinniden başkası değildir. Ben orada gerekli şeytan çıkartma işlemlerini yapacağım; yoksa bu ecinni yeniden gelip her ay onu tutkunluğa uğratır ve yeniden başladığımız yere geliriz; oysa şimdi ben bir kez duruma egemen olursam, onu kıstırır ve öldürürüm!" diyerek yanıt vermiş. Rum ülkelerinin hükümdarı "Tüm dost yüreğim ve gerekli saygıyla!" diyerek haykırmış. Ve hemen şehzade ve genç kıza eşlik ederek

ve tüm birlikleri kendisini izlerken, söz konusu çayırın yolunu tutmuş.

Hepsi birlikte buraya gelince, Kamer-ül-Akmar genç kızı abanoz atın üzerine bindirmeleri ve onların ikisini birden hükümdarın ve birliklerin açık seçik olarak göremeyeceği büyük bir uzaklığa taşımaları buyruğunu vermiş; ve buyruğu o anda yerine getirilmiş. O zaman Rum ülkeleri hükümdarına "Şimdi, senin iznin ve iradenle, tütsüleme ve büyü işlemlerine girişecek ve insan ırkının düşmanı olan bu ecinniyi bir daha zarar vermeyecek şekilde ele geçireceğim. Bundan sonra, abanoz gibi görünen bu ata binecek ve genç kızı da terkisine bindireceğim. O zaman atın sağa sola kıpırdanmaya başladığım ve birden harekete geçerek atılıp senin önünde saygıda bulunmak için durduğunu göreceksin! O zaman kendisinin bizim irademize tamamen boyun eğmiş olduğunu anlayacaksın. Bunu izleyerek, genç kıza istediğin gibi davranabilirsin!" demiş.

Rum ülkelerinin hükümdarı bu sözleri işitince sevincin sınırlarına dayanırcasına sevinmiş; o sırada Kamer-ül-Akmar atın üzerine binmiş ve arkasına da genç kızı sağlam bir şekilde bağlamış. Ve bütün gözler kendine çevrilmiş bulunduğu ve ne yapacağım merakla beklediği bir sırada, yükselme düğmesini çevirmiş; at da, atılımını yaparak onlarla birlikte doğru bir çizgi halinde göğe doğru ağmış ve göğün yükseklerine çıkarak gözden kaybolmuş. Rum Ülkelerinin hükümdarı, gerçeği bilmekten uzakta, birlikleriyle beraber çayırlıkta beklemeyi sürdürmüş ve yarım saatlik bir süreyle onların dönüşünü beklemiş; ama dönmediklerini görünce, gidip onları sarayda beklemeye karar vermiş. Bu da aynı şekilde boşuna bir bekleyiş olmuş. O zaman zindanda bulunan yaşlı çirkin adamı düşünmüş ve onu huzuruna getirtmiş; kendisine "Ah, yaşlı hain! Ah, Maymun kıçı! Sen nasıl olur da bu sihirli ve şeytansı ecinnilerin egemen olduğu atın gizlerini benden saklarsın! İşte şimdi at, genç kızı iyileştiren hekim ve genç kızla birlikte havalara uçtu. Ve kim bilir başlarına neler gelecek! Ayrıca, hamamdan çıkınca kızın donatılması için verdiğim hazine değerindeki şeylerin yitişinden de seni sorumlu tutuyo-

rum! Şimdi başını gövdenden uçuracağım!" demiş ve hükümdarın bir işareti üzerine, cellat ilerleyip bir savuruşta İranlıyı ikiye ayırmış! Ve işte burada bunlar olmuş!

Şehzade Kamer-ül-Akmar ve Sultan Şems-ün-Nehar'a gelince, gök yolculuğunu huzur içinde sürdürmüşler ve tam bir güven içinde, Şah Sabur'un hükümet merkezine ulaşmışlar. Bu kez artık bahçedeki köşke değil, sarayın taraçasına inmişler. Ve şehzade sevgilisini güvenli bir yere bıraktıktan sonra ana ve babasına geldiklerini bildirmeye gitmiş. Ve onların gözyaşlarına ve umutsuzluğa gömüldükleri daireye girmiş; orada, şahı, sultan anasını ve kızkardeşleri olan üç sultanı bulmuş ve onları kucaklayarak selamlamış. Onu gören yakınlarının ruhu mutlulukla dolmuş ve yüreklerinden kederin, işkencelerin yükü kalkmış.

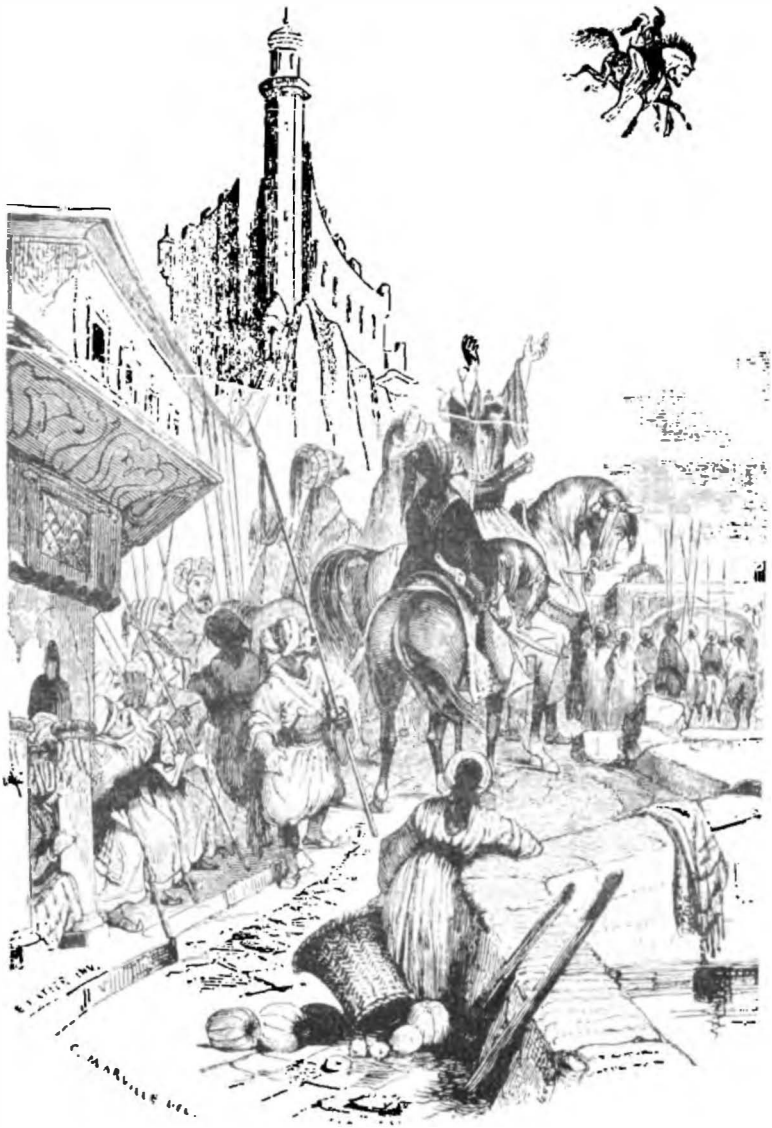
O zaman, onların dönüşünü ve Sana hükümdarının kızının gelişini kutlamak üzere, Şah Sabur kentte oturanlar için büyük şenlikler ve tam bir ay süren eğlenceler düzenlenmiş. Kamer-ül-Akmar da gerdek odasına girerek genç kızla birlikte uzun mutlu geceler geçirmiş. Bunu izleyerek Şah Sabur, artık ruhu huzurlu, abanoz atı parçalatmış ve işleyiş düzenini imha etmiş. Kendi bakımından Kamer-ül-Akmar bir mektup yazarak...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Kendi bakımından Kamer-ül-Akmar, Sana hükümdarına bir mektup yazarak tüm öyküyü kendisine açıklamış ve evliliklerini ve birlikte tam bir mutluluk içinde bulunduklarını bildirmiş. Ve bu mektubu, şahane armağanlar ve büyük değerdeki nadir eşyayla

birlikte bir ulakla hükümdara ulaştırmış. Haberci, Yemen Ülkesinde Sana'ya gelince, mektubu ve armağanları sultanın babasına vermiş; o da mektubu okuyunca sevincin sınırına ulaşmış ve armağanları kabul etmiş. Bunu izleyerek, o da kendi bakımından Şah Sabur'un oğlu olan damadı için çok değerli armağanlar hazırlamış ve bunları aynı ulakla kendisine göndermiş.

Eşinin babasından gelen bu armağanları kabul eden yakışıklı Şehzade Kamer-ül-Akmar son kertede sevinmiş; çünkü yaşlı Sana hükümdarının, ikisi için de, davranışlarından dolayı gücengin olduğunu sanarak üzülüp duruyormuş. Bundan böyle her yıl yeni mektuplar ve yeni armağanlar göndermeyi de âdet edinmiş. Ve bu şekilde davranmayı Sana hükümdarının ölümüne kadar sürdürmüş. Sonra, kendi babası Şah Sabur, sırası gelip ölünce, ülkenin tahtına sahip olmuş ve yeni Yemen hükümdarı ile çok sevdiği en küçük kızkardeşini evlendirerek hükmetmeye başlamış. Bunu izleyerek ülkesini bilgelikle ve halkını insafla yönetmiş; ve böylece tüm ülkeler katında bir üstünlük ve tüm yurttaşlarının yüreklerinin bağlılığını kazanmış. Ve kendisiyle eşi Şems-ün-Nehar, Zevklerin İmha Edicisi ve Dost Meclislerinin Dağıtıcısı, Saray ve Kulübelerin Yağmacısı ve Mezarların Mimarı ve Kabirlerin Azık Bağlayıcısı onları ziyaret edinceye kadar en hoş, en tatlı, en huzurlu ve en sakin yaşamı sürdürmüşler.

Ve şimdi "Hiç ölmeyen Tek Yaşayan'a ve Ellerinde Görünen Görünmeyen Alemlerin egemenliğini bulunduran Yüce Tanrı'ya şükürler olsun" diyorum!

Ve vezirin kızı Şehrazat, böylece öyküyü bitirerek susmuş. Bunun üzerine Şah Şehriyar ona "Bu öykü Şehrazat, harikaydı! Bu olağandışı abanoz atın işleyiş tarzını bilmek isterdim doğrusu!" demiş. Şehrazat "Ne yazık ki, imha edilmiş!" demiş. Şehriyar da "Vallahi! İçim bunu araştırmanın merakıyla dolu!" demiş. Şehrazat da "Öyleyse, ey bahtıgüzel şah, senin ruhunu dinlendirmek için, bana, bildiğim en ferahlatıcı öyküyü, FINDIKÇI DELİLE İLE KIZI FETTAN

ZEYNEP'in öyküsünü anlatmama izin verirsen, emirlerini yerine getirmeye hazırım!" demiş. Şah Şehriyar da "Vallahi! Konuşabilirsin! Çünkü bu öyküyü bilmiyorum ben! Bundan sonra başın hakkında karar veririm!" diye haykırmış.

Bunun üzerine Şehrazat demiş ki:

FINDIKÇI DELİLE'NİN HİLELERİNİN ÖYKÜSÜ

Anlatırlar ki ey bahtıgüzel şah, Bağdat'ta Halife Harun Reşit döneminde, ikisi de hilebazlık ve hırsızlıkta nam salmış Güve Ahmet adında birisi ile Felaket Hasan adında bir diğer kişi yaşamaktaymış[1]. Bu mesleklerdeki yaptıkları, tam anlamıyla akıl almaz şeylermiş; bundan dolayı, her çeşit marifetten yarar sağlamasını bilen Halife, onları nezdine çağırtmış ve kendilerini kolluk amiri yapmış. Bu maksatla her birini birer onur giysisi ile donatıp aylık biner altın dinar maaş bağlamış ve emirlerine kırkar kişilik atlı muhafiz birliği vermiş. Böylece Güve Ahmet kentin kara bölgelerinin güvenliğini, Felaket Hasan da nehrin ve su kenarındaki bölgelerin güvenliğini sağlayacakmış. Ve ikisi birden, büyük şenliklerde, biri Halife'nin sağında, öteki solunda yer alacakmış.

1 Lippmann'da Ahmet-ül-Denef ve Hasan Şuma olarak geçiyor (Ç.)

Onların bu görevlere atandıkları gün, Bağdat Valisi Emir Halit ile birlikte her birinin kırk yiğit atlısı yanlarında olduğu halde görüldükleri bir sırada, bir tellalın şöyle haykırdığı duyulmuş: "Ey sizler, Bağdat halkı, Halife'nin buyruğunu dinleyin! Bilin ki, Sağ Kol, namı diğer Güve Ahmet ve Sol Kol namı diğer Felaket Hasan, kolluk amirleri olarak atanmışlardır! Ve siz onlara her vesileyle saygı göstermeli ve itaat etmelisiniz!"

Aynı zamanda Bağdat'ta adı Delile olan, ama daha çok Fındıkçı Delile namıyla tanınan ve iki kızı bulunan korkunç bir yaşlı kadın yaşıyormuş. Bu kızlardan biri evli ve adı Kavruk Mahmut olan bir haylazın anası imiş; öteki de henüz evlenmemiş olup Fettan Zeynep[1] adıyla tanınırmış. Yaşlı Delile'nin kocası, önceleri, tüm ülkenin mektup ve haberlerini taşıyan güvercinlerin sorumlusu olarak önemli bir kişi imiş. Varlığı Halife için, yerine getirdiği görev dolayısıyla, diğer kent çocuklarının varlıklarından daha değerli ve daha yararlı imiş. Bundan dolayı Delile'nin kocası, onurlar ve ayrıcalıklarla donanmış bulunuyor ve her ay bin dinar maaş alıyormuş. Ama sonra ölüp unutulmuş ve ardında yaşlı bir kadınla iki kız çocuğu bırakmış! Ve gerçekte, bu Delile kurnaz ve hilebaz, düzenbaz, hırsız, sahteci ve hür türden kötü işe yatkın, iblise bile hile ve aldatıcılıkta ders verebilecek tıynette, yılanı bile deliğinden çıkarır bir büyücü imiş.

Böylece, Güve Ahmet ile Felaket Hasan'ın kolluk amirleri olarak işe başladıkları gün, genç Zeynep, bu durumu halka bildiren ilanın okunuşunu işitmiş ve anasına "Baksana ana, şu Güve Ahmet denen kopuk, Mısır'dan kovulup kaçarak Bağdat'a geldikten sonra gelişinden bu yana yapmadık kötü iş bırakmadığı halde öyle ün kazanmış ki, Halife onu Sağ Kol'un güvenlik amiri yapmış; meslektaşı Felaket Hasan denen şu bir balkabağı kadar uyuz, kel kafalıyı da Sol

1 Fındıkçı Delile ve Fettan Zeynep adları Yurdatap'ın çevirisinden alınmıştır. (Ç.)

Kol'un güvenlik amirliği göreviyle donatmış! Ve bunların önüne her gün, gece gündüz, halifelik sarayında sofra açılacakmış! Ve biz, ne yazık ki, evimizde oturuyoruz; işsiz, unutulmuş ve herhangi bir onur ya da ayrıcalığımız olmaksızın ve de bizimle ilgilenecek hiç kimse bulunmaksızın yaşıyoruz!" demiş. Delile de başım sallamış ve "Evet, vallahi, kızım!" demiş. Bunun üzerine Zeynep ona "Öyleyse kalk bakalım anne, bir çare göster de, biz de yolumuzu bulalım; ya da bir şeyler kıvır da Bağdat'ta ünlenelim ve anılan kişiler olalım! Böylece ünümüz Halife'nin kulağına erişsin ve babamın ayrıcalıkları ve maaşı bize iade edilsin!" demiş. Fettan Zeynep, bu sözleri anası Fındıkçı Delile'ye söyleyince, o da "Başım üzerine yemin ederim ki, kızım...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Başım üzerine yemin ederim ki, kızım, şu Bağdat'ta birinci dereceden birkaç oyun çevirecek ve böylece gerek Güve Ahmet'in, gerekse Felaket Hasan'ın oynadığı oyunları fersah fersah aşacağım!" diye cevap vermiş. Ve o saat ve o anda kalkarak yüzünü bir ihramla örtmüş, kolları topuklarına kadar inecek uzunlukta abartılı bir harmaniyeye bürünerek ve beline geniş bir yün kuşak sarınarak fakir dervişlere dönüşmüş; ve içine üç altın dinar attığı ve ağzını hurma lifiyle tıkayıp ağzına kadar suyla doldurduğu bir ibriği eline alarak ve göğsüne ve omuzlarına iri tanelerden oluşmuş ve bir odun demeti kadar ağır tespihler dolamış ve eline sufi dilencilerin taşıdığı gibi kırmızı, sarı ve yeşil bezlerden yapılmış bir bayrak alarak girdiği bu gülünç kılıkla evinden çıkmış ve yüreği şeytanların dolaştığı yörelerde dörtnal yol alırken ve düşüncesi sapık ve korkunç hileler araya-

ışak yoğunlaşırken, yüksek sesle "Allah! Allah!" diye haykırarak dilinden dualar saçıyormuş.

Böylece bir sokaktan ötekine geçerek kentin birçok semtini dolaşmış; sonunda, mermer döşenmiş yolu süpürülmüş ve yıkanmış bir çıkmaz sokağa ulaşmış; bu sokağın dibinde, üzerinde şahane bir alçı saçaklığı bulunan büyük bir kapı görmüş; kapının eşiğinde de kendine özgü giyimle göze çarpan Mağrıplı bir kapıcı oturuyormuş. Kapı bronzdan halkalarla süslenmiş ve sandal ağacından yapılmış olup üzerinde de gümüş bir kilit varmış. Bu ev de yaptığı hizmetlerden ötürü Halife tarafından maaşa bağlanmış, taşınır taşınmaz pek çok malın sahibi ve hatırı sayılır bir kişi olan muhafızların komutanına aitmiş; ama bu zat pek hiddetli ve kötü tavırları olan birisiymiş; her zaman söze başlamadan dayağa baş vurduğundan Sokak Döveci Mustafa adıyla anılırmış. Sokak Döveci çok sevdiği güzel bir genç hanımla evliymiş ve ilk girişimde bulunduğu gece, yaşadıkça ondan başka ikinci bir kadınla evlenmemeye ve evinden dışarıda tek bir gece bile geçirmemeye yemin etmiş bulunuyormuş. Ve bu, böylece, Sokak Döveci Mustafa'nın bir gün Divan'a çıkıp orada her bir emirin bir ya da iki oğlu olduğunu gördüğü güne kadar sürmüş. Tam da o gün, hamama gitmiş ve bir aynaya bakarken yüzünü tüm olarak kaplayan siyah sakallarının arasında oldukça fazla beyaz tüy bulunduğunu görmüş ve kendi kendine "Babanı elinden alan Yüce Varlık, sana hâlâ bir oğul vermeyecek mi?" demiş. Ve evine giderek karısını bulmuş ve asık bir yüzle, ona tek bir söz söylemeden ve yüzüne bakmadan divana oturmuş. O zaman karısı yanına yaklaşmış ve ona "Hayırlı akşamlar olsun!" demiş. O da "Karşımdan çekil git! Seni gördüğüm günden bu yana hayırlı hiçbir şey olmadı!" demiş. Kadın da "Nasıl oluyor bu?" deyince; "Seninle gerdek gecesi ilk sevişmemizde, bana, senin üzerine başka bir kadın almayacağıma yemin verdirdin! Ben de sana söz verdim. Ama bugün Divan'da gördüm ki, her emirin bir ya da iki oğlu var; o zaman aklıma ölme fikri geldi; ve Tanrı'nın bana bir oğul, hatta bir kız bile vermemesinden dolayı son derece üzüldüm! Ve çok iyi biliyorum ki, ardında evlat bırakmayan kişinin ilerde anısı da silinir! İşte yüzümün asıklığı bu nedenledir, ey tüm tohumumu kayalık yerlere dökülürcesine harcayan kısır yaratık!" demiş. Bu sözleri işitip yüzü kızaran genç kadın "Senin böy-

le konuşman yersiz! Tanrı'nın adı üstüme ve yöreme olsun! Gecikme benden doğmuyor! Bunun kusuru bende değil! Ben, baharat ve kökler döverek kaç havaneskittim ve bunların tozunu ilaç diye kısırlığa karşı kullandım! Gecikmenin nedeni sen kendinsin! Sen, yassı burunlu bir katırdan başka bir şey değilsin; yumurtaların da koyuluğu olmayan bir sıvı, taneleri de dölsüz!" diye yanıt vermiş. O da "Öyle olsun! Ama gezimden döndüğüm andan başlayarak senin üzerine bir karı daha alacağım!" diye onu yanıtlamış. Kadın da "Bahtım ve kaderim Tanrı'nın takdirindedir!" demiş. Bunun üzerine adam evden çıkmış; ama, sokağa çıkınca olup bitenden pişmanlık duymuş; karısı olan genç kadın da kocasına karşı biraz yakışıksız konuştuğunu fark etmiş. İşte mermer döşeli çıkmazdaki evin sahibinin durumu böyleymiş!

Fındıkçı Delile'nin durumuna gelince, o da şöyleymiş: Evin duvarları altına gelince, emirin genç karısının pencerede oturduğunu ve güzellikten yana süslendiği mücevherler kadar parlak ve giyindiği karbeyazı giysi kadar beyaz ve billur saçan bir avize gibi aydınlık olduğunu görmüş! Bunu görünce yaşlı felaket taşıyıcı, kendi kendine "Ey Delile, işte senin için hile torbasını açmanın zamanı geldi! Bakalım bu kadını kocasının evinden ayırabilecek ve mücevherlerini yağmalayıp güzel giysilerinden soyabilecek ve kendine mal edebilecek misin?" demiş. Bunun üzerine emirin penceresinin altında durmuş ve yüksek sesle Tanrı'nın adını anıp "Allah! Allah! Ve siz hepiniz Allah'ın sevgili kulları, iyilik yapmayı seven veliler,[1] yolumu aydınlatın!" demiş.

Bu yardım istemlerini duyup dilenci gibi giyinmiş bu başı örtülü yaşlı kadını görünce, mahallenin tüm kadınları harmanisinin uçlarını öpmeye ve onun hayır duasını almaya koşmuşlar. Ve Emir Sokak Döveci'nin karısı da "Allah belki de bu yaşlı ermiş aracılığıyla bize lütufta bulunacak!" diye düşünüp gözleri heyecandan yaşarmış;

1 *Veli*: Ermiş. Tanrı'nın iyilik yapmakta onurlu kıldığı kişi anlamına. (Ç.)

genç kadın hizmetçisini çağırmış ve ona "Git kapıcımız Şeyh Ebu Ali'yi bul, elini öp ve ona, 'Hatun hanımım, bize Tanrı'nın lütfunu sağlayacak olan şu mübarek kadım eve almanı rica ediyor!' de!" demiş. Hizmetçi de kapıcıyı bulmaya gitmiş ve elini öptükten sonra, ona "Ey Şeyh Ebu Ali, hatun hanımımız bize Allah'ın lütfunu sağlasın diye şu saygın yaşlı kadım içeri almam istiyor! Belki de hayrı hepimize dokunacaktır!" demiş. O zaman kapıcı, yaşlı kadının yanına yaklaşarak ilkin elini öpmek istemiş; ama birdenbire şiddetle irkilerek bundan sakınmış ve ona "Çabuk buradan uzaklaş! Sen ki, dualarım tüm uşak takımı gibi abdest almadan yaparsın! Kirli dokunuşunla bana değip abdestimi bozup boşlama!" demiş. Kadın da ona "Allah seni bu zilletten kurtarsın ey kapıcı Ebu Ali! Çünkü Tanrı'nın ve velilerinin yüce lütufları senin üzerinedir!" demiş. Onun bu sözleri kapıcı Ebu Ali'yi çok etkilemiş; çünkü üç aylık bir süredir Sokak Döveci emir, onun ücretini ödememekte, o da bu yüzden epeydir tedirgin bulunmakta, alacağını hangi yoldan ele geçireceğini bir türlü bilememekte imiş. Bundan dolayı yaşlı kadına "Anacığım, ibriğinden bana biraz kutsal su ver, böylece senin hayır duam alayım!" demiş. Bunun üzerine kadın sırtından ibriğini indirmiş ve onu havada birkaç kez silkelemiş; öyle ki, hurma liflerinden oluşan tıkaç yerinden fırlamış ve ibriğin içindeki üç altın dinar sanki gökten gelmişçesine yere düşüp yuvarlanmış. Kapıcı da ivedi davranıp onları yerden almış ve içinden "Şükür Allah'a! Bu yaşlı dilenci kadın gizli hazinelerin emrinde bulunduğu erenler içinden bir eren! Ona benim ücretini alamamış, en zorunlu ihtiyaçlarım bile gideremeyecek fakir bir kapıcı olduğum malum oldu; ve duasının bereketiyle havadan bu üç dinar yağdı!" demiş. Sonra dinarları yaşlı kadına uzatıp ona "Hala, belki de ibriğinden düşmüş olan şu üç dinarı al!" demiş. Kadın "Param al da yanımdan uzaklaş! Ben bu dünyanın işleriyle uğraşanlardan değilim! Hayır, asla! Bu parayı kendin için saklayabilir, emirin vereceği maaşın yerine bunları kullanarak biraz ferahlayabilirsin!" diyerek yanıt vermiş. Bunu duyan kapıcı ellerini havaya kaldırmış ve "Yardımlarından dolayı Tanrı'ya övgüler olsun! Tanrı esinlenmesinin bir tecellisi bu!" diye haykırmış.

Bu sırada hizmetçi kız, zaten yaşlı kadına yaklaşmış bulunuyormuş; onun elini öptükten sonra, kendisini çabucak genç hanımının yanına götürmüş. Yaşlı kadın genç hanımın yanına gelince, güzelliğinden şaşkınlığa uğramış; çünkü genç kadın, tılsımlı bir yüzüğün açıp ortaya çıkardığı bir hazine kadar ışık saçıyormuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Yaşlı kadın, genç hanımın yanına gelince, güzelliğinden şaşkınlığa uğramış; çünkü genç kadın, tılsımlı bir yüzüğün açıp ortaya çıkardığı bir hazine kadar ışık saçıyormuş. Kendi bakımından da genç hatun, yaşlı kadının çabucak ayaklarına kapanmış ve ellerini öpmüş; yaşlı kadın da ona "Kızım, ben buraya öğütlerime ihtiyacın olduğunu bildiğimden Tanrı'nın esiniyle geldim!" demiş. Hatun da, ermiş dilencilere karşı uygulanagelen bir âdete göre, ilkin ona yiyecek bir şeyler getirmekle işe başlamış; ama yaşlı kadın yemeklere el sürmek istememiş; ve "Ben cennet taamından başka yemek yemem; bunun için yılda beş gün dışında her gün oruçluyum! Ama, çocuğum, seni üzgün görüyorum derdinin nedenini bana anlatmanı isterim!" demiş. O da "Anacağım, gerdekte ilk girişimde bulunduğu gece, kocama, benim üzerime ikinci bir karı almayacağına dair yemin ettirmiştim; ama o, başkalarının oğul sahibi olduğunu görünce, kendi de oğlan çocuğu olsun diye hırsa kapıldı; ve bana 'Sen kısırsın!' dedi; ben de ona 'Asıl sen, sen kısırsın!'diye yanıt verdim. O zaman öfkeyle dışarı çıktı ve bana 'Gezimden döndüğümde, senin üzerine evleneceğim!' dedi. Oysa, anacağım, ben, tehdidini yerine getirmesinden ve ona çocuklar verebilecek ikinci bir karı almasından

çok korkuyorum! O, topraktan, evlerden yana zengindir, dolgun maaşı vardır, başlı başına köylere sahiptir. Eğer ikinci karısından çocuk sahibi olursa, bütün bu mallardan yoksun kalacağım!" diye yanıt vermiş. Yaşlı kadın da "Kızım, senin benim şeyhim kudretli Saldırılar Ustası, Hamilelik Babası'ndan[1] hiç haberin olmadığını görüyorum! O zaman bu ermiş kişiye yapılacak tek bir ziyaretin fakir bir borçluyu zengin bir alacaklıya, kısır bir kadını döl ambarına çevirdiğini bilmiyorsun herhalde?" demiş. Güzel hatun da "Anacığım, evlendiğim günden bu yana, evden bir kez bile dışarı çıkmadım; hatta tebrik ve başsağlığı ziyaretlerinde bile bulunmadım!" diye yanıt vermiş. Yaşlı kadın "Çocuğum, seni efendim Şeyh Saldırılar Ustası ve Hamilelik Babası'mn yanına götürmek isterim. Sakın sana uygulayacağı ağırlıktan korkma ve de ondan bir dilekte bulun! Kocan geziden döndükten sonra, seninle çiftleşmek üzere yatacak ve bundan bir erkek ya da kız çocuğuna sahip olacaksın! Ama çocuğun erkek de olsa, kız da olsa, onu efendim Hamilelik Babası'nın hizmetinde bir derviş yapacağına dair adakta bulunacaksın!" demiş.

Bu sözleri duyan güzel hatun, umut ve zevkle heyecanlanmış, en güzel giysilerine bürünmüş, en güzel ziynetlerini takmış, sonra hizmetçisine "Eve iyice göz kulak ol!" demiş. Hizmetçisi de "İşittim ve itaat ettim, hanımım!" diyerek yanıt vermiş. O zaman hatun, Delile ile birlikte evden çıkmış, kapıda yaşlı kapıcı Ebu Ali'yi görmüş; kapıcı kendisine "Nereye gidiyorsunuz, hanımım?" diye sorunca "Ben, Şeyh Hamilelik Babası'nın ziyaretine gidiyorum!" yanıtını vermiş. Kapıcı, ona "Bu ermiş yaşlı kadın Allah'ın bir lütfudur hanımım! Tüm hazineler onun emrinde! Bana da üç kızıl altın dinar verdi! Ve hiçbir soru sormadan benim derdimi bildi ve ihtiyaç içinde kıvrandığımı anladı. Bütün bir yıl tuttuğu orucun hayrı başım üzerine olsun!" demiş.

Bunu izleyerek, Delile ve genç hatun oradan uzaklaşmışlar; ve

1 Lippmann'da Ebül Hamalat (Hamileler Babası). (Ç.)

yolda, yaşlı düzenbaz, Emir Sokak Döveci'nin karısına "İnşallah, hanımım, Şeyh Hamilelik Babası'na ziyarette bulunduğunda, sana, sadece ruh huzuru vermeyecek, arzunu da doyuracak ve kocana karşı sevgini de geri çevirecek; ve gelecekte bu konuda aranızda hiçbir anlaşmazlık ya da can sıkıntısı olmayacak ve de ona hoş olmayan sözler sarf etmeyeceksin!" demiş. Hatun da "Anacığım, bilsen bu şeyhin huzuruna çıkmayı ne çok istiyorum!" diye yanıt vermiş.

Bu sırada, düzenbaz Delile, kendi kendine "Nasıl yapar da, bunca gelip gidenlerin kalabalığı içinde, onun ziynetlerini çalar ve onu çırçıplak bırakırım?" diyormuş. Sonra ansızın ona "Kızım, beni gözden yitirmeden ardımdan biraz uzaktan gel; çünkü, ben üzerlerindeki ağırlıkları taşıyamayan başkalarının yüklerini de taşıyan yaşlı bir kadınım; ve yolda giderken halk yaklaşıp bana sadaka verir ve benden bunları şeyhime götürmemi ister. Onun için şu sırada yalnız başıma yol almalıyım!" demiş. Genç kadın da yaşlı düzenbazın gerisinde, onu uzaktan izlemiş; böylece ikisi birden tacirlerin ana çarşısına gelmişler. Ve tonozlu çarşıda, uzaktan, genç kadın yürüdükçe, narin ayaklarındaki halhalların ve alnındaki küçük altınların tıpkı bir rübabın ya da bir zilin tıngırtısına benzer uyumlu ve düzenli sesleri duyuluyormuş.

Böylece çarşıda yürürlerken, yanaklarını henüz ayva tüyleri bürümüş yakışıklı genç bir tacir olan Seydi Muhsin adlı gencin dükkânının önünden geçiyorlarmış. Bu tacir, genç kadının güzelliğini fark edip onu kaçamak bakışlarla izlemeye koyulmuş; yaşlı kadın da bu ilgiyi anlamakta gecikmemiş. Ve de hemen genç kadının yanına yaklaşarak ona "Gel de biraz şuracıkta otur kızım, ben bu genç tacirle bir iş görüşeyim!" demiş. Hatun da itaat edip onu daha iyi izleyebilecek olan yakışıklı tacirin dükkânına pek uzak olmayan bir yere oturmuş; ve tacir ona bir bakış fırlatır fırlatmaz neredeyse deli olacakmış! Onun böyle yanıp yakıldığını anlayan yaşlı düzenbaz, gence yaklaşmış ve selam verip aldıktan sonra, ona "Sen tacir Seydi Muhsin değil misin?" diye sormuş. O da "Elbette! Sana benim adımı kim söyledi...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Elbette! Sana benim adımı kim söyledi?" diye yanıt vermiş.

O da "Beni sana tanınmış kimseler gönderdi. Ben de sana, oğlum, şurada gördüğün genç hanımın kızım olduğunu ve büyük bir tacir olan babasımn ona sayısız servet bırakarak öldüğünü bildirmek üzere geldim. Bugün ilk kez evden çıkıyor; çünkü ergenlik yaşına erişeli daha pek fazla bir zaman geçmedi ve belirli bazı işaretlerden anladığıma göre evlenecek çağa yeni ulaştı. Ben de onu dışarı çıkarmakta gecikmedim. Çünkü bilgeler 'Kızını evlenmeye hazır tut, ama oğlun için acele etme!' derler. Bundan dolayı, ilahi bir esinle ve gizemli bir önseziyle uyanarak, onu seninle evermek fikrine kapıldım. Sen de, onun hakkında en küçük bir kuşkuya düşme; yoksulsan onun tüm parasını sana bağışlarım ve sana bir yerine iki dükkân açarım! Ve böylece, Tanrı tarafından sadece gönül çekici bir genç kızla değil, c harfiyle başlayan üç arzu edilir şeye: cevahir, can rahatlığı ve çiftleşme'ye[1] sahip olursun!" demiş.

Bu sözleri duyunca genç tacir Seydi Muhsin, yaşlı kadına "Anacığım, bütün bunlar harika ve benim isteyebileceğimden fazla şeyler! Sana da teşekkür ederim ve ilk c ile başlayan sözlerinden de hiç kuşku duymuyorum. Ama üçüncü c'ye gelince, bu konuda kendi gözlerimle görüp deneme yapmaksızın içim rahat etmez; çünkü anam ölmeden önce, bu konuda beni öğütledi ve 'Senin evlenmeni isterim

1 Mardrus, "c harfiyle başlayan üç şeye: *cassette* (mücevher kutusu), *confort* (rahatlık) ve *cul* (ard yuvar) sahip olursun!" şeklinde çevirmiş. Mathers de bu üç c'yi: *cash* (para), *comfort* (rahatlık) ve *cuppling* (çiftleşme) olarak çevirmiş. (Ç.)

oğlum, ama gözlerimle görüp kızoğlan kız olduğunu anlamam koşuluyla!' dedi. Ben de ona, onun adına, bunu yapacağıma dair söz verdim! O da gönül rahatlığıyla öldü!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine yaşlı kadın "Öyleyse hemen beni izle! Onu çırçıplak görmeni sağlayacağım. Ama onun epeyce ardından yürümeye dikkat göster! Ve de sakın kendini belli etme! Ben de yol göstermek üzere en önde yürüyeceğim!" diye yanıt vermiş.

Bunun üzerine genç tacir ayağa kalkmış ve "Ne olacağı bilinmez, belki de evlilik sözleşmesi söz konusu olur, ben iyisi mi harcamaları karşılayacak parayı yanımda bulundurayım!" diyerek yanına bin dinar içeren bir kese almış; ve o sırada kendi kendine, "Şimdi ne yapacaksın acaba, ey Fındıkçı Delile, bu genç buzağıyı soymak için?" diye soran yol gösterici yaşlı orospuyu uzaktan izlemiş.

Kendisini genç kadın, onu da yakışıklı tacir izlediği halde böylece yol alırken, adı Hacı Muhammet olan bir kuru temizleyici boyacı dükkânının önünde durmuş; bu adam tüm çarşıda iki yanlı ilişkileriyle tanınmış biriymiş. Gerçekten yılanyastığı bitkisinin girintili çıkıntılı kökünü bıçağıyla kesen bir satıcıya benziyor; incirin yumuşaklığını sevdiği gibi, narin ekşiliğine de bayılıyormuş. Bu Hacı Muhammet halhalın şıngırtısını ve küçük altınların tıngırtısını duyarak başını kaldırmış ve yakışıklı genç ile güzel genç kadım görmüş; ve içinde kıpırdayan şeyin kıpırdadığım duymuş! Ve tam o sırada Delile onun yamna yaklaşarak, selamlaşmadan sonra oturarak "Sen kuru temizleyici Hacı Muhammet'sin değil mi?" diye sormuş. O da "Evet! Ben Hacı Muhammet'im! Ne arzu edersin?" diye yamt vermiş. Kadın "Bana güvenilir kişiler senden söz etti. Bak şu çok hoş olan genç kıza, benim kızımdır o; şu sakalsız genç de, benim oğlumdur! Onları birlikte büyüttüm, eğitilmeleri için de epeyce masraf ettim. Bilesin ki, şimdi oturduğumuz ev harap olmuş büyük ve eski bir binadır; son zamanlarda tahta kirişler ve iri payandalarla onartıp sağlamlaştırdım; mimar başı bana 'Ama sen bu binadan başka bir binada gidip otursan iyi olacak; çünkü bunun üzerine çökme ihtimali var! Onarım tamamlanınca, yeniden gelip oturabilirsin; ama daha

önce değil!' dedi. Ben de çıkıp geçici süreyle iki çocuğumla birlikte oturacak bir ev aramaya koyuldum; ve hayır işlemeyi seven kişiler seni salık verdiler. Şu gördüğün iki çocukla gelip senin yanında kalmayı arzuluyorum! Benim cömertliğimden de kuşkun olmasın!" diye yanıt vermiş.

Yaşlı kadının bu sözlerini işitince kuru temizleyici, yüreğinin içinde raksetmeye başladığım duyumsamış ve kendi kendine "Ya Hacı Muhammet, işte ağzına üzeri kaymakla kaplı bir kadayıf sunuluyor!" demiş. Sonra Delile'ye "Gerçekte, üst katında büyük bir odası bulunan bir evim olduğu doğrudur; ama kendim, oturduğum aşağı katta başka oda bulunmadığından, bu odayı sırf bana çivit getiren köylü çağrılılarıma ayırdım!" demiş. O da "Oğlum, evimin onarımı bir ya da iki aydan fazla sürmez; biz de buralarda pek fazla kimse tanımıyoruz! Senden yukarıdaki odayı ikiye ayırmanı ve üçümüz için bir bölümünü vermeni rica ediyorum!" diye yanıt vermiş.

"Ve Allah ömrünü arttırsın evladım, istersen çivit bitkisi getiren köylü çağrılıların da bizim konuğumuz olabilir! Başımız üzerinde yerleri var! Onlarla yiyip içip birlikte yatmaya hazırız!" diye eklemiş. Bunun üzerine kuru temizleyici, evinin anahtarlarını çabucak ona vermiş. Üç anahtar varmış: biri büyük, biri küçük, biri de eğri. Ve ona "Büyük anahtar evin dış kapısınındır, küçüğü holün, eğri anahtar da yukarı kattaki odanın! İyi yürekli anacığım, hepsi sende kalabilir!" demiş. Bunun üzerine Delile, anahtarları alarak, ardında genç kadın, onun ardında da genç tacir olduğu halde uzaklaşarak, kuru temizleyicinin evinin bulunduğu sokağa yollanmış; ve büyük anahtarla çabucak cümle kapısını açmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

... ve büyük anahtarla çabucak cümle kapısını açmış.

İlkin kendisi içeri girmiş, sonra da tacire beklemesini söyleyerek genç kadını içeri sokmuş; yukarı kattaki odaya çıkarmış ve ona "Kızım, aşağıda saygın şeyh Hamilelik Babası oturuyor! Sen beni burada bekle ve üzerindeki çarşafı çıkara dur! Seni gelip yeniden bulmada gecikmeyeceğim!" demiş. Sonra hemen aşağı inip genç tacire kapıyı açmış; ve onu hole sokarak kendisine "Burada otur ve seni kızımla yeniden gelip buluncaya kadar bekle ki, gözlerinle görüp güven duymak istediğin konuda doyum sağlayasın!" demiş. Sonra yukarıya güzel hatunun yanına çıkıp ona "Şimdi gidip Hamilelik Babası'nı ziyaret edeceğiz!" demiş. Genç kadın da "Ne büyük sevinç, anacığım!" diye haykırmış. Kadın "Ama, kızım, senin için bir bakımdan korkuyorum!" diye yanıt vermiş. Genç kadın "Nedir o, anacığım?" diye sorunca; "Aşağıda Hamilelik Babası şeyhin temsilcisi olan budala bir oğlum var. Sıcak zaman ile soğuk zamanı ayırmayı bilmez ve her zaman çıplak dolaşır! Ama senin gibi soylu bir ziyaretçi şeyhin yanına girdiğinde, onun takındığı mücevherleri ve giydiği ipeklileri görünce, öfkeye kapılır ve üzerine atılarak giysilerini parçalar, kulaklarını yırtarak küpelerini koparır ve tüm mücevherlerini soyar. Sen iyisi mi, işe, mücevherlerini burada bırakarak ve tüm giysi ve gömleklerinden soyunarak başla; ben, senin Hamilelik Babası'm ziyaretinden dönünceye kadar onları burada özenle saklarım!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine genç kadın tüm mücevherlerini çıkarmış ve tüm giysilerinden soyunmuş, üzerinde sadece ipek bir gömlek kalmış ve hepsini Delile'ye emanet etmiş; o da, kendisine "Bunları götürüp Hamilelik Babası'nın giysisinin altına koyacağım; bunlara dokunarak seni kutsasın!" diye demiş. Ve her şeyi toparlayıp aşağıya götürüp merdivenin altındaki dolaba koymuş; sonra genç tacirin yanına girmiş ve onu genç kadını bekler durumda bulmuş.

Genç ona "Hani, denetleyeceğim kızın nerede?" diye sormuş. Ama yaşlı kadın birdenbire sessizce yüzünü ve bağrını elleriyle dövmeye koyulmuş. Genç tacir de ona "Neyin var senin?" diye sormuş. Kadın "Ah! Allah bu kötü niyetli, kıskanç ve iftiracı komşuları kahretsin! Benim seninle birlikte içeri girdiğimi görmüşler, senin kim olduğunu soruyorlar; ben de onlara, senin, kızım için seçtiğim, ilerde damadım olacak kişi olduğunu söyledim. Ama, onlar herhalde benim senden dolayı talihli olmamı kıskanmış olacaklar ki, gidip kızımı bulmuşlar ve ona 'Annen seni beslemekle o denli sıfırı tüketti ki, seni uyuza ve cüzama tutulmuş birisiyle evermek istiyor?' demişler. Ben de bu durumda ona, tıpkı senin annene verdiğin güvence gibi, onun seni çırçıplak görüp emin olmadıkça birleşmenize razı olmayacağıma dair söz verdim!" diyerek yanıt vermiş. Bu sözleri duyan tacir "Kıskançlara ve kötü niyetlilere karşı Allah'a sığınırım!" diye haykırmış. Ve bunları söyleyerek tüm giysilerinden soyunmuş ve gövdesi çıplak ve dokunulmadık saf bir gümüş gibi ortaya çıkmış. Yaşlı kadın da ona "Böylesine güzel ve pak olduğuna göre korkacak hiçbir şeyin yok!" demiş. O da "Gelsin, şimdi beni görsün!" diye haykırmış. Ve düzgün bir biçimde samur kürkünü, kemerini, altın ve gümüş kakmalı hançerini ve giysilerinin geri kalan bölümünü yanına koymuş, kıvrımları arasına da bin dinar içeren keseyi yerleştirmiş! Yaşlı kadın da ona "Bütün bu ayartı sağlayan şeyleri holde bırakmak gerekmez. Onları güvenli bir yere bırakayım!" demiş. Ve bütün bu eşyayı, tıpkı genç kızın eşyası gibi derleyerek genç tacirin yanından ayrılmış, üzerinden kapıyı kilitleyerek gidip merdiven altındaki dolaptan genç kadının eşyalarını da almış ve bunları evden taşıyarak yavaşça çıkmış.

Bir kez sokağa çıkınca, iki bohçayı güvenli bir yere bırakmak fikriyle işe başlamış ve bunları tanıdığı bir baharat tacirine emanet etmiş; sonra dönüp onu sabırsızlıkla bekleyen şehvetli kuru temizleyiciyi bulmuş; tacir, kadını görür görmez "Pekâlâ, hala! Umarım ki evim size uygun gelmiştir!" demiş. O da "Senin evin kutsanmış bir ev! Beğeninin sınırında onu beğendim. Şimdi gidip bir hamal bula-

rak oraya eşya ve mallarımızı taşıtacağım! Ama ben kendim pek çok uğraşıda bulunacağımdan ve çocuklarım bu sabahtan beri hiçbir şey yemediklerinden, işte sana bir dinar! Bunu lütfen kabul et ve onlara tiritlik ekmek ve kıyılmış et satın al ve git onlarla birlikte öğle yemeğini yiyerek yoldaşlık et!" diye yanıt vermiş. Kuru temizleyici "Peki ama, bu arada dükkânıma ve müşterilerimin emanetlerine kim bakacak?" demiş. Kadın da "Vallahi! Çırağın bakar herhalde!" diye yanıt vermiş. O da "Peki, öyle olsun!" diyerek bir tepsi ve bir porselen kap almış ve oradan söz konusu tiritlik ekmeği ve kıymayı almak üzere ayrılmış. İşte kuru temizleyicinin durumu böyleymiş! Zaten biraz sonra ona yine döneceğiz!

Fındıkçı Delile'ye gelince, gidip iki bohçayı da emanet bıraktığı baharatçıdan almış ve hemen kuru temizleyicinin dükkânına dönüp çırağa "Efendin, beni, koşup kendisini fırıncıda bulmanı söylemek üzere sana gönderdi! Sen dönünceye kadar ben, dükkâna bakarım. Haydi gecikme!" demiş. Çocuk "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş. Ve dükkândan çıkıp gitmiş; o zaman yaşlı kadın, dükkândaki müşterilerin emanetlerine ve bulabildiği başka şeylere el koymakla işe başlamış. Onun böyle uğraş verdiği sırada, bir haftadır iş bulamayan ve de bir haşhaş yutucu olan bir eşekçi eşeğiyle birlikte dükkânın önünden geçiyormuş. Yaşlı orospu haykırarak onu çağırmış: "Hey eşekçi, buraya gel!" diyerek. Eşekçi de eşeğiyle birlikte dükkânın önünde durmuş; yaşlı kadın ona "Sen, oğlum kuru temizleyiciyi tanıyor musun?" diye sormuş. O da "Ya Allah! Hanımım, kim onu benden iyi tanır ki?" diye yanıt vermiş. Kadın da "Öyleyse, bil ki, ey dualarım üzerine olası eşekçi, zavallı çocuk...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Öyleyse, bil ki, ey dualarım üzerine olası eşekçi, zavallı çocuk borcunu ödemekten âciz! Ve hapishaneye atıldığı her seferinde, onu ben kurtarıyorum. Ama bugün, sonunda, iflas ettiğini ilan etti. Ben

de emanet bırakılan eşyayı sahiplerine geri vermek üzere toplamaya geldim. Senden buradaki pılı pırtıyı taşımam için eşeğini kiralamanı istiyorum. İşte karşılığında bir dinar! Sen burada benim dönüşümü beklerken, burayı yıkmakla, tüm boya küplerini kırmakla ve yedek fıçıları imha etmekle uğraşırsın; böylece iflası denetlemek üzere kadı'mn adamları geldiğinde, dükkânda alınacak bir şey bulamasın!" demiş. Eşekçi "Başım üstüne, gözüm üstüne, hanımım! Çünkü senin oğlun kuru temizleyici ustanın bana birçok iyilikleri vardır, ben de minnettarlığımı kanıtlamak isterim. Bu hizmeti ona hiç karşılık almadan yapacağım ve Allah rızası için dükkânında ne varsa kırıp imha edeceğim!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine yaşlı kadın, her şeyi eşeğe yükledikten sonra, orayı terk etmiş ve eşeği yularından çekerek evine doğru yollanmış.

Ve koruyucu Tanrı'nın yardımıyla, bir güçlükle karşılaşmadan evine gelmiş ve ateş üzerindeki bir tava gibi oturmuş onu bekleyen kızı Zeynep'in yanına girmiş; kız ona "Anne, aklım fikrim hep seninleydi! Nasıl, yaptığın hileler başarılı oldu mu?" diye sormuş. Delile de "Bugün sabahleyin, dört kişiye dört oyun oynadım: bir genç taciıre, müthiş bir komutanın genç eşine, şehvetli bir kuru temizleyiciye ve bir eşekçiye! Ve onların tüm pılı pırtısını eşeğe yükleyip sana getirdim!" diye yanıt vermiş. Zeynep de "Anacağım sen çırçıplak bıraktığın genç taciri ve komutanın karısını soyarak; ve eşekçinin eşeğini çalarak; kuru temizleyicinin kendisinin ve müşterilerinin eşyalarını kalk gidelim ederek artık Bağdat'ta rahatça dolaşamaz bir hale gelmişsin!" diye haykırmış. Delile de "Puh! Kızım, ben, eşekçi hariç, bunların hiçbirine kafa yormam! Çünkü o beni tanır!" diye yanıt vermiş. İşte şimdilik Delile ile ilgili şeyler bunlar!

Kuru temizleyici ustaya gelince, tiritlik ekmeği ve kıyılmış eti satın alınca, bunları çırağına vermiş ve onunla birlikte ilkin temizleyici dükkânına uğrayarak evinin yolunu tutmaya niyetlenmiş. Ve orada, eşekçiyi, dükkânda ne varsa imha etmekle, büyük küpleri ve fıçıları kırmakla uğraşırken bulmuş; zaten o sırada dükkân artık bir moloz yığınından ve sel gibi akan koyu mavi bir çamur ırmağından

başka bir şey değilmiş. Bunu görünce "Dur ulan eşekçi!" diye haykırmış. Eşekçi çabasını durdurmuş ve kuru temizleyiciye "Şükür Allah'a ki hapishaneden çıkmışsın, ey temizleyici usta! Yüreğim gerçekten seninleydi!" demiş. Oda "Sen ne diyorsun eşekçi, bütün bunlar da ne demek oluyor!" diye sormuş. Eşekçi de "Senin yokluğunda, iflasın ilan edildi!" demiş. Usta, gırtlağı sıkışmış, dudakları titreyerek ve gözleri yerinden fırlayarak "Bunu sana kim söyledi?" diye sormuş. O da "Anan söyledi; ve benden, senin yararına olarak gelip kadı'nın gönderdiği adamlar bir şey alamasınlar diye her şeyi kırıp imha etmemi de istedi!" diye yanıt vermiş. Kuru temizleyici, şaşkınlığın sınırında "Allah belanı versin, namussuz! Benim anam öleli yıllar oldu!" diye yanıt vermiş. Ve sesinin olanca gücüyle haykırarak bağrını dövmeye başlamış: "Yazık! Tüm malımı ve tüm müşterilerimi yitirdim!". Kendi bakımından eşekçi de ağlamaya ve haykırmaya başlamış: "Yazık! Yitip giden eşeğime!" demiş. Sonra da kuru temizleyiciye "Ey kıçımın kuru temizleyicisi! Bana ananın alıp götürdüğü eşeğimi geri ver!" diye haykırmış. Kuru temizleyici de eşekçinin üzerine saldırıp gırtlağını yakalamış ve yumruk üstüne yumruk indirmiş ve "Nerede o, senin yaşlı orospun?" diye haykırmış. Ama, ta içinden kopan bir sesle eşekçi "Benim eşeğim! Benim eşeğim nerede? Eşeğimi geri ver!" diye haykırmaya başlamış. Ve her ikisi de ısırarak, hakaret ederek, kim kime daha iyi rastlatırsa, birbirinin başına, karnına şiddetli yumruklar indirerek ve dahası parmaklarıyla ezerek, rakibini pes ettirmek için husyelerini sıkarak dövüşmeye girişmişler! Bu sırada gittikçe daha fazla kalabalıklaşarak dükkânın önüne halk toplanmış; ve sonunda birbirlerine daha fazla zarar vermeden onları ayırmakta başarı sağlanmış ve orada bulunanlardan biri "Ya Hacı Muhammet, sizin ikiniz arasında ne ola ki?" diye sormuş. Ama yanıt vermekte eşekçi kıvrak davranmış ve gırtlağının olanca sesiyle öyküsünü anlatarak, sözlerini "Ben, bütün bunları kuru temizleyiciye iyilik olsun diye yaptım!" diyerek sözlerini bitirmiş. O zaman kuru temizleyiciye "Ya Hacı Muhammet, ona dükkâna baksın diye bırakan kocakarıyı sen kuşkusuz tanıyor olmalısın, değil mi?" diye sormuşlar. O da "Daha önce hiç görmemiştim! Ama benim

evime oğlu ve kızıyla oturmaya gitti!" diye yanıt vermiş. O vakit orada bulunanlardan biri "Ben, vicdanıma danışarak eşekçinin eşeğinden kuru temizleyicinin sorumlu olduğuna inanıyorum; çünkü, eşekçi, kuru temizleyicinin dükkânına baksın diye yaşlı kadını görevlendirdiğini görmeseydi, bu kadına eşeğini kiralamazdı!" diye fikir yürütmüş. Bir üçüncüsü "Ya Hacı Muhammet, madem ki sen evine bu yaşlı kadım yerleştirdin, ya adamın eşeğini geri vermeli ya da bedelini tazmin etmelisin!" demiş. Sonra hepsi birden, iki hasımla birlikte kuru temizleyicinin evinin yolunu tutmuşlar. Hepsi o kadar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Hepsi o kadar!

Genç kadınla genç tacire gelince, onların durumları da şöyleymiş: Evin giriş bölümünde genç tacir, denetlemek için genç kadının gelmesini beklerken, o da kendi bakımından, yukarıdaki odada, kendisine Hamilelik Babası'nın vekili olan budalanın Baba'ya yapacağı ziyaret için vereceği izni getirecek olan ermiş yaşlı kadını bekliyormuş. Ama yaşlı kadın dönmeyi geciktirince, güzel hatun, sadece ince gömleğine bürünmüş olarak odadan çıkıp merdivenden inmiş. O zaman evin giriş bölümünde, kadının ayağından çıkarmaya vakit bulamadığı halhalların şıngırtısını tanıyarak ona "Acele et! Seni benimle everecek olan annenle birlikte buraya gel!" diye seslenen genci duymuş. Ama genç kadın ona "Benim annem öldü! Ama sen, o sen misin budala? Hamilelik Babası'nın vekili değil misin sen?" diye seslenmiş. Genç tacir "Yok vallahi, gözüm; henüz tam olarak budala değilim! Ama Hamilelik Babası olmaya gelince, böylesine bir

ünüm var sayılır!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri işiterek kızaran genç kadın, ne yapacağını bilememiş ve boyna Hamilelik Babası'nın vekili olan budala sandığı genç tacirin azarlamalarına karşın, yaşlı kadının gelmesini merdiven üzerinde beklemeye karar vermiş.

Onlar bu durumda iken, kuru temizleyici ile eşekçiye eşlik eden kalabalık, eve gelip kapıyı çalmış ve uzun bir süre kapının içerden açılmasını beklemiş. Kimse yanıt vermeyince de kapıyı zorlamışlar ve ilkin tüm olarak çıplak olup açıkta bulunan malını kavrayıp saklamaya çalıştığını gördükleri genç tacirin bulunduğu giriş bölümüne atılmışlar. Kuru temizleyici ona "Ah! Orospu çocuğu! Nerede senin o uğursuz anan?" diye haykırmış. O da "Annem öleli çok oldu. Bu evde bulunan yaşlı kadına gelince, o benim sadece gelecekteki kaynanamdır" diye yanıt vermiş. Ve kuru temizleyiciye, eşekçiye ve tüm kalabalığa öyküsünü bütün ayrıntılarıyla anlatmış. Ve de "Denetleyeceğim kimseye gelince, şurada kapının ardında!" diye eklemiş. Bu sözleri duyunca, kapı kırılmış ve ardında, kalçalarının şahane görünüşünü, üzerinde tek giysi olarak bulunan gömleğinin eteğini elinden geldiğince aşağı çekerek saklamaya çalışan çıplak ve şaşkın genç kadını görmüşler. Kuru temizleyici ona "Ah! Ey zina kızı, senin o muhabbet tellalı anan nerede?" diye sormuş. O da çok utanarak "Annem öleli çok yıllar oldu. Beni buraya getiren yaşlı kadın ise, efendim Hamilelik Babası'nın hizmetinde bir ermiş kişidir!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyunca, orada bulunanların hepsi; yıkılmış dükkânına karşın kuru temizleyici ve eşeğini yitirmiş olmasına karşın eşekçi, kesesini ve giysilerini kaybetmiş olmasına karşın genç tacir öylesine gülmeye başlamışlar ki sırtüstü düşmüşler.

Bunu izleyerek yaşlı kadının kendilerine oyun oynamış olduğunu anlayan üç aldatılmış kişi, ondan öç almaya karar vermişler; ilkin şaşkın genç kadına giysiler sağlamakla işe başlamışlar; o da giyinip çabucak, bir süre sonra geziden dönecek kocasını karşılamak üzere evine dönmüş.

Kuru temizleyici Hacı Muhammet'e ve eşekçiye gelince, birbirlerinden karşılıklı özür dileyerek barışmışlar; ve genç tacir yanlarında olarak birlikte kentin valisi Emir Halit'i bulmaya gitmişler; ondan, yaşlı uğursuz kadından intikamlarını almasını istemek üzere tüm serüvenlerini anlatmışlar. Vali de onlara "Ey iyi yürekli kişiler, şu bana anlattığınız öykü ne inanılmaz şey!" demiş. Onlar da "Efendimiz ve Emir-ül-Müminiinin başı üzerine yemin ederiz ki, size anlattığımız her şey gerçektir!" diyerek yanıt vermişler. Vali de onlara "Bağdat'ın bunca yaşlı kadını arasından sizin sözünü ettiğiniz yaşlı kadını nasıl buluruz, ey iyi yürekli kişiler? Bilirsiniz ki, adamlarımızı haremlere sokup kadınların peçelerini kaldırtmak için görevlendiremeyiz!" demiş. Onlar da "Ey felaket! Ah! Dükkânım, ah! Eşeğim! Ah bin dinarlık kesem!" diye çığırmışlar. Bunun üzerine vali, onların bahtına acıyarak kendilerine "İyi yürekli kişiler, gidin! Tüm kenti dolaşın ve bu kocakarıyı bulmaya çalışın! Ve onu yakalayın! Ben de, siz başarı sağlarsanız, sizin için ona işkence yaparak suçlarını itiraf ettiririm!" demiş. Böylece Fındıkçı Delile'nin aldatmış olduğu üç kişi valinin yamndan çıkıp lanetli yaşlı kadını aramak üzere ayrı doğrultularda birbirlerinden ayrılmışlar. Sonunu beklemek kaydıyla onların durumu böyleymiş!

Yaşlı Fındıkçı Delile'ye gelince, kızı Zeynep'e "Kızım, bütün bunlar bir şey değil! Daha büyük bir iş düşünüyorum ben!" demiş. Zeynep de ona "Anacağını, ben şimdi senin için çok korkuyorum!" demiş. O da "Benim hakkımda hiçbir şeyden korkma, kızım! Ben tıpkı suya ve ateşe dayanıklı kabuğu içindeki bakla gibiyim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Otuz Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

... Ben tıpkı, ateşe ve suya dayanıklı kabuğu içindeki bakla gibiyim!" diye yanıt vermiş. Ve ayağa kalkarak sırtından sufi giysilerini çıkarmış; büyüklerin hizmetindeki hizmetçiler gibi giyinmiş ve Bağdat'ta işleyeceği yeni kötülükleri düşünerek evden çıkmış.

Böylece, boydan boya ve enden ene güzel kumaşlar ve çok renkli fenerlerle süslenip donanmış sapa bir sokağa girmiş; yerlere zengin halılar serilmiş bulunuyormuş. İçerden şarkıların sesleri, tef vuruşları ve çınlayan darbukaların çalınışları ve zillerin çınlayışları işitiliyormuş. Meskenin bayraklarla donanmış kapısında altın ve gümüşle işlenmiş kadifeden giysiler ve üç dizi incilerle süslenmiş bir fes giymiş, boynuna değerli taşlar kakılı bir gerdanlık takmış ve sırtında işlenmiş kumaştan kısa bir giysiyle donanmış genç bir çocuğu omzunda taşıyan bir köle kız varmış. Yöredeki meraklılardan ve içeri girip çıkan çağrılılardan, bu evin Bağdat tacir kâhyalarından birine ait bulunduğunu, bu çocuğun onun olduğunu ve yine tacirin bir kızı olduğunu; bakire ve ergen olan bu kızının tam da o gün nişanının kutlandığını; ve bu süs ve donanımın bu nedenle yapıldığını da öğrenmiş. Ve çocuğun annesi çağrılıları karşılamakla meşgul olup onların eve gelerek onur verdiklerini söylemek için uğraşı verdiğinden; çocuğun, eteklerine yapışıp kendisini rahatsız etmemesi için çağrılılar gidinceye kadar onu oyalamak üzere bu köle kıza emanet etmiş bulunuyormuş.

Böylece, yaşlı Delile, kölenin sırtındaki bu çocuğu görüp de ana babası hakkında ve yapılan merasimin niteliği üzerinde bilgi sahibi olunca, kendi kendine "Ey Delile, şimdi senin yapacağın iş, bu çocuğu bu köleden ayırarak çalmaktır!" demiş. Ve "Kâhyanın saygın karısına karşı; bu denli geç kalmam çok ayıp oldu!" diye söylenerek ilerlemiş. Sonra da budala biri olan genç köleye, avcuna bir sahte para koyarak "İşte zahmetin için sana bir dinar! Doğru hanımının yanı-

na çık ve ona 'Senin yaşlı sütninen Ümm–ül–Hayr, uğrunda yaptığın tüm iyilikler için sana minnettar olarak, senin bu büyük gününde, kızları ile birlikte seni görmeye gelmiş; âdeta gereğince bohça taşıyan kadınlarla birlikte cömertçe armağanlar getirmekte kusur da etmemiş!' de!" demiş. Köle, ona "İyi yürekli anacığım, söylediklerini severek yerine getirirdim; ama benim genç efendim olan şu çocuk, anasını her gördüğünde, ona takılıp giysilerine asılıyor!" demiş. O da "Öyleyse gidip dönünceye kadar onu bana bırak!" diye yanıt ver-

miş. Köle kız da hemen sahte parayı almış, çocuğu yaşlı kadına bırakmış, çabucak işini görmek üzere yukarı çıkmış.

Delile'ye gelince çocukla birlikte oradan çabucak uzaklaşmış ve onu karanlık dar bir sokağa sokarak üzerindeki tüm değerli şeyleri soymuş. Kendi kendine "Şimdi, ey Delile, hepsi bu kadar değil! Eğer sen kurnazlar içinde gerçek bir kurnazsan, bu yumurcak sayesinde hatırısayılır bir para koparman işten değil!" demiş. Bu düşünceyle, iki ayağının üzerine sıçramış, çocuğu da yanına alarak cevahirciler çarşısına gitmiş ve orada vitrininin arkasında oturmakta bulunan büyük bir cevahirci dükkânının sahibi bir Yahudi görmüş ve dükkândan içeri girerek, kendi kendine "İşte şimdi istediğim işi yapacağım!" demiş. Yahudi kendi gözleriyle izleyip onun içeri girdiğini görünce, taşıdığı çocuğa bakmış ve tacirler kâhyasının çocuğu olduğunu anlamış. Bu Yahudi, çok zengin olmasına karşın, kendisi bir satış yapmadığı sırada, komşusu kâhyanın iyi bir alış veriş yaptığını görerek onu pek çok kıskanmaktan kendini alamayan biriymiş. Böylece, yaşlı bir kadının içeri girişinden çok sevinerek, ona "Ne arzu edersin, hanımım?" diye sormuş. O da "Sen kuyumcu İzra Usta değil misin?" diyerek yanıt vermiş. Yahudi de "Evet!" diye yanıt vermiş. Kadın "Bu çocuğun ablası, tacirler başının kızı, bugün nişanlanıyor ve şu anda söz kesme merasimi kutlanıyor. Bu kız için acele olarak şu mücevherler gerekli: İki çift altın halhal, bir çift inci küpe, telkâri bir altın kemer, üzerine yakut kakılmış yeşim kabzalı bir hançer ve bir mühür yüzüğü!" demiş. Yahudi değeri en az bin dinar tutan bu istekleri kendisine vermek için acele etmiş. Delile de "Bütün bu şeyleri koşullu olarak alıyorum! Bunları eve götüreceğim, hanımım da hangisi hoşuna giderse onu alacak! Sonra da dönüp seçtiği ziynetin parasını ödeyeceğim! Ama ben dönünceye kadar senden çocuğu elinde bulundurmanı rica ediyorum!" demiş. Yahudi "İstediğin gibi olsun!" diye yamt vermiş. Kadın da mücevherleri almış ve doğruca kendi evine gitmiş.

Genç Fettan Zeynep annesinin içeri girdiğini görünce, ona "Nasıl bir iş tuttun anne?" diye sormuş. O da "Küçük bir iş bu kez! Tacir-

ler başının küçük oğlunu çalıp soymakla yetindim ve onu bin dinarlık mücevher karşılığı olarak Yahudi İzra'nın yanına bıraktım!" diye yanıt vermiş. Bunu duyan kızı "Kuşkusuz! Bu kez her şey bitti! Artık çıkıp Bağdat'ta dolaşamazsın!" diye haykırmış. O da "Bugüne kadar yaptığım, yapmak istediklerimin binde biri bile değil! Sen benim için meraklanma, kızım!" diye yanıtlamış.

Saf genç köle kıza gelince, kabul salonuna girmiş ve "Hanımım, sütanan Ümm-ül-Hayr sana selamlarını ve iyi dileklerini yolladı ve senin için pek sevindiğini, buraya kızlarıyla birlikte düğün günü geleceğini ve yenge hanımlar için cömert davranacağını söyledi!" demiş. Hanımı ona "Küçük efendini nereye bıraktın?" diye sorunca "Onu kendisinin yanında bıraktım, gelip eteğine yapışmasın diye! İşte şarkıcılar için bana verdiği bir dinar da burada!" diye yanıt vermiş. Ve parayı "İşte bahşişiniz!" diyerek başşarkıcıya uzatmış. Şarkıcı da parayı almış ve onun bakır olduğunu anlamış. Bunun üzerine evin hanımı hizmetçiye "Ah, orospu, çabuk in, küçük efendini bul!" diye haykırmış. Köle kız da çabucak aşağı inmiş, ama ne çocuğu ne de yaşlı kadını bulabilmiş. O zaman büyük bir haykırış koparmış ve yüzüstü yere düşmüş, bunu duyan evdeki bütün kadınlar yukarıdan koşup gelmişler ve yüreklerindeki sevinç yasa dönüşmüş. Tam bu işler olurken, tacirler kâhyasının kendisi çıkıp gelmiş; ve karısı çabucak, yüzü heyecandan altüst olmuş, neler geçtiğini ona anlatmış. Kâhya, çabucak evden ayrılıp ardında tüm tacirler, çağrılılar onu izlerken çocuğu aramaya çıkmış; her biri çeşitli doğrultularda dağılarak araştırmalar yapmışlar. Ve nihayet, binlerce korku yaşadıktan sonra, kâhya, çocuğu Yahudinin dükkânının eşiğinde soyulmuş, neredeyse çıplak durumda bulmuş. Sevinç ve öfkeyle karışık "Ah! Alçak! Çocuğuma ne yapmak istedin! Ve onu neden soydun giysilerinden?" diye haykırarak Yahudinin üzerine saldırmış. Yahudi titreyerek ve şaşkınlığın sınırında "Vallahi! Efendim, benim böylesine bir rehineye ihtiyacım yok! Ama benden kızın için bin dinarlık mücevher aldıktan sonra yaşlı kadın onu bana bırakmakta ısrar etti!" diye yanıt vermiş. Kâhya, gittikçe daha fazla kızarak "Ne dedin! Kızımın

sana başvuracak kadar mücevherden yoksun olduğunu mu sanıyorsun, alçak? Çabuk bana oğlumun giysilerini ve üzerinden soyduğun süslerini geri ver!" diye haykırmış. Bu sözleri duyunca, Yahudi, korkarak "İmdadıma gelin Müslümanlar!" diye haykırmaya başlamış. Ve tam o sırada, çeşitli doğrultulardan daha önce aldatılan üç kişi çıkagelmiş: eşekçi, genç tacir ve kuru temizleyici! Ve durum hakkında bilgi alarak ve neyin söz konusu olduğunu anlayarak bir an bile bunun yaşlı uğursuz kadının yeni bir marifeti olduğundan kuşku duymamışlar ve "Biz bu yaşlı kadını tanıyoruz! Bu, sizden önce bizi dolandıran bir sahtekârdır!" diyerek haykırmışlar. Öykülerini orada bulunanların şaşkın bakışları arasında anlatmışlar. Onları dinleyen kâhya da ister istemez buna katlanmış ve "Çocuğumu bulmak da ne olsa bir talih eseri! Madem ki onu kurtardım, kurtarmalık saydığım giysi ve süsleri artık beni ilgilendirmiyor! Ama günün birinde o yaşlı kadından bunun acısını çıkarırım!" diye haykırmış. Ve evine daha fazla gecikmek istemeyerek karısıyla çocuklarını bulmanın sevincini paylaşmaya koşmuş.

Yahudiye gelince, o üç kişiye "Şimdi onun nereye gitmiş olduğunu düşünüyorsunuz?" diye sormuş. Onlar da "Araştırmalarımızı sürdürüyoruz!" diye yanıt vermişler. Yahudi "İzin verin ben de sizinle birlikte geleyim!" demiş. Sonra da "İçinizden herhangi biriniz onu bu marifetlerini işlemeden önce tanıyor muydu?" diye sormuş. Eşekçi "Ben tanıyordum!" diye yanıt vermiş. Yahudi ona "Öyleyse, bizim birlikte görülmemiz doğru olmaz. Araştırmalarımızı onu kuşkulandırmamak için ayrı ayrı yapmalıyız!" demiş. O zaman eşekçi "Çok doğru! Ve birbirimizi bulup danışmak için buluşma yeri olarak berber Mağripli Hacı Mesut'un dükkânında öğleyin buluşalım!" diyerek cevap vermiş. Buluşma saati ve yeri kabullenilip her biri ayrı bir yanda araştırmalarını sürdürmüşler. Tanrı, yaşlı hilebazı önce eşekçinin görmesini takdir etmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Tanrı, yaşlı hilebazı, yeni bir girişimde bulunmak üzere kentte dolaşırken, önce eşekçinin görmesini takdir etmiş. Gerçekten, eşekçi onu görür görmez, kılığını değiştirmiş olmasına karşın kendisini tanımış ve üzerine "Allah belanı versin, yaşlı çöküntü, kuru kütük! Sonunda seni buldum!" diye haykırmış. Kadın "Senin neyin var oğlum?" diye sormuş. O da "Eşek! Bana eşeğimi geri ver!" diye bağırmış. Sevecen bir sesle kadın "Yavrum, alçak sesle konuş ve Tanrı'nın örtüsüyle örtmüş bulunduğu şeyle örtün! Söyle bakalım! Ne istiyorsun, sen? Eşeğini mi, yoksa başkalarının malını mı?" diye sormuş. O da "Sadece eşeğimi!" diye yanıt vermiş. Kadın "Oğlum, senin fakir olduğunu biliyorum, seni eşeğinden de yoksun kılmak istemem! Onu dükkânı şuracıkta tam karşıda olan Mağrıplı berber Hacı Mesut'a bıraktım. Gidip hemen onu bulayım ve eşeği bana geri vermesini rica edeyim! Biraz beni bekle!" demiş. Mesut'un dükkânına gitmişler. Kadın ağlayarak içeri girmiş, onun elini öpmüş ve "Nedir bu başıma gelenler!" demiş. Berber ona "İyi yürekli hala, neyin var senin?" diye sormuş. O da "Şurada dükkânın karşısında duran oğlumu görüyor musun? Meslek olarak, eşek sürücüsüdür. Ama bir gün hasta oldu, bedenini soğuk hava çarpmış; bu onun kanını bozdu, aklını aldı ve onu deli etti. O zamandan beri boyna eşeğini sorup duruyor. Uyanmışsa 'Eşeğim!', yatmışsa 'Eşeğim!' diye bağırıyor. Yürürken 'Eşeğim!' diye haykırıyor. Hekimlerden bir hekim bana, 'Oğlunun aklı yerinden oynamış; büyük bir zihin bozukluğu içinde! Onu hiçbir şey iyileştiremez ve zıvanasına oturtamaz. Ancak ağzının dibindeki iki iri azı dişi çekilirse ve şakakları kuduz böceği sümüğüyle ovulur ya da ütüyle dağlanırsa geçer!'dedi. İşte sana zahmetin için bir dinar; onu çağır ve kendisine 'Eşeğin benim yanımda, gel!' de!" demiş.

Bu sözleri işitince, berber "Eğer ona eşeğini geri vermezsem,

bir yıl oruç tutayım, hala!" diye haykırmış; ve yanındaki mesleğinin her türlü işini gören iki kalfadan birini çağırarak ona "Git, iki çiviyi ateşte iyice kızart!" demiş. Sonra da eşekçiye "Hey, oğlum, gel buraya! Eşeğin bende!" diye bağırmış. Ve eşekçi dükkâna girdiği sırada, yaşlı kadın dışarı çıkmış ve eşikte durmuş.

Eşekçiyi bir kez dükkâna sokunca, berber, onu elinden tutup dükkânının art yanındaki odaya götürmüş; orada karnına bir yumruk vurarak ve de çelmeleyerek sırtüstü yere devirmiş; hemen iki kalfa koşup yetişmiş, eşekçinin el ve ayaklarını sıkı sıkıya bağlayıp onu en ufak bir hareketi bile yapamaz hale getirmiş. O zaman berber ustası ayağa kalkmış ve eline demircilerinkine benzer iki kerpeten almış; başkaldıran dişleri yola getirmek için bunları kullanacakmış; ve kolunun bir tek hareketiyle iki azı dişini birden söküvermiş. Bunu izleyerek, eşekçinin uğuldayıp kıpırdanmasına karşın başarılı olmak üzere Tanrı'nın adını anarak eline bir kıskaç almış ve ucundaki kızgın çivilerle adamın iki şakağını da birbiri ardından iyice dağlamış.

Berber bu iki işlemi de yapıp tamamlayınca, eşekçiye "Vallahi! Anan herhalde benden hoşnut kalacaktır! Onu çağırayım da gelsin, yaptığım işin ve sağladığım şifanın etkisini görsün!" demiş. Ve eşekçi kalfaların yumruğu altında çırpınırken berber dükkânına döndüğünde ve sanki bir rüzgâr esmiş de her şeyi götürmüşçesine dükkânın boşaltılmış olduğunu görmüş. Ortalıkta ne usturalar, ne sedef el aynaları, makaslar, bileyi köselesi, leğenler, ibrikler ne de peçete ve peşkirler, arkalıksız iskemleler kalmış: her şey yitip gitmiş! Hiçbir şey kalmamış! Hatta bütün bu şeylerin gölgesi bile! Kadın da ortalarda görünmüyormuş. Hiç! Kadının kokusu bile! Ve dahası, dükkân sanki o anda yeni kiralanacakmış gibi süpürülmüş ve sulanmış bulunuyormuş.

Bunu gören berber, öfkesinin sınırında dükkânın arka yanına fırlamış, eşekçinin boğazına sarılmış ve onu bir sırt küfesi gibi sallamış; ve "Nerede senin o aracı anan?" diye haykırmış. Zavallı eşekçi, acıdan ve öfkeden deliye dönmüş olarak ona "Ah! Binlerce erdemsi-

zin oğlu! Anam mı? Çoktan Allah'ın rahmetine kavuştu!" demiş. Ama berber onu hâlâ sarsıyor ve "Nerede anan? Seni buraya getiren ve tüm dükkânı soyduktan sonra çekip giden o yaşlı orospu!" diye haykırıyormuş. Eşekçi, bedeni titremeler içinde tamyanıt vermeye hazırlanırken, boşu boşuna araştırmalarından dönen üç aldatılmış: kuru temizleyici, genç tacir ve Yahudi ansızın dükkâna girmişler. Ve gözleri yerinden fırlamış berberi, yanakları dağlanmış ve şişmiş ve ağzından kan köpüren ve henüz sinirlerinden ayrılmamış olan ağzının iki yanındaki azı dişleriyle eşekçiyi görmüşler.

O zaman "Ne oldu Allah aşkına?" diye haykırmışlar. Eşekçi de, gırtlağının olanca sesiyle "Müslümanlar, bu namussuza karşı adalet istiyorum!" diye haykırmış. O zaman berbere "Mesut Usta, eşekçiye neden bunu yaptın?" diye sormuşlar.

Berber de kendince, dükkânın yaşlı kadın tarafından soyulması dahil, her şeyi anlatmış. O zaman, aynı yaşlı kadının yeni bir marifetiyle karşılaşmış bulunduklarından kuşku duymamışlar; ve "Aman yarabbi! Bütün bunlara neden olan o lanet yaşlı kadındır!" diye haykırmışlar. Karşılıklı açıklamalar yapılarak iki yanı barıştırmışlar.

O zaman berber çabucak dükkânını kapatmış ve araştırmalarında yardımcı olmak üzere dört aldatılmışa katılmış; zavallı eşekçi de "Ah eşeğim! Vah yiten azı dişlerim!" diye sızlanıp duruyormuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ah eşeğim! Vah azı dişlerim!" diyerek sızlanıp duruyormuş.

Böylece kentin çeşitli semtlerinde dolanıp durmuşlar; ama ansı-

zın bir sokağa dönüp girerken, karşılarına çıkan Fındıkçı Delile'yi bu kez de ilkin görüp tanıyan eşekçi olmuş; çünkü içlerinde onun adını ya da oturduğu yeri bilen başka kimse yokmuş. Ve onu görür görmez eşekçi "İşte orada! Şimdi artık bize yaptıklarım ödeyecek!" diye bağırarak kadının üzerine atılmış; ve hep birlikte onu kentin valisi Emir Halit'in yanına götürmüşler.

Valinin konağına ulaştıklarında, yaşlı kadını muhafızlara teslim etmişler ve onlara "Biz valiyi görmek istiyoruz!" demişler. Onlar da "Öğle uykusunda! Biraz bekleyin de uyansın!" demişler. Ve beş şikâyetçi avluda beklemiş; o sırada muhafızlar yaşlı kadını, vali uyanıncaya kadar haremde bir odaya kapatmaları için hadımağalarına teslim etmişler.

Hareme gelen yaşlı hilebaz, valinin eşinin bulunduğu daireye kadar sızmayı başarmış; selam ve el öpmelerden sonra, işlerden hiç haberi olmayan kadına "Hanımım, efendimiz valiyi görmek istiyordum!" demiş. O da "Vali öğle uykusunda! Peki, ondan ne istiyorsun?" diye yanıt vermiş. Kadın "Bir esir taciri olan kocam, geziye çıkmadan önce bana beş memluk bırakıp bunları en yüksek fiyat verene satmamı söyledi. Vali efendimiz bunları benim yanımda gördü ve bunlar için bin iki yüz dinar önerdi; onları bu fiyata kendisine bırakmaya razı oldum ve şimdi teslim etmeye geldim!" demiş. Aslında valinin de köleye ihtiyacı varmış; hatta bir gün önce, karısına da böylesi bir satın alma işi için bin dinar vermiş bulunuyormuş. Bundan dolayı yaşlı kadının sözlerinden kuşkulanmamış; ve ona "Nerede bu beş köle?" diye sormuş. Kadın da "Şurada, konağın bahçesinde pencerenin altında!" diye yanıt vermiş. Hatun da avluya bakarak valiyi bekleyen beş şikâyetçiyi görmüş. Bunun üzerine "Vallahi, oldukça iyi görünüyorlar! Onlardan teki bile başlıbaşına bin dinar eder!" demiş. Sonra gidip çekmecesini açmış; ve kadına "İyi yürekli anacığım, satış bedelini karşılamak için sana daha iki yüz dinar borcum kalıyor! Ama bu para yanımda olmadığı için valinin uyanışını beklemeni rica ediyorum!" diyerek bin dinarı kadına vermiş. Yaşlı kadın "Efendim, bana içirdiğiniz bir testi şurup için yüz dinarı bağışlıyo-

rum, öteki yüz dinarı da bir sonraki ziyaretimde sizden alırım! Şimdi senden, eski kölelerime görünmek istemediğimden beni hareme özgü kapıdan çıkartmam rica ediyorum!" diyerek yanıt vermiş. Valinin karısı da kendisini gizli kapıdan çıkartmış ve Koruyucu Tanrı da onu korumuş ve hiçbir engele uğramadan evine ulaştırmış.

Kızı Zeynep, içeri girdiğini görünce, ona "Anacığım, bugün neler yaptın?" diye sormuş. O da "Kızım, valinin hanımının yanına uğradım; ve ona köle olarak eşekçiyi, kuru temizleyiciyi, Yahudiyi, berberi ve genç taciri bin dinara sattım! Bununla birlikte kızım, içlerinden sadece biri zihnimi kurcalıyor ve kavrayışından çekiniyorum: Eşekçiden! Çünkü, bu orospu çocuğu her defasında beni tanıyor" diye yanıt vermiş. Kızı da "Öyleyse, anacığım, artık ulu orta dışarı çıkma! Evde kal ve 'Çömleğin her defasında yere çalınıp kırılmayışı, onun hiç kırılmayacağı anlamına gelmez' atasözünü unutma!" demiş. Ve bir daha dışarı çıkmaması için, onu kandırmaya çalışmış; ama boşuna!

Beş kişiye gelince, onların durumu da şöyleymiş: Vali öğle uykusundan uyanınca, karısı ona "Uykunun tatlılığı sana yarasın! Beş kölenin alınışı dolayısıyla senin adına memnun oldum!" demiş. O da "Hangi köleler?" diye sormuş. Kadın "İşi benden niye gizliyorsun? Yoksa onları ansızın karşıma çıkarıp beni şaşırtmayı mı düşünüyordun?"[1] demiş. Vali de "Vallahi, ben köle falan satın almadım! Sana bu bilgiyi kim verdi?" demiş. Kadın "Kendisinden onları bin iki yüz dinara satın aldığın ve onları bana getiren ve avluda beklerlerken gösteren ve de her birinin sırtında başlıbaşına bin dinar eden giysiler bulunan kölelerin sahibi yaşlı kadının ta kendisinden!" diye yanıt vermiş. Vali "Ve sen de ona para verdin, öyle mi?" diye sormuş. Kadın da "Evet vallahi! demiş. Bunu duyan vali çabucak aşağı inmiş; ve orada eşekçi, berber, Yahudi, genç tacir ve kuru boyacıdan

1 Bu son cümle Mardrus'te (Yoksa senin bana oynadığın gibi, onlar da sana kötü bir oyun mu oynadılar?) şeklinde çevrilmiş. Anlamsız bulunduğundan Türkçeye böyle çevrilmiştir. (Ç.)

başka kimse görememiş; ve muhafızlarına "Satın alınmaları için hanımınıza getirilen beş köle nerede?" diye sormuş. Onlar da "Efendimizin uyumasından bu yana biz şuradaki beş kişiden başkasını görmedik!" diye yanıt vermişler. Bunun üzerine vali bu beş kişiye dönmüş ve onlara "Sizin sahibiniz olan yaşlı kadın, sizi bin dinara bana satmak üzere buraya getirmiş! Lağım çukurunu boşaltmak üzere hemen işe başlayın!" demiş. Bu sözleri duyan beş şikâyetçi, şaşkınlığın sınırında "Eğer senin adaletin buysa, davramşına karşı Halife'ye başvurmaktan başka yapacak şey kalmıyor! Biz ne alınıp ne satılacak durumu olan özgür insanlarız. Yallah! Gel bakalım bizimle birlikte Halife'nin yanına...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Yallah! Gel bakalım bizimle birlikte Halife'nin yanına!" diye haykırmışlar. Bunun üzerine vali "Siz köle değilseniz, dolandırıcı ya da hırsız olmalısınız! Bu yaşlı kadım konağıma siz getirdiyseniz, onunla bu dolandırıcılıkta işbirlikçisiniz demektir! Ben de sizin her birinizi yabancılara yüzer dinara satarım!" demiş.

Onlar böyle konuşurlarken, konağın avlusuna, genç karısının başına gelenlerden şikâyetçi olmak üzere, saray muhafızlarının komutanı Sokak Döveci girmiş. Gerçekten gezisinden dönünce, komutan, karısını utanç ve heyecandan yatağa düşmüş olarak bulmuş; ve başına gelenleri ondan öğrenmiş ve de kadın "Bütün bunlar, beni, Hamileler Babası'mn aracılığına başvurdurtan senin kaba sözlerin yüzünden oldu!" diye eklemiş imiş.

Komutan Döveç valiyi gördüğü anda, ona "Sen yaşlı aracı kadınları haremine sokup emirlerin karılarını dolandırmalarına olanak mı sağlıyorsun? Senin bütün mesleğin bu mu? Vallahi! Ben, bana karşı işlenen dolandırıcılıktan ve karımın uğradığı zararlardan seni sorumlu tutuyorum!" diye haykırmış. Komutan Sokak Döveci'nin bu sözlerini duyan beş şikâyetçi "Ey emir, ey yiğit Komutan Döveç, biz de sorunumuzu sizin ellerinize emanet ediyoruz!" demişler. O da "Sizlerin açıklanacak ne sorununuz var?" diye sormuş. O zaman kendisine tüm öykülerini anlatmışlar; ama onları burada yeniden anlatmak yararsız! Ve Komutan Döveç, onlara "Kuşkusuz siz dolandırılmışsınız! Ve eğer vali sizi hapse atabileceğini sanıyorsa, çok aldanıyor!" demiş.

Vali bütün bu sözleri işitince, Komutan Döveç'e "Ey emir, senden yana tazminat ödemeyi ve karına ait eşyayı iade etmeyi kabul ederim. Yaşlı dolandırıcıyı yakalama işini de kendi üzerime alıyorum!" demiş. Sonra beş şikâyetçiye dönüp onlara "İçinizden hanginiz yaşlı kadını tanıyor?" diye sormuş. Eşekçi, ötekiler hep bir ağızdan kendisine eşlik ederken "Biz hepimiz onu tanıyoruz!" diye yanıt vermiş. Eşekçi ayrıca "Ben onu kıvılcım saçan mavi gözleriyle bin orospu arasından tanırım! Yalnız bize yardım etmeleri ve onu yakalamaları için muhafızlardan on kişi ver!" diye eklemiş. Ve vali, onlara istedikleri muhafızları verince, konaktan çıkmışlar.

Böylece başlarında eşekçi olduğu halde, sokakta ancak birkaç adım atmışlarken tam karşılarına yaşlı kadın çıkmış ve onları görünce kaçmaya kalkışmış. Ama onu yakalamak başarısını göstermişler; ve ellerini ardından bağlayarak onu valinin huzuruna çıkarmışlar; o da kendisine "Çalınan o kadar eşyayı ne yaptın?" diye sormuş. Kadın "Ben mi? Ben kimseden hiçbir şey çalmadım! Hiçbir şey de görmedim! Bütün bunları da anlayamıyorum!" diye yanıt vermiş. O zaman vali hapishane muhafızlarının komutanına dönmüş ve ona "Bunu yarına kadar en küflü ve karanlık zindanına at!" demiş. Ama zin-

dancı "Vallahi! Ben üzerime böyle bir sorumluluk almaktan sakınırım! Çünkü kaçmak için nasıl olsa bir yol bulacağından eminim!" diye yanıt vermiş. Bunu duyunca vali "En iyisi, kaçmaması için onu hepiniz gözönünde tutmalı ve bütün gece gözetip durmalısınız! Böylece yarın yargılayabiliriz!" demiş. Ve ata binip peşinden gelenlerle birlikte onu Bağdat'ın duvarları dışına çıkartmış ve saçlarından kırlık yerdeki bir direğe bağlatmış.

Böylece beş şikâyetçi ve özellikle eşekçi, kendilerine karşı işlediği onur kırıcı ve dolandırıcılıkla ilgili suçların esinlediği adları anarak yağdırdıkları hakaretlerden doyum sağlamaya başlamışlar. Ama, bir eşekçinin hakaret torbasının ve bir berberin kötülük leğeninin ve bir kuru temizleyicinin hamız[1] fıçısının dibi olduğu gibi her şeyin de bir sonu olduğundan; ve üç günlük uykusuzluk ve heyecan da onları tükettiğinden, beş şikâyetçi, yeme içmeleri bir kez bitince, düzenbaz Delile'nin saçlarından bağlandığı direğin dibinde uyuya kalmışlar.

Gecenin epeyce ilerlemiş bir saatinde, beş şikâyetçi direğin dibinde horlarlarken, atlarına binmiş iki bedevi yüksek sesle aralarında konuşarak oradan geçiyorlar ve Delile'nin bağlanmış bulunduğu yere yaklaşıyorlarmış. Aralarında geçen ve duyarlıklarını ortaya koyan konuşmaları yaşlı kadın işitmiş. Bedevilerden biri, gerçekten, yol arkadaşına "Senin, kardeşim, o harika Bağdat'ta oturduğun sırada tattığın en iyi şey ne oldu?" diye soruyormuş.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

1 *Hamız*: Ekşilik yapan madde, anlamında.

Ama Dört Yüz Kırk Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Senin, kardeşim, o harika Bağdat'ta oturduğun sırada, tattığın en iyi şey ne oldu?" diye soruyormuş. Öteki, kısa bir süre sustuktan sonra "Ben, vallahi, orada yağda kızartılıp arasına bal ve üzerine kaymak konmuş pişi yedim! En çok sevdiğim şey bu oldu! Kuşkusuz Bağdat'ta başıma gelen en tatlı olay bu!" demiş. O zaman öteki, tavada kızartılmış ve üzerine bal dökülmüş ve kaymakla örtülerek tatlılaştırılmış pişinin kokusunu soluyarak "Arapların onuru üzerine yemin ederim ki, ben de Bağdat'a gidince, çölde yaşadığım sürece ömrümde tatmadığım bu tatlıdan yiyeceğim!" diye haykırmış. O zaman, daha önce bu arasına bal ve üstüne kaymak konmuş tatlıyı yiyen bedevi, tatlı üzerine ilgisini çektiği arkadaşından izin alarak geldiği yoldan geri dönmüş. Öteki ise, Bağdat'a doğru yolunu sürdürmüş. Delile'nin saçlarından asılı bulunduğu direğin yanına gelmiş; yöresinde uyumakta olan beş kişinin de farkına varmış.

Ve bunu görünce yaşlı kadına yaklaşmış ve ona "Sen kimsin? Ve neden buradasın?" diye sormuş. Kadın da ağlayarak "Ey Arapların Şeyhi, senden beni korumanı diliyorum!" demiş. O da "En büyük sığınılacak kişi Tanrı'dır! Ama bu direğe neden böyle bağlandın?" diye sormuş. Kadın da "Bil ki, ey Arap Şeyhi, ey onurlu kişi, benim düşmanım olan, ballı kaymaklı pişi yapan bir tatlıcı vardır. Bu tatlıları yapmakta kuşkusuz Bağdat'ta üstüne çıkacak yoktur. Ben, önceki gün, bana yaptığı bir hakaretin öcünü almak üzere onun camekânının önüne yaklaştım ve tatlılarının üzerine tüküreüm. Tatlıcı da gidip beni valiye şikâyet etti; o da beni bu direğe bağlanmaya ve bir oturuşta on tabak dolusu ballı kaymaklı pişiden yemedikçe burada bağlı kalmayı sürdürmeye mahkûm etti. Yarın bana on tabak dolusu tatlıyı getirecekler. Benimse, ey Arapların Şeyhi, doğrusu, bütün tatlılara, özellikle de ballı kaymaklı pişiye karşı içimde bir isteksizlik vardır. Ne felaket yarabbi! Burada böyle

açlıktan geberip gideceğim!" diye yanıt vermiş. Bedevi "Arapların onuru üzerine yemin ederim ki, ben kabilemden ayrılıp Bağdat'a sırf bu ballı pişiyi yiyip doyum sağlamak için gelmiş bulunuyorum! Eğer sen istersen, benim iyi yürekli halacığım, tabaklardaki tatlıları ben yer bitiririm!" diye haykırmış. Kadın "Benim yerime bu direğe bağlanmayı göze almadan bunu yapmana izin vermezler! Ve zaten her vakit yüzüm örtülü olduğundan hiç kimse beni görmemiştir; hiç kimse de değişikliğin farkına varmaz! Bunun için beni kurtardık-

tan sonra benimle giysi değiştirmen yeter!" diye cevap vermiş. Bundan başka bir şey istemeyen bedevi, onu çabucak bağlarından kurtarmış; direğe onun yerine kendini bağlatmış; kadın da, o sırada, bedevinin harmanisine bürünerek ve başına kara deve tüyünden alınlığını takarak, atın üzerine atlamış ve Bağdat'a doğru uzaklaşarak gözden kaybolmuş.

Ertesi sabah gözlerini açtıklarında beş şikâyetçi, yaşlı kadına hayırlı günler dilemek yerine geçecek şekilde geceki sövgülerini tekrarlamışlar. Ama bedevi onlara "Ballı pişiler nerede? Midem onları korkunç şekilde istiyor!" demiş. Bu sesi duyunca, beş kişi birden "Vallahi! Bu bir erkek! Konuşmasından da bedevi olduğu anlaşılıyor!" diye haykırnuşlar; ve eşekçi ayağa fırlayarak ona yaklaşmış ve kendisine "Ya bedevi, orada ne yapıyorsun? Ve nasıl cesaret ettin de yaşlı kadım çözdün?" diye sormuş. Bedevi ise "Ballı pişiler nerede? Ben bütün gece hiçbir şey yemedim! Balı da esirgemeye kalkmayın sakın! Zavallı yaşlı kadının tatlıdan nefret eden bir bünyesi var; bense bayılırım tatlılara!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri işiten beş şikâyetçi, tıpkı kendileri gibi bedevinin de yaşlı kadın tarafından kandırıldığını anlamışlar. Ve umutsuzluklarından dolayı yüzlerini yumruklarıyla döverek "İnsan, Tanrı'nın yazdığı yazgının dışında kalıp bahtından ve olacaklardan kaçınamıyor!" diye haykırmışlar. Artık ne yapacaklarını bilemeden orada öylece oturmaktalar iken, bulundukları yere, muhafızlarıyla birlikte vali gelmiş; ve direğe yaklaşmış. Onu gören bedevi, kendisine "Hani ballı pişi tabakları nerede?" diye sormuş. Bu sözleri duyan vali, başını direğe kaldırıp orada yaşlı kadının yerini alan bedeviyi görmüş; beş kişiye dönerek "Bu da nesi?" diye sormuş. Onlar da "Bahtın cilvesi!" yanıtını vermişler; ve "Yaşlı kadın bu bedeviyi kandırarak kaçmış; ve onun kaçışından Halife önünde biz seni sorumlu tutacağız. Onu gözetmek için bizim yanımızda muhafız bıraksaydın, kaçamazdı. Biz alınıp satılacak köle olmadığımız gibi muhafız da değiliz!" diye eklemişler. Bunun üzerine vali bedeviye dönmüş ve ona olan biteni sormuş. Ve o da, büyük iştahlı haykırışlarla donatarak öyküsünü

anlatmış; sonunda da "Şimdi bana ballı pişileri getirin!" demiş. Bu sözleri duyan vali ve muhafızlar hatırısayılır bir kahkaha koparmışlar. Ve beş şikâyetçi de kan ve öfkeyle kızarmış gözlerini döndürerek valiye "Senin yakanı efendimiz Emir–ül–Müminin huzuruna çıkıncaya kadar bırakmayacağız!" demişler. Bedevi de sonunda aldatılmış bulunduğunu anlayarak aynı şekilde valiye "Ben, atımın ve giysilerimin yitmesinden yalnız seni sorumlu tutmaktayım!" demiş. Bunun üzerine vali, onların hepsini Bağdat'a Emir–ül–Müminin Halife Harun Reşit'in sarayına götürmek zorunda kalmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Hepsini birlikte Bağdat'a, Emir–ül–Müminin Halife Harun Reşit'in sarayına götürmek zorunda kalmış.

Onların dinlenmesi kabul edilmiş ve ilk şikâyetçilerden biri olan Sokak Döveci'nin onlardan önce geldiği Divan'a girmişler. Halife, böylesi işleri kendisi ele almakla, onları birbiri ardından sorgudan geçirerek işe başlamış: İlkin eşekçiyi, en sonra da valiyi... Ve bunların her biri Halife'ye öyküsünü tüm ayrıntılarıyla anlatmış. Dinlediklerinden büyük hayret duyan Halife, orada bulunanların hepsine birden "Atalarım Beni Abbas üzerine yemin ederim ki, sizden çalınan her şey size iade edilecektir. Sen, eşekçi, eşeğinle birlikte tazminat alacaksın! Sen berber, bütün eşyanı ve aletlerini edineceksin! Sen, tacir, keseni ve giysilerini! Sen Yahudi mücevherlerini alacaksın! Sen kuru temizleyici yeni bir dükkâna sahip olacaksın! Ve sen Arap şeyhi, atını, giysilerini alacak ve canının istediği ve midenin aldığı kadar ballı pişi tatlısı yiyeceksin! Tabii ki, ilkin yaşlı ka-

dını bulmak gerek!" demiş. Ve vali ile Komutan Döveç'e dönerek, onlara "Sen, Emir Halit, senin bin dinarın da iade edilecek ve sen Emir Mustafa, karının ziynetleri ve giysileriyle birlikte tazminat alacaksın! Ama ilkin ikinizin yaşlı kadını bulması gerek! Size bu görevi veriyorum!" demiş.

Bu sözleri işiten Emir Halit, giysilerini silkeleyip ellerini havaya kaldırmış ve "Vallahi! Ey Emir–ül–Müminin, beni bağışla! Bu görevin yerine getirilmesini üstlenmek istemiyorum! Bu yaşlı kadının beni düşürdüğü bunca açmazdan sonra, beni güç duruma düşürüp işin içinden sıyrılmanın yollarını bulamayacağına güvence veremem!" diye haykırmış. Halife de gülmeye başlayarak ona "Öyleyse bir başkasını bu işle görevlendir!" demiş. O da "Bu durumda, ey Emir–ül–Müminin, sen kendin yaşlı kadını araması için Bağdat'ın en marifetli adamı, aynı zamanda güvenlik amiri de olan Sağ Kolun Güve Ahmet'i görevlendir!" demiş. Bunun üzerine Halife "Ya Mukaddem Ahmet!" diye seslenmiş. Güve Ahmet hemen ileri çıkıp elleri arasından toprağı öperek Halife'ye saygı duruşunda bulunmuş; ve ona "Emriniz, ey Emir–ül–Müminin!" demiş. Halife kendisine "Dinle, Ahmet Reis, ortalıkta *şu* ve *şu* işleri yapmış olan yaşlı bir kadın var. Seni onu bulup bana getirmekle görevlendiriyorum!" demiş. Güve Ahmet "Onun işi tamamdır, ey Emir–ül–Müminin!" demiş ve beş şikâyetçiyle bedeviyi Halife'nin yanında bırakarak huzurdan ayrılmış.

Güve Ahmet'in okçularının başı, bu tür araştırmaların ustasıymış. Adı da Deve Sırtı Eyüp'müş. Amiri eski hırsız Güve Ahmet ile olanca özgürlüğüyle konuşma âdeti olduğundan ona yaklaşmış ve kendisine "Ahmet Reis, Bağdat'ta bir tek yaşlı kadın yok ki! Sakalım üzerine yemin ederim ki: Onu yakalamak kolay olmayacak!" demiş. Güve Ahmet de ona "Peki, sen bana bu konuda ne söyleyeceksin, ey Deve Sırtı Eyüp?" diye sormuş. O da "Yaşlı kadını ele geçirmek için adamlarımız yeterli değil! Benim görüşüme göre Felaket Hasan Reis'i de kırk okçusuyla bize katılmaya karar verdirmeliyiz! Çünkü bu tür işlerde o, bizden de tecrübelidir!" diye yanıt vermiş.

Ama Güve Ahmet suçluyu yakalama onurunu onunla paylaşmak istemediğinden, sarayın cümle kapısında durmakta bulunan Felaket Hasan'ın da işitebileceği bir tarzda, yüksek sesle "Vallahi! Ey Deve Sırtı, işlerimizi görmek için ne zamandan beri başkalarına ihtiyaç duyuyoruz?" diyerek yanıt vermiş. Ve kibirli bir şekilde atına kurulmuş olarak kırk okçusuyla birlikte, bu yanıttan ve Halife'nin Güve Ahmet'e görev vermesinden bozulan Felaket Hasan'ın önünden geçip gitmiş. Ama, Felaket Hasan, kendi kendine "Traş edilmiş başımın üzerine yemin ederim ki, bunlar, sonunda bana ihtiyaç duyacaklar!" demiş.

Güve Ahmet'e gelince, Halife'nin sarayının önünde uzayıp giden meydana ulaşınca, adamlarını yüreklendirmek için, onlara bir nutuk çekerek "Ey yiğitlerim, Bağdat'ın dört ayrı semtinde arama yapmak üzere dört ayrı grup oluşturacaksınız. Ve yarın, öğleye doğru, araştırmalarınızın sonucunu bildirmek üzere Mustafa Caddesindeki meyhaneye gelip beni bulacaksınız!" demiş. Ve böylece buluşma yeri de saptandıktan sonra, her biri ayrı bir bölgede iş tutmak üzere dört gruba bölünmüşler. Güve Ahmet de kendisince rüzgârdan bile hile sezmeye koyulmuş.

Delile ile kızı Zeynep'e gelince, halkın arasına yayılan dedikodudan, Halife'nin yaptığı işler tüm Bağdat'ta konuşulmakta olan yaşlı bir düzenbaz karının yakalanması maksadıyla Güve Ahmet'i araştırma yapmakla görevlendirdiğini öğrenmekte gecikmemişler. Bu haber üzerine, Delile, kızına "Kızım, Felaket Hasan onlarla işbirliği yapmadıkça bütün bu duyduklarımdan korkmuyorum. Çünkü Hasan, Bağdat'ta zekâsından çekindiğim ve de beni ve seni Bağdat'ta tanıyan tek kişidir; ve istediği zaman, hatta bugün bile, ondan kurtulmak için hiçbir çare bulamadan gelip bizi tutuklayabilir. Bundan dolayı bizi koruyan Koruyucu'ya şükredelim!" demiş. Kızı Zeynep "Anacığım, öyleyse şu Güve Ahmet'e ve kırk budala okçusuna birkaç harika oyun oynamak için elimizde iyi bir fırsat var! Ne hoş olurdu bu, anacığım!" diye yamt vermiş. Delile "Ey içimden kopan kızım, bugün kendimi biraz keyifsiz hissediyorum. Bu kırk bir

haydudu alaya alma işini sana bırakıyorum! İş çok kolay! Senin zekândan hiç kuşkum yok!" diye yanıt vermiş. O zaman tatlı ve aydınlık yüzünde koyu renkli gözleriyle ince ve bükülgen bir kız olan Zeynep...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

O zaman, tatlı ve aydınlık yüzünde koyu renkli gözleriyle ince ve bükülgen bir kız olan Zeynep, hemen ayağa kalkmış ve büyük bir incelikle giyinmiş, yüzünü de gözlerinin parıltısını daha yumuşak ve çekici yapan ipek muslin bir peçeyle örtmüş. Böylece giyindikten sonra gelip anasının elini öpmüş ve ona "Anne, dokunulmadık ve kapalı kilidim üzerine yemin ederim ki, kırkbirlere egemen olacak ve onları oyuncak haline getireceğim!" demiş. Evden çıkıp doğru Mustafa Caddesine gitmiş ve Musullu Hacı Kerim'in işlettiği meyhaneye girmiş. Ve ilkin, meyhaneci Hacı Kerim'e çok kibar bir selam vermiş; o da selamına iki katıyla karşılık vermiş. Bunu izleyerek kız ona "Ya Hacı Kerim, dipteki büyük salonu bana yarına kadar kiralamaya razı olursan, işte sana beş dinar! Sıradan müşterilerin içeri girmemeleri kaydıyla oraya kimi dostlarımı çağıracağım!" demiş. O da "Hanımım, başın için, gözlerin için, o güzelim gözlerin için, büyük salonu sana para almadan kiralarım; yeter ki, çağrılılarına içkiyi sen kendin sağlama!" demiş. Kız gülmüş ve ona "Benim çağıracaklarım, kârhanecinin[1] dibini kapatmayı unuttuğu testilerdir. Senin

1 *Kârhaneci*: Toprak testilerin yapıldığı ve çömlek kârhanesi denen yeri işleten kişi. (Ç.)

dükkânında içkiden yana ne varsa onların gırtlağından geçecektir! Bu konuda endişen olmasın!" demiş. Ve hemen eve dönüp oradan eşekçinin eşeğini ve bedevinin atını almış; şilteleri, halıları, arkalıksız iskemleleri, örtüleri, tabakları, tepsileri ve öteki gereçleri bunlara yüklemiş ve çabucak yeniden meyhaneye dönmüş. Bütün bu şeyleri kiraladığı büyük salona sıralamak için eşeğin ve atın yükünü indirmiş. Sonra örtüleri yaymış. İçki sürahilerini ve satın aldığı bardak ve yiyecekleri düzenli biçimde sıralamış; bu iş bitince gidip meyhanenin kapısında beklemeye başlamış.

Oraya geldikten az sonra, başlarında vahşi görünüşlü Deve Sırtı Eyüp, Güve Ahmet'in on okçusunun belirdiğini görmüş. Adam, diğer dokuz okçuyla doğrudan doğruya dükkâna yönelmiş; o da kendince, güzel genç kızın dalgınlıkla yapar gibi, yüzünü örten yeğni örtüyü kaldırdığını görmüş. Ve Deve Sırtı, onun çok hoş olan taze güzelliğinden hem gözleri kamaşmış hem de büyülenmiş; ve ona "Sen orada ne yapıyorsun, ey genç kız!" diye sormuş. Kız, ona, baygın bir bakış fırlatarak "Hiç! Bahtını bekliyorum! Sen acaba Ahmet Reis misin?" diyerek yanıt vermiş. O da "Yok vallahi! Ama isteyeceğin bir hizmet söz konusu ise, onun yerine karşılayabilirim! Çünkü onun okçubaşısı, senin kölen Deve Sırtı Eyüp'üm, ceylan bakışlım!" demiş. Kız yeniden gülmüş ve ona "Vallahi! Ey okçubaşı, eğer nezaket ve görgü kendine güvenli bir mekân seçmek isteseydi, kılavuz olarak sizin kırk okçunuzu seçerdi! Buyrun öyleyse, hoş geldiniz! Benim konukseverliğimde bulacağınız dostça kabul sadece değerli konuklara gösterilen bir saygıdır!" demiş. Ve onları hazırlanan salona sokmuş; büyük içki sinisinin yöresine oturtmuş; ve onlara bhank uyuşturucusuyla karışık şarap sunmuş. Ve daha ilk bardaklar boşalırken, sarhoş filler ya da başı dönen mandalar gibi okçular sırtüstü düşmüş ve derin bir uykuya dalmışlar.

O zaman Zeynep onları, birer birer, ayaklarından sürükleyerek dükkânın dibindeki bölmeye atarak üst üste yığmış; üzerlerine geniş bir örtü örtmüş. Önlerine de büyük bir perde çekmiş; ve salon-

daki her şeyi düzenleyerek yeniden kapının önüne çıkıp Güve Ahmet'in kendisinin gelmesini beklemiş.

Biraz sonra on okçudan oluşan ikinci birlik belirmiş ve güzel Zeynep'in koyu renkli gözlerinin aynı büyüsüne kapılıp ilkinin uğradığı işleme tabi tutulmuşlar; üçüncü ve dördüncü birlikler de... Ve genç kız bütün okçuları birer birer toplayarak dip odadaki perdenin ardına yığmış; salonu yeniden düzeltmiş ve Güve Ahmet'in gelişini beklemeye başlamış.

Orada bekleyeli henüz pek fazla bir zaman geçmemişken, atının üzerinde yöresine dehşet saçan şimşek bakışıyla, sakal ve bıyıklarının tüyleri aç bir sırtlanın tüyleri gibi dikilmiş Güve Ahmet görünmüş. Kapının önüne gelince, atından inmiş ve hayvanın yularını meyhanenin duvarına takılmış demir halkalardan birine bağlamış ve "Nerede bütün bu köpoğlular? Beni burada beklemelerini emretmemiş miydim? Sen gördün mü onları demiş?" Bunun üzerine Zeynep kalçalarını oynatmış, sol yanına baygın bir bakış fırlatmış, sonra da sağ yanına bir başkasını... Dudakları bir gülüşle kıvrılmış ve "Kimleri, efendim?" diye sormuş. Oysa Ahmet, genç kızın kendisine fırlattığı iki bakışla yüreğinin bayıldığını, sermayesi ve faiziyle ona kalan tek miras olan yavrusunun inlediğini duyumsamış! Safça bir duruşla kımıldamadan bekleyen Zeynep'e "Ey genç kız, benim kırk okçumu soruyorum!" demiş. Bu sözleri duyan Zeynep, birdenbire büyük bir saygı duygusuna kapılmış gibi, Güve Ahmet'e doğru ilerleyip ona "Ey Ahmet Reis, Halife'nin Sağ Kolu! Kırk okçu, beni, sokağın dibinde aradığınız yaşlı Delile'yi gördüklerini, burada kalmadan onun peşine düştüklerini, ama hemen onunla birlikte geri döneceklerinden emin olmam; sana ellerimle bizzat hizmet edeceğim meyhanenin büyük salonunda kendilerini beklemeni sana bildirmekle görevlendirdiler!" diyerek elini öpmüş. Bunun üzerine Güve Ahmet, genç kızın kılavuzluğunda dükkâna girmiş ve orada düzenbaz kızın sihrine ve hilelerine boyun eğerek bardak bardak üzerine şarap içmiş ve içkiye karıştırılan uyuşturucu bhank'ın beynine yaptığı etkiyle ölü gibi yere düşmekte gecikmemiş.

O zaman Zeynep, vakit yitirmeden, Güve Ahmet'in tüm giysilerini ve üzerinde taşıdığı her şeyi soymuş; sadece iç gömleğini ve geniş iç donunu bırakmış; sonra öbürlerinin yanına gitmiş ve aynı tarzda onları da soymuş. Sonra tüm gereçlerini ve çaldığı tüm eşyayı toplamış; bunları Güve Ahmet'in ve bedevinin atlarına ve eşekçinin eşeğine yüklemiş; zaferinin bütün bu ganimetleriyle zengin, bir engele rastlamaksızın evinin yolunu tutmuş; ve her şeyi, onu sevinç

gözyaşlarıyla öpen anası Delile'ye teslim etmiş. Güve Ahmet'e ve kırk okçusuna gelince...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Güve Ahmet'e ve kırk okçusuna gelince; iki gün, iki gece süresince uyumuşlar; üçüncü günün sabahında olağandışı uykularından uyanınca, ilkin orada bulunmalarının nedenini bilememişler; ve sonunda, kendilerine bir oyun oynanmış olduğundan artık kuşku duymamışlar. O zaman kendilerini çok alçalmış hissetmişler; özellikle Güve Ahmet, Felaket Hasan'a karşı büyük bir kendine güven tavrı takındıktan sonra, şimdi, sokakta, içinde bulunduğu gülünç durumda görünmekten büyük bir utanç duymaktaymış. Bununla birlikte meyhaneden çıkmaya karar vermiş ve sokakta kesinlikle ilk rastladığı kimse de meslektaşı Felaket Hasan olmuş. Hasan, onu, böyle don gömlek ve kendisi gibi gülünç durumdaki kırk okçusuyla birlikte görünce tek bir bakışla hepsinin kurbanı olduğu serüveni kavramış. Bu durumu gören Felaket Hasan sevincin sınırlarını zorlayan aşırı bir sevince kapılmış ve şu dizeleri okumaya başlamış.

Saf genç kızlar bütün erkekleri aynı sanırlar! Sadece sarıklarımızın birbirine benzediğini hiç bilmezler!
İçimizde kimimiz bilgindir; ötekilerse budala! Gökte yıldızların da bazısı parıltısız, bazısı da inciler gibi değil midir?
Kartallar ve şahinler ölü eti yemezler; ama erdemsiz akbabalar leşler üzerine üşüşürler!

Felaket Hasan, şarkı söylemeyi bitirince, sanki o anda fark etmiş gibi Güve Ahmet'e yaklaşmış; ve ona "Vallahi! Mukaddem Ahmet, Dicle üzerinde sabah saatleri serindir; sen ise, böyle don gömlek dışarı çıkma tedbirsizliğinde bulunmuşsun!" demiş. Güve Ahmet de "Ve sen, ya Hasan, senin duyguların da bu sabah kadar ürpertici ve soğuk mu? Kimse bahtından kaçamaz; bizim bahtımız da bir genç kızın oyuncağı olmakmış. Sen onu tanır mısın?" diye yanıt vermiş. O da "Onu da, anasını da tanırım! Ve eğer sen istersen, onu şimdi gider, tutuklarım!" diye yanıt vermiş. Ahmet "Bu nasıl olur?" deyince de; "Halife'nin önüne çıkıp beceriksizliğini vurgularcasına başını olumsuz anlamda sallarsın; ve ondan, kendin yerine beni yakalama işinde görevlendirmesini dilersin!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Güve Ahmet, giyindikten sonra Felaket Hasan ile birlikte Divan'a gitmiş; Halife kendisine "Yaşlı kadın nerede ey mukaddem Ahmet?" diye sorunca başını silkelemiş ve "Vallahi! Ey Emir–ül–Müminin, ben onu tanımıyorum! Bu işi mukaddem Hasan daha iyi becerir! Onu tanıyor ve yaşlı kadının bütün bunları, kendisiyle konuşulması ve efendimiz Halifemizin dikkatini çekmek için yaptığım söylüyor!" demiş. Bunu duyunca El–Reşit Hasan'a dönmüş ve ona "Gerçek mi bu, mukaddem Hasan? Sen yaşlı kadını tanıyor musun?" diye sormuş. O da "Doğrudur, ey Emir–ül–Müminin!" diye yanıt vermiş. O zaman Halife "Atalarımın mezarı ve onuru tanığım olsun! Bu yaşlı kadın eline geçirdiği her şeyi verirse, onu bağışlayacağım!" diye haykırmış. Felaket Hasan da "Öyleyse; ey Emir–ül–Müminin, bana onun hakkında bir güvence ver!" demiş. Halife de Felaket Hasan'a, yaşlı kadın için güvence simgesi olarak mendilini fırlatmış.

Ve Hasan, bu güvence belgesini yerden alarak hemen Divan'dan çıkmış ve doğruca uzun zamandan beri tanıdığı Delile'nin evine gitmiş. Kapıyı çaldığında Zeynep kapıyı ona açmış. Hasan "Annen nerede?" diye sorunca; kız "Yukarıda!" demiş. Hasan "Git kendisine

Sol Kol'un mukaddemi Hasan'ın aşağıda olduğunu, Halife'den kendisi için güvenlik mendilini getirdiğini söyle; ancak aldığı her şeyi geri verdiği takdirde bunun geçerli olduğunu da bildir! Ve ona iyilikle aşağı inmesini, yoksa zor kullanacağımı da söyle!" demiş. Bu sözleri işitmiş olan Delile de, içerden "Bana güvence mendilini at! Bütün kaldırdığım şeylerle birlikte Halife'nin yanına gitmek üzere sana eşlik edeyim!" diye haykırmış. Bunun üzerine Felaket ona mendili fırlatmış; Delile de alıp boynuna dolamış; sonra kızının da yardımıyla aşekçinin eşeğine ve iki ata tüm çalıntı eşyayı yüklemiş. Bu işi bitirince, Hasan, Delile'ye "Ama hâlâ da Güve Ahmet'le kırk adamının eşyası kaldı!" demiş. O da "En Yüce İsim adına! Onları kaldıran ben değilim!" diye yanıt vermiş. Hasan gülmeye başlamış ve "Doğru! Düzeni kuran kızın Zeynep'ti! Öyle olsun! Onları götürmeyebilirsin!" demiş. Ve sonra da hepsini birbirine bağlayan bir iple üç hayvanı ardarda sürükleyerek Delile'yi birlikte götürmüş ve Divan'a çıkarmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Delile'yi birlikte götürmüş ve Divan'a Halife'nin huzuruna çıkarmış. El-Reşit, bu şeytansı yaşlı kadının içeri girdiğini görünce, onun hemen kan halısının üzerine yıkılıp başının vurulması buyruğunu haykırmaktan kendini alamamış. Felaket Hasan da Halife'nin elini öperek ona "Onu bağışlayın, ey Emir-ül-Müminin! Ona güvence sağlamıştınız. İşte bakın, boynunda!" demiş. Halife, ona "Doğru!

Onu senin hatırın için bağışlıyorum!" diye yanıt vermiş. Sonra da Delile'ye dönüp "Gel buraya ey yaşlı kadın! Senin adın ne?" demiş. O da "Adım Delile'dir: senin eski güvercincibaşımn eşiyim!" diye yanıt vermiş. Halife "Sen aslında kafasında bin bir oyun dolu bir düzenbazsın! Bundan sonra sana Fındıkçı Delile desinler!" demiş. Sonra da kendisine "Hiç değilse, bana, buradaki şu kimselere oynadığın ve yüreklerimizi yorarak bize birçok tedirginlik veren oyunları ne maksatla yaptığını açıklar mısın?" diye sormuş. O zaman Delile, Halife'nin ayaklarına atılarak, ona "Ben, ey Emir–ül–Müminin, bir tür açgözlülükle böyle davranmış değilim! Sağ Kol ve Sol Kol olarak adlandırdığın Güve Ahmet ile Felaket Hasan'ın daha önceleri yaptıkları kötülüklerden ve düzenbazlıklardan söz edildiğini duyarak, ben de, kendimce, onlar gibi yapmak, hatta bu konuda onları geçmek fikrine kapıldım; böylece efendimiz Halife'den zavallı kızlarımın babası rahmetli kocamın görev ve araçlarım elde edebileceğimi düşündüm!" diyerek yanıt vermiş.

Bu sözleri işitince, eşekçi şiddetle ayağa fırlamış ve "Tanrı, bu yaşlı kadınla benim aramda geçenler için yargıç olsun ve karar versin! Sadece benim eşeğimi çalmakla yetinmedi; şuradaki Mağrıplı berbere iki azı dişimi söktürttü ve ateşte kızartılmış çivilerle şakaklarımı dağlattı!" diye haykırmış. Bedevi de ayağa fırlayıp "Tanrı bu yaşlı kadınla aramızda geçenler için yargıçlık etsin ve karar versin! Beni sadece kendi yerine direğe bağlamakla ve atımı çalmakla yetinmedi; ama ballı pişi yeme arzularımı doyuma kavuşturmaktan da alıkoyarak zevkimin bozulmasına neden oldu!" diye haykırmış. Kuru temizleyici, berber, genç tacir, Komutan Döveç, Yahudi cevahirci ve vali de, her biri sırayla ayağa kalkıp yaşlı kadının neden olduğu zararların onarımı için Tanrı'dan dilekte bulunmuşlar. Yüce Gönüllü ve cömert olan Halife de, bir yandan her birine, kendilerine özgü ve kendilerinden çalınmış olan eşyayı geri vermekle işe başlayıp kendi özel hazinesinden de geniş biçimde zararlarını gidermiş; özel-

likle, iki azı dişini yitirmesi ve şakaklarının dağlanması nedeniyle eşekçiye bin altın dinar verdirmiş ve onu eşekçiler loncasının başına getirmiş. Ve hepsi, Halife'nin cömertliği ve adaleti dolayısıyla birbirlerini kutlayarak ve tüm üzüntülerini unutarak Divan'dan ayrılmışlar.

Delile'ye gelince, Halife ona "Şimdi ey Delile, ne istediğini bana söyleyebilirsin!" demiş. Kadın, Halife'nin önünde yeri öpmüş ve "Ey Emir–ül–Müminin, senin cömertliğinden tek bir şey bekliyorum: O da, güvercin haberciliği yöneticisi rahmetli kocamın görev ve maaşlarının geri verilmesidir! Ben bu görevleri yerine getiririm: Zaten kocamın sağlığında, kızım Zeynep'in yardımıyla güvercinlere yem veren, güvercinlikleri temizleyen ve boyunlarına mektupları asan bendim! Ve güvercinlerin hizmet görmek üzere barınmaları için yaptırdığın büyük hanı gözetir ve Süleyman'ın ardıllarından olan Afgan hükümdarı üzerine sefer açılıp zafer kazanıldığından ele geçirilen kırk kara, kırk da ak köpeğe gece gündüz ben bakardım!" diye yanıt vermiş. Halife de "Öyle olsun, ey Delile! Seni hemen büyük handaki haberci güvercinlerin yönetimi ve Süleyman'ın ardıllarından olan Afganların hükümdarından alınan kırk kara, kırk ak köpek üzerinde söz sahibi olman için yazılı buyruk vereceğim. Ve böylece sen, benim için, çocuklarımın yaşamından bile değerli olan bu güvercinlerin birinin bile yitmesinin sorumluluğunu başında taşıyacaksın! Ama, senin yeteneklerinden de kuşku duymuyorum!" diye yanıt vermiş. Bunu duyan Delile "Aynı şekilde, ey Emir–ül–Müminin, kızım Zeynep'in de genel gözetimde bana yardımcı olması için handa kalmasına izin vermenizi dilemekteyim!" diye eklemiş. Halife de ona bu izni vermiş.

O zaman Delile, Halife'nin elini öptükten sonra, evine dönmüş ve kızı Zeynep'in yardımıyla eşya ve mallarını büyük hana taşıtmış ve oturma yeri olarak da hanın hemen girişindeki köşkü seçmiş. Ve aynı gün, kırk zenci kölenin komutanlığını da üstlenmiş ve erkek

giysileriyle donanarak ve başına altın bir miğfer geçirerek ata binip emirlerini almak ve taşraya yollanabilecek mektuplar hakkında bilgi edinmek üzere Halife'nin yanına gitmiş! Ve gece olunca, hanın büyük avlusuna, gözetebilsinler diye Süleyman'ın çoban köpekleri cinsinden olan köpekleri özgür bırakmış.

Ve her gün, başına üstüne gümüş bir güvercin kakılmış altın miğferini takarak, peşinde kırmızı ipek ve kabartma kumaşlara bürünmüş kırk zenci ile at üzerinde Divan'a gelmeyi sürdürmüş. Ve yeni ikamet yerini süslemek için oraya Güve Ahmet'in, Deve Sırtı Eyüp'ün ve kırk yoldaşının giysilerini asmış.

İşte Bağdat'ta, Fındıkçı Delile ile kızı Fettan Zeynep'in zekâ düzenleriyle bu denli saygın olan güvercin bakıcılığını ve kırk zenci ile büyük handa gece görevlisi kırk kara ve kırk ak köpeğin komutanlığını nasıl elde ettiğinin öyküsü böyleymiş! Ama Tanrı daha iyisini bilir!

"Böylece, şimdi, ey bahtıgüzel şah" diye sözünü sürdürmüş Şehrazat "Cıva Ali'nin, Delile ve kızı, Delile'nin kardeşi balık kızartıcısı Zurayk ve büyücü Yahudi Azarya ile serüvenlerini anlatmanın zamanıdır! Çünkü bu serüvenler, bu güne kadar işittiklerinin hepsinden daha şaşırtıcı ve daha olağandışıdır!" Şah Şehriyar da içinden "Vallahi! Cıva Ali'nin serüvenlerini dinlemedikçe onu öldürtmeyeceğim!" demiş. Ve Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Kırk Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

CIVA ALİ'NİN, DELİLE VE KIZI, DELİLE'NİN KARDEŞİ BALIK KIZARTICISI ZURAYK VE BÜYÜCÜ YAHUDİ AZARYA İLE SERÜVENLERİ

İşittim ki, ey bahtıgüzel şah, Bağdat'ta, Güve Ahmet ve Felaket Hasan'ın yaşadığı dönemde, güvenlik görevlilerinin hiçbir zaman yakalayamadığı kurnaz bir hırsız varmış; çünkü görevliler tam onu yakaladıklarını sandıkları sırada parmaklarının arasından tutulması güç bir cıva damlası gibi kayarmış. Bundan dolayı daha önceleri kendi yurdu olan Kahire'de ona Cıva Ali[1] adı takılmış imiş.

Gerçekten! Bağdat'a gelmeden önce, Cıva Ali Kahire'de otururmuş; Bağdat'a, sonradan hatırlanmaya değer ve bu öykünün başında anlatılmasının uygun olacağı koşullar sonunda gelmiş bulunuyormuş.

Bir gün, kederli ve işsiz, kendilerine buluşma yeri oluşturan bir yeraltı bölmesinde arkadaşlarının arasında otururken, bunlar onun yüreğinin sıkışık ve göğsünün daralmış olduğunu görerek, onu oyalamak istemişler; ancak o, kendi köşesinde yabanıl, yüzü

1 Cıva Ali, Yurdatap çevirisindeki şekliyle alınan isim, Mardrus'te Ali Vif? Argenk, Mathers'de Ali Quicksilver olarak geçiyor. (Ç.)

asık, çizgileri kasılmış ve kaşları çatık oturmayı sürdürmüş. O zaman içlerinden biri "Ey büyüğümüz, göğsünü ferahlatmak için Kahire'nin sokaklarını ve çarşılarını dolaşmaktan daha iyi bir çare yoktur!" demiş. Ve Cıva Ali, bu konuşmalara bir son vermek için ayağa kalkmış ve çıkıp içinin sıkıntısını gidermek için, Kahire'nin sokaklarında dolaşmaya başlamış. Ve böylece duydukları saygıdan dolayı herkes ona yol açarken, yürüye yürüye Kızıl Sokağa ulaşmış.

Tam Kızıl Sokağın ağzına geldiği sırada ve kafayı bulmak için gitmeyi âdet edindiği bir meyhaneye girmek üzere iken, kapının yanı başında, keçi derisi tulumunu sırtında taşıyan bir sakanın susamışlara içinde su sunduğu iki bakır tası birbirine vurarak yol aldığını görmüş. Suyunun arzuya göre bazen bal, bazen şarap olduğunu haykırmayı âdet edinen bu saka, o gün de suyunu böylece övüp iki tası uyumlu şekilde birbirine vurup şöyle haykırıyormuş:

> Üzümden damıtılır en iyi içki! Yürekten bir dost olmadıkça mutluluk nedir ki! Böylece ikiye katlanır gönlünün zevki! Ağzından bal akan içindir onur mevkii!

Saka, Cıva Ali'yi görünce çınlayan iki tası birbirine vurup onun onuruna şu şarkıyı okumuş:

> Ey yolcu! İşte tertemiz, tatlı, lezzetli, soğuk su! Horoz gözüdür benim suyum! Billurdur bu su! Göz gibi değerlidir! Gırtlakların zevki! Elmastır benim suyum! Hani ya, su verelim, su!

Sonra da "Efendim, bir bardak su ister misin?" diye sormuş. Cıva "Ver bakalım!" diye yanıt vermiş. Saka da bir tas doldurup "Lezzetin kendisi bu!" diyerek suyu ona sunmuş. Ama Ali, tası alarak, ona bir an bakmış, sallamış yere dökmüş ve "Bana bir tas daha ver!" demiş. Bunun üzerine saka, kırgın, onu gözleriyle süzmüş ve "Allah aşkına! Bir horoz gözünden de parlak olan bu suda ne buldun ki, onu böyle yere döktün?" diye yanıt vermiş. Ve saka ikinci bir kez ta-

sı suyla doldurup âdeta kutsal bir saygıyla Cıva Ali'ye sunmuş; o da tası alıp içindeki suyu yeniden yere dökmüş ve "Bir bardak daha doldur!" demiş. Saka da "Ya Seydi, içmek istemiyorsan, bırak beni yoluma gideyim!" diye haykırmış. Ve ona üçüncü kez bir tas su vermiş. Ama bu kez Cıva Ali suyu bir solukta içmiş ve tası sakaya geri verirken, bahşiş olarak bir altın dinar vermiş. Oysa, saka, böylesine beklenmedik bir kazançtan memnunluk gösterecek yerde, Cıva Ali'ye, onu tepeden tırnağa süzerek, alaycı bir sesle "Talihin yaver gitsin efendim, talihin yaver gitsin! Öyle ya: küçük adamların kendine göre bir değeri, büyük beylerin de çok daha fazla bir değeri vardır!" demiş. Cıva Ali'nin öfkesini kusması için bu kadar bir konuşma bile çok gelmiş; ve sakanın yakasına sarılmış, onu ve tulumunu sarsarak yüzüne yumruklar atmış, onu Kızıl Sokaktaki çeşmenin duvarına yığılı bırakmış ve ona "Pezevenk çocuğu! Sen üç tas su için bir altın dinarı az buluyorsun, öyle mi? Ama senin tulumun, olduğu gibi, üç parça gümüş bile etmez; içtiğim ya da döktüğüm suya gelince, yarım litre tutmaz!" diye haykırmış. Saka "Çok doğru, efendim!" demiş. Cıva "Öyleyse, neden bana o sözleri söyledin? Yaşamında benim sana davrandığımdan daha cömertçe davranan birini gördün mü?" diye sormuş. Saka da "Evet, vallahi! senden daha cömertçe davranan birini gördüm! Çünkü kadınlar yüklü kalıp doğurdukça, yeryüzünde her zaman cömert yürekli insanlar olacaktır!" diye yanıt vermiş. Cıva "Rastlamış olduğun benden daha cömert bu adam kim, söyleyebilir misin?" diye sorunca, saka "İlk önce yakamı bırak ve çeşmenin kenarına otur! Sana gerçekten tuhaf olan serüvenimi anlatayım!" demiş. Bunun üzerine Cıva Ali, sakanın yakasım bırakmış; ve ikisi birden çeşmenin mermer basamaklarından birine oturmuşlar; saka, tulumunu yere koymuş ve...

Ama anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Ellinci Gece Olunca

Demiş ki:

... ikisi birden çeşmenin mermer basamaklarından birine oturmuşlar; saka, tulumunu yere koymuş ve şu öyküyü anlatmış:

Bil ki, benim cömert efendim, babam, Kahire'deki sakalar birliğinin kâhyası idi. Evlere büyük miktarlarda su sağlayan büyük sakaların değil, benim gibi tulumunu sırtında taşıyarak küçük iş gören sakaların.

Babam ölünce, miras olarak bana beş deve, bir katır, dükkân ve ev bıraktı. Benim koşullarımdaki biri için mutlulukla yaşamak için bu kadarı yeter de artardı bile! Ama efendim, fakir kişi asla doyum sağlamaz; tesadüfen bunu sağlasa, o gün ölür. Ben de kendi içimden "İşimin akışını hızlandırarak ve ticaret yaparak sermayemi arttıracağım!" diyordum. Ve bana ödünç olarak mal sağlayan tacir-

lerden aldığım şeyleri develerime ve katırıma yükledim, hac zamanı Mekke'de bulunmak üzere Hicaz'a gitmek için yola çıktım. Ama, efendim, fakir asla zenginleşmez; eğer zenginleşirse ölür! Ben de öylesine kötü koşullarda iş tuttum ki, haccın sonunda elimde bulunan her şeyi yitirdim ve develerimle katırımı da beni en çok sıkıştıran alacaklılarımın borcunu karşılamak üzere satmak zorunda kaldım. Kendi kendime "Eğer Kahire'ye dönersen, alacaklıların seni yakalatır ve hapse attırır!" diyordum. O zaman Suriye'ye gitmekte olan bir kervana katıldım; Şam'a, Halep'e, oradan da Bağdat'a gittim.

Bir kez Bağdat'a ulaşınca, sakalar birliğinin kâhyasının kim olduğunu öğrendim; ve onun yanına gittim. İyi bir Müslüman olarak, önce Fatiha okuyarak ona barış diledim. O zaman bana durumum hakkında sorular sordu; ben de başıma gelenlerin hepsini anlattım. O da, gecikmeksizin, bana, bir iş gömleği, bir tulum ve iki tas vererek yaşamımı kazanmamı sağladı. Günün birinde tulumum sırtımda Tanrı'nın yollarına düştüm ve Kahire'deki sakalar gibi şarkı tarzında haykırarak kentin çeşitli semtlerinde dolaşmaya başladım. Ama, efendim, fakir fakir kalır, çünkü bu onun bahtıdır!

Nitekim, Bağdat'ta oturanlar ile Kahire'de oturanlar arasındaki ayrımın ne denli büyük olduğunu görmekte gecikmedim. Bağdat'ta, efendim, halk susamıyor; ve tesadüfen susarlarsa da, bunun için para ödemiyorlardı. Çünkü su Tanrı'nındır! Rastladığım ilk müşteriye su sununca, bu mesleğin ne denli kötü olduğunu anladım. Çünkü ona tası uzatınca bana "Sen bana yiyecek bir şey verdin mi ki, içecek su öneriyorsun?" dedi. Bunun üzerine başıma gelene şaşarak yolumu sürdürdüm; ve ikinci kez birine su uzattım; bana "Kazanç Tanrı üzerinedir! Yoluna git, ey saka!" diye yanıt verdi. Bense, umudumu kaybetmeden en gözalıcı dükkânların önünde durarak çarşı boyunca yol almayı sürdürdüm. Ama kimse su doldurtmak üzere istekte bulunmadı ya da sunuşlarımla ve bakır taslarımla yaptığım tıngırtıyla ilgilenmedi. Ve böylece öğleye kadar bir parça ekmek ve bir hıyar alacak kadar bile para kazanamadan dolaştım. Çünkü, efendim, fakirin bahtı, onu bazen aç kalmaya zorlar.

Ama açlık, efendim, alçalmaktan daha katlanılır bir şeydir! Zengin, aşağılanmaya uğrarsa, kaybedecek ya da kazanacak bir şeyi olmayan fakirden daha az katlanır buna. Böylece ben de, örneğin, senin davranışından alınmışsam, bu benden kaynaklanmıyor; ama Tanrı'nın harika bir verisi olan sudan kaynaklanıyor! Ama sen, efendim, senin bana karşı davranışın, senin kişiliğine dokunan nedenlere dayanır!

Bağdat'taki yaşamımın böyle hazin bir dönüşümü olduğunu görünce, kendi kendime "Senin için yurdundaki bir hapishanede ölmek, ey fakir kişi, su sevmeyen bu ülkedeki insanlar arasında yaşamaktan yeğdir!" diyordum. Fikirlerimin yoğunluğu içinde böylece düşünürken, birdenbire çarşıda büyük bir itişip kakışma başladığını ve halkın belli bir doğrultuya yönelerek koştuğunu gördüm. Mesleğim halkın bulunduğu yerde dolaşmak olduğundan, ben de sırtımda tulumum olduğu halde, bütün gücümle koştum; hareketlenmeyi izledim. Ve o zaman iki sıra halinde yürüyen adamlardan oluşan parlak bir alayın geçtiğini gördüm; ellerinde uzun sırıklar taşıyor, incilerle süslenmiş külahlar giyinmiş, ipekten harmanilere bürünmüş olarak üzerine değerli taşlar kakılmış kılıfları içinde kılıçlarını yanlarında asılı bulunduruyorlardı. En başta giden korkunç görünüşlü bir atlının önünde de herkes yerlere kadar başını eğiyordu. O zaman ben "Bu alay kimin için düzenlenmiş? Ve bu atlı da kim?" diye sordum. Bana "Senin Mısırlı şivenden ve bilgisizliğinden Bağdat'lı olmadığın anlaşılıyor! Bu alay, kenar mahallelerdeki düzeni korumakla görevli olan Halife'nin Sağ Kol'u, güvenlik amiri mukaddem Guve Ahmet'inkidir! Atın üzerinde gördüğün de odur! Ve tıpkı Sol Kol amiri Felaket Hasan gibi onurludur ve aylık maaşı bin dinardır! Adamlarının her biri de aylık yüz dinar alır! Şimdi doğruca Divan'dan çıkmış, öğle yemeğini yemek üzere kendi yerlerine çekiliyorlar!" dediler.

O zaman ben, efendim, Mısır tarzına uygun olarak ve beni biraz önce gördüğüne benzer şekilde şarkı söyleyerek ve de tasları uyumlu biçimde birbirine vurarak haykırmaya başladım. Ve bu işi

o kadar güzel yaptım ki, mukaddem Ahmet beni işitti ve fark etti; atını benden yana çevirerek bana "Ey Mısırlı kardeşim, seni şarkından tanıdım! Bana bir tas su ver!" dedi. Ve kendisine uzattığım tası aldı, salladı ve içindeki suyu yere döktü ve benden, tıpkı senin yaptığın gibi bir kez daha yere dökmek üzere ikinci kez tası doldurmamı istedi; sonra da doldurduğum üçüncü tası bir solukta içti. Bunu izleyerek yüksek sesle "Ey saka kardeş, içinde oturanlarla birlikte Kahire yaşasın! Sen, sakalara değer verilmeyen, sakaların para kazanamadıkları bu kente neden geldin!" diye haykırdı. Ben de ona öyküm anlattım: borç içinde olduğumu ve kesinlikle borçlarım ve felaketim yüzünden kaçmakta olduğumu kendisine açıkladım. Bunu duyunca "Bağdat'a hoş geldin!" diye haykırdı. Ve bana altı altın dinar verdi ve alaydaki bütün adamlarına dönerek, onlara "Allah rızası uğruna, benim ülkemden gelmiş olan bu adamı sizin eli açıklığınıza terk ediyorum!" dedi. Hemen alaydaki her adam benden bir tas su isteyerek suyu içtikten sonra içine bir altın bırakmaya başladı. Öyle ki dönüp dolaşmam bitince, belimdeki bakır kutuda yüz dinardan fazla para toplandı. Sonra mukaddem Güve Ahmet bana "Bağdat'ta oturduğun sürece, bize içmek için su sunduğunda aynı karşılığı alacaksın!" dedi. Böylece, birkaç gün içinde, benim bakır kutum birkaç kez doldu; dinarları saydım ve bin dinardan fazla para toplandığım gördüm! O zaman kendi kendime "Ey saka, artık ülkene dönme zamanı geldi! Çünkü yabancı bir ülkede bulunmaktansa, kendi ülkende olmak daha hayırlıdır! Sonra borçların da var; gidip onları ödemen gerek!" dedim. O zaman Divan'a doğru yöneldim; orada beni artık tanıyor, bana saygı duyuyorlardı. Orada benim iyiliksever koruyucumu buldum ve ondan izin almak üzere içeri girdim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

... iyiliksever koruyucumu bularak ona şu dizeleri okudum:

Yabancı topraklardaki yabancıların hanesi rüzgârlar üzerine inşa edilmiş binalara benzer.
Rüzgâr eser, bina çöker, yabancı onu terk eder! En doğrusu onu inşa etmemektir.

Sonra ona "İşte zaten Kahire'ye hareket etmek üzere olan bir kervan var, ülkeme dönmek için ona katılmak isterdim!" dedim. O zaman bana bir katır ve yüz dinar vererek "Ey şeyh, kendimce, ben de sana gizli bir görev vermek isterdim. Kahire'de çok kimse tanır mısın?" diye sordu. Ona "Orada oturan tüm cömert kişileri tanırım!" diye yanıt verdim. Bana "O zaman şu mektubu al ve onu benim eski yoldaşım Cıva Ali'nin ellerine teslim et. Ona benim tarafımdan 'Ağabeyin sana selamlarını ve iyi dileklerini yolluyor! Şimdi kendisi Halife Harun Reşit'in hizmetindedir!' de!" dedi.

O zaman mektubu aldım, mukaddem Ahmet'in elini öptüm ve Kahire'ye gitmek üzere yola çıktım ve beş güniçinde ulaştım. İşe, gidip alacaklılarımı bulmakla başladım ve Güve Ahmet sayesinde Bağdat'ta ele geçirdiğim bütün parayı onlara dağıttım. Ondan sonra deri önlüğümü taktım, tulumumu sırtıma vurdum ve şimdi gördüğün gibi, efendim, önceki gibi, saka oldum. Ama Kahire'nin her yanında aradığım halde, Güve Ahmet'in dostu Cıva Ali'yi bulup her zaman ceketimin astarında taşıdığım mektubu veremedim.

Ve işte, efendim, müşterilerimden en cömerdi ile geçirdiğim serüven budur! demiş.

Saka öyküsünü anlatmayı bitirince, Cıva Ali ayağa kalkıp onu, kendi kardeşini öper gibi öpmüş; ve "Ey saka kardeşim, sana biraz önce gösterdiğim kabalıktan ötürü beni bağışla! Senin Bağdat'ta

rastladığın ve kesinlikle benden cömert olan kişi, benim eski komutanımdı! Senin aradığın Güve Ahmet'in yakın arkadaşı Cıva Ali benim! Ruhun neşelensin, gözlerin ve gönlün serinlesin, ağabeyimin mektubunu da bana ver!" demiş. Bunun üzerine saka, ona mektubu vermiş; o da açarak şu satırları okumuş:

Mukaddem Ahmet'ten Çocuklarının En Ünlüsü ve
Birinci Geleni Cıva Ali'ye selam!

Ey en yakışıklıların bezeği, sana rüzgârlarla uçarak gelen bir kâğıt üzerine yazıyorum.
Eğer ben kendim bir kuş olsaydım, uçmak arzusuyla kollarına doğru yol alırdım! Ama kanatları kesilmiş bir kuş hâlâ uçabilir mi?
Bil ki, gerçekte, ey en yakışıklı, ben şimdi Deve Sırtı Eyüp'ün kırk yiğit kişisinin komutanıyım. Bunların hepsi, senin gibi, binlerce harika çarpışmanın eski kahraman yiğitleridir. Ve ben, efendimiz Halife Harun Reşit tarafından kentin ve kenar mahallelerin sorumlusu olarak bin dinar maaşla Sağ Kol'un güvenlik amiri atandım. Tabii ki, benimle iyi koşullar içinde kalmak isteyenlerin verdikleri olağan ve olağandışı gelirler bunun dışındadır.
Eğer sen, ey en değerli kişi, dehanın aradığı geniş bir meydan bulmak ve kendine onurların ve zenginliklerin kapısını açmak istiyorsan, gelip Bağdat'ta eski dostunu araman yeter! Burada kuşkusuz büyük işler göreceksin, ben de sana Halife'nin lütuflarını sağlayacağım ve şanına ve dostluğumuza uygun ve de benimki kadar önemli bir yer bulacağımı vaadederim.
Gel öyleyse, oğlum, gel bana katıl ve arzulanan varlığınla gönlümü ferahlat!
Ve Tanrı'nın bağışı ve kutsamaları senin üzerine olsun; ya Ali!

Cıva Ali ağabeyi Güve Ahmet'in mektubunu okuyunca, sevinç ve heyecandan sıçramış ve uzun sopasını bir eline, mektubu öbür eline alarak çeşmenin merdivenleri üzerinde garip bir raksa başlamış. Sonra birçok kez öptüğü mektubu alnına götürmüş; sonra deri çantasında ne kadar altın para varsa çıkarıp getirdiği iyi haberden

ve hizmetinden dolayı sakaya vermiş. Sonra da ivedi, yeraltındaki gizli yerde buluştuğu çetesinin kabadayılarına çabucak Bağdat'a hareket edeceğini bildirmeye gitmiş.

Onların arasına karışınca, kendilerine "Çocuklarım, sizi birbirinize emanet ediyorum!" demiş. O zaman baş yardımcısı "Nasıl usta! Demek ki, bizi terk ediyorsun!" diye haykırmış. O da "Bahtım beni ağabeyim Güve Ahmet'in elleri arasında Bağdat'ta bekliyor!" diye yanıt vermiş. "Şu an bizim için çok zor! Yiyecek ambarımız boş! Sensiz bilmem ki ne yaparız!" deyince de; "Daha Bağdat'a ulaşmadan önce Şam'dayken, size gönderilmek üzere tüm ihtiyaçlarınızı karşılayacak tedarikte bulunacağım! Sakın korkunuz olmasın, çocuklarım!" diye yanıt vermiş. Sonra taşıdığı giysileri çıkarmış, abdestini almış ve bedenini saran bir giysiyle yenleri geniş büyük bir gezi harmanisine bürünmüş, deri kemerine iki hançer bir bıçak sokmuş, başına şık bir fes geçirmiş, eline de kırk iki arışlık birbirine geçmiş kamışlardan oluşmuş büyük bir mızrak almış. Ve atının sırtına atlayarak yola koyulmuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Kahire'den henüz ayrılmışken, yola koyulmuş bir kervan görmüş; ona ulaşınca, soruşturup Şam'a uğrayarak Bağdat'a doğru yol almakta olduğunu anlamış. Bu kervan çok zengin birisi olan Şam tacirler kâhyasının düzenlediği bir kervan olup Mekke'den ülkesine doğru yol almakta imiş. Böylece genç, yakışıklı ve yüzünde henüz tüyler bile bitmemiş olan Ali, tacirler kâhyasının, devecilerin ve katırcıların pek hoşuna gitmiş ve geceleyin her birinin çeşitli girişimle-

rine karşın, kendini savunmasını bilmiş ve onları bedevilere, soyguncular a ve çöl arslanlarına karşı koruyarak epeyce hizmette bulunmuş; öylesine ki, Şam'a ulaştıklarında hepsi minnettarlıklarını ona beşer altın dinar ödeyerek göstermişler; ve tacirler kâhyası da ona bin dinar vermiş. Kahire'deki arkadaşlarını unutmamış olan Ali de, üzerinde sadece yolculuk için gerekli olan miktarı alıkoyarak neredeyse bu paranın tamamını onlara yollamış. Sonra da yolunu sürdürerek Bağdat'a ulaşmış.

İşte Kahireli Cıva Ali'nin ülkesini terk edip ağabeyi, yiğitlerin eski başkanı Güve Ahmet'in ellerinde bahtını Bağdat'ta aramaya gelmesi böyle olmuş.

Kente girdiği andan başlayarak dostunun ikamet yerini aramaya başlamış; ve birçok kişiye sorduğu halde, ne kendisine gösterebilmişler ne de göstermek istemişler. Böylece, Al-Nafz denilen, içlerinde hepsinden küçük olan Kavruk Mahmut dedikleri birinin yönetiminde genç çocukların oyun oynadığı bir meydana ulaşmış. Bu küçük Kavruk Mahmut, Zeynep'in evli olan kızkardeşinin oğlu imiş. Ve Cıva Ali kendi kendine "Ya Ali, haberlerin çoğu çocuklardan öğrenilir!" demiş ve çocukları yöresine çekmek için, bir tatlıcı tacirinin dükkânına doğru ilerlemiş ve oradan büyük bir parça susam helvası satın almış; sonra oynayan küçük çocuklara yaklaşmış ve onlara "İçinizden hanginiz hâlâ sıcak olan şu helvadan ister?" diye haykırmış. Ama Kavruk Mahmut çocukları ilerlemekten alıkoymuş ve tek başına Ali'nin önüne gelip ona "Ver bakalım helvayı!" demiş. O zaman Ali helva parçasını vermiş ve yavaşça eline de bir gümüş para kaydırmış. Ama Kavruk parayı görünce, adamın bunu, kendisini tavlayıp yoldan çıkarmak için verdiğini sanarak, ona "Defol! Ben kendimi satmıyorum! Ben öyle alçakça işler yapmam! İstersen beni öteki çocuklara sor, sana yanıt versinler!" diye haykırmış. O anda alçaklık ya da benzeri herhangi bir şey düşünmeyen Cıva Ali "Çocuğum, sana verdiğim bu para senden edinmek istediğim ufak bir bilginin bedelidir; böyle yapmamın nedeni, yiğit kişilerin başka yiğitlere bir hizmet gördürmek istediklerinde daima karşılığını ödediğini bildi-

ğimdendir. Sen, sadece bana, mukaddem Güve Ahmet'in evinin nerede olduğunu söyleyebilir misin?" demiş. Kavruk "Benden istediğin sadece buysa, iş kolay! Senin önünden yürüyeyim, Güve Ahmet'in evinin önüne gelince, çıplak ayak parmaklarımla bir taş yakalar ve kapısına fırlatırım. Böylece kimse benim sana evi gösterdiğimi anlayamaz. Sen de Güve Ahmet'in evini öğrenmiş olursun!" diye yanıt vermiş. Ve gerçekten Cıva Ali'nin önünden yürümeye başlamış, bir süre sonra, çıplak ayak parmaklarıyla bir taş yakalayarak yerinden oynamadan, bunu bir evin kapısına fırlatmış! Cıva da onun bu tedbirliliğine ve erken gelişmişliğine, ustalığına, güvensizliğine, kötü eğilimine, kurnazlığının inceliğine şaşa kalmış; ve "İnşallah ya Mahmut, ben bir gün muhafız komutanı ya da güvenlik sorumlusu olursam, yiğitlerimi seçerken ilk kez seni düşüneceğim!" demiş. Sonra da Güve Ahmet'in evinin kapısını çalmış.

Güve Ahmet kapısının çalındığını işitince, heyecanının sınırında ayağa fırlamış ve vekili Deve Sırtı'na seslenerek "Ey Deve Sırtı, çabuk git, erkeklerin en güzeline kapıyı aç! Kapımı çalan benim Kahire'deki eski vekilim Cıva Ali'den başkası olamaz! Kapı çalışından onu tanıdım!" demiş. Ve Deve Sırtı, orada bulunanın Cıva Ali'den başkası olamayacağından bir an bile kuşku duymamış; ve hemen ona kapıyı açıp Güve Ahmet'in yanına götürmek için fırlamış. İki eski dost birbirlerini sevgiyle kucaklamışlar; ve Güve Ahmet, ilk heyecan geçip selamlar alınıp verildikten sonra; onu kırk muhafızıyla tanıştırmış, onlar da kardeş bilerek ona hoş geldin demişler. Bundan sonra Güve Ahmet, onu "Halife beni Sağ Kol'un amiri yapıp adamlarını donatırken, bu giysiyi senin için saklamıştım; nasıl olsa şu veya bu gün seni bulurum diye!" diyerek onu şahane bir giysiyle donatmış. Sonra onu aralarındaki onur yerine oturtmuş; ve onun gelişini kutlamak için görülmedik bir şölen düzenletmiş; ve hepsi birden bütün gece yiyip içmeye ve eğlenmeye koyulmuş.

Ertesi sabah, Ahmet için kırk adamıyla birlikte Divan'da bulunma saati gelince, dostu Ali'ye "Ya Ali, Bağdat'ta bulunuşunun ilk

gününde senin tedbirli olman gerek! Burada oturan yapışkan kişilerin dikkatlerini çekmemek için evden dışarı çıkmamaya özen göster! Bağdat'ı sakın Kahire sanma! Bağdat Halife'nin oturduğu yerdir; Mısır'da sineklerin kaynaştığı gibi burada da casuslar, dolandırıcılar ve alçaklar kaynaşır!" demiş. Ve Cıva Ali "Ağabey, ben, eve kapatılmış bir bakire gibi oturmak için mi buraya geldim?" diye yanıt vermiş. Ama Güve Ahmet ona sabır önermiş ve okçularının başında Divan'a gitmiş.

Cıva Ali'ye gelince...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli Üçüncü gece Olunca

Demiş ki:

Cıva Ali'ye gelince, dostunun evinde üç gün kapalı kalma sabrını göstermiş. Ama dördüncü gün, yüreğinin sıkıştığını ve bağırsağının daraldığını duyumsamış ve Güve Ahmet'e, kendisi için onu ünlü kılacak ve Halife'nin lütuflarını kazanacak işler yapmanın zamanı gelip gelmediğini sormuş. Ahmet de "Her şeyin zamanı vardır, oğlum! Seninle uğraşma işini tümüyle bana bırak ve bir şeyler yapmana bile gerek kalmadan Halife'nin senin varlığından haberli kılınmasını sağlamanı bekle!" diyerek yanıt vermiş.

Ama Güve Ahmet o gün dışarı çıkar çıkmaz, Cıva Ali de artık orada kalamamış ve kendi kendine "Çıkıp sadece biraz hava soluyarak göğsüme ferahlık sağlamak istiyorum!" demiş; ve evi terk etmiş ve bir yerden bir başka yere dalarak, bazen bir tatlıcının önünde durarak bir parça tatlı ya da bir aşçının önünde durarak bir lokma yemek üzere Bağdat'ın sokaklarını dolaşmaya başlamış. Birdenbire

kırmızı ipekli giysilerle ve beyaz yün kalpaklarla ve iri kılıçlarla donanmış kırk zenciden oluşmuş bir alayın geçmekte olduğunu görmüş. Bunlar düzenli biçimde, ikişer ikişer yürüyorlarmış; ve arkalarında da, zengin koşumlu bir katıra binmiş, çelik zırhlı bir giysiye bürünmüş, şaşaa ve zafer içinde, güvercinlerin sorumlusu Fındıkçı Delile ilerliyormuş.

Kadın o sırada Divan'dan çıkmış, hana dönüyormuş. Ama tam Cıva Ali'nin önünden geçerken, onun güzelliğiyle, gençliğiyle, endamının inceliğiyle, zarif görünüşüyle ve özellikle bakışının anlatımından yana düşmanı Güve Ahmet'e çok benzemesiyle etkilenerek şaşırmış kalmış. Ve hemen zencilerinden birine birkaç söz söyleyerek gizlice çarşı tacirlerinden bu güzel, genç delikanlının adını ve durumunu öğrenmesini istemiş; ama kimse onun hakkında bilgi verememiş. Delile handaki köşküne gittiği zaman da, kızı Zeynep'i çağırmış ve ona, fala bakılan kum tepsisini getirmesini söylemiş; sonra da "Kızım, çarşıda genç bir adama rastladım; öyle güzeldi ki, güzellik bile onu gözdelerinden biri seçerdi! Ama, kızım, bakışı tuhaf şekilde düşmanımız Güve Ahmet'inkilere benziyordu! Korkarım ki, çarşıda kimsenin hakkında bilgi sahibi olmadığı bu yabancı, bize kötü bir oyun oynamak için gelmiştir! Bundan dolayı onun hakkında kum falına bakacağım!" demiş.

Bu sözleri söyledikten sonra, fala bakanların âdeti üzere, kumu karıştırmış, tılsımlı sözcükler mırıldanarak kum üzerine İbranice harfler çizmiş; sonra da, bir büyü kitabına bakarak sayılar yazmış ve cebir işaretleri yapmış ve kızına dönerek, ona "Kızım, bu güzel genç adamın Kahireli Cıva Ali adlı biri olduğu anlaşılıyor! Bizim düşmanımız Güve Ahmet'in dostu ve Bağdat'a sadece bize karşı bazı kötü oyunlar düzenlemek ve kendisini sarhoş ederek ve giysilerini soyarak ona ve kırk adamına karşı oynadığın oyunun öcünü almak için geldiği falda çıktı. Zaten Güve Ahmet'in evinde oturuyor" demiş. Ama kızı Zeynep, ona "Anacığım, nedir bu çocuğun durumu yani? Sakalı bitmemiş bir gence neden bu kadar önem veriyorsun?"

diye yanıt vermiş. O da "Kum falı, bana, fazladan, bu çocuğun talihi ile benim ve senin talihlerimizin çatışacağını gösteriyor!" demiş. Kız da "Görürüz bakalım anacığım!" demiş. Bakışlarını sürme çubuğuyla iyice yumuşattıktan sonra kokulu siyah rastıkla kaşlarını birleştirmiş ve en güzel giysilerinden biriyle donandıktan sonra, sözü geçen bu genç adamla rastlaşmak dileğiyle evden çıkmış.

Yavaş yavaş Bağdat çarşılarını dolaşmaya başlamış; kalçalarını sallıyor, ince peçesinin altında gözleri fır dönüyormuş; ve kalpleri parçalayan bakışlar fırlatarak, kimine gülüp, kimine sessiz vaatlerde bulunup, yeğni davranışlar, kırıtkanlık, cilve, gözlerle yanıt vermeler, kaşlarla soru sormalar, kirpiklerle öldürmeler, bileziklerin ve halhalların musikisiyle uyandırmalar ve yürek yakmalarla sürdürdüğü yürüyüşün sonunda, bir künefe tacirinin camekânı önünde Cıva Ali'yi görmüş ve güzelliğine kendi gözleriyle tanık olmuş. O zaman genç adamın yanına yaklaşmış, sanki farkında değilmiş gibi bir omuz darbesi indirerek onu tuzağa düşürmüş ve sanki kendisine çarpmışlar da gücenmiş gibi oğlana "Yaşasın körler, ey keskin görüşlü!" demiş.

Bu sözleri duyunca Cıva Ali, kendisini bir baştan öte başa bakışıyla delip geçen güzel genç kızı görerek gülmekle yetinmiş ve "Oh! Ne kadar güzelsin, ey genç kız! Sen kime aitsin?" demiş. Kız, peçe altında gözlerini yarı kapayarak "Sana benzeyen tüm yakışıklılara!" diye yanıt vermiş. Cıva Ali de "Bakire misin, evli mi?" diye sormuş. Kız "Şansın var ki, evliyim!" diye yanıt vermiş. Oğlan "Öyleyse, bende mi, sende mi buluşacağız?" diye sorunca, kız "Benim evimde olmasını isterim! Bil ki ben bir tacirle evliyim; ve de bir tacir kızıyım. Ve bugün, kocam bir haftadır kentte bulunmadığından ilk kez evden çıkabilmiş bulunuyorum. Ben, o gideli beri eğlenmek istiyor, mutfağımdaki aşçıya çok iştah verici yemekler hazırlamasını söylüyorum. Ama en güzel yemekler bile dost toplulukları olmadan gereğince lezzetli bulunmadığından, senin kadar yakışıklı ve iyi yetişmiş birini yemeğimi paylaşmak ve benimle geceyi birlikte geçirmek üze-

re aramak için evden çıkmış bulunuyorum!" deyip "Seni gördüm, aşkın gönlümü sardı! Sen de benim ruhumu şenlendirilmeye layık bulup yüreğimi avutmak ve benim evimde bir lokma bir şey yemek ister miydin?...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Ve evimde bir lokma bir şey yemek ister miydin?" diye sormuş. O da "Davet olununca, ret edilemez!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine kız önünden yürümüş; oğlan da belli bir aralıkla sokaklar boyunca onu izlemiş.

Oysa, oğlan, onun ardından böylece yol alırken şöyle düşünüyormuş: "Ya Ali, bu kente yeni gelmiş bir yabancı olarak çok tedbirsiz davranıyorsun! Uykuya dalmışken, birdenbire eve dönebilecek olan kocanın seni bastırarak başım belaya sokmayacağını kim bilebilir? Senden öç almak için horozunu ve kuluçkalık yumurtalarım kestirmez mi acaba? Zaten bilgeler 'Konuk olduğu yabancı bir ülkede zina işleyen kişi Büyük Konuksever tarafından cezalandırır!' dememiş midir? Dolayısıyla senin, kızdan, birkaç ince sözcükle özür dileyerek uzaklaşman daha doğru olacaktır!" Sapa bir yere ulaştıklarında da, bir an durmalarından yararlanarak kıza yaklaşmış ve ona "Ey genç kız, bak, şu dinarı al, buluşmamızı bir başka güne bırakalım, olmaz mı!" demiş. Kız "En Yüce Varlık adına! Bugün sen kesinlikle benim konuğum olacaksın! Çünkü hiçbir zaman bugünkü kadar çeşitli çabalar ve zorlu oyunlar için kendimi uygun görmemiştim!" diye yamt vermiş. Bunun üzerine, oğlan onu izlemiş ve onunla

birlikte kapısı güçlü ağaç kilitlerle kapatılmış büyük bir evin önünde durmuşlar. Ve genç kız cebinde anahtar ararmış gibi bir hareket yapmış; sonra, umutsuzca "Anahtarımı yitirmişim işte! Şimdi acaba kapıyı nasıl açmalı?" diye haykırmış. Sonra onu işe koşma fikri aklına gelmişçesine "Şunu sen açsana!" demiş. Oğlan "Anahtarı olmayan bir kilidi nasıl açarım? Doğrusu zorlayarak açmayı da pek istemem!" demiş. Yanıt olarak, kız ona yarı saydam peçesinin içinden iki iri gözle öylesine bakmış ki, oğlanın en derindeki tüm kilitlerini açıvermiş; sonra da "Senin dokunman yeter, göreceksin ki hemen açılacaktır!" demiş. Cıva Ali, elini tahta kilit üzerine koymuş. Zeynep de çabucak Musa'nın anasının adını fısıldamış! Ve birdenbire kilit açılmış ve kapı aralanmış. İkisi birlikte içeri girmişler, kız onu güzel silahlarla ve değerli halılarla kaplı bir odaya götürmüş ve orada oturtmuş. Fazla gecikmeden sofrayı sermiş ve onun yanına oturmuş ve onunla birlikte yemek yemeye başlamış ve oğlanın dudakları arasına lokmaları kendi eliyle uzatmış; kendisine dokunmasına izin vermeksizin ya da kaçamak bir öpücük, bir ısırık ya da bir çındiriğe izin vermeksizin onunla eğlenmeye ve içmeye koyulmuş; kızı öpmek için oğlan her uzanışında kız elini genç adamın dudağı ile kendi yanağı arasına koyuyor, öpücük böylece ancak ele dokunuyormuş. Ve onun gittikçe sıklaşan isteklerine karşı, kız "Doyuma, tamamıyla ancak geceleyin ulaşılır!" diyormuş.

Yemek bu şekilde tamamlanmış; kalkıp el yıkamışlar ve avluya çıkıp kuyunun yanına oturmuşlar. Zeynep yıkanmak için ipi ve makarayı kendisi kullanmak, kovayı kuyunun dibinden kendisi çekmek istemiş; ama birdenbire bir feryat koparmış ve kuyunun bilezik taşı üzerine eğilmiş; büyük bir umutsuzluk içinde göğsünü dövmeye ve kollarını çırpmaya başlamış; Cıva da ona "Neyin var senin, gözümün nuru?" diye sormuş. Kız da "Parmağıma çok büyük gelen yakut yüzüğüm kaydı ve kuyunun dibine düştü. Kocam onu daha dün beş yüz dinara satın almıştı. Ben de onu çok büyük bularak balmumuyla daraltmıştım! Ama hiç işe yaramadı, bak işte kuyuya düş-

tü!" diye yanıt vermiş. Sonra "Şimdi hemen soyunacak ve yüzüğü aramak için pek derin olmayan kuyuya ineceğim! Başını duvardan yana çevir de soyunabileyim!" diye eklemiş. Ama Cıva "Hanımım, ben burada iken senin kuyuya inmen bana utanç verir! Kuyunun dibine inip yüzüğünü ben arayacağım!" diye yanıt vermiş. Ve hemen baştan aşağı soyunarak, hurma lifinden yapılmış ipe iki eliyle asılarak ve kendini dengeleyerek, kovanın içinde, kuyunun dibine inmiş. Suya ulaşınca ipi bırakmış ve yüzüğü aramak üzere suyun içine dalmış; karanlıkta soğuk ve kara renkli su, omuzlarına kadar geliyormuş. Aynı anda Fettan Zeynep, kovayı çabucak yukarı çekerek Cıva'ya "Şimdi dostun Güve Ahmet'i yardımına çağırabilirsin!" diye haykırmış. Ve ardından kapıyı bile kapatmaksızın, Cıva'nın giysilerini birlikte alarak hemen evden çıkmış, anasının yanına dönmüş.

Oysa, Zeynep'in Cıva'yı sürüklediği ev, o sırada işleri dolayısıyla Bağdat'ta bulunmayan Divan'da görevli bir emire aitmiş. Tam da o sırada emir, evine dönmüş ve evin kapısını açık görünce, içeri bir hırsızın girmiş olduğu kanısına kapılmış ve seyisini çağırarak evin her yanında araştırmalar yapmaya başlamış; ama hiçbir şeyin alınıp götürülmediğini ve hırsızdan da hiçbir iz bulunmadığını görerek rahatlamakta gecikmemiş. Sonra da abdest almak istediğinden seyisine "İbriği al ve bana kuyudan taze su çek!" demiş. Seyis de kuyuya gidip kovayı aşağı sarkıtmış ve yeterince dolduğunu düşünerek çekmek istemiş; ama onu şaşılacak kadar ağır bulmuş. O zaman kuyunun dibine bakmış ve ifrit yerine koyduğu, belirgin olmayan bir şekil görmüş! Bunu görünce kovayı bırakıp, şaşkın "Ya Seydi, kuyuda bir ifrit var! Kovanın üzerine oturmuş!" diye haykırarak koşmaya başlamış. O zaman emir kendince "Nasıl bir şey bu?" diye sormuş; o da "Koskocaman ve siyah! Bir domuz gibi de homurdanıyor!" demiş. Emir de "Koş hemen dört Kuran okuyucu bilgin ara, gelip bu ifrit üzerine okusunlar ve onu kuyudan çıkartsınlar!...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Gelip bu ifrit üzerine okusunlar ve onu kuyudan çıkartsınlar!" demiş. Seyis de koşup dört Kuran okuyucu bilgin aramış ve kuyunun başına getirmiş. Bunlar Kuran'dan ifritlerle ilgili ayetler oku-

maya başlamışlar. O sırada seyisle efendisi ipi çekerek kovayı kuyudan yukarı çıkarmaya çalışıyorlarmış. Ve hepsi birden, aslında Cıva Ali'den başkası olmayan ifritin kovadan fırlayıp iki ayağı üzerinde durarak "Allahu Ekber!" diye haykırdığım duyunca, şaşkınlığın sınırına ulaşmışlar. Ve dört Kuran okuyucu "Bu ifrit, Tanrı'nın adını andığına göre iman sahibi olanlardan biri!" demişler. Ama emir onun insan ırkından bir insan olduğunu anlamakta gecikmemiş; ve ona "Sen bir hırsız mısın?" diye sormuş. O da "Yok vallahi! Ama zavallı bir balıkçıyım! Dicle kıyısında uyurken düşüm azdı[1] Uyanıp üstümü kirlenmiş görünce, yıkanmak için suya daldım; ama bir su çevrintisi beni suyun dibine sürükledi ve su dibindeki bir akıntı da bu kuyuya! Bahtımda sizin elinizle buradan çıkarılmam yazılı imiş!" diye yanıt vermiş. Emir bir an bile bu öykünün gerçekliğinden kuşku duymamış; ve "Yazılan başa gelir!" demiş. Ve bürünsün diye ona eski bir harmani vermiş; kuyunun soğuk sularında geçirdiği saatlere acıyarak onu evine yollamış.

Cıva, onu çok merak etmekte olan Güve Ahmet'in evine ulaşıp öyküsünü anlatınca, onunla pek çok alay etmişler; özellikle de Deve Sırtı Eyüp "Vallahi! Sen nasıl olmuş da Kahire'de çete reisliği yapmışsın; sonra da gelip Bağdat'ta bir genç kız seni kandırıp çırılçıplak soyuyor?" diye zevklenip durmuş. Ve tam o sırada meslektaşını ziyarete gelen Felaket Hasan da, Cıva'ya "Ey saf Mısırlı, hiç değilse sana bu oyunu oynayan genç kızın adını biliyor musun, kimdir, kimin kızıdır?" diye sormuş. O da "Evet vallahi! Bir tacirin kızı ve bir başka tacirin de karısı! Adına gelince bana söylemedi?" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan Felaket Hasan, çınlayan bir kahkaha koparmış ve ona "Ben sana söyleyeyim! Senin evli bir kadın sandığın kişi, bakire bir kızdır, bilesin! Adı da Zeynep'tir! Tacir kızı falan değil, Fındıkçı Delile denen bizim güvercin sorumlusunun kızıdır! O ve kızı bütün Bağdat'ı parmağında oynatırlar, ya Ali! Ağabeyine de

1 *Düşü azmak*: Rüyada cinsel ilişki halindeyken boşalmak. (Ç.)

oyun oynayarak giysilerini soyan aynı kişidir. Hem onun hem de şurada gördüğün kırk adamının!" demiş. Ve Cıva, derinden derine düşünürken, Felaket Hasan, ona "Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sorunca; "Onunla evlenmeyi! Çünkü, her şeye karşın, onu çılgınca seviyorum!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Hasan, ona "Bu durumda, çocuğum, sana bunun yollarını göstermeye çalışacağım! Eğer sen, benim yardımım olmadan, bunca gözüpek bir tasarıyı gerçekleştireceğini sanıyorsan, şimdiden evlenme fikrinden vazgeç! Yüreğini bu ince kız konusunda yatıştır!" demiş. Cıva, "Ya Hasan, öğütlerinle bana yardımcı ol!" diye haykırmış. O da, kendisine "Tüm dost yüreğimle! Ama bundan sonra sadece benim avcumdan su içecek ve benim sancağım altında yürüyeceksin! Ben de, bu durumda, tasarının başarı sağlayacağım ve arzunun doyurulacağını sana vaadediyorum!" demiş. Oğlan "Ya Hasan, ben senin emrin altında bir öğrencinim!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Felaket ona "Öyleyse baştan aşağı soyunmakla işe başla!" demiş. Cıva da üzerindeki eski harmaniyi atıp içinden çırçıplak ortaya çıkmış.

O zaman Felaket Hasan, içi zift dolu bir küp ve bir kavuk tüyü almış, bunlarla Cıva'nın bütün bedenini ve yüzünü karartmış, böylece onu bir zenciye benzetmiş; sonra, benzeyişi tamamlamak üzere dudaklarını ve göz kapaklarının kenarlarını canlı bir kırmızıyla boyamış, kısa bir süre kuruması için beklemiş ve babasının saygın mirasını bir peşkirle gizlemiş; sonra da, ona "İşte şimdi bir zenciye dönüştün, ya Ali! Aynı şekilde aşçı da olacaksın! Bil ki aslında Delile ile Zeynep'in ve Süleyman'ın çoban köpeklerinin cinsinden olan kırk ak, kırk kara köpeğin beslenmeleriyle meşgul olan Delile'nin aşçısı da senin gibi zencidir! Onu bulmaya çalışacak ve onunla zenci dilinde konuşacaksın ve selamlaşmalardan sonra, ona 'Çok var ki, zenci kardeş, bizim mayalanmış içkimiz olan o harika bozayı birlikte içmedik ve de kuzu kebabını yemedik! Bugün bir şölen çekelim kendimize!' dersin! Ama sana işleri ve mutfaktaki görevlerinin bunu engelleyeceğini söyleyip o seni mutfağına çağıracaktır! O zaman, sen onu orada sarhoş etmeye, Delile ve kızı için yaptığı yemeklerin

nitelikleri ve nicelikleri ve kırk zenciyle kırk ak, kırk kara köpeğin beslenmeleri ve özellikle mutfak anahtarlarının ve kilerin nerede bulunduğu hakkında sorular sormaya gayret edersin! Sana her şeyi söyleyecektir! Çünkü sarhoş, ayıkken asla anlatamayacağı şeyleri hiçbir şey saklamadan anlatır. Bir kez ondan bu çeşitli bilgileri aldıktan sonra, onu bhank'la uyutursun; onun elbiselerini giyersin, mutfak bıçaklarım kuşağına sokarsın! Azık sepetini alırsın; pazara gidip et ve sebze alırsın ve mutfağa dönersin; kilere girip tereyağ, zeytinyağ, pirinç ve benzer şeyleri alırsın, edindiğin bilgilere göre yemekleri pişirir ve hepsinin içine bhank karıştırarak tabaklara koyarsın ve bunları götürüp Delile ile kızına ve kırk zenciyle kırk ak, kırk kara köpeğe yedirirsin ve böylece hepsini uyutursun. O zaman onların tüm eşya ve giyeceklerini soyar, bana getirirsin. Ama eğer, Zeynep'i gerçekten eş edinmek istiyorsan, ayrıca, Halife'nin haberci kuşları kırk güvercini de alıp bir kafese doldurman ve onları da bana getirmen gerek!...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

... Ayrıca, Halife'nin haberci kuşları kırk güvercini de alıp bir kafese doldurman ve onları bana getirmen gerek!" demiş.

Bu sözleri işiterek Cıva Ali, yanıt olarak elini alnına götürmüş ve bir tek sözcük söylemeden, zenci aşçıyı aramaya koyulmuş. Ona çarşıda rastlamış, yanına yaklaşmış ve tanışma selamlaşmalarından sonra, onu boza içmeye çağırmış. Ama zenci işlerini bahane etmiş ve Ali'yi birlikte hana gelmeye çağırmış. Orada, Cıva, aynen Felaket Hasan'ın söylediklerine göre davranmış ve bir kez kendisini

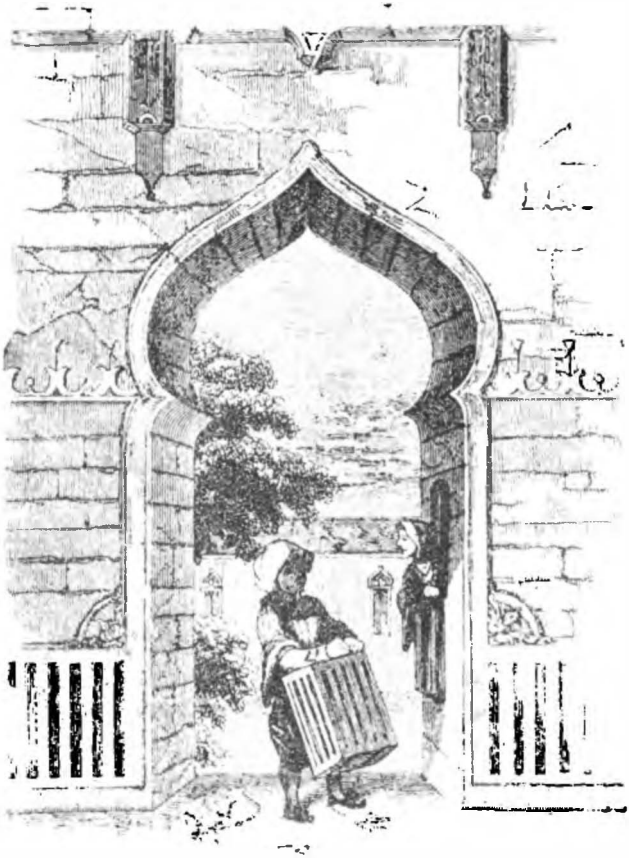
ağırlayan aşçıyı sarhoş edince, ona günün yemekleri hakkında sorular sormuş. Aşçı da "Ey zenci kardeş, her gün öğle yemeğinde, Sitt Delile ve Sitt Zeynep için ayrı çeşitte ve ayrı çeşnide beşer tabak yemek hazırlamam gerek! Ve aynı miktarda ve çeşitteki yemeği akşam için de hazırlıyorum. Ama bugün için bana iki tabak daha fazla yemek hazırlamamı buyurdular. Öğle için hazırlayacağım yemekler şunlar: Mercimek, bezelye, çorba, koyun yahnisi ve gül şerbeti; ek olarak istedikleri iki yemek de: Ballı ve safranlı pirinç ve bir tabak şeker ve çiçekle donatılmış soyulmuş bademle karışık nar tanesi!" diye yanıt vermiş. Ali ona "Peki genellikle sofra düzeni nasıl oluyor?" diye sorunca da "Onların her biri için ayrı sofra örtüsü seriyorum!" demiş. "Ya kırk zenci?" diye sorunca da "Onlara suda haşlanmış, sonra da tereyağ ve soğanla kızartılmış bakla veriyorum; içecek olarak da bir testi boza onlara yetiyor!" diye yanıt vermiş. "Ya köpekler?" diye sorunca da "Bunların her birine yüz gram et ve hanımların sofrasından artan kemikleri veriyorum!" diye yanıt vermiş.

Cıva bütün bu bilgileri aldıktan sonra, çabucak aşçının içkisine bhank karıştırmış ve adam onu içince, yere kara bir manda gibi yığılmış. O zaman Cıva, bir çiviye asılı olan anahtarları almış, içlerinden soğan zarları ve tüylerle donanmış mutfak anahtarını ve tereyağ ve zeytinyağ bulaşıklarıyla belirli kiler anahtarını alarak ikisinin de kapılarını açmış ve Ali'nin kendi aşçısına benzerliğiyle aldanan kedinin kılavuzluğuyla, sanki çocukluğundan beri orada oturuyormuşçasına tüm ham dolaşmış, yemekleri pişirmiş, sonra örtülerini sermiş ve hiç kimse yemeklerin çeşnisinin ya da aşçının değiştiğinin farkına varmadan, içlerine bhank karıştırdıktan sonra, Delile ile Zeynep'e, zencilerle köpeklere yemek götürmüş.

Hepsi bu kadar!

Cıva, handa herkesin uyuşturucunun etkisiyle uyuduklarını görünce, yaşlı kadını soymaya başlamış ve onu son derece çirkin ve nefret uyandırıcı bulmuş. Merasim giysisini ve miğferini almış ve sevgilisi Zeynep'in odasına girmiş ve onu çırçıplak soymuş. Vücudu-

nu harika ve şehvet uyandırıcı, bakımlı ve kendine özgü kokusu içinde bulmuş; fakat aklı başında birisi olduğundan, onun rızası olmadan hazinesine girmek istememiş; sadece orasına burasına dokunarak her yanını okşamış ve böylece gelecekteki zevklerinin ölçüsünü anlamaya çalışmış; ve son bir deneyden geçirmek üzere uyağının ta-

banını gıdıkladığında kendisine savurduğu bir tekmeyi yiyince, onun son derece duyarlı olduğunu anlamış. O zaman, doğasının niteliğini öğrenince, giysilerini üzerinden almış ve sonra gidip tüm zenci-

leri soymuş; sonra da taraçaya çıkmış, güvercinliğe girmiş, bütün güvercinleri toplayarak bir kafese koymuş; ve yavaşça, kapıları kapamaksızın, Felaket Hasan'ın kendisini beklediği Güve Ahmet'in evine dönmüş; ve ona güvercinlerle birlikte bütün ganimetleri vermiş. Felaket Hasan da, becerisinden hayranlık duyarak, onu kutlamış ve evlenerek sahip olacağı Zeynep için kendisine yardım vaadetmiş.

Fındıkçı Delile'ye gelince, kendisini bhank'ın içine attığı uykudan uyanmış. Tüm duygularını toparlamak için bir süre beklemiş; ama, uyuya kalmış olduğunu anlayınca, iki ayağı üzerine sıçramış, ve her zamanki yaşlı kadın giysilerine bürünmüş ve ilkin güvercinliğe koşmuş ve güvercinliğin boşaltılmış olduğunu görmüş. Sonra hanın avlusuna inmiş ve köpekleri kulübelerinde uyur bulmuş. O zaman, öfke dolu, kızı Zeynep'in odasına çıkmış ve onu, bir iple boynuna asılmış bir kâğıt olduğu halde çırılçıplak uyurken bulmuş: Kâğıdı açmış ve içinde yazılı bulunan şu sözleri okumuş: "Bunları yapan ben, Kahireli Cıva Ali'yim; benden başkası değil; ben yiğit, gözüpek, ince zekâlı, becerikli failiyim bütün bu işlerin!" Bunu okuyunca, Delile "Bu haytanın kilidi kırmadığını kim bilebilir!" diye düşünmüş. Ve merakla kızının üzerine eğilerek onu muayene etmiş ve kilidine dokunulmadığını görmüş. Bunu anlayınca biraz teselli bulmuş ve onu bhank giderici koklatarak uyandırmış. Sonra ona, olup bitenin her şeyi anlatmış ve "Kızım, her şeye karşın şu Cıva'ya, pekâlâ kolayca yapabilecekken, kilidini kırmadığından dolayı minnet borçlusun! Kuşunu kanatacağı yerde Halife'nin güvercinlerini alıp götürmekle yetinmiş. Şimdi biz ne yapacağız?" diye eklemiş. Ama hemen güvercinleri elde etmenin bir yolunu bulmuş ve kızına "Beni burada bekle; yokluğum uzun sürmez!" demiş. Ve handan çıkıp Güve Ahmet'in evine doğru yollanmış ve kapıyı çalmış.

Orada bulunan Felaket Hasan "Bu, Fındıkçı Delile'dir. Kapı çalışından onu tanırım. Koş ya Ali, ona kapıyı aç!" diye haykırmış. Ve Ali, Deve Sırtı yanında olduğu halde kapıyı açıp Delile'yi içeri sokmuş. Delile, yüzü güleç, orada bulunan herkesi selamlamış. O sırada, Felaket Hasan, Güve Ahmet ve ötekiler yere oturmuş sofra örtü-

sünün yöresinde kızartılmış güvercin, turp ve hıyardan oluşan yemeklerini yiyorlarmış. Delile içeri girince, Felaket ile Güve, ona duydukları saygıyla ayağa kalkmışlar ve kendisine "Ey zekâ dolu yaşlı hatun, ey anamız, otur da bizimle şu güvercinlerden ye! Senin için de epeyce var!" demişler. Bu sözleri işitince Delile'nin gözünde dünya kararır gibi olmuş ve "Hepiniz, Halife'nin çocuklarından bile değerli güvercinlerini çalıp kızartmaya utanmıyor musunuz?" diye haykırmış. Onlar da "Halife'nin güvercinlerini kim çalmış, ey anamız?" diye sormuşlar. Kadın "Mısırlı Cıva Ali!" demiş. Ali de "Ey Zeynep'in anası, bu güvercinleri kızartırken onların haberci kuşlar olduğunu bilmiyordum!" diye yanıt vermiş. "Her ne halse, işte sana geri döndüler!" deyip ona kızarmış güvercinlerden birini sunmuş; kadın onu dudaklarına götürmüş, biraz tatmış; sonra "Vallahi! Benim güvercinlerim hâlâ canlı! Bunların lezzeti başka! Çünkü ben onları miskle karışık tanelerle besledim, kokularından anlar ve tatlarını bilirim!" diye haykırmış.

Delile'nin bu sözlerini duyunca, orada bulunanların hepsi gülmeye başlamışlar ve Felaket Hasan, ona "Anamız, senin güvercinlerin burada güvenlik içinde! Onları sana veririm ama, bir şartla!" demiş. Kadın "Söyle, ya Hasan! Senin tüm koşullarını peşinen kabul ediyorum; işte başım ellerine teslim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Söyle, ya Hasan! Senin bütün koşullarım kabul ediyorum; işte başım ellerine teslim!" demiş. Hasan "Pekâlâ, eğer güvercinlerini geri almak istiyorsan, delikanlılarımızın birinciye geleni, Kahireli

Cıva Ali'nin isteklerine boyun eğmen gerek!" demiş. O da "Neymiş istediği?" diye sormuş. Hasan da "Kızın Zeynep'e evlenme yoluyla sahip olmak!" demiş. Kadın "Bu, benim ve onun için onurdur! Başım üzerine, gözüm üzerine olur! Ama, kızımı, onun isteğine karşın evermeye zorlamak istemem! Bunun için ilkin sen bana güvercinlerimi geri vermekle işe giriş! Çünkü, kandırmaca yoluyla kızımı kazanmak boşunadır! Kadınları kazanmamn yolları denenmelidir!" diye yanıt vermiş. O zaman Hasan, Ali'ye "Güvercinleri ona geri ver!" demiş. Cıva, kafesi Delile'ye vermiş; Delile de ona "Eğer şimdi, çocuğum, kızımla iyi niyetlerle birleşmek arzusundaysan, benimle konuşman gerekmez! Gidip dayısı balık kızartıcısı Zurayk ile görüşmelisin! Çünkü Zeynep'i yasal koruyucusu odur; ve ne ben, ne de Zeynep, onun olurunu almadan hiçbir şey yapamayız! Ama kızıma senden söz etmeyi ve seni kardeşim Zurayk ile tanıştırmayı vaadederim!" demiş. Ve gülerek, kızı Zeynep'e olup biteni anlatmak ve Cıva Ali'nin onunla evlenmek istediğini bildirmek üzere oradan ayrılmış. Zeynep onu dinledikten sonra "Anacığım, bana sorarsan, bu evliliğe hayır demem; çünkü Ali iyi ve kibardır; ve dahası, uyurken pekâlâ kırabileceği bir şeyi kırmamakla bende çok iyi fikirler uyandırmıştır!" diye yanıt vermiş. Ama Delile "Kızım, kuvvetle inanıyorum ki, Ali, dayın Zurayk'tan olurunu almadan önce, bu uğurda uğraşırken, kollarını, bacaklarını, hatta hayatını kaybedebilir!" demiş. İşte onların durumları böyleymiş!

Cıva Ali'ye gelince, Felaket Hasan'a "Söylesene bana, bu Zurayk kim? Dükkânı nerede? Öğreneyim ki, gidip hemen kızkardeşinin kızını evlenmek üzere ondan isteyeyim!" diye sormuş. Felaket de, "Oğlum, eğer bu Zurayk denen olağandışı serseriden bu izni almak zorundaysan, şu andan başlayarak Güzel Zeynep hakkındaki tüm niyetlerinden vazgeçmen daha iyi olur! Bil ki, ya Ali, bu yaşlı Zurayk, şimdi balık kızartıcılığı yapsa da, bütün Irak'ta, benimkileri de, seninkileri de, hatta kardeşimiz Güve Ahmet'inkileri de geçen uğraşılarıyla tanınmış bir çetenin başında bulunmuştur! Öyle kurnaz bir dalaverecidir ki, hiç elini kıpırdatmadan, dağları dele-

cek, gökten yıldızları toplayacak, ayın yüzünü süsleyen sürmeyi çalacak beceride olduğu söylenir. İçimizden hiçbiri, kurnazlıkta, kötülükte ve her tür hilebazlıkta onun eline su dökemez! Şimdi uslanmış olduğu doğrudur ve eski hırsızlık mesleğini ve çetebaşılığı reddederek bir dükkân açmış, balık kızartıcılığı yapmaktadır. Ama bu, yine de, onun geçmiş becerilerinden bir şeyler saklamış olmasına engel değildir. Ve sana, ya Ali, bu haydudun ince zekâsından bir örnek vermiş olmak için, müşterileri dükkânına çekmek ve balıklarını bozulmaktan kurtarmak üzere bulduğu son çareyi anlatmam yeter! Dükkânın girişinin orta yerine ipek bir kordonla içinde tüm serveti olan bin dinarı içeren bir kese asmıştır ve tellala çarşıda 'Ey sizler, Irak'ın uğruları, Bağdat'ın hergeleleri, çöl haydutları, Mısır'ın hırsızları, haberiniz olsun! Ve siz, gökyüzünün ve yeraltının ifritleri ve ecinnileri haberiniz olsun! Balık kızartıcı Zurayk'ın dükkânında asılı bulunan keseyi kim aşırırsa, onun yasal olarak sahibi olacaktır!' diye bağırtmış. Tahmin edersin ki, böylesi bir ilan yapılınca, dükkâna müşteriler koşuşup keseyi kaldırmayı deneyeceklerdir! Ama içlerinde en ustaları bile bunda başarı sağlayamamışlar; çünkü kurnaz Zurayk, göze çarpmayan bir ip marifetiyle asılan kesenin yerini değiştiriyormuş. Hafifçe de olsa biri keseye dokununca, çıngırak ve zilleri harekete getiren bir sistem bulunduğundan, gürültüyü duyar duymaz, Zurayk dükkânın dibinde de bulunsa, bir müşteriyle uğraşıyor da olsa, kese çalınmadan zamanında yetişip kurtarıyormuş. O zaman yere eğilip her zaman dükkânda bir kenarda duran, halat bağlayıcı kurşun topaklardan birini alıp bütün gücüyle girişimcinin üzerine fırlatıyor; bunlardan kolunu, bacağını, hatta başını sakatlamadan kurtaranlar seyrek görülüyormuş. Böylece, ya Ali! Ya geberip giden ya da sakat kalan ve adı bile unutulan bu kişilerin durumuna düşmek istemiyorsan, gel bu işten vazgeç! Bu durumda olan bir alçakla baş edemezsin! Senin yerinde olsaydım, Zeynep'i ve Zeynep ile evlenmeyi unuturdum; çünkü unutmak mutluluğun başıdır; ve bir şeyi unutmuş olan kişi, pekâlâ artık onsuz yaşayabilir!" demiş.

Cıva Ali, tedbirli Felaket Hasan'ın bu sözlerini duyunca "Ha-

yır, vallahi! Ben, koyu renkli gözleri, aşırı duyarlığı, olağandışı yapısıyla bu genç kızı asla unutamam! Bu, benim gibi bir kişi için haysiyetsizlik olur! Benim için gidip bu keseyi çalmak ve bu yaşlı hayduda, çalınan kese karşılığı genç kızı şart koşup onunla evlenmeyi sağlamaktan başka çare yok!" diye haykırmış. Ve hemen gidip genç kadınların giyindiği giysilerden satın alarak gözlerini sürmeyle belirgin hale getirmiş; tenine ve ellerine kına sürdükten sonra bu giysileri sırtına giymiş. Bundan sonra, yüzüne alçakgönüllülükle ipek bir peçe takmış ve kadınlar gibi yürümek için birkaç deney yaptıktan sonra çok başarılı olduğunu görmüş. Ama bu kadar şey yapmakla kalmamış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ama bu kadar şey yapmakla kalmamış! Bir koyun getirtmiş; onu boğazlatmış, kanını toplamış, işkembesini çıkarmış, bu işkembeyi kanla doldurmuş; ve bunu karnına, kendine hamile bir kadın görüntüsü verecek şekilde giysisinin altına yerleştirmiş. Sonra da iki piliç boğazlatmış, taşlıklarını çıkarmış, iki taşlığı da sütle doldurmuş ve her birini iri memeler gibi görünecek şekilde göğsüne yerleştirmiş; ve dahası! Noksan bir şey kalmasın diye çok sayıda peşkir alıp bunları kolalayarak ıslak ıslak belinin ardına sarmış; öyle ki bunlar kurudukları zaman sert ve iri bir görünüm alacaklarmış! Böylece şekil değiştirerek, Cıva, sokağa çıkmış; ve ağır ağır balık kızartıcısı Zurayk'ın dükkânına doğru yollanmış; yolda ilerlerken onu gören erkekler "Ya Allah! Şu ait yuvarların iriliğine bakın!" diyorlarmış.

Bir süre yol aldıktan sonra Cıva, özellikle kolalanmış peşkirlerin katılaşmaları dolayısıyla çok incittiğinden, kendini sıkılmış bularak, eşeğiyle geçmekte olan bir eşekçiyi çağırmış ve kan dolu işkembeye ve göğsüne yerleştirdiği süt dolu taşlıklara zarar vermemek için dikkatle eşeğin üzerinde tünemiş ve bu şekilde balık kızartılan dükkânın önüne gelmiş ve gerçekten orada giriş yerinin üzerinde asılı bulunan torbayı görmüş. Zurayk da bir yandan balık kızartırken, bir yandan da öteki gözüyle gelip giden müşterileri ve de yoldan geçenlere bakıyormuş. O zaman Cıva eşekçiye "Ya eşekçi, koku alma duygum, kızartılan balıklardan etkilendi; aşerdiğimden şu balıkları canım çekti! Hemen gidip bana bir tane bul da yiyeyim! Yoksa hiç kuşkusuz yol ortasında doğuracağım!" demiş. Bunun üzerine eşekçi hayvanı dükkânın önünde durdurmuş ve Zurayk'a "Bana çabuk şu hamile kadın için kızartılmış bir balık ver! Yoksa, bu kızartma kokusundan, çocuğu içinde çılgınca dolanmaya başlamış, neredeyse fırlayacakmış!" demiş. Yaşlı balık kızartıcısı da "Bekle biraz! Balıklar henüz pişmedi. Eğer beklemek istemiyorsan, bana sırtının genişliğini göster!" demiş. Eşekçi de "Bana şu vitrindekilerden bir tane ver!" demiş. O da "Orada gördüklerin satılık değil!" diye yanıt vermiş. Sonra sözde hamile kadının eşeğinden inmesine yardım eden, sonra da gelip meraklı bir bekleyişle camekânın önünde duran eşekçiye artık önem vermeksizin, bir yandan ocaktaki balıkları çevirirken, öte yandan da bir şarkı tutturarak malının tanıtımını yapmaya başlamış:

İnce zevklilerin yemeğidir, bu su kuşlarının eti!
Bir bakır parçasına altın alıyorsunuz, gümüş alıyorsunuz!
İçine aldığı zeytin yağıyla kavrulurken keyifle kıvrılan balıklar.
Ey ince zevklilerin yemeği!

Zurayk bu tarzda bağırıp şarkı söylerken, hamile kadın ansızın büyük bir feryat koparmış, giysisinden aşağıya doğru bir kan dalgası boşalarak dükkânın her yanını sarmış; bir yandan da acıyla "Ay!

Ay! Uy! Uy! İçimin meyvesi! Ay! Omzum çatlıyor! Ah! Yanım, yörem! Ah! Çocuğum!" diye inlemiş.

Bunun üzerine eşekçi, Zurayk'a "Görüyorsun işte, vay sakallı felaket! Sana söylemiştim! İstediğini vermemekle sonunda çocuğu düşürttün! Allah'ın ve kocasının karşısında sen sorumlusun!" diye haykırmış. Bunun üzerine, biraz bu olaydan ve kadından boşalan kandan lekelenmekten korkan Zurayk, dükkânın dibine çekilmiş ve bir an için giriş yerinde asılı bulunan kesesini gözden yitirmiş. Cıva, keseyi ele geçirmek için bu kısa andan yararlanmış; ama daha elini sürer sürmez, olağandışı bir zil gürültüsü duyulmuş ve dükkânın her yanından çıngırak, çan ve eski püskü demir parçalarından çıkan sesler çınlayarak Zurayk'ı girişimden haberli kılmış; o da koşup gelerek Cıva'nın keseye doğru uzanan elini görünce, bir bakışta kendisine oynanan oyunun farkına varmış ve büyük bir kurşun külçesi yakalayarak Cıva'nın karnına doğru fırlatmış ve "Ah! Darağacı kaçkını! Yakala bakalım şunu!" diye haykırmış. Ve kurşun külçesi öylesine bir şiddetle Cıva'ya çarpmış ki, onu üstü başı kan ve taşlıklardan akan süt içinde sokağın ortasına yuvarlanmış. Neredeyse canı çıkacakmış. Ama yine de kendini toparlayarak Güve Ahmet'in evine kadar gelebilmiş. Orada sonuç vermeyen girişimini anlatmış; o sırada gelip geçenler Zurayk'ın dükkâmnın önüne toplanmış ve ona "Sen çarşıda bir esnaf mısın, yoksa meslekten savaşçı mısın? Mesleğini böyle kabadayılıklara baş vurmadan yap, şu herkesi baştan çıkaran keseyi de indir, böylece herkesi bela ve kötülüklerinden kurtar!" diye haykırmışlar.

O da gülerek "Tanrı adına! Bismillah! Başım üstüne, gözüm üstüne!" demiş.

Cıva Ali'ye gelince, eve dönüp kendini toparlayınca, tasarısını yerine getirmekten yılgınlık göstermemiş. Yıkanıp temizlenmiş, seyis kılığına girmiş; bir eline bir boş tabak, ötekine beş adet bakır para almış ve Zurayk'ın dükkâmna gitmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Elli Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Balık satın almak üzere Zurayk'ın dükkânına gitmiş. Zurayk'a beş bakır parayı uzatarak "Tabağıma balık doldur!" demiş. Zurayk da "Başım üstüne efendim!" diye yanıt vermiş; ve seyise, camekândaki tepside göstermelik olan balıktan vermek istemiş; ama seyis "Ben sıcağından istiyorum!" diyerek reddetmiş. Zurayk da "Ama öbürleri henüz kızarmadı! Biraz bekle de, ateşi canlandırayım!" diye yanıt vermiş. Ve dükkânın arka bölümüne gitmiş.

Cıva elini keseye uzatmak için hemen bu andan yararlanmış; ama ansızın bütün dükkân çeşitli çan ve çıngırak ve demir parçalarının karma karışık sesleriyle çınlamış; ve Zurayk, dükkânın öteki ucuna sıçrayarak bir kurşun külçesi almış ve "Ah! Utanmaz haylaz! Seni tanımadım sanıyorsun, değil mi? Daha tabak tutuşun ve parayı uzatışından kim olduğunu anladım!" diye haykırarak tüm gücüyle düzmece seyisin başına fırlatmış. Ama Cıva, daha önce bir deneyim geçirdiğinden kendini kurşunun vuruşundan sakınmayı bilmiş ve çabucak başını eğerek, dükkândan kaçmış. O zaman ağır kurşun külçesi gidip yoldan geçmekte olan kadı'nın kölesinin başının üstünde taşıdığı içi yoğurt tabaklarıyla dolu tepsiye çarpmış! Ve yoğurtlar kölenin yüzüne, sakalına ve sarığıyla üstüne başına sıçramış. Dükkânın yöresine toplanan gelip geçenler, Zurayk'a "Bu kez, ey Zurayk, kadı sana kesende sakladığın sermayenin faizini ödetecek! Ey savaşçıların baş komutanı!" diye haykırmışlar.

Cıva'ya gelince, Güve Ahmet'in evine gelince, ona ve Felaket'e başarısız girişimini anlatmış, ama cesaretini yitirmemiş; çünkü Zeynep'in aşkı onu yüreklendiriyormuş. Bu kez yılan oynatıcısı ve hokkabaz kılığına girerek Zurayk'ın dükkânının önüne gelmiş. Yere oturmuş ve torbasından başı kabarık, dili iğne gibi üç yılan çıkarmış ve onları zurnayla oynatmaya koyulmuş; arada bir de çıngıraklarla hokkabazlık oyunları yapıyormuş; sonra birdenbire, şiddetli bir ha-

reketle en iri yılanı dukkanın ortasın da Zurayk ın ayaklarına fırlatmış; o da yılandan çekindiği kadar hiçbir şeyden çekinmediği için dükkânının dip yanına kaçmış; Cıva da, hemen keseye doğru fırlayıp onu çalmak istemiş. Ama Zurayk, tüm korkusuna karşın, bir yandan da keseyi gözetiyormuş; durumu görünce ilkin bir kurşun külçesini atıp yılanın başını ezmiş, ikinci bir kurşun külçesini de öbür eliyle Cıva'nın başına fırlatmışsa da, deneyimli delikanlı tam zamanında başını eğerek kendini korumuş ve kaçıp gitmiş; korkunç

külçe de yoldan geçen yaşlı bir kadının başına çarparak onu hemen Tanrı'nın rahmetine kavuşturmuş. O zaman toplanan kalabalık "Ya Zurayk, bu yaptığın olacak iş değil vallahi! Şu uğursuz keseyi oradan indirmen gerek, yoksa zorla onu elinden alacağız! Kötülüklerinle yarattığın felaketler yeter olsun!" diye haykırmışlar. Zurayk da "Başım üstüne!" diyerek yanıt vermiş ve keseyi alıp evine götürmüş; kendi kendine "Zaten bu düzenbaz Cıva Ali, geceleyin dükkâna gelebilir ve keseyi benden çalabilir!" diyormuş.

Bu Zurayk, daha önceleri Cafer-ül-Barmaki'nin kölesi olan ve onun yüce gönüllülüğü sayesinde özgürlüğüne kavuşmuş bir zenci kadınla evliymiş. Zurayk'ın bu kadından olma, yakında sünnet mürüvvetini göreceği bir de erkek çocuğu varmış. Zurayk, keseyi karısına getirdiği zaman, kadın ona "Bu gösterdiğin cömertlik hiç de senin tutumuna uymuyor, ey Abdullah'ın babası! Desene ki Abdullah'ın sünnet düğünü pek şaşaalı geçecek!" demiş. O da "Sen bu parayı sana sünnet düğünü dolayısıyla harcamak için mi verdiğimi sanıyorsun? Yok, vallahi! Sen onu hemen al, aşağıya götür, mutfağın zemininde kazacağın bir çukura göm! Sonra da çabuk geri gelerek uyu!" diye yanıt vermiş. Zenci kadın aşağıya inip mutfakta bir çukur kazmış, keseyi gömmüş ve geri dönerek Zurayk'ın ayak ucuna yatmış. Zurayk da, zencinin sıcaklığının etkisinde derin bir uykuya dalmış ve rüyasında iri bir kuşun gagasıyla mutfağında bir delik açtığını ve keseyi yerinden çıkardığını ve pençelerinde taşıyarak göğe ağdığım görür gibi olmuş. Sıçrayarak uyanmış ve "Ey Abdullah'ın anası, keseyi çalıyorlar! Koş bak bakalım mutfağa!" diye haykırmış. Zenci kadın da, uykusundan uyanarak çabucak mutfağa inmiş ve gerçekte bir kuş değil, ama keseyi elinde tutarak açık kapıdan kaçıp sokakta kaçmaya başlayan bir adam görmüş! Bu adam, Zurayk'ın ardından gelerek karısının yaptıklarını izlemiş ve sonunda mutfağın kapısının ardına gizlenerek o denli ele geçirmek istediği keseyi çalmada başarı sağlamış olan Cıva imiş.

Zurayk kesesinin çalındığım anlayınca "Vallahi! Onu hemen bu akşam geri alacağım!" diye haykırmış. Karısı zenci kadın da, ona "O-

nu geri getirmezsen, sana evimizin kapısını açmam! Sokakta yatarsın!" demiş. O zaman Zurayk...

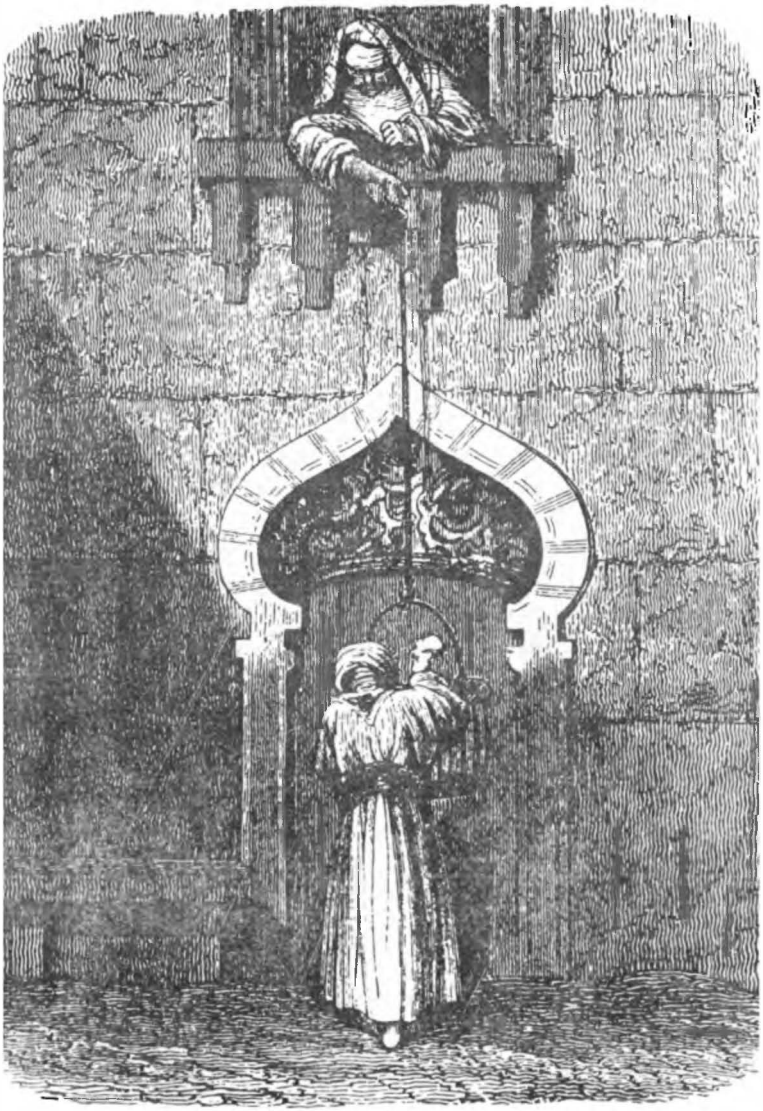
Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmışıncı Gece Olunca

Demiş ki:

O zaman Zurayk çabucak evinden çıkmış ve kestirme yolları izleyerek Cıva Ali'den önce Güve Ahmet'in evine ulaşmış ve orada, kapıyı, yanında bulunan birtakım anahtardan biriyle açarak içeri girmeyi başarmış ve ardına saklanmış; orada sakince, biraz sonra eve dönen ve kendi tarzında kapıyı çalan Cıva Ali'yi beklemiş. Bunu duyan Zurayk, sesini Felaket Hasan'ınkine benzeterek "Kim o?" diye sormuş. O da "Mısırlı Ali!" diyerek yanıt vermiş. "Peki, şu Zurayk edepsizinin kesesini getirdin mi?" deyince de "Elimde!" demiş. O da "Kapıyı açmadan aralıktan çabuk bana ver; çünkü Güve ile sana anlatacağım bir bahse tutuştuk" demiş. Cıva da kapı aralığından keseyi Zurayk'a vermiş; o da hemen dama tırmanıp oradan da komşu evin damına geçmiş; merdivenden inip kapıyı açarak sokağa çıkıp evine doğru yollanmış.

Cıva Ali'ye gelince uzun süre sokakta kalmış; ama kimsenin kapıyı açmadığını görünce, kapıyı bu kez tüm evdekileri uyandıracak müthiş bir vuruşla çalmış; Felaket Hasan da "Kapıdaki Ali'dir! Git Deve Sırtı onu içeri al!" diye haykırmış. Sonra, Cıva içeri girince, ona, alayla "Edepsiz herifin kesesi nerede?" diye sormuş. Cıva "Şaka yeter artık ağabey! Pekâlâ biliyorsun ki, kapı arasından onu sana verdim!" diye haykırmış. Bu sözleri duyan Felaket Hasan, kahkahasının patlamasının zoruyla sırtüstü yere düşmüş ve "Yeniden işe girişeceksin ya Ali! Çünkü malını geri alan Zurayk olacak herhalde!" diye haykırmış. Bunun üzerine Cıva, bir an düşünmüş ve sonra "Val-

lahi, ağabey! Eğer bu kez de bu keseyi alıp getirmezsem, kendimi asla adıma layık saymayacağım!" diye haykırmış. Ve gecikmeksizin, o henüz ulaşmadan, Zurayk'ın evine en kestirme yollardan koşarak gitmiş; ve komşunun damından geçerek evin içine girmiş; ertesi gün sünnet düğünü yapılacak olan çocuğuyla birlikte uyumakta olan zenci kadının bulunduğu odaya girmekle işe başlamış. Zenci kadının üstüne atlamış ve ellerini, kollarını bağlayarak onu şiltenin üzerinde kıpırdamaz hale getirmiş; ağzına da bir tıkaç sokmuş; sonra da çocuğun ağzını aynı şekilde tıkayarak düğünde yenilmek için pişirilmiş ve hâlâ sıcak olan çöreklerle dolu bir sepete yerleştirmiş; sonra da gidip pencere kenarında Zurayk'ın gelişini beklemeye koyulmuş; o da kısa bir süre sonra gelip kapıyı çalmış.

Bunun üzerine Cıva, sesini değiştirerek zenci kadının ağzından çıkar gibi "Sen misin ya Seydi?" diye sormuş. O da "Evet, benim!" yanıtını vermiş. Ali "Keseyi getirdin mi?" deyince; o da "İşte burada!" demiş. Ali de "Karanlıkta göremiyorum! Parayı alıp saymadan sana kapıyı açmam! Pencereden bir sepet sarkıtıyorum; keseyi içine koy! Sonra gelir sana kapıyı açarım!" demiş. Sonra Cıva, Zurayk'ın keseyi içine koyduğu bir sepet sarkıtmış; sonra da çabucak yukarı çekmiş. Keseyi, küçük çocuğu ve çörek sepetini almış; ve Güve Ahmet'in evine ulaşmak üzere geldiği yoldan kaçmış; ve sonunda Felaket Hasan'a elde ettiği üçlü ganimeti teslim etmiş. Bunu gören Felaket, onu büyük bir sevinçle kutlamış ve onunla gurur duymuş. Sonra da hep beraber Zurayk üstüne binlerce zevzeklik yaparak düğün çöreklerini yemeye başlamışlar.

Zurayk'a gelince, karısı olan zenci kadının kapıyı açmasını bekleyerek epeyce bir süre sokakta kalmış; ama kadın gelmemiş; o da, sonunda sabırsızlanarak, kapıya müthiş darbeler indirerek tüm komşuları ve mahallenin köpeklerini uyandırmış. Ama hâlâ kimse ona kapı açmamış. Bunun üzerine kapıyı zorlayarak çökertmiş; ve öfke içinde yukarıya karısının yanına çıkmış ve göreceğini görmüş. Kurtardığı karısından olup biteni öğrenince, yüzünü ağır yumruklarla dövmüş, sakallarını yolmuş ve bu durumda koşup Güve Ah-

met'in kapısını çalmış. Zaten sabah olduğundan, herkes ayakta bulunuyormuş. Deve Sırtı kapıyı açıp acınacak haldeki Zurayk'ı içeri, toplantı salonuna almış; orada herkes onu kahkahalarla karşılamış. Bunun üzerine Zurayk, Cıva'ya dönmüş ve ona "Vallahi! Ya Ali, keseyi kazandınsa kazandın! Ama oğlumu geri ver!" demiş. Felaket Hasan da "Bil ki, ey Zurayk, oğlum Cıva Ali, eğer kardeşin Delile'nin kızı genç Zeynep'i kendisiyle evlendirirsen, sana oğlunu da keseni de geri vermeye hazırdır!" diye yanıt vermiş. O da "Babasından evlenmek için kız istenirken, ne zamandan beridir koşullar ileri sürülüyor acaba? İlkin bana çocuğum ve kesem verilsin, ondan sonra işi konuşuruz!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Hasan'ın verdiği işarete göre Ali, çocukla keseyi Zurayk'a vermiş ve ona "Ne zaman evleneceğiz?" diye sormuş. Zurayk da gülmüş ve "Yavaş yavaş! Yavaş yavaş! Sanıyor musun ki, ya Ali, Zeynep'i sana bir koyun ya da kızarmış bir balık gibi veririm! İstediğim mehr'i vermedikçe onu seninle evlendiremem!" diye yanıt vermiş. Cıva da "İstediği mehr'i ona sağlamaya hazırım! Ne kadar?" demiş. Zurayk da "Bil ki: Kendisine düğün hediyesi olarak, Yahudi Azarya'nın kızı genç Kameriye'nin altın işlemeli giysisi; altın tacı, altın kemeri ve altın terlikleriyle birlikte getirilmedikçe, hiçbir erkeğin göğsüne çökmesine izin vermeyeceğine yemin etmiştir...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Bil ki: Kendisine düğün hediyesi olarak Yahudi Azarya'nın kızı genç Kameriye'nin altın işlemeli giysisi; altın tacı, altın kemeri ve altın terlikleriyle birlikte getirilmedikçe hiçbir erkeğin göğsüne çökmesine izin vermeyeceğine yemin etmiştir!" demiş. Bunu duyan Cı-

va "İstediği sadece bunlarsa, eğer bu akşam istenen armağanları getirmezsem, Zeynep ile evliliğim hakkında hiçbir hak iddia etmeyeceğim!" diye haykırmış.

Bu sözleri işitince Felaket Hasan "Lanet sana ya Ali! Nasıl bir söz verdiğini biliyor musun? Kendini ölmüş bil artık! Sen, Azarya'nın kurnaz ve hainlik kumkuması bir büyücü olduğunu bilmez misin? Tüm ecinni ve ifritler onun emri altındadır? Kent dışında duvarları bir sırası altın, öbürü gümüş tuğladan örülmüş bir sarayda oturur. Ama, sadece büyücü içindeyken göze görünen bu saray, sahibi tefecilikle uğraşmak için kente inince, gözden kaybolur. Her akşam, bir kez evine dönünce, Yahudi, penceresinin önüne oturur ve kızının giysisini altın bir tepsiye koyar ve 'Ey siz, Irak'ın, İran'ın ve Arabistan'ın tüm hırsızları ve dolandırıcıları: Gelin, elinizden geliyorsa; kızım Kameriye'nin giysisini ele geçirin! Kim giysiyi çalmakta başarı gösterirse, onu Kameriye ile evlendireceğim!' diye haykırır. Böylece, ya Ali, içimizdeki en usta hırsızlar ve en hilebaz dolandırıcılar bugüne kadar kendi hesaplarına serüvene atılmayı göze alamadılar. Çünkü, ünlü büyücü, bunu göze alanları katıra, ayıya, eşeğe, maymuna dönüştürüyor. Sana bu işten vazgeçmeni ve bizim yanımızda kalmayı sürdürmeni öğütlerim!" demiş. Ama Ali "Güç olacak diye duygulu Zeynep'in aşkından yüz çevirirsem ne utanç verici olur! Vallahi! Altın giysiyi alıp gelecek ve bununla düğün gecesi Zeynep'i donatacağımı; başına da altın tacı koyacak, o güzelim beline kemeri takacak, ayaklarına da terlikleri giydireceğim!" diye haykırmış. Ve hemen Yahudi büyücü ve tefeci Azarya'nın dükkânını aramaya koyulmuş.

Sarraflar çarşısına ulaşınca, Ali dükkânı sormuş; ona, Yahudinin terazisinde tam da altın tarttığı ve sonra boşaltıp torbalara koyduğu bir sırada dükkânı göstermişler. Çok çirkin ve ürkütücü bir görünüşü varmış! Ali de, onun bu görünümünden bir parça etkilenmiş. Bununla birlikte göze çarpmadan izlemek üzere, Yahudinin torbaları sıralamasını, dükkânı kapamasını ve katırını dehlemesini

beklemiş. Böylece kent duvarlarının dışına çıkıncaya kadar onu izlemeyi sürdürmüş.

Ali, kendi kendine, daha ne kadar yürüyeceğini sormakta iken, Yahudinin ansızın giysisinin cebinden bir torba çıkardığını ve elini içine daldırarak oradan bir tutam kum çıkardığını ve kumu üfleyerek havaya savurduğunu görmüş. Ve birdenbire önünde bir sırası altın, bir sırası gümüş tuğlalarla örülmüş duvarlarıyla ve kapısı kaymak taşından, basamakları mermerden, şahane bir sarayın yükseldiğini görmüş. Yahudi katırıyla saraya girip içinde kaybolmuş. Ama birkaç dakika sonra, pencerede, elinde üzerinde altın işlemeli bir giysi ve altından bir taç, bir kemer ve bir çift terlik bulunan bir tepsiyle belirerek "Ey Irak'ın, İran'ın ve Arabistan'ın bütün usta hırsızları ve dolandırıcıları: Gelin, eğer yapabilirseniz, bütün bunlara el koyun, kızım Kameriye de sizin olsun!" diye haykırmış.

Bütün bunları görüp işiten ve epeyce aklı başında olan Cıva, yapacağı en iyi işin, Yahudi'ye Zurayk ile arasındaki durumu güzel sözlerle açıklayarak, ondan giysiyi istemek olduğunu düşünmüş. Ve parmağını havaya kaldırarak büyücüye "Ben, Cıva Ali, Halife'nin mukaddemi Ahmet'in birinciye gelen oğlu, seninle konuşmak istiyorum!" diye haykırmış. Yahudi de ona "Yukarı çıkabilirsin!" demiş. Ali de, onun yanına ulaştığı zaman, Yahudi kendisine "Ne istiyorsun sen?" diye sormuş. Ali de, ona, öyküsünü anlatmış ve kendisine "Böylece bana giysi ve öteki eşyalar, onları Delile'nin kızına götürmem için gerekli!" demiş.

Bu sözleri duyunca, Yahudi korkunç dişlerini göstererek gülmeye başlamış ve Ali'nin falına baktıktan sonra, ona "Dinle! Hayatın senin için değerliyse ve kesin olarak onu yitirmek istemiyorsan, öğüdümü dinle! Bu tasarından vazgeç! Çünkü bu serüvene girişenlerin hepsi sonunda, yaşamlarını yitirdi! Zaten yıldız falına bakmasaydım ve kumda senin bahtının benim bahtıma karışmış olduğunu görmeseydim, hiç tereddüt etmeden boynunu koparırdım!" demiş. Ama bu son sözlerin ansızın kanını tutuşturduğu Ali, birdenbire kılıcını çekmiş ve büyücünün göğsüne doğru yönelterek, ona "Eğer bu şeyle-

ri bana vermeye razı olmazsan ve sapıklığını terk etmez ve tanıklık sözlerini söyleyip Müslüman olmazsan canın bedeninden çıkacaktır!" diye haykırmış. Bunu duyan Yahudi sanki tanıklık sözlerini söyleyecekmiş gibi yaparak, ona "Sağ kolun kurusun!" demiş. Ve hemen Ali'nin kılıç tutan sağ kolu, olduğu durumda kurumuş. Ve kılıç yere düşmüş. Ama Ali, onu sol eliyle yerden almış ve büyücünün

göğsünü hedef alarak doğrultmuş; ama Yahudi "Ey sol el. hemen kuru!" sözlerini sarf etmiş; ve Ali'nin tehdit edici sol eli kurumuş; ve kılıç yere düşmüş. O zaman Ali, öfkenin sınırında, sağ ayağını kaldırmış ve Yahudinin karnına gömmek istemiş. Ama o, elini uzatarak "Ey sağ ayak, kuru!" demiş; ve Ali'nin havadaki haliyle sağ ayağı kurumuş; Ali de ancak geri kalan sol ayağı üzerinde durabilmiş.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Ali de ancak geri kalan sol ayağı üzerinde durabilmiş! Ve kullanılmaz hale gelmiş organlarını kıpırdatmak istemiş ise de dengesini yitirmekten başka bir sonuç alamamış; ve bazen ayağa kalkarak, bazen yuvarlanarak, gücü tükeninceye kadar çabalamış; büyücü de ona "Tasarından vazgeçtin mi?" diye sormuş. Ama Ali "Bana kesinlikle kızının eşyası gerekli!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Yahudi "Ah! Demek ki eşyaları istiyorsun, öyle mi? Pekâlâ, onları sana taşıtacağım!" diye yanıt vermiş. Sonra eline su dolu bir tas almış ve bunu oğlanın üzerine serperek "Bir eşek ol!" diye haykırmış. Ve o anda Cıva Ali nalları yeni çakılmış iri kulaklı bir eşeğe dönüşmüş. Ve kendini tutamayarak, burnunu ve kuyruğunu kaldırıp havayı koklayarak anırmaya başlamış. Yahudi de bunun üzerine, ona tamamıyla sahip olmaya yarar sözler söylemiş. Ve onu arka ayakları üzerinde merdivenden inmeye zorlamış; ve bir kez sarayın avlusuna çıkınca, toprakta onun yöresine bir çember çizmiş; birdenbire bu çember üzerinde bir duvar yükselerek içinden kurtulması olanaksız dar bir sur oluşturmuş.

Sabahleyin Yahudi onun yanına gelmiş; eğerini, dizginini takmış; üzerine binip kulağına "Katırın yerini alacaksın!" demiş. Ve onu gözden yiten sihirli saraydan çıkararak dükkâna giden yola sürmüş; az sonra da dükkâna ulaşmışlar. Yahudi dükkânı açmış ve eşek Ali'yi, bir gün önce katırı bağladığı yere bağlamış; ve terazileriyle, tartılarıyla, altınları ve gümüşleriyle uğraşmaya başlamış. Öte yandan, derisinin içinde, sadece konuşma yeteneği olmaksızın, düşünce ve duygu bakımından tüm insansı nitelikleri saklamakta olan eşek Ali de, açlıktan ölmemek için tayını olan kuru baklayı ağzında öğütmek zorunda kalmış; ama, kendisine teselli vermek için, müşterilerin suratlarına doğru fırlattığı çınlayan yellenmelerle kara düşüncelerini dağıtmış.

İşler böyleyken, zamanının değişimiyle iflasa sürüklenmiş genç bir tacir, rehinci Yahudi Azarya'yı görmeye gelmiş; ve ona "İflasın eşiğine geldim; yine de yaşamımı kazanmak ve karımı beslemek zorundayım! İşte sana tek ve son varlığımız olarak bize kalan eşimin altın bileziklerini getirdim; karşılığında bana vereceğin parayla bir katır veya bir eşek satın alarak bahçeler için su satma işini yapabileceğimi düşünüyorum!" demiş. Yahudi "Yürümek ya da yükleyeceğin büyük su küplerini taşımak istemediğinde hayvanın yaşamım zehir etme niyetiyle mi onu satın alıyorsun?" diye sormuş. İlerde sakalık yapmak isteyen tacir "Vallahi! Yürümek ya da çalışmak istemezse, duyarlı yerlerine değneğimi daldırır, onu görevini yapmaya zorlarım!" diye yanıt vermiş. Hepsi bu kadar! Ve eşek Ali, bu sözleri işitince, karşı çıktığım belirtmek için korkunç bir yellenme salıvermiş. Yahudi Azarya'ya gelince, müşterisine "Bu durumda, bu bilezikler karşılığında, ben sana, kapıda bağlı olan kendi eşeğimi bırakmayı öneririm! Zaman zaman tembelleşmeyi âdet edinirse sakın onu bağışlama; sırtına da ağır yük yükle, çünkü sağlam ve dinçtir!" diye yanıt vermiş. Sonra pazarlık kesinleşmiş ve satın alan kişi Ali'yi alıp götürürken o da eşek olarak şöyle düşünüyormuş: "Ya Ali, sahibin sırtına büyük güğümler, ağır küpler yüklemeye hazırlanıyor; ve günde iki ya da daha fazla uzun yürüyüşler yaptıracak sana! Hiç kuşku yok ki yakayı kurtaramadan ölüp gideceksin!" demiş.

Saka eşeği göreve sokunca, karısına ahıra inip tayınını vermesini söylemiş. Genç ve bakılması hoş olan karısı da bakla tayınını almış, yemi torbaya koyup torbayı da boynuna asmak üzere eşek Ali'nin yanına inmiş. Ama eşek Ali, bir an için göz ucuyla ona bakınca, şiddetle havayı koklayıp başıyla ona vurarak kadını yem yatağına düşürmüş; titreyen iri dudaklarıyla yüzünü okşayıp, eteği açılan kadının üzerine saldırmış ve eşek cinsinin hatırısayılır belirtisi eşeksi malını iyice ortaya koymuş.

Bunu gören sakanın karısı öylesine keskin feryatlar koparmış ki, tüm komşular hemen ahıra koşuşmuş ve manzarayı görerek çabucak eşek Ali'yi, devrilen kadının üstünden çekmişler. O sırada ko-

cası da koşup gelerek devrilmiş yatan karısına "Neyin var?" diye sormuş. Kadın da sakanın yüzüne tükürerek, ona "Ah! Zina çocuğu, bütün Bağdat'ta satın alacak bu kadın düşkünü eşekten başkasını bulamadın mı? Vallahi! Ya beni boşarsın, ya bu eşeği geri verirsin!" demiş. Adam "Ama bu eşek sana ne yaptı?" diye sormuş. O da "Beni devirip saldırdı! Ve eğer komşular yetişmeseydi, korkunç biçimde

içime girecekti!" demiş. Bunun üzerine saka, eşeğe sopa darbeleriyle saldırmış; sonra da Yahudiye gidip eşeğin uygunsuz girişimini anlatmış ve onu, eşeği geri alıp bileziklerini iade etmeye zorlamış.

Saka oradan ayrılınca, büyücü Azarya, eşek Ali'ye dönmüş ve ona "İşte şimdi de kadınlarla haylazlık yapmaya başlamışsın, kerata! Bekle öyleyse, madem ki eşek koşullarında yaşamak hoşuna gidiyor ve utanmazca heveslerini dizginleyemiyorsun, senin durumunu başka türlü düzene sokacağım! Ve herkesin maskarası olacaksın!" demiş. Ve dükkânını kapamış, eşeğine binmiş ve kent dışına çıkmış. Bir gün öncesi gibi havaya toz üfleyip sihirli sarayı yükseltmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Bir gün öncesi gibi havaya toz üfleyip sihirli sarayı yükseltmiş ve eşeğiyle birlikte avlunun dibindeki ahıra girmiş. İlkin eşek Ali üzerine büyülü sözler mırıldanmış; sonra da su serperek onu ilk hali olan insan durumuna sokmuş, sonra biraz uzak bir yere götürerek, ona "Şimdi, ya Ali, seni, kılık değiştirtip eskisinden de beter bir şekle sokmadan önce soruyorum: Benim öğütlerimi dinleyip tasarından vazgeçmek yoluna gider misin?" demiş. O da "Yok, vallahi! Madem ki benim bahtım senin bahtına karışmıştır, seni ya öldürmem gerek ya da Kameriye'nin giysisini ele geçirmem! Ve de senin İslam inancına dönmeni sağlamam!" diye yanıt vermiş. Ve büyücü Azarya'nın üzerine atılmak isterken, durumu sezinleyen Yahudi, elini uzatıp üzerinde tılsımlı sözler yazılı tastan birkaç damla silkelemiş ve "Bir ayı ol!" diye haykırmış. Ve birdenbire Cıva Ali'yi bur-

nundan demir halka geçirilerek tasma tıkılmış bir ayıya dönüştürmüş; ve oynatmaya başlamış. Sonra kulağına eğilip ona "Ah! Kerata, sen, dış ve iç kabuğu ayıklanmadıkça yararı olmayan ceviz gibisin!" demiş. Ve onu, güçlü duvarlarla çevrilmiş bir yerde, kazığa iple bağlayarak hapsetmiş ve ancak ertesi sabah yanına uğramış. O zaman, sarayı gözden yok ettikten sonra, eski günlerdeki gibi katırına binmiş. Ardından ayı Ali'yi dükkâna kadar sürüklemiş; ve orada katırın yanına bağlayarak müşterileri ve altınlarıyla uğraşmaya başlamış. Ayı Ali her şeyi işitip anlıyor, ama konuşamıyormuş.

İşler bu durumdayken, adamın biri dükkânın önünden geçerken, zincire vurulmuş ayıyı görerek hemen içeri girip Yahudiye "Ey Azarya usta, bu ayıyı bana satar mısın? Hasta olan karım için hekim, ayı eti ve cildine sürmek üzere ayı yağı önerdi; ama hiçbir yerde bulamadım!" demiş. Büyücü "Sen onun ilkin boynunu mu vuracaksın, yoksa daha yararlı olsun diye besleyip yağlandıracak mısın?" diye sormuş. O da "Karım için maksada uygun bir şekilde yağlı! Bugün hemen boğazlatacağım!" diye yanıt vermiş. Büyücü, sevincin sınırında "Madem ki senin karının iyiliği içindir, ayıyı sana hiçbir karşılık almadan bırakırım!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine adam ayıyı evine götürmüş ve kasabı çağırtmış; o da iki büyük bıçakla gelmiş ve birbirine sürterek bunları biledikten sonra yenlerini sıvamış. Bunu görünce, tam onu yıkıp boğazlayacakları sırada, can korkusu ayı Ali'nin gücünü iki katına çıkarmış, ansızın sıçrayıp ellerinden kurtulmuş ve koşmaktan çok uçarcasına büyücünün sarayına yollanmış.

Azarya, ayı Ali'nin geri döndüğünü görünce, kendi kendine "Onun üzerinde son bir deney yapayım!" demiş. Her zamanki gibi üzerine su serperek yeniden insan haline sokmuş; bu kez şekil değiştirmede hazır bulunsun diye kızı Kameriye'yi de çağırmış. Genç kız da Ali'yi insan haliyle görmüş ve öylesine yakışıklı bulmuş ki, yüreğinde onun için şiddetli bir aşk duymuş. Ve de, ona doğru dönerek kendisine "Ey yakışıklı adam, beni arzu etmediğin, sadece giysimle öteki eşyama ilgi duyduğun doğru mu?" diye sormuş. O da "Doğrudur!

Çünkü ben gönlümü Fındıkçı Delile'nin kızı duyarlı Zeynep'e kaptırdım!" diye yanıt vermiş. Bu sözler genç kızı büyük bir keder ve üzüntüye düşürmüş; babası da "Kendi kulaklarınla keratayı işittin! Hiç pişman olmuyor!" diye haykırmış. Ve hemen Ali'nin üzerine tılsımlı tastan su serperek "Köpek ol!" diye haykırmış. Ali de kendisinin sokakta gezenler türünden bir köpeğe dönüştüğünü görmüş, büyücü de yüzüne tükürerek bir tekme savurmuş ve onu saraydan kovmuş.

Köpek Ali, duvarların dışında dolaşmaya başlamış; ama orada yiyecek bir şeyler bulamayınca, Bağdat'ın içine girmeye karar vermiş. Ama hemen geçtiği çeşitli semtlerin bütün köpeklerinin müthiş havlamalarıyla karşılaşmış; bu köpekler bekçiliğini yaptıkları sınırları ihlal etmiş olan bu yabancı köpeği görünce, onun peşine takılarak, havlayıp ısırarak kendi alanlarından onu kovmuşlar. Böylece bu çağrısız konuk, her yörede izlenip insafsızca ısırılarak bölgeden bölgeye sürülmüş; ama sonunda tesadüfen tarafsız bir yörede açık bir dükkâna sığınmış. İkinci elden eşya satan bir eskici olan sahibi, kuyruğu iki bacağı arasında, öteki köpek sürülerince öfkeyle kovalanan bu zavallı köpeğe acımış; bastonunu eline alarak onu, saldıran köpeklere karşı korumuş; onlar da havlayarak dağılıp uzaklaşmışlar. Bunun üzerine köpek Ali, eskiciye minnetini göstermek için, gözlerinde yaşlarla ayaklarının dibine uzanmış ve elini yalayarak ve kuyruğunu heyecanla oynatarak ona sevgi göstermiş. Ve kendi kendine "Örneğin maymun ya da daha kötü bir şey olmaktansa, köpek olmak yeğdir!" diyerek akşama kadar onun yanında kalmış. Ve akşamüstü, eskici dükkânını kapayınca adama yapışmış ve onu evine kadar izlemiş.

Adam evine girer girmez, onu gören kızı yüzünü örterek haykırmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Adam evine girer girmez, köpeği gören kızı yüzünü örterek "Baba, nasıl olur da kızının yanına yabancı bir erkek sokma sorumluluğunu üzerine alıyorsun!" diye haykırmış. Babası, ona, "Hangi yabancı? Burada köpekten başka birisi yok!" demiş. Kız, "Bu köpek, büyücü Yahudi Azarya'nın büyülediği Kahireli Cıva Ali'den başkası değildir. Bunun nedeni de, kızı Kameriye'nin giysisinden kaynaklanıyor!" demiş. Bu sözleri duyunca eskici köpeğe doğru dönüp, ona "Gerçek mi, bu?" diye sormuş. Köpek de, başıyla "Evet" anlamında bir işaret yapmış. Genç kız da "Eğer benimle evlenmek isterse, onu, insan şekline döndürmeye hazırım!" diyerek sözünü sürdürmüş. Eskici de "Vallahi! Kızım, sen onu eski haline çevir, kuşkusuz seninle evlenecektir!" diye haykırmış. Sonra köpeğe dönüp ona "İşittin değil mi? Razı mısın söylediğine?" diye sormuş. Köpek kuyruğunu sallayarak "Evet" anlamına gelen bir işaret yapmış. Bunun üzerine genç kız, eline, içi su dolu tılsımlı bir tas alınış ve üzerine sihirli dualar okumuş; tam o sırada ansızın büyük bir haykırma duyulmuş ve genç kızın kölesi olan bir başka genç kız odaya girerek hanımına "Hanımım, seninle aramızdaki anlaşma ve verdiğin söz nerede kaldı? Sana büyücülük öğrettiğimde, bana danışmadan büyü işlemi yapmayacağına dair söz vermiştin! Ben de, şimdi köpek halindeki Cıva Ali ile evlenmek isterdim; onun insana dönüşmesini bir gece seninle, bir gece benimle geçirmek suretiyle ikimize birden ortaklaşa ait olması koşuluyla razı olurum!" demiş. Ve genç kız bu düzenlemeyi uygun bulunca, babası, tüm bunlardan oldukça şaşırarak ona "Sen ne zamandan beri büyücülüğü öğrenmiş bulunuyorsun?" diye sormuş. O da "Daha önce Azarya'nın hizmetinde bulunurken Yahudiden gizli, onun kitaplarını ve büyücülük işaretlerini karıştırarak mesleği kendiliğinden öğrenmiş olan bu yeni esiremiz geldiğinden beri!" diye yanıt vermiş.

Bunu izleyerek iki genç kız, her biri ellerine ayrı birer tılsımlı tas alarak üzerlerine İbranice sözler fısıldadıktan sonra, suyu "Süleyman'ın bilgeliği ve erdemleri adına yeniden yaşayan bir insan ol!" diyerek köpek Ali'nin üzerine serpmişler. Cıva Ali de, o anda, sıçrayarak her zamandan daha genç ve daha yakışıklı, iki ayağı üstüne dikilmiş. Ama aynı anda büyük bir feryat işitilmiş; kapı sonuna

kadar açılarak elinde üst üste konmuş iki altın tepsi taşıyan çok güzel bir genç kız içeri girmiş; alttaki altın tepside altın giysi, altın taç, altın kemer ve altın terlikler varmış! Üstteki çok daha küçük tepsi-e de, Yahudi Azarya'nın kanlı ve dışarı uğramış kesik başı bulunuyormuş.

Bu çok güzel üçüncü genç kız, büyücünün kızı Kameriye'den başkası değilmiş; iki tepsiyi de Cıva Ali'nin ayak ucuna koyarak ona "Ey Ali, seni sevdiğim için elde etmek istediğin eşyayı ve Yahudi ba-

bamın başını getirdim! Çünkü ben şimdi Müslüman oldum!" demiş ve "Tanrı'dan başka Tanrı yoktur! Ve Muhammet onun elçisidir!" sözlerini telaffuz etmiş.

Bu sözleri duyunca Cıva Ali, ona "Bana, bilinen âdetlere aykırı olarak başka güzel düğün hediyeleri getirmiş olduğun için, şurada gördüğün iki genç kızla birlikte seninle de evlenmek isterdim! Ancak bunun için ben de, kendimce, bu eşyayı, Delile'nin kızı, dördüncü eşim olmasını dilediğim Zeynep'e sunmak koşulunu ileri sürüyorum. Ne de olsa yasalar dörde kadar eş edinmeye izin veriyor!" diye yanıt vermiş. Kameriye de, öteki iki kız da aynı şekilde buna razı olduklarını bildirmişler. Eskici de "Dört yasal eşten sonra, bize, hiç değilse, başka bir cariye edinmeyeceğine dair söz verir misin!" diye sormuş. O da "Söz veririm!" demiş. Ve Kameriye'nin getirdiği eşyayı içeren altın tepsiyi alarak bunları Delile'nin kızı Zeynep'e götürmek üzere dışarı çıkmış.

Delile'nin evine doğru ilerlerken, başının üzerindeki büyük tepside kuru tatlılar, helva, şekerli bademiçi taşıyan bir seyyar satıcı görmüş ve kendi kendine "Zeynep'e götürmek üzere, şu tatlılardan satın alsam iyi olur!" demiş. Onu gözler gibi olan satıcı da, kendisine "Efendim, Bağdat'ta benim üstüme cevizli havuç tatlısı yapacak yoktur! Sana ne kadar gerek! Ama satın almadan önce ilkin şu küçük parçayı tat ve bana ne düşündüğünü söyle!" demiş. Cıva da, parçayı almış ve yutmuş. Ama aynı anda da ölü gibi yere düşmüş. Tatlı parçası bhank'la karışıkmış; esnaf da müşterilerini soymak gibi kazançlı bir meslek edinmiş olan Kavruk Mahmut'tan başkası değilmiş. Cıva'nın taşımakta olduğu tüm güzel şeyleri görmüş ve bunları çalmak için onu bayıltmış imiş. Gerçekten, bir kez Cıva kıpırtısız yerde yatar hale gelince, Kavruk altın giysiyi ve öteki eşyayı almış ve kaçmaya kalkışmış; ama ansızın Felaket Hasan, yanında kırk muhafızıyla belirmiş; hırsızı görmüş ve onu tutuklamış. Kavruk da suçunu itiraf edip Hasan'a yerde uzanmış yatan gövdeyi göstermiş. Ali'nin kayboluşundan beri Bağdat'ın her yanında muhafızlarıyla dolaşarak onu arayan Hasan, hemen bhank söktürücü ilaçlar

getirtmiş ve ona içirtmiş. Cıva uyanır uyanmaz sorduğu ilk şey Zeynep'e götürmekte olduğu eşyalar olmuş. Hasan da, buluşmalarının coşkusu yatıştıktan sonra, bunları ona göstermiş ve becerisinden dolayı onu kutlayarak kendisine "Vallahi! Sen, hepimizi geçtin!" demiş. Sonra onu Güve Ahmet'in yanına götürmüş; yeniden karşılıklı selamlaşmalardan sonra, kendisine tüm serüveni anlattırılmış. Sonra da Hasan "Bence, büyücünün sihirli sarayı, Kameriye'yi dördüncü eşin olarak alacağına göre yasal olarak senindir! Bu dörtlü evlenmeyi orada kutlayalım! Ve ben şimdi senin adına armağanları Zeynep'e götürerek onu seninle evlendirmesi için dayısı Zurayk'ı karar vermeye zorlayacağım! Ve bu kez, öneriyi geri çevirmeyeceğini sana vaadediyorum! Kavruk Mahmut'a gelince, ailesine karışıp onunla akraba olacağına göre, bu defalık onu cezalandırmayacağım...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Kavruk Mahmut'a gelince, ailesine karışıp onunla akraba olacağına göre, bu defalık onu cezalandırmayacağım!" demiş.

Bu sözleri söyledikten sonra, Felaket Hasan, altın giysiyi, altın tacı, altın kemeri ve altın terlikleri almış ve güvercin hanına gitmiş; orada Delile ve Zeynep'i tam da güvercinlere yem dağıtırken bulmuş. Selamlaşmadan sonra, onlara Zurayk'ı çağırtmalarını söylemiş; ve Zurayk gelince, Zeynep'in mehr'i için istediği düğün armağanlarını onlara göstermiş ve kendilerine "Şimdi artık hiçbir karşı çıkmamn yeri yok! Yoksa ben Felaket Hasan olarak hakareti kendi üzerime alırım!" demiş. Delile ile Zurayk, armağanları kabul etmişler; ve Zeynep'in Cıva Ali ile evlenmelerini onaylamışlar.

Hemen ertesi gün Cıva Ali, Yahudi Azarya'nın sarayım ele geçirmiş; ve aynı akşam bir yandan kadı ve tanıklar, öbür yandan Güve Ahmet ve kırk adamı ile Felaket Hasan ve kırk adamı olduğu halde, Cıva Ali'nin Delile'nin kızı Zeynep, Azarya'nın kızı Kameriye, eskicinin kızı ve genç esiresi ile evlenme sözleşmeleri düzenlenmiş. Ve dörtlü evlenmenin şenliği parlak bir şekilde kutlanmış. Ve hiç kuşkusuz düğün alayına katılan bütün kadınların fikrince gelin giysileri içinde en dokunaklı ve en güzel kız Zeynep imiş. O gün altın giysiyi, altın tacı, altın kemeri ve altın terlikleri giyinmiş; öteki üç genç kız da onun yöresinde ayın yöresindeki yıldızlar gibi yürüyorlarmış.

Hemen o gece, Cıva Ali ilkin eşi Zeynep'in içine girerek evlilik zaferlerine başlamış; ve onu delinmemiş bir inci, üzerine binilmemiş bir dişi tay olarak bulmuş. Ve ondan en büyük zevklerin sınırına ulaşırcasına büyük bir zevk almış; sonra da öteki eşlerinin yanına giderek üç karısına da sırayla sahip olmuş ve hepsini de güzellik ve bakirelikten yana kusursuz bularak pek hoşnut kalmış ve onlardan ne alınacaksa almış, onlara ne verilecekse vermiş. Bu, iki tarafın da tüm cömertlikleriyle ve tam bir doyum sağlanarak yerine getirilmiş.

Düğünler dolayısıyla verilen şölenler otuz gün, otuz gece sürmüş, harcamaları yapan kimse bakımından onun şanına layık olan hiçbir şeyden kaçınılmamış. Eğlenilmiş, gülünmüş, şarkı söylenmiş ve son derece keyiflenilmiş.

Şenlikler bitince, Felaket Hasan, gidip Cıva'yı bulmuş ve kendisini yeniden kutladıktan sonra, ona "Ya Ali, sana lütuflarını bağışlayacak olan Halife efendimize, seni tanıtmanın zamanı artık geldi!" demiş; ve onu Divan'a götürmüş; Halife de fazla gecikmeden gelmiş.

Cıva Ali'yi gören Halife, çok etkilenmiş. Çünkü, gerçekten, tatlı yüzü hemen hakkında iyi şeyler düşündürüyormuş ve yakışıklılığı, seçilmesi için tanıklık ediyormuş. Cıva Ali de, Felaket Hasan'ın teşvikiyle, Halife'nin önüne gelerek elleri arasından yeri öpmüş.

Sonra ayağa kalkarak Deve Sırtı'nın taşıdığı bir bohçayı Halife'nin önünde açmış. İçinde Yahudi Azarya'nın kesilmiş başı görülmüş. Bunu gören Halife, şaşırarak "Bu baş da ne?" diye sormuş. Cıva da "Bu senin düşmanlarının en büyüğünün başıdır Emir-ül-Müminin! Bu başın sahibi, Bağdat'ı tüm saraylarıyla birlikte, imha etme gücünde olan alçak bir büyücü idi!" diye yanıt vermiş. Ve Harun Reşit'e tüm öyküyü, hiçbir şey atlamadan başından sonuna kadar anlatmış.

Bu öykü Halife'yi o denli hayretler içinde bırakmış ki, o anda Cıva'yı Güve Ahmet'in ve Felaket Hasan'ın haiz olduğu aynı unvanlar ve aynı ücretle güvenlik güçlerinin genel yönetim görevlisi yapmış; sonra da ona "Sana benzeyen yiğitler yaşasın ya Ali! Başka istediğin bir şey varsa söyle!" demiş. Cıva "Halife'ye sonsuz ömür diler ve vatanım Kahire'deki kırk eski dostumun, şu iki meslektaşımın muhafızları gibi maiyetimde bulunmaları için buraya getirtilmelerine izin vermeni isterim!" diye yanıt vermiş. Halife de "Getirebilirsin!" diyerek onu yanıtlamış. Sonra da sarayın en usta yazmanlarına bu öyküyü özenle yazmalarını ve bunu, hem bir ibret oluştursun hem de Müslüman halk ve Tanrı'ya ve elçisi, insanların en iyisi dua ve barış üzerine olası Muhammet'e ileride inanacaklar için bir eğlence aracı olsun diye Devlet hazinesinde saklamalarını buyurmuş.

Ve hepsi, Sevinçlerin Yıkıcısı ve Dostların Ayırıcısı gelip onları ziyaret edinceye kadar en tatlı ve neşeli bir yaşamı sürdürmüşler!

"Ve ey bahtıgüzel şah, tüm ayrıntılarıyla bana ulaşan Fındıkçı Delile ile kızı Fettan Zeynep'in Güve Ahmet, Felaket Hasan, Cıva Ali ve balık kızartıcısı Zurayk ile olan öyküsü böyledir! Ama zafer ve coşku kendisine özgü olan Tanrı, daha bilgili ve daha kavrayıcıdır" demiş.

Sonra Şehrazat "Bununla birlikte, bu öykünün BALIKÇI CEVDER VE KARDEŞLERİ öyküsünden daha gerçekçi olduğuna asla inanmayın!" diye eklemiş. Ve hemen bu öyküyü anlatmaya başlamış:

BALIKÇI CEVDER
ya da
SİHİRLİ HEYBE'NİN ÖYKÜSÜ

İşittim ki ey bahtıgüzel şah, bir zamanlar adı Ömer olan ve ardılı olarak üç çocuğu bulunan bir tacir varmış; bunlardan birinin adı Salim, ikincisinin Selim, en küçüğünün ise Cevder imiş. Tacir bunları ergenlik yaşına ulaşıncaya kadar yetiştirmiş. Ama Cevder'i kardeşlerinden daha çok sevdiği için, bunlar, bu yeğlemenin farkına varmışlar; kıskançlığa kapılıp Cevder'den nefret etmişler. Böylece, zaten epeyce yaşlı bir adam olan tacir Ömer, iki oğlunun kardeşlerine karşı olan bu duygularını kendince anlamış; ve günü gelip öldüğünde, onun kardeşlerinden yana ıstırap çekmesini istememiş. Bu nedenle ailesinin üyelerini, kimi bilgi sahiplerini ve kadı'nın buyruğuyla miras işlerini düzenlemekle görevli kişileri çağırtmış ve de onlara "Bütün mallarım ve dükkânlarımdaki tüm kumaşlar getirilsin!" demiş. Ve kendisine bütün bunlar getirildiğinde "Ey saygın kişiler, yasaya uygun olarak bu malları ve kumaşları dört kısma ayırın!" demiş. Onlar da her şeyi dört kısma ayırmışlar. Ve yaşlı adam her bir bölünmüş kısmı çocuklarımn her birine vermiş, son kısmı da kendisine saklayarak "Bütün bunlar benim malımdı ve bunları henüz yaşarken size bölüştürdüm; böylece benden artık başka şey istemeyin ve öldüğümde de hiçbir anlaşmazlık çıkmasın diye! Kendime ayırdığım bu dördüncü kısma gelince, bununla ihtiyaçlarım karşılasın diye karıma kalacak!" demiş.

Bir süre geçtikten sonra, yaşlı adam ölmüş, ama oğulları Salim ile Selim, bölüşmeden kendilerine düşen payla yetinmek istememiş-

ler ve "Babamızın serveti senin eline geçti!" diyerek kendisine düşen payın bir bölümünü Cevder'den istemişler...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

"Babamızın serveti senin eline geçti!" diyerek kendisine kalandan bir bölümünü Cevder'den istemişler. Cevder de onlara karşı mahkemeye başvurmak ve bölünme sırasında evlerinde bulunan Müslümanların mahkemede tanıklık yapmalarını sağlamak zorunda kalmış; onlar da bu tanıklığı yapmışlar ve kadı, Cevder'in payından hak talep eden iki kardeşi böylece engellemiş. Ancak mahkeme masrafları, Cevder ile kardeşlerinin elinde olanlardan bir kısmını yitirmelerine neden olmuş. Ama bu, iki büyük kardeşi, aradan bir süre geçtikten sonra, Cevder'i yeni tertiplerle rahatsız etmekten alıkoymamış; o da yeniden onlara karşı mahkemeye başvurmuş; bu da yeniden, mahkeme masrafları yüzünden ellerinde bulunanların biraz daha azalmasına neden olmuş. Ama bunlar hiçbir zaman o noktada kalmakla yetinmemişler ve bir üçüncü, sonra bir dördüncü mahkemenin huzuruna çıkarak mirastan kendilerine kalan her şeyi kadılara yedirerek bir kuru ekmek ve bir soğanı satın alacak meteliği kalmayan üç fakir kişi olmuşlar.

İki büyük kardeş Salim ile Selim, bu duruma düşünce ve kendileri kadar sefalete düşmüş bulunan Cevder'den de isteyecek olanakları bulunmadığından, analarına başvurarak tehdit ve yalvarışlarla onu kandırmakta ve soymakta başarı sağlamışlar. Zavallı kadın da ağlayarak gelip Cevder'i bulmuş ve ona "Kardeşlerin bana *şunları* ve *şunları* yaptılar! Ve mirastan bana düşen payı elimden aldılar!"

diyerek şikâyette bulunmuş. Ve onlara uzun uzadıya beddualarda bulunmuş. Ama Cevder, ona "Anne, onlara sakın beddua etme! Çünkü Allah her birinin davranışına göre cezalarım verecektir! Bana gelince, artık kadı ya da başka yargıçlar önüne çıkmam, çünkü dava açmak için para gerek, ben de bütün paramı mahkemelerde tükettim! İyisi mi, biz ikimiz, susup oturalım! Zaten anne, senin benimle birlikte oturmaktan başka çaren yok, benim yiyeceğim ekmek sana da yeter! Sen yalnızca, bana dua et, anneciğim, elbet Allah seni beslemem için gerekli nafakayı bize verecektir! Kardeşlerime gelince, bırak onlar yaptıkları için Yüce Yargıç'tan alacaklarım alsınlar; ve şairin şu sözleri seni avutsun:

> Sağduyudan yoksun olan, seni ezer; buna sabırla katlan; senin öcünü almak için Zaman'dan başkasına güvenme!
> Ama kıyıcılıktan sakın! Çünkü bir dağ bir başka dağı ezerse, ondan daha güçlüsü tarafından bir gün ezilir ve parçalanarak uçar!"

Cevder anasına güzel sözler söylemeyi, onu okşamayı ve yatıştırmayı sürdürmüş ve böylece gerçekten yatıştırıp kendi evinde kalmasını sağlamış. Ve kendisi de, nafakasını çıkarmak için bir balıkçı ağı satın almış ve her gün Nil kenarında Bulak'ta ya da bazen büyük göllerde, bazen de küçük göletlerde balık avlamaya gitmiş; ve böylece kimi vakit günde on bakır meteliklik, kimi vakit de yirmi ya da otuz meteliklik bir kazanç sağlar olmuş; ve kendisi anasının ihtiyaçlarını karşılamaya başlamış; böylece iyi yer, iyi içer hale gelmişler.

İki kardeşe gelince, onların hiçbir şeyleri yokmuş; ne meslekleri, ne satacak bir şeyleri ne de bir şey satın alacak paraları... Sefalet, çöküntü ve tüm uğursuzluklar onların nasibi olmuş; ve annelerinden kaldırdıkları servet kısa zamanda tükendiğinden, en sefil hallere düşmüşler ve her şeyden yoksun, çıplak, bahtsız dilenciler olmuşlar. Böylece analarına başvurup önünde alabildiğine alçalarak kendileri için işkence haline gelen açlıklarından şikâyet etmiş-

ler. Anaların yüreği merhametli ve acılara dayanıksızdır! Onların anası da, sefaletlerinden etkilenerek kendilerine artık kalmış ve de hemen tamamen küflenmiş kuru ekmek vermiş ve bir gün önceden kalmış yemekleri yedirmiş; onlara "Çabuk yiyin ve kardeşiniz gelmeden önce buradan ayrılın! Çünkü sizi burada görürse, hiç de memnun olmaz; yüreği bana karşı da daralır; ve böylece bizi birbirimize düşürmüş olursunuz!" demiş. Onlar da çabucak yemeklerini yiyip bitirmişler ve çekip gitmişler. Ama, günlerden bir gün, annelerinin yanına geldiklerinde, kadın da alışık olduğu gibi yesinler diye önlerine ekmek ve yemek çıkarmış iken; tam o sırada Cevder çıkagelmiş. Anaları çok utanmış ve çok şaşırmış; ve oğlunun kendisine kızacağı korkusu içinde başım önüne eğmiş. Ve mahcup gözlerle oğlundan yana bakmış. Ama Cevder, kızıp aksilik çıkaracak yerde, kardeşlerinin yüzüne gülmüş ve onlara "Hoş geldiniz, kardeşlerim! Ve gününüz hayırlı olsun! Nasıl oldu da böylesi kutsanmış bir günde gelip bizi görmeyi düşündünüz?" demiş.

Sonra boyunlarına atılmış, onları coşkuyla öpmüş ve de kendilerine "Gerçekte, sizi artık göremeyeceğim endişesiyle beni üzmüş olmanız sizin kusurunuz! Gelip de benim ve annemin hallerini hiç sormadınız!" demiş. Onlar da "Vallahi! Kardeşimiz, gelip seni göremek bizim de içimizi üzüyordu; gelip sizi göremeyişimizin nedeni geçmişte aramızdan geçenlerden ötürü utanç duymamızdı! Ama şimdi sonsuz pişmanlık içindeyiz! Zaten bütün bunlar Allah cezasını veresice Şeytanın eseriydi; şimdi artık anamızla senin iyiliğinden başka bir şey düşünmüyoruz!" demişler. Cevder de, bu sözlerden çok etkilenerek onlara "Kardeşlerim, ben de sizin ikinizin iyiliğinizi düşünmekten başka bir şey yapmıyorum!" demiş. O zaman annesi Cevder'e dönüp, ona "Oğlum, Allah yüzünü ak çıkarsın ve refahını arttırsın, çünkü sen bizim içimizde en yüce gönüllü olansın!" demiş. Cevder de "Hoş geldiniz! Artık bundan böyle birlikte oturalım! Allah kerimdir! Hamdolsun evimizde her şey bol!" demiş. Onlar da kendileriyle birlikte yemek yiyen ve geceyi evde geçiren kardeşleriyle uzlaşmışlar.

Ertesi gün de kahvaltıyı birlikte yapmışlar; ve Cevder ağını yüklenerek ve Nasip Açıcı'nın cömertliğine güvenerek işine gitmişken iki kardeşi kendi başlarına gidip öğleye kadar bir yerlerde dinlenmişler ve öğleyin yemek yemek üzere analarının yanına dönmüşler. Cevder'e gelince, o ancak akşam geriye dönmüş; ve yanında gündelik kazancıyla ancak sağlayabildiği et ve sebze getirmiş. Ve böylece bir ay kadar birlikte yaşamışlar: Cevder gidip satmak üzere balık avlıyor ve kazancıyla anasını ve kardeşlerini doyurup rahatlarını sağlıyormuş. Ancak günlerden bir gün...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

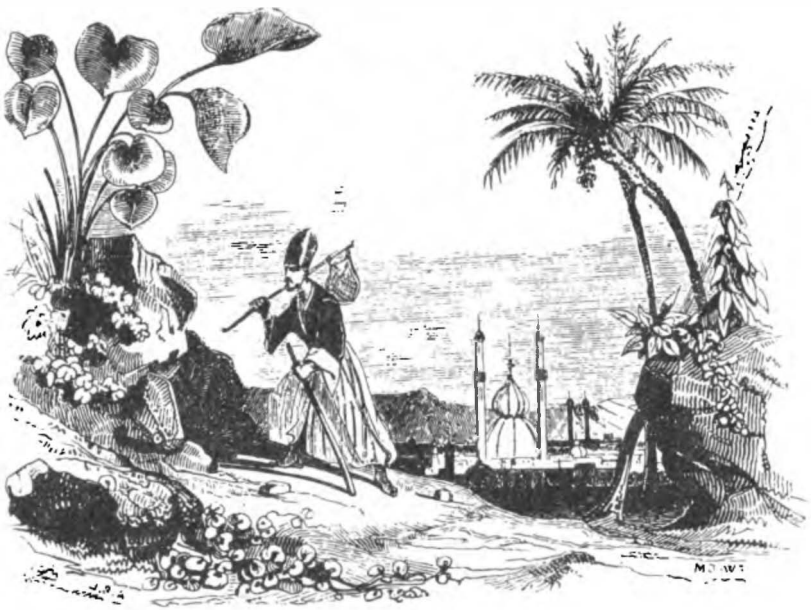
Ancak günlerden bir gün, Cevder ağını nehre atınca ve sonra da çekince, onu boş bulmuş; o zaman kendi kendine "Buralarda anlaşılan pek balık yok!" demiş. Avlanma yerini değiştirmiş; ağını atıp çekince yine boş bulmuş! İkinci bir kez, üçüncü bir kez yer değiştirmiş ve bu tekrarlayarak, sabahtan akşama kadar küçük bir balık bile avlamakta başarı gösterememiş. O zaman "Aman yarabbi! Artık suda balık kalmadı mı? Yoksa başka bir nedeni mi var, bunun?" diye haykırmış. Ve akşam olduğundan, ağını sırtına vurmuş, canı çok sıkkın, çok kederli ve içinde annesine ve kardeşlerine akşama ne yedireceğini bilememenin kaygısıyla eve doğru yürümeye başlamış. Böylece yürürken, her zaman eve dönerken akşamın ekmeğini almak üzere uğradığı bir fırının önünden geçiyormuş. Orada ekmek satın almak için kaynaşan müşteri kalabalığını görmüş; paraları ellerinde ekmek almak için çırpınırlarken, fırıncı onlara hiç aldırmıyormuş. Cevder de, bir kenarda, müşterilere bakarak ve içini çekerek

kederli bir tavırla durmuş. O zaman fırıncı kendisine seslenerek "Hoş geldin, ey Cevder, ekmeğe ihtiyacın var mı?" demiş. Ama Cevder sesini çıkarmamış. Fırıncı ona "Üstünde para yoksa da ihtiyacını olanı al, ödemen için sana zaman tanırım!" demiş. O zaman Cevder de "Bana on meteliklik ekmek ver, rehin olarak ağım sende kalsın!" demiş. Ama fırıncı "Hayır, ey fakir kişi! Ağın senin ekmek kapındır; eğer onu alırsam, geçim kapını kapamış olurum. İşte sana her zaman aldığın miktarda ekmek! İşte benden yana da, ihtiyaçlarını gidermek için on bakır metelik. Ve yarın, ya Cevder, bana yirmi meteliklik balık getirirsin!" diyerek yanıt vermiş. Cevder de "Başım üstüne, gözüm üstüne!" diyerek onu yanıtlamış. Ve fırıncıya pek çok teşekkür ettikten sonra ekmeği ve on meteliği alıp bunlarla et ile sebze almış; kendi kendine de "Yarın Tanrı bana borcumu ödeme çarelerini sağlar da kaygılarımı dağıtır!" demiş. Ve eve dönmüş; annesi her zamanki gibi yemek pişirmiş. Cevder de yemeğini yemiş ve uyumuş.

Ertesi gün ağını almış ve evden çıkmak istemiş; annesi ona "Sabah ekmeğini yemeden mi çıkıyorsun?" demiş. O da "Sen, onu kardeşlerimle ye!" diye yanıt vermiş; ve nehre gidip yer değiştirerek ağını bir, iki, üç kez fırlatmış; bu, böylece, ikindi namazı zamanına kadar sürmüş; ama hiçbir şey avlayamamış. O zaman işi daha fazla sürdürmeye yüreği elvermediğinden ağını sırtlamış ve son derece kederli yola koyulmuş; eve dönmek için başka yol bulunmadığından, fırının önünden geçmek zorunda kalmış; fırıncı onu fark ederek yeniden ona ödünç olarak ekmek ve on metelik vermiş; ve kendisine "Al bunları ve git! Talih sana bugün bir şey vermemişse, yarın verir!" demiş. Cevder özür dileyerek bunu kabul etmek istememiş; ama fırıncı ona "Bırak, yoksul kişi, benden özür dilenecek bir şey yok! Ve yarın da bir şey avlayamazsan, utanmaksızın buraya gelir, istediğin süreyle ödünç alabilirsin!" demiş.

Böylece, ertesi gün de Cevder kesinlikle hiçbir şey avlayamamış ve fırıncının yanına gitmek zorunda kalmış; ve bu talihsizliği yedi gün sürmüş; bu sürenin sonunda yüreğini büyük bir keder kapla-

mış; ve kendi kendine "Bugün Karun Gölü'nde avlanmaya gideyim! Belki de kısmetim oradadır!" demiş. Böylece Kahire'nin pek uzağında olmayan Karun Gölü'ne gitmiş ve tam ağını göle atmak üzere imiş ki, kendisine doğru bir katıra binmiş olarak bir Mağrıplının gelmekte bulunduğunu görmüş. Üzerinde olağandışı güzellikte bir giysi varmış ve harmanisine ve baş örtüsüne öylesine bürünmüş bulunuyormuş ki, sadece tek bir gözü görünüyormuş. Katırın üzerindeki örtüsü ve koşumları da aynı şekilde altın işlemeli, kadife ve ipek-

tenmiş; ve sağrısında renkli yünden bir heybe varmış. Mağrıplı Cevder'in iyice yanına gelince, katırından inmiş ve "Selam üzerine olsun ey Ömer'in oğlu Cevder!" demiş. Cevder de "Senin de selam üzerine olsun, ya Seyyit–ül–Hac!"[1] diye yanıt vermiş. Mağrıplı "Ey

1 *Seyyit-ül-Hac*: Hacı efendi. (Ç.)

Cevder, sana ihtiyacım var! Bana itaat etmek istersen, büyük yararlar sağlayacak ve müthiş bir varlığa kavuşacaksın; benim de dostum olacak, benim bütün işlerimi sen düzene sokacaksın!" demiş. Cevder "Hacı efendi, bana kafandan geçeni söyle ki, sana sınırsız itaat edeyim!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Mağrıplı ona "Kuran'ın başında yer alan sureyi okumakla işe başla!" demiş. Cevder de ona Fatiha suresini okumuş. O zaman Mağrıplı heybesinden ipek kordonlar çıkarmış ve ona "Ey Ömer'in oğlu Cevder, şimdi kollarımı bu ipek kordonlarla, elinden geldiğince sıkı sıkıya bağlayacaksın! Sonra da beni gölün içine atacaksın, bir süre bekleyeceksin! Eğer, gövdemden önce gölden kolumun çıktığım görürsen, çabucak ağım göle at ve beni kıyıya çek! Ama suyun yüzünde ayağımın belirdiğini görürsen, bil ki ölmüşümdür. O zaman benim için hiç tedirgin olma, katırı heybesiyle al, tacirler çarşısına git, orada Şemia[1] adlı bir Yahudiyi bulursun. Katırı ona bırak, sana yüz dinar verecek; alıp yoluna gidersen! Ama bütün bunlar hakkındaki sırrı saklarsın...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ama bütün bunlar hakkındaki sırrı saklarsın!" demiş. Cevder de "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş ve kendisine boyna "Daha sıkı!" diyen Mağrıplının kollarım bağlamış ve bu işi tam anlamıyla yapınca, onu kaldırıp göle atmış. Sonra oturup bir süre olacağı görmek üzere beklemiş.

1 Ahmet Nazif çevirisinden aldığımız Şemi'a adı. Yurdatap'ta Şem'un, Mardrus ve Lippmann'da Şama'ya olarak gösterilmiş. (Ç.)

Belli bir süre geçtikten sonra, birdenbire sudan Mağrıplının iki ayağının birden çıktığını görmüş. O zaman adamın ölmüş bulunduğunu anlayarak onun hakkında artık kaygılanmadan, katırı almış ve Tacirler Çarşısı'na gitmiş; orada söz konusu edilen Yahudiyi dükkânının giriş yerinde bir iskemleye otururken görmüş; Yahudi katırı görür görmez "Hiç kuşku yok, adam ölmüş olacak!" diye haykırmış ve sonra "Açgözlülüğünün kurbanı oldu!" diye eklemiş. Ve başkaca bir söz söylemeksizin katırı Cevder'in elinden almış ve ona yüz altın dinar ödeyerek sırrı saklamasını tavsiye etmiş. Cevder Yahudinin parasını alarak çabucak her zaman ekmek aldığı fırıncıya gitmiş ve ona bir dinar vererek kendisine "İşte sana olan borcumu ödüyorum, efendim!" demiş. Fırıncı da ona hesap vererek "Daha iki gün ekmek alacak kadar para artıyor!" demiş. Cevder oradan ayrılarak kasaba ve sebze satıcısına gitmiş; her birine birer dinar vererek, onlara "Bana gerekeni verin ve hesabı yapın, paranın gerisi sizde kalsın!" demiş. Ve eti ve sebzeleri alıp hepsini eve taşımış, orada kardeşlerini iyice acıkmış, annesinin onlara sabırla kendisini beklemelerini söylerken bulmuş. Bunun üzerine azıkları önlerine koymuş; onlar da gulyabaniler gibi bunların üzerine atılmış ve yemeğin pişmesini beklerken, ekmekleri bütün bütün yutmakla işe başlamışlar.

Ertesi gün, evden ayrılmadan önce Cevder, elindeki tüm altın paraları annesine teslim etmiş; ve ona "Bunu yanında sakla ve hiçbir şeyleri noksan olmaması için bunlardan gerektikçe kardeşlerime ver!" demiş. Sonra balık ağını alarak Karun Gölü'ne dönmüş; tam işe başlayacağı sırada, ilkine benzeyen zengin giyimli ve gösterişli şekilde koşumlanmış bir katıra binmiş ikinci bir Mağrıplının kendisine doğru ilerlediğini görmüş. Katırdan inip yere ayak basınca Mağrıplı ona "Selam üzerine olsun ey Ömer'in oğlu Cevder!" demiş. O da "Senin de selam üzerine olsun, hacı efendi!" diye yanıt vermiş. O da "Dün buraya sana bunun gibi bir katır üzerine binmiş bir Mağrıplı geldi mi?" demiş. Ama Cevder, adamın ölümünden kendisi sorumlu tutulur diye, her şeyi kesinlikle yadsımasının doğru ola-

cağını düşünerek "Hayır! Hiç kimseyi görmedim!" diye yanıt vermiş. İkinci Mağrıplı gülmüş ve ona "Ey zavallı Cevder, sen burada olup bitenlerden benim haberim olduğunu bilmiyor musun? Göle attığın, sonra da gidip katırını Yahudi Şemia'ya yüz dinara sattığın adam, benim kardeşimdi! Neye inkâr ediyorsun?" demiş. O da "Her şeyi biliyorsan, bana neden soruyorsun?" diye yanıt vermiş. Mağrıplı da "Çünkü, ey Cevder, kardeşime yaptığın aynı hizmeti bana da yapman gerek de, onun için!" diye yamt vermiş. Ve değerli heybeden büyük ipek bir kordan çıkararak Cevder'e vermiş ve ona "Beni bununla elinden geldiğince sıkı sıkıya bağla ve suya at! Eğer ilkin bacaklarımın dışarı çıktığını görürsen, ölmüş olacağım! O zaman katırı alır, Yahudiye yüz dinara satarsın!" demiş. Cevder "İlerle öyleyse!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı da ilerlemiş ve Cevder onun kollarını bağlayarak göle atmış, adam suya gömülmüş.

Birkaç dakika sonra iki bacağın sudan çıktığını görmüş; ve Mağrıplının ölmüş olduğunu anlamış; ve kendi kendine "Öldü! Artık geri dönmez! Belasını buldu, işte! İnşallah, her gün bana bir Mağrıplı gelir de suya atarım ve yüz dinar kazanırım!" demiş. Ve katırı alıp Yahudiyi bulmaya gitmiş; onu gören Yahudi "İkincisi de öldü, ha!" diye haykırmış. Cevder de "Başın sağ olsun!" diye yanıt vermiş. Yahudi "Hırslıların ödülü budur işte!" diye eklemiş. Ve katırı alarak Cevder'e yüz dinar vermiş; o da anasının yanına giderek bunları ona teslim etmiş. Anası da ona "Ama oğlum, bütün bu altın paralar nereden geliyor?" diye sormuş. O zaman Cevder, olup biteni ona anlatmış; o da, çok korkarak, oğluna "Sen bir daha Karun Gölü'ne gitmesen, iyi olur! Bu Mağrıplılar yüzünden başına geleceklerden çok korkuyorum!" demiş. O da "Ama, anacığım, onların rızası olmadan kendilerini suya atmıyorum ki! Sonra, suda boğuculuk mesleği bana her gün yüz dinar getirdikçe nasıl başka türlü davranabilirim? Vallahi! Ben artık, sonuncu Mağrıplı benim ellerimle boğuluncaya kadar her gün Karun Gölü'ne giderim! Ta ki, artık hiçbir Mağrıplıdan iz kalmasın!" diye yanıt vermiş.

Üçüncü gün, Cevder, Karun Gölü'ne dönmüş ve o anda şaşılacak kadar ilk ikisine benzeyen bir Mağrıplının yaklaşmakta olduğunu görmüş; ama bu, giysilerinin zenginliği ve bindiği katırın koşumlarının süsü bakımından ötekileri geçiyormuş. Katırın terkisindeki heybenin iki yanında, üzeri kapalı iki cam kavanoz varmış. Mağrıplı Cevder'e yaklaşmış ve ona "Selam üzerine olsun, ey Ömer oğlu Cevder!" demiş. O da "Nasıl oluyor da bunların hepsi benim adımı biliyor?" diye düşünerek selamını yanıtlamış. Mağrıplı, ona sormuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Altmış Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Mağrıplı, ona "Buradan Mağrıplıların geçtiğini gördün mü?" diye sormuş. O da "İki kişi!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı de "Nerede onlar?" diye sormuş. O da "Ben onların kollarını bağladım, şu göle attım, orada boğuldular! Eğer onların başına gelen sana da uygun geliyorsa, aynı şeyi sana da uygulayayım!" demiş. Bu sözleri duyan Mağrıplı gülmeye başlanuş ve ona "Vay zavallı, sen tüm ömürlerin süresinin önceden saptandığını bilmez misin?" diye yanıt vermiş. Ve katırdan inerek sakince "Ey Cevder, senden onlara yaptığım bana da yapmanı dilerim!" diye eklemiş. Ve heybesinden iri ipek kordonlar çıkarmış ve bunları ona vermiş; Cevder de ona "Öyleyse ellerini uzat da, onları ardına bağlayayım! Hem de biraz çabuk ol; çünkü acelem var! Zaman geçiyor; zaten artık mesleğin inceliklerini öğrendin. Ve benim boğucu olarak ustalığıma güvenebilirsin!" demiş. Bunun üzerine Mağrıplı kollarını uzatnuş; Cevder onları arkadan bağlamış; sonra onu kaldırıp göle fırlatmış ve onun suya dalıp kay-

bolduğunu görmüş. Ve katırı alıp gitmeden önce, Mağrıplımn bacaklarının sudan çıkmasını beklemiş; ama, son derece şaşkınlıkla suyu yarıp çıkan ellerini izleyerek Mağrıplımn başının tam olarak suda belirdiğini görmüş. Mağrıplı ona "Ben yüzme bilmem! Çabuk beni ağınla yakala, ey Cevder!" diye haykırmış. Cevder de ağı onun üzerine fırlatmış ve onu kıyıya çekmekte başarı göstermiş. O zaman Mağrıplının ellerinin her birinde daha önce fark edemediği mercan gibi kırmızı iki balığın bulunduğunu görmüş. Ve Mağrıplı çabucak katırının yanına gitmiş, iki cam kavanozu almış, her kavanoza balıklardan birini koymuş; kavanozların kapaklarını kapayarak heybeye yerleştirmiş. Sonra Cevder'in yanına dönmüş ve onu kollarına alarak büyük bir coşkuyla sağ ve sol yanaklarından öpmüş; ve ona "Vallahi! Sen olmasaydın şimdi yaşıyor olmayacaktım ya da bu iki balık yakalanmamış olacaktı!" demiş.

Hepsi bu kadar!

Şaşkınlığı içinde yerinden kıpırdayamamış olan Cevder, sonunda, ona "Vallahi! Ey Seyyit–ül–Hac, senin kurtulmanda ve bu balıkları yakalamanda gerçekten katkım olduğunu düşünüyorsan, karşılığında, çabucak, boğulan Mağrıplılar ve söz konusu iki balık ve Yahudi Şemia üzerine bildiklerini bana anlat!" demiş. Bunun üzerine Mağrıplı demiş ki:

"Ey Cevder, bil ki, boğulan iki Mağrıplı benim kardeşlerimdi. Birinin adı Abdüsselam, ötekinin Abdülahat idi. Bana gelince, bana da Abdüssamet derler. Ve bir Yahudi olduğunu sandığın kişi, hiç de Yahudi değil, Maliki mezhebinden bir Müslümandır; adı da Abdürrahim'dir ve o da aynı şekilde bizim kardeşimizdir. Böylece, ya Cevder, adı Abdülvadut olan babamız, tüm gizli bilimlerde büyük bir sihirbazdı. Ve de biz dört çocuğunu sihir, büyücülük ve en gizli defineleri bulup açma sanatlarını öğretti. Ve biz bu bilimleri uygulayarak öylesine bir bilgi aşamasına ulaştık ki, sonunda, tüm ecinnileri, meretleri ve ifritleri kendi buyruğumuz altına aldık.

Babamız ölünce, çeşitli tılsımları ve bilim kitaplarını paylaştık;

ama iki elyazmasına sahip olma konusunda anlaşmaya varamadık. Bu elyazmalarının en önemlisi *Esatir-ül-Evvelin*[1] adlı kitaptı ve gerçekten paha biçilmez değerde idi. Öyle ki binlerce elmasla bile karşılığı ödenemezdi! Gerçekten bu kitabın içinde, denizlerin dibinde yatan tüm definelerin kesin yerleri belirtiliyor ve sırlarının nasıl çözüleceği gösteriliyor ve gizemli işaretleri belirtiliyordu. Ve işte bu elyazmasına babamız tüm bilgisini dökmüştü.

Aramızdaki anlaşmazlığın ortaya çıktığı sırada evimize bir saygın şeyhin girdiğini gördük. Bu babamızı yetiştiren ve ona sihir ve kâhinliği öğretmiş olan kişiydi. Ve Kâhin[2] adındaki bu çok derin bilgili şeyh, bize 'Şu kitabı getirin!' dedi. Biz de ona *Esatir-ül-Evvelin* adındaki kitabı getirdik; eline alıp bize 'Çocuklarım, siz benim oğlumun oğullarısınız ve hiçbirinizi öbürlerinin zararına olarak koruyamam! Böyle olunca, bu kitabı eline geçirmek isteyen, El-Şemerdel denilen defineyi bulup içindeki göksel çemberi, sürmedenliği, kılıcı ve yüzüğü bana getirsin! Çünkü bütün bu eşya bu definenin içindedir. Ve bunların her birinin erdemi olağandışıdır! Gerçekten yüzük, adının anılması bile korku saçan Gürleyen Gökgürültüsü adıyla anılan bir ifrit tarafından korunur! Ve bu yüzüğün sahibi olacak kimse hiç korkmadan en kudretli şahlara ve sultanlara karşı çıkabilir; ve isterse, tüm dünyaya, enine boyuna, egemen olabilir! Kılıca gelince! Ona sahip olan sadece onu savurarak keyfince orduları imha edebilir; çünkü ondan çıkan alevler ve şimşekler tüm savaşçıları sonuncusuna kadar imha eder. Göksel çembere gelince! Ona sahip olan, yerinden kıpırdamadan evrenin her yanında istediği gibi gezebilir ve doğudan batıya tüm ülkeleri ziyaret edebilir! Bunun için parmağını, nereye gitmek, hangi bölgeyi dolaşmak istiyorsa, gerecin üzerindeki ait olduğu noktaya basması yeter! Çember dönmeye başlayacak

1 Ahmet Nazif'te adı böylece geçen kitap, Mardrus'te *Annales des Anciens* ('Eskilerin Salnameleri') adıyla anılıyor. (Ç.)

2 Yurtadap'ta Kehin olarak geçen bu isim, Ahmet Nazif çevirisinde Kehini el Batman, Mardrus'te Kohen, Mathers'te Kahin-ül Abtan olarak geçiyor. (Ç.)

ve o ülkelerin en ilginç şeylerini, sanki ellerinin arasındaymış gibi orada oturanlarla birlikte onun gözünün önünden geçirecektir. Ve eğer, kimi vakit bir ülkenin yerlilerinin konukseverliğinden ya da kentler içinde bir kentin kabul tarzından şikâyetçi olursa, düşman ülkenin bulunduğu noktayı güneşe doğru çevirmesi yeterlidir. O yer derhal halkıyla birlikte alevlerin kurbanı olur. Sürmedenliğe gelince! Kim içinde bulunan sürmeyi göz kapaklarına sürerse, toprakta gömülü olan tüm defineleri görür! İşte bu kadar! Böylece, kitap, girişiminde hanginiz başarı sağlarsa, yasal olarak onun olacaktır; başarı sağlayamayan da hiçbir istemde bulunmayacaktır. Bu koşulları kabul ediyor musunuz?' dedi. Biz de 'Kabul ediyoruz, ey babamızın şeyhi! Ama bu El–Şemerdel denilen define hakkında hiçbir şey bilmiyoruz!' diye yanıt verdik. O zaman bize 'Bilin ki, çocuklarım, bu El–Şemerdel definesi...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmişinci Gece Olunca

Demiş ki:

'Bilin ki, çocuklarım, bu El–Şemerdel denilen define, Kızıl Şah'ın iki oğlunun egemenliği altında bulunmaktadır. Babanız bir zamanlar bu defineyi ele geçirmeye çalıştı; ama, onu açmak için ilkin Kızıl Şah'ın oğullarını ele geçirmek gerekti. Ancak, babanız onları ele geçireceği sırada ondan kaçıp Kahire'ye yakın Karun Gölü'ne atlayarak kırmızı balıklara dönüşüyorlardı. Ve bu gölün kendisi zaten sihirli olduğundan babanız çok çalıştıysa da, iki balığı yakalayamadı. O zaman gelip beni buldu ve girişimlerinin başarısızlığından şikâyet etti. Ben de hemen astroloji hesaplarımı yaptım ve yıldız falına baktım; bu El–Şemerdel Definesi'nin ancak Kahire'de bu-

lunan ve adı Ömer oğlu Cevder, mesleği balıkçılık olan bir genç adamın aracılığıyla ve onun hazır bulunduğu sırada açılabileceğini buldum. Bu Cevder'e, Karun Gölü kıyısında rastlanabilir. Ve bu gölün sihri, ancak onun sayesinde bozulabilir. Ve yine o, göle inmek durumunda olan kişinin ellerini bağlayarak onu suya atacaktır. Suya atılan kişi, Kızıl Şah'ın büyülenmiş iki oğluyla savaşacak; eğer bu kimsenin bahtında onları yenip ele geçirmek varsa, boğulmayacak ve eli su yüzünde belirecektir. İşte o zaman Cevder onu ağıyla karaya çekecektir! Ama bu uğurda can vereceklerin su yüzüne ilkin ayakları çıkacaktır ve orada terk edileceklerdir!' dedi.

Şeyh Çok Derin Bilgili Kâhin'in sözlerini işiterek, ona 'Kuşkusuz! Sonunda yitip gitsek de, girişimde bulunmak istiyoruz!'diye yanıt verdik. Sadece kardeşimiz Abdürrahim, serüvene girişmeyi hiç istemiyordu, bize 'Ben istemiyorum!' dedi. O zaman kendisini Yahudi kılığına sokmayı kararlaştırdık; ve hep birlikte başaramayanın katırının ve heybesinin balıkçıdan satın alınması için ona yollanmasını uygun bulduk!

Böylece, o zamandan bu yana olup bitenleri biliyorsun, Cevder! Kızıl Şah'ın oğullarının kurbanı olarak iki kardeşim gölde can verdi! Ben de kendi sıram gelince, beni göle attığında, onlarla mücadele ederken neredeyse yenilecektim; ama, hatırladığım bir sihirli sözcükle bağlarımdan kurtulmayı başardım; gölün çözülmez büyüsünü çözdüm ve Kızıl Şah'ın iki oğlunu ele geçirdim; işte onlar şimdi heybedeki kavanozlarda bulunan iki mercan renkli balıktır. Ve Kızıl Şah'ın oğulları olan bu iki büyülenmiş balık, sadece kudretli iki ifrittir; ve onları yakalamam sayesinde, sonunda El-Şemerdel Definesi'ni açabileceğim!

Yalnız, bu defineyi açmak için, senin mutlaka yanımda bulunman gerek, çünkü Şeyh Çok Derin Bilgili Kâhin, sen bulunmadıkça işin halledilemeyeceğini önceden haber verdi. Ey Cevder, benimle birlikte Mağrıp'a gelmeyi ve Fas ile Miknas'dan pek uzakta olmayan bir yerde bulunan El-Şemerdel Definesi'ni açmama yardım etmeyi kabul eder misin? Ben de sana, benden isteyeceğin her şeyi ve-

ririm! Ve her zaman için Tanrı huzurunda benim has kardeşim olursun! Ve bu geziden sonra, yüreğin sevinç dolu ailenin yanına dönersin!" demiş.

Cevder, bu sözleri duyunca "Ey benim hacı efendim, ben boynunda anamın ve kardeşlerimin ağırlığım taşıyorum! Onların yaşamlarını sağlayan benim! Eğer seninle gelmeye razı olursam, onları besleyen ekmeği kim sağlayacak?" diye yanıt vermiş. Mağrıplı de "Senin çekinmenin nedeni tembellikten başka bir şey değil! Seni alıkoyan parasızlık ve anana karşı duyduğun kaygı olsaydı, sen dönünceye kadar geçecek en çok dört aylık bir sürede geçimlerini karşılamak üzere hemen anana bin altın dinar verirdim!" diye yanıt vermiş. Bu bin dinar sözünü duyunca Cevder "Ver öyleyse bin dinarı, ey hacı, götürüp anama vereyim, ondan sonra da seninle yola çıkayım!" diye haykırmış. Mağrıplı da ona hemen bin dinarı vermiş; o da anasına giderek, ona "Kendinin ve kardeşlerimin masrafları için şu bin dinarı al; çünkü ben bir Mağrıplı ile altı aylık bir gezide bulunmak üzere Mağrıp'a gitmek üzere yola çıkıyorum. Ve sen, anacığım, yokluğumda benim için hayırlı dileklerde bulun; senin dileklerinin yüzü suyu hürmetine hayırla donanırım!" demiş. O da "Çocuğum, senin yokluğun bilsen beni ne kadar üzüp bitirecek! Senin için de çok meraklanacağım!" diye yanıt vermiş. O da "Anacığım, Tanrı'nın koruması altında olan biri için kaygılanmaya mahal yok! Sonra, bu Mağrıplı da çok iyi bir adam!" demiş ve Mağrıplıyı pek çok övmüş. Anası da ona "Allah bu hayır sahibi Mağrıplının yüreğini sana yöneltsin! Onunla yola çık, çocuğum! Belki de sana gönül yüceliğiyle davranacaktır!" demiş. Bunun üzerine Cevder anasına veda etmiş ve Mağrıplıyı bulmaya gitmiş.

Mağrıplı onun döndüğünü görünce, kendisine "Anana danıştın mı?" diye sormuş. O da "Evet, kuşkusuz! Bana hayırlar diledi ve beni kutsadı!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı da "Arkama, katırın sağrısına bin!" demiş.

Ve Cevder, Mağrıplının arkasına binmiş ve böylece öğleden

ikindinin ortalarına kadar yolculuk etmişler. Yolculuk, son derece acıkmış olan Cevder'e büyük bir iştah vermiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Yolculuk, son derece acıkmış olan Cevder'e büyük bir iştah vermiş. Ama yol heybesinde yiyecek bir şey bulunmadığından, Mağrıplıya "Ey hacı efendi, sanırım ki, yolda ekmek üzere yanımıza azık almayı unuttuk!" demiş. O da "Acıktın mı?" diye sormuş. Cevder "Evet, vallahi!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Mağrıplı katırı durdurmuş, yere inmiş, ardından katırdan inen Cevder'e "Bana heybeyi getir!" demiş ve ona "Canın ne yemek istiyor, kardeşim?" diye sormuş. Cevder de "Ne olursa!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı "Allah aşkına, ne yemek istiyorsan sen onu söyle bana!" demiş. O da "Peynir ekmek!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı gülmüş ve ona "Vah zavallı, peynir ekmek ha? Bu senin şanına pek uygun değil ama! Sen benden daha iyi şeyler iste!" demiş. Cevder de "Ben, şu anda her şeyi harika buluyorum!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı ona "Kızarmış piliç sever misin?" diye sormuş. O da "Ya Allah! Elbet!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı yeniden "Zerde ister misin?" diye sormuş. O da "Çok!" demiş. Yeniden "Karnıyarık sever misin? Domatesli kuşbaşı? Ya maydanoz ve dereotu doğranmış enginar? Fırında kuzu başı? Keşkek ve yaprak sarması sever misin? *Falan, falan* ve *falan* tatlıları?" diye sormuş. Ve böylece yirmi dört tür yiyecek saymış. Bu arada Cevder "Deli mi bu adam? Burada mutfak ve aşçı yokken, adını andığı yemekleri nereden bulup getirecek? Şimdi ona gerçekten bu kadarı yeter, diyeyim!" diye düşünüyormuş. Ve Mağrıplıya "Bu kadarı yeter! Bana hiçbirini göstermeksizin bu yiyecekleri sayıp duracak mısın?" demiş. Ama Mağrıplı ona "Afiyet olsun, ey Cevder!" dedikten sonra elini heybeye daldırmış ve oradan üzerinde iki kızartılmış sıcacık piliç bulunan bir altın tabak çıkarmış; sonra ikinci kez elini heybeye sokmuş ve bu kez de oradan iki altın tabakta kuzu şişi çıkarmış; ve böylece ardarda saydığı tastamam yirmi dört tür yiyeceği ortaya koymuş!

Bunu görünce Cevder çok şaşırmış. Mağrıplı da ona "Ye, benim zavallı dostum!" demiş. Cevder de "Vallahi! Ey benim hacı efendim, sen bu heybenin içine tüm gereç takımıyla ve aşçılarıyla bir mutfak yerleştirmişsin!" diye haykırmış. Mağrıplı da gülerek "Ey Cevder, bu heybe sihirlidir! Ve istediğimiz şeyleri bir ifrit; bin Suriye, bin Mısır, bin Hint ve bin Çin yemeği de olsa bulur getirir!" diye yanıt vermiş. Cevder de "Oh! Bu heybe ne harika! Bunca şeyi içerecek kadar da geniş!" diye haykırmış. Sonra ikisi birden oturup doyuncaya kadar yemişler, artırdıklarını da dökmüşler. Mağrıplı da altın tabakları yeniden heybeye sokmuş; sonra elini heybenin öteki gözüne sokmuş ve oradan içi serin ve tatlı suyla dolu bir ibrik çıkarmış. İçip ellerini yıkamışlar ve abdest alarak ikindi namazını kılmışlar. Sonra da ibriği kavanozların yanına heybenin gözüne sokmuşlar, heybeyi de katıra yüklemişler. Sonra kendileri de katıra binip yollarını sürdürmüşler.

Bir süre gittikten sonra, Mağrıplı Cevder'e "Ey Cevder, Kahire'den çıkıp buraya gelinceye kadar ne kadar yol aldığımızı biliyor musun?" diye sormuş. Cevder de "Vallahi, bilmiyorum!" diye yanıt vermiş. O "Şu iki saatlik yolculuğumuzda, en az bir aylık yol aldık!" demiş. Cevder "Nasıl oluyor bu?" diye sorunca "Bil ki, Cevder, şu bindiğimiz katır, sadece ecinniler içinden bir ecinnidir! Bir günde doğal olarak bir yıllık yolu alır! Ama bugün seni yormamak için, biraz yavaş yol alıyoruz!" demiş. Ve böylece, Mağrıp'a doğru yol almışlar; ve her gün sabah akşam, heybe tüm ihtiyaçlarını sağlıyormuş; ne kadar karmaşık ve olağandışı da olsa, Cevder'in istediği yemek, altın bir tabak üzerinde, hazırlanmış ve düzenlenmiş olarak ortaya çıkıyormuş. Ve böylece, beş günün sonunda, Mağrıp'a ulaşmışlar ve Fas ve Meknas kentine girmişler.

Yollar boyunca geçerlerken, herkes Mağrıplı efendiyi tanıyor, ona selam veriyor ya da gelip elini öpüyormuş. Sonunda bir kapıya ulaştıklarında, Mağrıplı katırdan inerek kapıyı çalmış. Kapı hemen açılmış ve eşikte tümüyle aya benzeyen ve susuzluktan baygın düşmüş ceylan gibi narin, güzel bir genç kız boy göstermiş; ve onlara

hoş geldiniz anlamında gülmüş. Mağrıplı da, babaca bir tavırla ona "Rahime, kızım, gidip çabucak bize sarayın büyük salonunu aç!" demiş. Genç kız Rahime "Başım üzerine, gözüm üzerine!" diye yanıt vermiş. Ve kalçalarını sallayarak önlerinde sarayın içine doğru yürümüş. Cevder'in aklı uçup gitmiş ve kendi kendine "Hiç kuşku yok! Bu, kesinlikle bir sultanın kızıdır!" demiş.

Mağrıplıya gelince, ilkin heybeyi katırın sırtından indirmekle işe başlamış ve "Ey katır, nereden geldiysen, oraya dön! Allah senden razı olsun!" demiş. Ve hemen yer yarılıp katırı bağrına çekmiş ve sonra yeniden onun üzerine kapanmış. Cevder de "Tanrı'ya şükürler olsun ki, bizi sağlıkla buraya ulaştırdı ve hayvanın sırtında iken korudu!" demiş. Ama Mağrıplı ona "Neden şaşırdın, ey Cevder? Sana daha önce onun ifrit taifesinden bir ecinniye olduğunu söylememiş miydim? Ama saraya girmek ve büyük salona çıkmak için şimdi acele edelim!" demiş. Ve genç kızı izlemişler. Cevder saraya girdiklerinde, şaşırarak...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Cevder saraya girdiklerinde, salonun birçok güzel süslerinin ihtişamı ve duvarlara saplanmış veya tavandan asılan gümüş ve altın lambalar ve üzerlerine kakılmış olan değerli taşlar ve madenlerin parıltısıyla gözleri kamaşmış. Ve bir kez halı üzerine oturunca, Mağrıplı, kızına "Ya Rahime, çabuk git de bildiğin bohçayı bize getir!" demiş. Genç kız da koşup söz konusu bohçayı getirmiş ve babasına vermiş; o da bunu açarak içinden değeri en az bin dinar eden bir giysi çıkarmış ve bunu Cevder'e vererek ona "Bunu giyin, ey Cevder, bu-

raya hoş gelmiş konuğumuzsun!" demiş. Cevder de, onu giyinmiş ve öylesine parlak bir görünüm kazanmış ki, sanki Batı Arap hükümdarlarından herhangi birine benziyormuş!

Bunu izleyerek heybe önünde bulunan Mağrıplı, elini onun içine daldırmış ve içinden birçok tabak çıkararak genç kızın serdiği sofra örtüsünün üzerine koymuş ve ancak kırk değişik çeşnide tabağı yerleştirdikten sonra oturmuş. Sonra de Cevder'e "Elini uzat ve ye, efendim ve bunca az şey sunduğumuzdan ötürü bize karşı hoşgörülü ol! Çünkü senin yemekteki zevklerini ve yeğlemelerini bilmiyoruz! Bize sadece ne yemek istediğini, canının neyi çektiğini söyle, gecikmeden sana sunalım!" demiş. Cevder "Vallahi! Ey hacı efendim, ben ayırmadan tüm yemekleri severim ve hiçbirinden nefret etmem! Bundan dolayı neyi yeğlediğimi bana sorma ve aklına ne gelirse getirt! Çünkü, benim bütün bildiğim onları yemektir! Benim dünyada işte en sevdiğim şey budur! İyi yemek yerim! Hepsi bu kadar!" diye yanıt vermiş. Ve o akşam da iyi yemek yemiş, o akşamı izleyen günlerde de. Bunun için mutfakta ateş yakmaya hiç gerek duyulmadan! Gerçekten Mağrıplı, herhangi bir yemeği düşünerek elini heybeye soktuğunda, altın bir tabak üzerinde istenen yemeğin ortaya çıktığı görülüyormuş! Meyveler ve tatlılar için de böyle oluyormuş. Ve Cevder, Mağrıplının sarayında her sabah giysi değiştirerek yirmi gün süreyle böyle yaşamış; ve her giysiyi, öbürlerinden daha güzel ve değerli bulmuş.

Yirmi birinci günün sabahında, Mağrıplı gelip kendisini bulmuş ve ona "Kalk, ey Cevder! İşte El-Şemerdel Definesi'nin açılış günü geldi!" demiş. Cevder de ayağa kalkmış ve Mağrıplı ile birlikte dışarı çıkmış. Ve kentin duvarları dışına çıktıklarında, ansızın iki katır ortaya çıkmış, onlar da bunlara binmişler. Ve iki zenci köle belirerek katırların arkasından yürümeye başlamış. Böylece öğleye kadar yol almış ve o sırada bir su kenarına ulaşmışlar; Mağrıplı katırdan inmiş. Cevder'e de "Aşağı in!" demiş. Ve Cevder katırdan inince, eliyle iki zenciye bir işaret yapmış ve onlara "Haydi!" demiş. İki zenci çabucak katırları alarak gözden kaybolmuşlar; sonra yeniden

nehir kıyısına ellerinde çadırlar, halılar ve şilteler olduğu halde dönmüşler ve çadır kurup halıları sermişler ve yöresine şilte ve yastıklar dizmişler. Sonra heybeyi ve içlerinde mercan renkli iki balığın bulunduğu kavanozları getirmişler. Sonra sofra örtüsünü sermişler; heybeden yirmi dört tabaklık yemek çıkartmışlar. Bunu izleyerek gözden kaybolmuşlar.

Bunun üzerine Mağrıplı ayağa kalkıp önünde beliren tabureye iki kavanozu koymuş ve üzerlerine efsunlu deyimler ve büyülü sözler okumaya başlamış. Sonunda kavanoz içindeki iki balık "İşte buradayız! Ey büyücüler sultanı, bize acı!" diye bağırmaya başlamışlar. Mağrıplı hâlâ büyülü sözler okurken yalvarmalarını sürdürmüşler. Birdenbire iki kavanoz çatlamış ve parçaları havaya uçmuş ve o sırada Mağrıplının önünde ellerini alçakgönüllülükle birbirine kavuşturmuş iki kişi belirmiş ve "Bizi koru ve bağışla, ey güçlü kâhin! Bizim hakkımızdaki niyetin nedir?" demişler. O da "Benim niyetim sizi boğmaktır ya da yakmaktır! Ancak El-Şemerdel Definesi'ni açmayı vaadederseniz, kurtulursunuz!" diye yanıt vermiş. Onlar da "Bunu sana vaadederiz! Ve defineyi açarız! Ama buraya kesinlikle Kahireli balıkçı Cevder'i getirmen gerek! Çünkü Talih Kitabı'nda definenin ancak Cevder'in önünde açılabileceği yazılı! Ve definenin bulunduğu yere Ömer'in oğlu Cevder bulunmadıkça kimse giremez!" demişler. O da "Hakkında konuştuğunuz kişiyi zaten getirdim! Burada hazır bulunuyor. İşte! Sizi görüyor ve sizi bekliyor!" diye yanıt vermiş. Ve iki şahıs, Cevder'e dikkatle bakıp "Şimdi bütün engel kalkmıştır!" diye yanıt vermişler. "Ve bize güvenebilirsin! Bu konuda sana Ad üzerine yemin ederiz!"[1] demişler. Mağrıplı da onlara gidecekleri yere gitmek üzere izin vermiş. Ve iki şahıs nehrin suyunda kaybolmuş.

O zaman Mağrıplı eline içi boş bir kamış almış, onun üzerine iki akik kırmızısı pul koymuş; bu pulların üstüne de içinde kömür

1 "Ad üzerine yemin ederiz!" diyerek kutsal bildikleri Hazreti Süleyman'ı kastetmeleri olasıdır. (Ç.)

bulunan bir buhurdan koymuş; onun üzerine de bir kez üflemiş ve kömür hemen ateş almış ve tutuşan bir kor haline gelmiş. Bunu izleyerek Mağrıplı, korun üzerine günlük serpmiş ve "Ey Cevder, işte günlüğün dumanı yükseliyor, ben de hemen açışla ilgili büyülü sözler söyleyeceğim. Ama ben bir kez onları okumaya başlayınca, tılsımlı güçleri boşuna çıkarmak tehlikesini göze almadan sözümü kesemem! Mağrıp'a gelerek bize vaadedilen maksada ulaşmak için senin yapacağın şeyleri daha önce sana öğreteceğim" demiş. Cevder de "Öğret bana, ey sultanım efendim!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı da "Bil ki, ey Cevder...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Bil ki, ey Cevder, tüten buhur üzerine ben büyülü sözler okurken, nehrin suyu yavaş yavaş azalmaya başlayacak ve sonunda tümüyle kuruyacak, çıplak yatağı ortaya çıkacaktır. O zaman önünde, kuru yatağın yamacında, kentin kapısı kadar büyük ve üzerinde aynı madenden iki halka bulunan altın bir kapı göreceksin! Sen, bu kapıya doğru yönelerek halkalardan birini tutup hafifçe kapıyı çal. Biraz bekleyip sonra ikinci kez ve daha kuvvetle çal! Biraz daha bekle! Sonra ilk ikisinden de kuvvetli üçüncü kez çal ve yerinden kıpırdama! Böylece birbirini izleyerek üç kez kapıyı çaldıktan sonra, içeriden birinin 'Definenin kapısını çalan ve büyünün nasıl çözüleceğini bilmeyen kimdir?' diye haykıran bir ses duyacaksın! Sen 'Ben Kahire'den balıkçı Ömer oğlu Cevder'im!' diye yanıt verirsin! Kapı açılacak ve eşikte, elinde kılıcıyla birisi belirecek ve sana 'Eğer sen gerçekten o kimse isen, uzat boynunu da başını uçurayım!' diyecek.

Sen de, korkmadan başını uzatırsın; kılıcını senin üzerine kaldıracak; ama hemen senin ayak ucuna düşecektir; artık önündeki cansız bir bedenden başka bir şey değildir! Ve sana hiçbir kötülük gelmeyecektir! Yok, korkuya kapılır da ona itaat etmeyi reddedersen, seni o saat ve o anda öldürecektir!

Böylece bu ilk büyüyü bozduğun sırada içeriye girecek ve ikinci bir kapı görerek bir kez çalacaksın, ama çok kuvvetli olarak! O zaman bir atlı, omzunda bir mızrak taşıyarak ortaya çıkacak ve sana, birdenbire çektiği mızrağıyla tehdit savurarak 'Seni hangi neden insanoğlunun ve ecinni kabilelerinin kalabalık halde bile asla uğramadığı bu yerlere getirdi?' diyecektir. Sen de, yanıt olarak, vursun diye yiğitçe bağrını açıp ona göstereceksin; o da seni mızrağıyla vuracaktır. Ama, sen bundan hiç acı duymayacaksın; ve o senin ayak ucuna düşerek cansız bir bedenden başka bir şey olmayacak! Ama korkarsan, seni öldürür!

Böylece üçüncü bir kapıya ulaşacaksın, orada karşına bir okçu çıkacak; ve yayını gererek okunu sana çevirecektir; ama sen hedef alsın diye yiğitçe bağrını ona aç! O da ayak ucuna cansız bir beden olarak düşecektir! Ama kararsızlık gösterirsen, seni öldürür!

Biraz daha ileri gidince dördüncü bir kapı göreceksin, buradan çıkan korkunç suratlı bir arslan ağzını alabildiğine açarak seni yemek isteyecektir. Sen ondan korkma ve kaçma; ve elini uzat! Daha dudakları sana değmeden, sana herhangi bir kötülük yapmaksızın ayaklarının dibine düşecektir!

O zaman beşinci kapıya doğru ilerle; oradan bir zenci çıkıp sana 'Kimsin sen?' diye soracak. 'Ben Cevder'im!' dersin! O da sana 'Sen gerçekten o kimse isen, altıncı kapıyı açmaya çalış bakalım!' diyecektir.

Hemen altıncı kapıya gidersin ve 'Ey İsa, Musa'ya emir ver, kapıyı açsın!' diye haykırırsın! Önündeki kapı açılır ve biri sağda, öteki solda iki ejderhanın belirdiğini görürsün; ağızlarını açıp sana saldıracaklardır. Hiç korkma! Ve onların her birine iki elinden birini ısırsınlar diye uzat! Ama boşuna: çünkü hemen güçlerini yitirip se-

nin ayak ucuna düşeceklerdir. Özellikle onlardan nefret eder görünme; yoksa ölümün kesindir.

Sonunda yedinci kapıya ulaşacaksın ve onu çalacaksın! Sana kapıyı açıp eşikte görünecek olan kimse, annendir! O da sana 'Hoş geldin oğlum! Bana yaklaş da sana barış dileyeyim!' diyecektir. Ama sen ona 'Olduğun yerde kal! Ve soyun!' dersin. Anan sana 'Oğlum, ben senin ananım! Ve senin bana, süt hakkım ve yetiştirme hakkım olarak minnet ve saygı borcun vardır. Beni çıplak bırakmayı nasıl düşünebilirsin?' diyecektir! Sen ona, haykırarak 'Giysilerini çıkarmazsan seni öldürürüm!' dersin. Ve orada duvarda asılı bulunan bir kılıcı çekerek, ona 'Haydi! Başla bakalım!' dersin. O da, seni heyecanlandırmaya çalışacak, kendine acındırarak aldatma yollarını arayacaktır. Ama sen, davranışlarıyla seni etkilememesine çok dikkat et ve üzerinden giysisinin bir parçasını her çıkardığında 'Geri kalanı da çıkar!' diye haykıracaksın ve tam olarak çıplak kalıncaya kadar tehditlerini sürdüreceksin! O zaman kendinden geçip gözden kaybolduğunu göreceksin!

Ve böylece, ey Cevder, yaşamını da koruyarak tüm büyüleri bozmuş ve sihri tüketmiş olacaksın! Ve bütün bu çabalarının meyvesini toplamaktan başka sana yapacak iş kalmayacaktır!

Bu maksatla, bu yedinci kapıdan geçmekten başka yapacağın şey yoktur; içerde yığılmış külçe halinde altın bulacaksın! Ama bunlara hiç ilgi duyma; oradan doğruca definenin ortasında bulunan bir çadıra doğru git; üzerinde bir örtü göreceksin. Bu örtüyü kaldır, orada altın bir tahta uzanmış bu definenin sahibi büyücü El-Şemender'i göreceksin! Başının yakınında, ay gibi yuvarlak ışıldayan bir şey göreceksin; bu göksel çemberdir. Söz konusu kılıcı kemerine bağlı, yüzüğü de parmağında bulacaksın; boynunda bir altın zincire takılı olarak sürmedenliği de göreceksin! O zaman hiç tereddüt etme! Bu dört değerli eşyaya sahip çık ve çabucak defineden dışarı uğrayarak getir, bana ver!

Ama, ey Cevder, sana öğrettiğim bütün bu şeyleri ne olursa olsun, kesinlikle aklından çıkarmamaya ve benim tavsiye ettikleri-

min dışında davranmamaya gayret et! Yoksa çok pişman olursun ve tehlikelerle karşı karşıya kalırsın!" demiş.

Ve böyle konuştuktan sonra Mağrıplı, tavsiyeleri, kafasına iyice girsin diye ona, bir kez, ikinci kez, üçüncü kez ve dördüncü bir kez tekrarlamış; ve bu, böylece Cevder sonunda "Şimdi bunları çok iyi kavradım! Ama hangi insan varlığı...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Şimdi bunları çok iyi kavradım! Ama hangi insan varlığı senin sözünü ettiğin bu korkunç tılsımlara karşı koyabilir ve bu müthiş tehlikelere dayanabilir?" demiş. Mağrıplı "Ey Cevder, bu konuda hiçbir korkun olmasın! Kapılarda göreceğin çeşitli kimseler, içi boş, ruhsuz hayaletlerdir! Hiç tedirgin olma!" demiş. Cevder de "Kendimi Tanrı'ya emanet ediyorum!" sözlerini telaffuz etmiş.

Ve hemen Mağrıplı sihirli tütsülemelerine başlamış. Buhurdanlıktaki korun üzerine biraz daha günlük atmış ve sihirli cümleleri okumaya başlamış. Ve hemen nehrin suları yavaş yavaş azalmış ve akmış; nehrin yatağı, yamaçlarındaki definenin büyük kapısıyla ortaya çıkmış.

Bunu gören Cevder, artık fazla kararsızlık göstermeden, nehrin yatağına yakın altın kapıya yönelmiş, ilkin yavaşça, sonra gittikçe daha kuvvetli üç kez çalmış. Ve içerden "Definenin kapısını, büyüyü nasıl bozacağını bilmeden çalan kimdir?" diyen bir ses duyulmuş. O da "Ben, Ömer oğlu Cevder!" diye yanıt vermiş. Ve hemen kapı açılmış ve eşikte, elinde kılıcıyla birisi görünerek "Uzat boynunu!" diye haykırmış. Cevder de boynunu uzatmış; öteki de kılıcı in-

dirmiş; ama vuramadan aynı anda yere yıkılmış. Ve tüm kapılarda, yedinci kapıya kadar, her şey Mağrıplının söylediği ve tavsiye ettiği gibi olmuş. Ve her seferinde Cevder, yedinci kapıdan çıkan annesi görününceye kadar, büyük bir cesaretle tüm büyüleri bozmuş. Kadın ona bakmış ve "Tüm selamlar üzerine olsun, çocuğum!" demiş. Ama Cevder ona "Sen de kimsin?" diye haykırmış. Kadın "Senin annenim, oğlum! Seni karnında dokuz ay taşıyan, sana süt veren, seni

bugünkü haline gelinceye kadar yetiştiren annenim. çocuğum!" diye yanıt vermiş. Cevder ona "Çıkar giysilerini!" diye bağırmış. O da "Sen benim oğlumsun, benden nasıl çıplak olmamı istersin?" diye yanıt vermiş. O da "Soyun! Yoksa şu kılıçla kafanı uçururum!" demiş. Ve elini duvara doğru uzatmış ve orada asılı bulunan kılıcı eline almış, onu savurarak "Soyunmazsan, seni öldürürüm!" diye haykırmış. O zaman kadın, bazı giysilerini çıkarmış; ama o "Daha!" diye haykırıyor ve onu tüm giysilerini çıkarasıya kadar tehdit etmeyi sürdürüyormuş. Sonunda kadının ayağında iç donundan başka bir şey kalmamış ve kadın utanarak ona "Ah! Oğlum, seni yetiştirmek için tüm ömrümü boşuna harcamışım! Ne büyük düş kırıklığı! Senin yüreğin taştan mı? Beni utanılacak bir duruma sokup tüm çıplaklığımı ortaya koymamı mı istiyorsun? Yavrum, bu, yasadışı ve günah olmaz mı?" demiş. O da "Doğru söylüyorsun. Aslında iç donunu üzerinde tutabilirsin!" demiş. Ama daha bu sözler Cevder'in ağzından çıkar çıkmaz, yaşlı kadın "Razı oldu! Vurun, vurun!" diye haykırmış. Ve her yandan omuzlarına, definenin göze görünmez muhafızlarının yağmur damlaları gibi şiddetli yumrukları inmiş. Ve gerçekten bu Cevder için, daha önce hiç başına gelmemiş bir pataklanma olmuş; öyle ki bunu tüm ömründe bir daha unutmamış! Sonra göze görünmeyen ifritler göz açıp kapayasıya kadar geçen bir sürede, darbeler altında, onu definenin salonlarından kovmuşlar ve kapıların hepsini daha önce olduğu gibi örterek kapı dışarı atmışlar.

Mağrıplı, onu kapıdan atarlarken görmüş ve hemen gidip yerden kaldırmış, çünkü büyük gürültülerle sular nehir yatağını doldurmaya ve kesilmiş olan akışlarını yeniden bu yatağa salmaya başlamış bulunuyormuş. Mağrıplı onu baygın bir şekilde nehir kenarına çekmiş ve yeniden aklı başına gelesiye kadar hemen Kuran'dan ayetler okumaya başlamış. O zaman kendisine "Neyin var ey zavallı? Yazık!" demiş. O da "Tüm engelleri aşmış ve tüm büyüleri bozmuştum! Ama bütün kazandıklarımı anamın iç donu yüzünden yitirdim ve izlerini taşıdığım bu pataklanmanın nedeni de bu oldu!" diye yamt vermiş. Ve definede başına gelen her şeyi ona anlatmış.

Bunun üzerine Mağrıplı ona "Bana itaat etmeni sana tembih etmemiş miydim? Görüyorsun işte? Sen yalnız bana değil, kendine de zarar verdin! Ve bütün bunlar üzerinden iç donunu çıkarmaya anamı zorlamamandan ortaya çıktı! Artık bu iş bu yıl için bitmiştir. Ve biz gelecek yıla kadar girişimimizi ertelemek zorundayız! O zamana kadar benim yanımda kalırsın!" demiş. Ve çağırdığı iki zenci hemen ortaya çıkmış; çadırı katlamış, toplanacak şeyleri toplamış, bir an için kaybolup iki katırla geri dönmüşler; Cevder ile Mağrıplı hemen Fas kentine geri dönmek üzere bunlara binmişler.

Cevder, Mağrıplının yanında, her gün büyük değerde yeni bir giysi giyerek, istek ve arzularına göre heybeden çıkanları, iyice yiyip içerek bütün bir yıl kalmış. Yeni yılın başlamasıyla, girişimde bulunmak üzere, saptanmış olan gün gelmiş; ve Mağrıplı, Cevder'i bulmaya gelmiş ve "Kalk bakalım! Gitmemiz gereken yere gidelim!" demiş. O da "Kuşkusuz!" diye yanıt vermiş. Kentten çıkmışlar ve kendilerine katırları getiren iki zenciyi görmüşler; hemen katırlara binerek onları nehre doğru sürmüşler ve nehrin kenarına ulaşmakta gecikmemişler. Çadır kurulmuş ve ilk kez olduğu gibi döşenmiş. Yemek yedikten sonra, Mağrıplı içi boş kamışı, mercan kırmızısı pulları ve üzerine kor ve günlük konulmuş buhurdanlığı almış; ve sihirli tütsülemeyi yapmadan önce, Cevder'e "Ey Cevder, sana bir tavsiyem var!" demiş. Cevder de "Ey hacı efendimiz, gerçekten zahmete değmez! Eğer pataklanmayı unutsaydım, senin geçen seneki harika tavsiyelerini de...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Eğer pataklanmayı unutsaydım, senin geçen seneki harika tavsiyelerini de unuturdum!" diye haykırmış. Mağrıplı "Demek gerçekten hatırlıyorsun ha?" diye sormuş. O da "Ah! Şüphen mi var?" diye yanıt vermiş. Mağrıplı "Pekâlâ Cevder, canını sıkma! Ve özellikle yaşlı kadının senin anan olmadığını hiç unutma! Çünkü o seni yanıltmak için anan kılığında görünen bir hayalettir! Ve de, ilk keresinde oradan kemiklerin sağlam kalarak çıkmışsan, bu kez, eğer aldatılırsan, onları definede bırakıp kurtulamayacağından emin ol!" demiş. O da "Aldandım evet! Ama bu kez de aldanırsanı, yanmayı hak ettim demektir!" diye yanıt vermiş.

Bunun üzerine Mağrıplı kor üzerine günlük atmış ve büyülü sözler söylemiş. Ve hemen nehir kurumuş ve Cevder'e altın kapıya ulaşma fırsatı vermiş. Bu kapıya vurunca açılmış; ve çeşitli kapılardaki büyülü varlıkları kırmakta başarı sağlamış ve kendisini "Hoş geldin oğlum!" diyen anasının karşısır· ·ulmuş. O da "Ne zamandan beri ve nasıl senin oğlun oluyorum, ey lanetli? Çıkar giysilerini!" diye yanıt vermiş.

Bunun üzerine, onu aldatma yollarını deneyerek kadın yavaş yavaş giysilerini parça parça çıkarmaya başlamış; sonunda üzerinde iç donundan başka giysi kalmamış. Cevder ona "Çıkar onu, ey lanetli!" diye haykırmış. Ve o da iç donunu çıkarmış, ama ruhsuz bir hayalet olarak gözden yok olurken!

Cevder, o zaman, güçlük çekmeden defineye girmiş, birbirine sıkışık olarak dizilmiş altın külçeleri görmüş; fakat bunlara en küçük bir önem vermeden, küçük bir çadırın kurulmuş bulunduğu yere gitmiş ve perdeyi kaldırarak büyük kâhin El-Şemerdel'in yatmakta bulunduğu altın tahta yaklaşmış; tılsımlı kılıcın takılı bulunduğu kılıfı, parmağındaki yüzüğü, boynuna altın zincirle asılı bulu-

nan sürmedenliği ve başının üzerinde bulunan ay gibi parlak ve yuvarlak göksel çemberi görmüş.

O zaman, tereddüt etmeden ilerlemiş, kemere takılı kılıcı yerinden almış, sonra da tılsımlı yüzüğü, kâhinin parmağından çekip çıkarmış, sürmedenliği çözmüş, göksel çemberi almış ve oradan çıkmak için davranmış. Ve hemen yöresinde göze görünmeyen birçok musiki aygıtlarının uyumlu sesleri işitilmiş ve oradan çıkıncaya kadar kendisine bu sesler eşlik etmiş, o sırada definenin her yanından ona "Ey Cevder, kazanmayı bildiğin şey, sana büyük yarar sağlasın! Tebrikler! Tebrikler!" diye haykırarak onu kutlayan muhafızların sesleri duyulmuş. Ve yeraltı definesinin dışına çıkıncaya kadar, bu musiki sürüp gitmiş ve tebrik sesleri kesilmemiş.

Onun, tılsımları yüklenmiş geldiğini gören Mağrıplı, buhurlama ve efsunlama işini kesmiş; kalkıp onu bağrına basmaya koyulmuş ve onu candan selamlamış. Cevder, dört tılsımı ona verince, havanın yücelerinden iki zenciyi çağırmış; onlar da gelip çadırları sökmüşler ve Cevder ile Mağrıplının Fas kentine dönmek üzere bineceği katırları getirmişler.

Saraya geldiklerinde, serilen sofra bezinin yöresinde oturmuşlar ve heybeden çıkan sayısız tabaktaki yemekler ortaya konmuş; Mağrıplı, Cevder'e "Kardeşim Cevder, haydi ye!" demiş. Cevder de yemiş ve doymuş. O zaman boş tabaklar torbaya konmuş ve Mağrıplı Abdülsamet "Ey Cevder, benim için sen toprağını ve ülkeni terk ettin! Ve benim işlerimi de hayırlısıyla bitirdin! Ben de böylece sana epeyce borçlu kaldım! Sen benden alacağın hakları istediğin gibi sapta! Çünkü övülesi Tanrı, bizim aracılığımızla sana karşı cömert olacaktır! Dolayısıyla benden her şeyi isteyebilirsin; ve bunu sıkılmadan yap, çünkü layıksın!" demiş. Cevder "Efendim ben sadece Tanrı'dan dileyeceğimi dilerim; sen ise bana heybeyi ver, yeter!" diye yanıt vermiş. Mağrıplı da heybeyi hemen onun ellerine teslim etmiş ve "Bunu gerçekten hak ettin! Ve yine de istediğin bir şey varsa, o da senin olacaktır! Çünkü, ey fakir kişi, bu heybe sadece yemek yemek için yararlıdır!" demiş. O da "İyi ama başka ne isteyebili-

rim ki?" diye yanıt vermiş. Mağrıplı "Benimle ilgilenerek epeyce yoruldun; ben de seni, ülkene, gönlün mutlu ve ferah olarak yollamayı vaadetmiştim. Oysa bu heybe sana ancak yiyecek sağlar; ama seni zenginleştirmez! Bense, fazladan seni zenginleştirmek istiyorum! Sen yine bu heybeyi istediğin şeyleri yemek için al; ama ben fazla olarak sana altın ve her türden cevahirle dolu bir heybe daha vermek istiyorum; böylece bir kez yurduna dönünce büyük bir tacir olursun ve para kaygısı duymadan kendinin ve ailenin tüm ihtiyaçlarının üstesinden gelebilirsin!" demiş; sonra da "Yiyecek heybesine gelince, istediğin yemekleri oradan çıkartmak için onun nasıl işlediğini sana öğreteyim! Bunun için sadece elini içine daldırman ve 'Ey bu heybenin hizmetkârı, üzerinde gücü olan tüm Kudretli Sihirli Adlar'ın erdemi adına senden *falan* yemeği bana getirmeni diliyorum!' demen yeter! O anda heybenin dibinde, her gün ayrı renk ve ayrı çeşnide de olsa, dileyeceğin tüm yemekleri bulacaksın!" diye eklemiş.

Bunu izleyerek Mağrıplı, iki zenciden birini, iki katırdan biriyle birlikte ortaya çıkarmış; yiyecek heybesine benzer iki gözlü büyük bir heybe bulmuş; bunun gözlerinden birine külçe halinde altın, öbürüne değerli taşlar ve cevahirler koymuş ve heybeyi katırın sırtına yüklemiş; bunu da boş gibi görünen yiyecek heybesiyle örtmüş; ve Cevder'e "Katıra bin! Zenci önünden yürüyecek ve sana gideceğin yolu gösterecek; böylece seni Kahire'de evinin kapısının önüne kadar götürecektir! Ve sakın hiç kimseye sırrımızı açıklama! Şimdi seni Allah'a emanet ediyorum...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

"Şimdi seni Allah'a emanet ediyorum!" demiş. Cevder "Tanrı refahım ve servetini arttırsın! Sana çok teşekkür ederim!" diye yanıt vermiş. Ve iki çift gözlü heybe ardında olduğu halde, katırın sırtına binerek, önünde yol gösteren zenci ile birlikte yola koyulmuş.

Katır sadakatle bütün gün ve gece zenci sürücüyü izlemeye koyulmuş; ve bu kez Mağrıp'tan Kahire'ye kadar gerçekleştirilen yolculuk sadece bir gün sürmüş; çünkü ertesi gün Cevder, kendini Kahire kentinin duvarları karşısında bulmuş; ve Zafer Kapısı'ndan geçerek doğduğu kente girmiş ve evine ulaşmış. Anasını eşiğe oturmuş, elini gelip geçenlere uzatarak ve "Allah rızası için bir sadaka!" diyerek dilenirken görmüş.

Bunu gören Cevder'in aklı başından uçar gibi olmuş ve katırdan inerek kollarını açıp anasına doğru ilerlemiş; kadın onu görünce ağlamaya başlamış. O da, iki heybeyi eve taşıyıp katırı Mağrıplıya geri götürmesi için zenciye teslim ettikten sonra anasını eve sokmuş, çünkü katır bir ecinniye, zenci de bir ecinni imiş! Cevder anasını eve sokunca, onu hasıra oturtmuş ve kendisini sokakta oturmuş dilenir görmekten son derece üzülerek etkilendiği için, ona "Anne, kardeşlerim sana iyi davrandılar mı?" diye sormuş. Kadın da "İyi davrandılar, evet!" diye yanıt vermiş. "Öyleyse neden dileniyordun?" deyince de "Açlıktan, oğlum!" diye yanıt vermiş. Cevder "Bu nasıl oluyor? Ben ayrılmadan önce, sana ilk gün, yüz dinar, ikinci gün yeniden yüz dinar ve ayrıldığım gün de bin dinar verdim!" demiş. Kadın "Evladım, kardeşlerin bana karşı bir oyun düzenlediler ve elimden bütün paraları almakta başarı gösterdiler; sonra da evden kovdular. Ben de açlıktan ölmemek için sokaklarda dilenmek zorunda kaldım!" diye yanıt vermiş. O da "Anacığım, bundan sonra hiç sıkıntı çekmeyeceksin, çünkü artık döndüm ve buradayım! Artık hiç kaygılanma! İşte sana altın ve cevahir dolu bir heybe! Evde yi-

yecek de hiç eksik olmayacak!" demiş. Kadın "Evladım, sen gerçekten kutsanmış ve bahtlı doğdun! Allah lütfunu senden esirgemesin ve hayrım üstünden eksik etmesin! Git, oğlum, git de yiyecek ekmek bul ikimiz için; çünkü dün hiçbir şey yemeden uyudum ve hâlâ da açım!" demiş. Cevder de, bu ekmek sözünü duyunca gülmüş ve "Hayır ve eliaçıklık senin üzerine olsun anacığım! Senin, istediğin yemeği bana söylemen yeter! O anda, gidip çarşıdan satın almadan ya da mutfakta pişirmeden sana sunacağım!" demiş. O da "Evladım, ama bu sözünü ettiğin şeyleri ortalıkta göremiyorum! Eşya olarak da yanında biri boş, iki heybeden başka bir şey getirmedin!" demiş. Cevder "Sen gene de ne istediğini söyle" demiş. Kadın "Yavrum, ne olursa olsun, yeter ki açlığımı bastırsın!" demiş. Cevder "Doğru söylüyorsun! Gereksinme içindeyken insanoğlu az bir şeyle yetinir! Ama her şey bol olunca, seçimini yapar ve en lezzetli şeyleri yer! Şimdi bende her şey bol bol var, yeter ki sen sadece seçimini yap!" demiş. Kadın "Yavrum, öyleyse sıcak bir peksimetle bir parça peynir isterim!" demiş. O da "Ana, bu senin şanına yakışmaz!" diye yanıt vermiş. Kadın da "Neyin uygun olduğunu sen benden daha iyi bilirsin! Uygun gördüğünü yap, öyleyse!"demiş. Cevder "Anacığım, ben senin şanına uygun ve yakışır olarak bir kuzu kebabı, yanında kızarmış piliçler ve karabiberle baharatlandırılmış pilavı uygun görüyorum! Yine de şanına layık olarak: işkembe dolması, kabak dolması, kuzu dolması, etli pilav, bademle hazırlanmış künefe, şekerli arı balı ve içi fıstıklı ve amber kokulu kadayıf dilimlerini!" demiş. Bu sözleri işiten zavallı kadın oğlunun kendisiyle alay ettiğini ve aklını kaçırdığım sanmış ve "A! A! Sana ne oldu, oğlum Cevder? Rüya mı görüyorsun yoksa delirdin mi?" diye haykırmış. O da "Neden olmasın? Bende senin istediğin her şey bütün çeşitleriyle var!" demiş. Kadın "Ama sen bana öylesine şaşırtıcı, öylesine değerli ve hazırlanması güç şeylerden söz ediyorsun ki, sıkıntı duymadan bunlara sahip olunamaz!" diye yanıt vermiş. Cevder "Yaşamım üzerine yemin ederim ki, şu anda adım saydığım tüm yiyecekleri kesinlikle sana yedirebilirim!" demiş. Kadın "Ama ben ortalıkta yenecek bir şey göremiyorum!" deyince; "Bana heybeyi getir!" demiş. Kadın da ona

heybeyi getirmiş; elini içine sokmuş ve boş olduğunu görmüş. Yine de oğluna vermiş; o da, hemen, elini heybenin içine sokmuş ve oradan ilkinde iştah veren salçası içinde yüzen, kokulu ve sıcak işkembe dolması bulunan bir altın tabak; sonra yeniden tekrar tekrar daldırarak, adını saydığı tüm yiyecekleri, hatta saymadığı başka yiyecekleri de çıkarmış. Anası da ona "Evladım heybe küçük ve boştu! Sen, bütün bu yiyecekleri ve tabakları nasıl çıkardın?" demiş. Cevder "Anacığım, bil ki, bu heybeyi bana Mağrıplı verdi! Bu heybe de sihirlidir! *Şöyle* bir deyişle kendisine verilen buyruklara itaat eden bir hizmetkâr ecinnisi vardır, bu heybenin içinde!" demiş. Ve kendisine bu deyişi açıklamış. Annesi de ona "Peki, ben, elimi heybeye sokup bu deyişe göre bir yemek istesem, onu torbanın içinde bulur muyum?" diye sormuş. O da "Kuşkusuz!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine kadın elini torbaya sokmuş ve "Ey bu heybenin hizmetkârı, senin üzerinde gücü bulunan Sihirli Adlar'ın erdemi uğruna, bana bir etli pilav daha getir...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek, yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Bana ikinci bir etli pilav getir!" demiş. Ve hemen tabağı elinin altında duymuş ve onu heybeden çıkarmış. Tabakta karanfille ve diğer ince baharatla çeşnilendirilmiş harika bir etli pilav varmış! Bunu görünce "Ben hâlâ, her şeye karşın, sıcak bir peksimet ile peynir istiyorum. Çünkü bunları yemeye alışkınım ve hiç kimse de beni onlardan koparamaz!" demiş. Ve elini heybeye daldırmış, sihirli sözleri söylemiş ve bunları dışarı çıkarmış! Bunun üzerine Cevder ona "Anacığım, yemeği bitirince, boş tabakları heybeye koymak gerek!

Tılsım, bu tutumu da kapsıyor! Ve özellikle bu işin sırrını sakın ortalığa yayma! Ve heybeyi dolabında iyice sakla ve ancak ihtiyaç anında ortaya çıkar! Ama kullanırken endişe etme! Hatta herkese, özellikle komşulara ve fakirlere karşı cömert ol; ben olsam da olmasam da, kardeşlerimi de heybeden yararlandır!" demiş. Ve Cevder, daha sözünü bitirir bitirmez, iki kardeşi içeri girmiş ve o harika sofrayı görmüşler.

Gerçekte, kendilerine "Kardeşiniz yolculuktan bir zencinin sürdüğü katır üzerinde döndü; üstünde eşi bulunmaz bir giysi vardı!" diyen o mahallede oturanlardan birinden Cevder'in döndüğünü haber almış bulunuyorlarmış. Bunu duyunca, birbirlerine "Allah'a şükür ki, anamıza hiç kötü davranmadık! Amayine de ona paradan yana davranışımızı anlatacaktır! O zaman, onun iyiliklerinden yoksun kalabiliriz!" demişler. Ama biri "Anamız merhametlidir! Her durumda, olanları ona anlatsa da, ondan daha merhametli olan kardeşimiz hoşgörülü davranacaktır. Hele davranışımıza bir bahane bulursak, bunu kabul edip bizi bağışlayacaktır!" demiş. Ve gidip onu görmeye karar vermişler imiş.

Böylece içeri girip Cevder de onları görünce, hemen onların onuruna ayağa kalkmış ve büyük saygı gösterileriyle onlara barış dileklerinde bulunmuş ve kendilerine "Oturun, birlikte yemek yiyelim!" demiş. Onlar da oturup yemişler. Zaten açlıktan ve yoksulluktan pek zayıflamışlar imiş.

Yemek yemeyi bitirince ve doyunca, Cevder onlara "Kardeşlerim, yemeğin geri kalanını alın, mahallenin fakirlerine ve dilencilerine dağıtın!" demiş. Onlar "Kardeşimiz, bunları akşam yemeği için saklasak daha iyi olur!" demişler. Cevder de onlara "Akşam yemeği zamanında, bunlardan fazlasını bulacaksınız!" demiş. O zaman yemeğin artanlarım toplamışlar ve fakirlerle yoldan geçmekte olan dilencilere dağıtmışlar; ve onlara "Alın ve yiyin!" demişler. Bunu izleyerek boş tabakları Cevder'e getirmişler; O da "Bunları heybeye sok!" diyerek anasına vermiş.

Akşam olup yemek saati gelince, Cevder heybeyi almış ve on-

dan çıkarttığı kırk türlü yemeği anası birbiri ardından sofra örtüsünün üzerine dizmiş; sonra kardeşlerini yemek yemeye çağırmış. Ve yemeği yiyip bitirince, onlara heybeden ağızları tatlansın diye tatlılar çıkarmış; onlar da ağızlarını tatlandırmışlar. Sonra, onlara "Yemeğimizin geri kalanını fakirlere ve dilencilere dağıtın!" demiş.

Sonra ertesi gün daha da göz kamaştıran yemekler yedirmiş; bu böylece birbirini izleyen on gün sürmüş.

Bu sürenin sonunda Salim, Selim'e "Sen kardeşimiz Cevder'in bir kez sabahleyin, bir kez öğleyin, bir kez de akşam olmak üzere üç öğün, bu harika yemekleri ve de ayrıca geceleyin tatlıları nasıl ortaya çıkardığını anlayabildin mi? Doğrusu sultanlar da bundan fazlasını yapamaz! Böylesi bir servet ve refah ona nereden gelmiş acaba? Kendimize bunca şaşırtıcı yemeklerin ve tatlıla nereden ortaya çıktığını da sormuyoruz! Halbuki bunları satın almıyor, hazırlamak için ateş yakmıyor, mutfakta da uğraşmıyor, aşçısı bile yok!" demiş. Selim de "Vallahi! Ben bir şey bilmiyorum! Ama sen, bu iş üzerine bizi aydınlatacak birini tanıyor musun?" diye cevap vermiş. O da "Bu konuda bizi sadece anamız aydınlatabilir!" demiş. Ve hemen o anda bir hile düşünmüşler ve kardeşlerinin evde bulunmadığı bir sırada analarının yanına girip ona "Anamız, biz çok acıktık!" demişler. O da, kendilerine "Keyfinize bakın, biraz sonra doymuş olursunuz!" diye yanıt vermiş. Ve heybenin bulunduğu odaya girmiş, elini heybenin gözüne sokmuş. Hizmetkâra birkaç tabak sıcak yemek getirmesini buyurmuş; ve hemen çıkan yemekleri oğullarına götürmüş; onlar da "Ana, bu yemekler sıcak, oysa biz ocak tutuşturan bir aşçı falan görmedik!" demişler. O da "Onları heybeden çıkardım!" diye yanıt vermiş. Sormuşlar "Bu heybe de ne!" diye. O da "Sihirli heybe! Ondan istenen her şeyi heybenin hizmetkârı hemen yerine getiriyor!" diye yanıt vermiş. Ve sihirli deyişi onlara açıklamış ve onlara "Bunu gizli tutun!" demiş. Onlar da, "Merak etme! Sır saklanacaktır!" diye yamt vermişler. Ve kendileri de heybenin erdemini denedikten sonra içinden pek çok yemekler çıkarmakta başarılı olmuşlar; ve o gece hiç sesleri çıkmamış.

Ama ertesi gün Salim, Selim'e "Kardeşim, biz daha ne zamana kadar, böyle hizmetkâr durumunda Cevder'in evinde oturacağız ve onun nafakasıyla besleneceğiz? Bu heybeyi ondan almak için bir düzen hazırlasak ve onu sırf kendimize mal etsek daha iyi olmaz mı?" demiş. Selim "Peki, nasıl bir düzen kuracağız?" diye sormuş. Salim "Düpedüz kardeşimizi Süveyş denizlerinin başkaptamna satarız!" demiş. Selim de "Peki, onu satmak için ne yapacağız?" deyince, Salim "İkimiz gider, şimdi Kahire'de bulunan bu kaptanı görürüz...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"İkimiz gider, şimdi Kahire'de bulunan bu kaptanı görürüz ve onu ve iki tayfasını gelip bizimle yemek yemeye davet ederiz! Ve görürsün olacakları! Sen sadece benim Cevder'e söyleyeceğim sözleri tasdik edeceksin! Ve bu gece bitmeden önce olanları göreceksin!" diye yanıt vermiş.

Kardeşlerini satma konusundaki bu tasarılarında anlaştıktan sonra, Süveyş'in başkaptanını bulmaya gitmişler ve selamlaşmalardan sonra, ona "Ey kaptan, buraya seni hiç kuşkusuz çok memnun edecek bir konuyu konuşmaya geldik!" demişler. Kaptan da "İyi!" demiş. Onlar "Biz iki kardeşiz! Ama hiçbir işe yaramaz haylaz bir üçüncü kardeşimiz daha var! Babamız ölünce, bize, üçümüz arasında paylaşmamız için bir miras bıraktı; kardeşimiz payını alarak hovardalık ve sefahatle tüketti! Sefalete düşünce, görülmedik bir adaletsizlikle bize karşı tavır aldı ve onun miras payını çarçur ettiğimiz savıyla bizi mahkemeye sürükledi; adaletsiz ve baskıcı yargıçların önüne çıkardı! Bu adaletsiz ve kokuşmuş yargıçlar, babamızdan ka-

lan bütün mirası yitirmemize neden olan kararlar almakta gecikmediler! Ama kardeşim bir kez kötülük yapmakla yetinmedi, ikinci kez bu baskıcıların huzuruna çıkarıp bizi sefaletin dibine indiren bir karar aldırmayı da başardı. Ve şimdi de hâlâ hakkımızda ne gibi düzenler kurduğunu Allah bilir! Bizi onun varlığından, kendisini, gemilerinden birinde forsa olarak kullanmak üzere, bizden satın alarak kurtarmam dilemek üzere gelip seni bulduk!" demişler.

Başkaptan onlara "Onu buraya kadar getirmek için bir düzen bulabilir misiniz? Ben de, bu durumda, onu, geciktirmeden deniz üzre yollamayı üstleneyim!" diye yanıt vermiş. Onlar da "Bizim onu buraya getirmemiz çok zor! Ama sen bu akşam bizim çağrılımız olmayı kabul edersen ve birlikte, fazla değil, iki adamını getirirsen daha iyi olur. O uyuduğu zaman, beşimiz birden onu yakalar, ağzına bir tıkaç sokar ve sana teslim ederiz! Ve sen, geceden yararlanarak onu evden çıkarır ve ne istersen onu yaparsın!" diye yanıt vermişler. Kaptan da onlara "Tam olarak işitilmiş ve uygun görülmüştür! Onu kırk dinara bana bırakır mısınız?" demiş. Onlar da "Bu, gerçekten çok az! Ama senin hatırın için kabul ediyoruz. Gece olunca *falan* sokağa, *falan* camiin yanındaki eve gelirsin, içimizden birini seni bekler bulursun! Ama adamlarından ikisini birlikte getirmeyi sakın unutma!" diye yamt vermişler. Ve gidip kardeşleri Cevder'i bulmak üzere uzaklaşmışlar; ve kısa bir süre sonra onu bulup şuradan buradan konuşmuşlar ve belli bir sürenin sonunda Salim bir isteği varmışçasına onun elini öpmüş. Cevder de, ona "Ne dileğin var, kardeşim?" diye sormuş. O da "Bil ki, ey kardeşim Cevder, benim, senin yokluğunda birkaç kez beni evine çağıran, bana her zaman saygı gösteren bir arkadaşım var. Bu tutumuyla beni kendine borçlu kılmıştır. Bugün teşekkür etmek üzere ona bir ziyarette bulundum; beni yemek yemeye alıkoymak istedi; ben de kendisine 'Ben kardeşim Cevder'i evde tek başına bırakamam!' dedim. Bana 'Onu da birlikte getir!' dedi. Kendisine 'Kabul edeceğini sanmıyorum. Ama sen, kardeşlerinle birlikte bu akşam bizim çağrımızı kabul edebilirsin!' diyerek yanıt verdim. Çünkü o sırada kardeşleri de yanındaydı, ben

de laf olsun diye ve çağrımı kabul edeceklerini sanmaksızın, nezaket gereği onları da davet etmiş oldum; ama ne yazık ki onlar hiçbir güçlük çıkarmadılar; kardeşleri onların kabul ettiklerini görünce,

kendisi de çağrıyı kabul etti ve bana 'Bizi sokağın girişinde mescit kapısı yakınında bekle, kardeşlerimle gelip seni bulurum!' dedi. Şimdiyse, kardeşim Cevder, beni orada bekliyor olmalılar! Ben sana sormadan böyle özgürce davrandığım için çok utanıyorum! Sana

sonsuza dek minnettar kalmam için onları bu akşam konuk etmeni senden rica ediyorum. Senin iyiliklerin zaten bizi boğazımıza kadar doyurmuştur ve evinde her şey boldur, kardeşim! Ama *şu* veya *bu* nedenle onları evinde konuk etmek istemiyorsan, bir komşu evinde benim ağırlamama izin ver!" demiş. Cevder "Peki, onları neden komşuların evinde ağırlayacaksın, ey Salim? Bizim evimiz pek mi dar ve biz konuksever değil miyiz? Yoksa onlara yedirecek yemeğimiz mi yok? Aslında bu konuda bana danışmamış olmanda da utanılacak bir şey yok! Senin için onları içeri buyur etmekten başka yapacak şey yok! Onlara bol bol, arkası hep gelecekmiş gibi cömertçe davranışta bulunur, yemek ve tatlı sunarsın! Ve bundan böyle benim yokluğumda dostlarını eve çağırmak istersen, gerekli tüm yemekler ve daha fazlası için anama başvurman yeter! Şimdi git, bu akşam gelecek dostlarını bul! Allah'ın kutsaması bize böylesi konuklar aracılığıyla iner, kardeşlerim!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri duyunca Salim, kardeşi Cevder'in elini öpmüş ve mescidin kapısına, konuklarını bulmaya gitmiş; ve onları çabucak alarak eve getirmiş. Cevder onların onuruna ayağa kalkıp kendilerine "Hoş geldiniz!" demiş; sonra yanına oturtmuş ve onları alet edecek bahtın kendisi için neler sakladığından kuşkulanmaksızın onlarla dostça konuşmaya başlamış. Ve anasına "Bize şu çeşnide, şu çeşnide ve şu çeşnide yemek getir!" diyerek çeşitli çeşnide kırk tabaklık bir sofra hazırlamasını rica etmiş. Konuklar, ikramın Salim ve Selim kardeşler tarafından yapıldığını sanarak yemek yiyip iyice doymuşlar. Gecenin üçte biri geçince, tatlılar ve şekerlemeler getirilmiş; ve gece yarısına kadar yenilmiş. O zaman, Salim'in bir işareti üzerine tayfalar Cevder'in üzerine atılmışlar ve hepsi birden ona egemen olarak ağzına tıkaç sokup kollarını ve ayaklarını sımsıkı bağlamışlar ve evin dışına taşımışlar; karanlıktan yararlanarak Süveyş'e getirmişler; ve gemilerden birinin dip ambarına atmışlar ve forsa olarak tam bir yıl kürek çekmeye mahkûm etmişler. İşte Cevder'in hali böyleymiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Yetmiş Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

İşte Cevder'in hali böyleymiş!

Kardeşlerine gelince, ertesi sabah uyandıklarında, olaydan hiçbir haberi olmayan analarının yanına girmişler; ve ona "Cevder hâlâ uyanmadı, galiba!" demişler. O da "Gidip uyandırın!" demiş. "Nerede yatıyor?" diye sormuşlar. Kadın "Konuklar odasında!" demiş. Kardeşlerden biri yeniden söz alarak "Bu odada hiç kimse yok! Belki de geceleyin bu gemicilerle gitmiştir! Çünkü, anne, kardeşimiz Cevder uzak ülkelere yolculuk yapmaktan zevk alır oldu! Biz de onu, kendisine 'Seni birlikte götürelim, bildiğimiz gizli defineleri açarsın!' diyen bu gemicilerle konuşurken işittik!" demişler. Kadın

"Öyleyse, bize haber vermeksizin onlarla gitmiş bulunması mümkündür! Kendisi hakkında telaş etmemeliyiz; çünkü, Tanrı onu hayırlı yola yöneltecek ve bahtlı doğduğu ve talih ona yardımcı olduğu için, büyük zenginliklerle bize geri dönecektir!" demiş. Sonra, ne olsa çocuğunun yokluğu bir ana için güç şey olduğundan, ağlamaya başlamış. O zaman ona "Ey alçak vicdansız, demek Cevder'i böylesi bir sevgiyle seviyordun ha! Oysa biz öteki oğulların ayrılsak üzülmez, dönsek sevinmezdin! Cevder senin oğlun da, biz değil miyiz?" diye haykırmışlar. Kadın "Siz de benim oğlumsunuz, ama siz iki sefil, iki kötü kişisiniz! Babanızın ölümünden beri, bana hiçbir yararınız dokunmadı ve sizinle mutlu bir gün bile geçirmedim; sizden yana da hiçbir ilgi görmedim! Cevder'e gelince, ondan çok iyilik gördüm; ve her zaman beni memnun etmek, saygı göstermek ve cömertçe davranmak için gönüllü oldu. Onun uğrunda ağlamamın haklı nedenleri var: Bana olduğu kadar, size de iyilikler yapmıştır!" diye yanıt vermiş. Zavallı analarının böyle konuştuğunu duyunca iki sefil ona hakaret edip onu dövmüşler; sonra öteki odaya geçerek ve her yanı arayarak sihirli heybeyi ve değerli şeylerle dolu öteki heybeyi bulmuşlar; ve sonunda bunlara el koymuşlar ve heybeni bir gözündeki tüm altınları ve öteki gözündeki tüm cevahirleri almışlar; ve "Bunlar babamızdan kalan mallardır!" demişler. Ama kadın "Hayır, vallahi! Bu, kardeşiniz Cevder'in malıdır! Ve bunu Mağrıp'tan getirdi!" diye haykırmış. Ona "Sen yalan söylüyorsun! Bu, bizim babamızın malıdır! Ve biz bunu keyfimizce harcamak hakkına sahibiz!" diye haykırmışlar. Ama, sihirli heybeye hangisinin sahip olacağı konusunda anlaşamamışlar; çünkü Salim "Onu ben alacağım!" diyor, Selim de "Hayır, ben alacağım!" diyormuş; ve aralarındaki anlaşmazlık kavgaya dönüşmüş! O zaman, anaları "Çocuklarım, aranızda altın ve cevahir dolu heybeyi paylaştınız; ama bu heybe ne paylaşılabilir, ne bölünebilir! Yoksa sihri bozulur ve erdemi kaybolur. Siz iyisi mi onu bana bırakın! Ve ben, her gün, her dilediğiniz zaman istediğiniz yiyecekleri oradan çıkarayım! Kendim için de, size, biraz ekmek ve bana ayıracağınız bir lokma yemekle yetineceğime dair söz veririm! Ve eğer, daha fazla olarak, siz bana giyecek olarak ihti-

yaç duyduklarımı verirseniz, bu sizin bakımınızdan sırf bir cömertlik gösterisi olacaktır, kesinlikle bir zorunluluk değil! Böylece her biriniz, hiçbir engel bulunmadan, istediğiniz ticareti yapabilirsiniz! Ben de sizin, benim yavrularım olduğunuzu, kendimin de anneniz olduğumu unutmam. Birlikte ve uyum içinde oluruz. Böylece kardeşiniz döndüğünde, utanılacak bir haliniz ve davranışlarımızdan dolayı onun sizde kusur bulması söz konusu olmaz!" demiş. Ama onlar analarımn nasihatlarını dinlemek istememişler ve geceyi yüksek sesle aralarında tartışarak ve öylesine kavga ederek geçirmişler ki, yandaki komşu evinde konuk bulunan hükümdarın bir okçusu, tüm söylenenleri duymuş; ve noktası noktasına uyuşmazlıklarının nedenini anlamış. Ve hemen ertesi gün saraya gidip Şems–üt–Devle adındaki hükümdardan bir konuşma isteminde bulunmuş; ve ona tüm işittiklerini anlatmış. Hükümdar da hemen Cevder'in iki kardeşinin araştırılmasını ve tam bir itirafta bulunana kadar işkence görmelerini emretmiş. Hükümdar onlardan iki heybeyi almış, onları da zindana attırmış. Bundan sonra Cevder'in anasına günlük ihtiyaçlarım karşılayacak bir maaş bağlatmış. Ve işte bunlar olup bitmiş!

Cevder'e gelince! Süveyş başkaptamna ait gemide bir yıl esir kaldıktan sonra, bir gün gemi bir fırtınaya kapılmış; yönetilemez bir hale gelmiş ve kayalıklı bir kıyıya çarpmış; tamamen parçalanmış ve içindekiler boğulmuş. Yalnız yüzerek kıyıya ulaşan Cevder hayatta kalmış. Ve kıyıya çıkarak ülkenin içine girebilmiş. Böylece, Bedevilerin çadır kurduğu bir vahaya ulaşmış; ona başına gelenleri sormuşlar ve gemici olup olmadığını öğrenmek istemişler. O da bunlara gerçekte gemici olduğunu ve batan bir geminin üzerinde bulunduğunu anlatmış; ve öyküsü üstüne tüm ayrıntıları sergilemiş.

O sırada vahadan geçmekte olan Cidde halkından tacir bir kişi varmış; Cevder'in öyküsünü dinleyince duygulanarak ona çok acımış ve kendisine "Ey Mısırlı, benim hizmetime girmek ister misin? Karşılığında sana giysiler sağlar ve seni yanımda Cidde'ye götürürüm!" demiş. Cevder de onun hizmetine girmeyi kabul etmiş ve

onunla birlikte yola çıkıp Cidde'ye ulaşmış; orada tacir kendisine cömertlik göstermiş ve onu hayırla donatmış. Bir süre geçtikten sonra, tacir Mekke'ye hacca gitmiş, onu da birlikte götürmüş. Mekke'ye ulaştıklarında...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Sekseninci Gece Olunca

Demiş ki:

Mekke'ye ulaştıklarında, Cevder çabucak gidip ibadet gereği yapacağı yedi kez dönüşü yerine getirmek üzere, Kutsal Kâbe'nin yöresindeki tavafa katılmış ve tam da orada, merasime katılmış hacılar arasında dostu Mağrıplı Şeyh Abdüssamet'e rastlamış; o da yedi kez Kâbe'yi tavaf ediyormuş. Mağrıplı da onu görmüş ve kendince, bir kardeş selamıyla onu selamlamış ve ondan haber sormuş. Bunu duyunca Cevder ağlamış. Sonra başına gelen her şeyi ona anlatmış. Mağrıplı da onu elinden tutmuş ve kaldığı eve götürmüş; ona cömertlik göstermiş, göz kamaştıran ve eşsiz bir giysiyle donatmış ve ona "Mutsuzluk senden ırak olsun, ey Cevder!" demiş. Sonra onun için yıldız falına bakmış ve bu yoldan kardeşlerinin başına gelen her şeyi görmüş ve ona "Bil ki, ey Cevder, kardeşlerinin başına *şunlar*, *şunlar* gelmiş; ve şimdi onlar Mısır hükümdarının zindanlarında hapsedilmiş bulunuyorlar. Ama sen, tüm dini merasimler bitinceye kadar benim evimde misafir kalabilirsin! Bundan sonra her şeyin yolunda gittiğini göreceksin!" demiş. Cevder "İzin verin bana, efendim, buraya birlikte geldiğim taciri gidip bulayım, onun hatırını kırmayayım ve iznini alayım! Sonra hemen senin yanına dönerim!" demiş. Mağrıplı da "Öyleyse git, hatırını kırma ve izin al; sonra gecikmeksizin geri dön, zira aslında, birlikte yenen ekmeğin zo-

runlulukları vardır!" demiş. Ve Cevder, efendisi Ciddeli taciri bulmaya gitmiş, onun hatırını sormuş ve kendisine "Burada benim için bir kardeşten de değerli olan bir dostumu buldum!" demiş. O da "Git onu bul, onuruna bir şölen verelim!" diye yanıt vermiş. Cevder "Vallahi! Onun şölenle falan bir ilgisi yok! Çok zengin bir aileden gelmekte ve emrinde birçok hizmetkâr bulunmaktadır!" demiş. Bunun üzerine, tacir ona yirmi dinar vermiş ve "Bunları al ve benim vicdanımı rahat ettir ve beni sorumluluktan kurtar!" demiş. Cevder "Tanrı seni benim yüzümden her türlü borçtan ırak eylesin!" diye yanıt vermiş. Ve ondan izin alarak gidip dostu Mağrıplıyı bulmak üzere oradan ayrılmış. Ama yürümekte iken yolunda fakir bir adama rastlamış ve ona, sadaka olarak yirmi dinarı vermiş; sonra Mağrıplının yanına ulaşmış ve onun yanında tüm kutsal görevleri ve haccın farizasını yerine getiresiye kadar kalmış.

O zaman Mağrıplı gelip onu bulmuş ve parmağından Cevder'in daha önceleri El-Şemerdel Definesi'nden kendisine getirdiği yüzüğü çıkarıp "Tüm dileklerini yerine getirecek olan bu yüzüğü al, ey Cevder! Ve gerçekten bil ki, bu yüzüğün hizmetkârı, Gürüldeyen Gökgürültüsü adlı bir ecinnidir, ona vereceğin bütün buyrukları yerine getirecektir! Bunun için yüzüğün kaşına elini sürmen yeter; Gürüldeyen Gökgürültüsü hemen karşında belirecek ve senin bütün emirlerini yerine getirip istediğini, evrenin tüm servetini istemiş olsan da, sana ulaştıracaktır" demiş. Ve işleyişini göstermiş olmak için, onun önünde başparmağıyla yüzüğü ovmuş. Birdenbire ifrit Gürüldeyen Gökgürültüsü belirmiş ve Mağrıplının önünde eğilerek ona "İşte karşındayım, ya Seydi! Emret ki, emret ki, emrin yerine getirilsin! İste ki, istediğini ele geçir! Harap bir evin yeniden yapılmasını mı, yoksa çiçekler içindeki bir kentin harap edilmesini mi istersin? Öldürmemi mi, kahretmemi mi istersin? Bir hükümdarın canını mı alayım, yoksa sadece ordularını darmadağın mı edeyim? Konuş!" demiş. Mağrıplı, "Ey Gökgürültüsü, işte bundan sonra senin efendin bu kişidir! Onu sana övgüyle tanıtırım! Kendisine iyi hizmet et!" diye yanıt vermiş. Sonra onu geldiği yere yollamış ve Cev-

der'e dönerek, ona "Unutma ki Cevder, bu yüzük aracılığıyla sen, bütün düşmanlarım yenmek ve onlardan öç almak gücüne sahip oluyorsun! Kudretinin derecesini bilmezlik etme!" demiş. Cevder de "Bu durumda, ey efendim, kendi ülkeme ve evime dönmek isterdim!" demiş. O da "Sürt yüzüğe, ifrit Gökgürültüsü karşında belirince ve sana 'İşte karşındayım, dile ki dileğin yerine getirilsin!' dediği zaman, kendisine 'Sırtına binmek istiyorum! Beni hemen bugün götür!' de! Sana itaat edecektir" diye yanıt vermiş.

Bunun üzerine Cevder, Mağrıplı Abdüssamet'e veda etmiş ve yüzüğü ovuşturmuş. O anda Gürüldeyen Gökgürültüsü belirmiş ve ona "İşte karşındayım! Dile ki, dileğin yerine gelsin!" demiş. Cevder de "Beni hemen bugün Kahire'ye götür!" diye yanıt vermiş. İfrit de "Kolay bir şey bu!" demiş; ve ikiye katlanarak onu omzuna almış ve onunla birlikte uçmuş! Yolculuk öğleden geceyarısına kadar sürmüş ve ifrit Cevder'i, Kahire'deki anasının evine bırakmış ve gözden kaybolmuş. Cevder'in anası onun içeri girdiğini görünce, ayağa kalkmış ve onu ağlayarak selamlamış. Sonra ona, kardeşlerinin başına geleni anlatmış ve hükümdarın onları nasıl dövdüğünü, onlardan sihirli heybe ile altın ve cevahir heybesini aldığım anlatmış! Cevder de, bunları işiterek kardeşlerinin bahtına ilgisiz kalmamış ve anasına "Bunun için kendini üzme! Ben, şu anda, ne yapabileceğimi sana gösterecek ve kardeşlerimi sana ulaştıracağım!" demiş. Aynı anda yüzüğün kaşını ovalamış; yine aynı anda yüzüğün hizmetkârı belirmiş ve "İşte karşındayım! Dileğini söyle ki yerine getirilsin!" demiş. Cevder "Senden gidip kardeşlerimi hükümdarın zindanından kurtarmanı ve buraya getirmeni istiyorum!" demiş. Ve ecinni buyruğu yerine getirmek üzere gözden kaybolmuş.

O sırada Salim ile Selim hücrelerinde, büyük acılar ve derin kederler ve ıstıraplar içinde uzanıp yatmakta imişler; kendilerine yapılan işkenceler o denli ağırmış ki, ölümü bir kurtuluş sayıyor, acılarına son verecek bir çare gibi görüyorlarmış. Ve tam o sırada, aralarında tam da bu konuyu görüşüyorlarken, ayaklarının ucunda birdenbire toprağın yarıldığını ve Gürüldeyen Gökgürültüsü'nün orta-

ya çıktığını görmüşler. İfrit onları, daha korkudan bayılmalarına fırsat vermeden kollarına almış ve onlarla birlikte yerin derinliklerine dalmış; onun kollarında bayılan iki kardeş, ancak analarının evinde ayılarak kendilerini analarıyla kardeşleri Cevder'in arasında oturur görmüşler; analarının üzerlerine eğilip onlarla ilgileniyormuş. Ve Cevder, onların gözlerini açtıklarını görünce, kendilerine "Tüm selamlar üzerinize olsun, ey kardeşlerim! Beni tanımadınız mı, unuttunuz mu yoksa...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Seksen Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

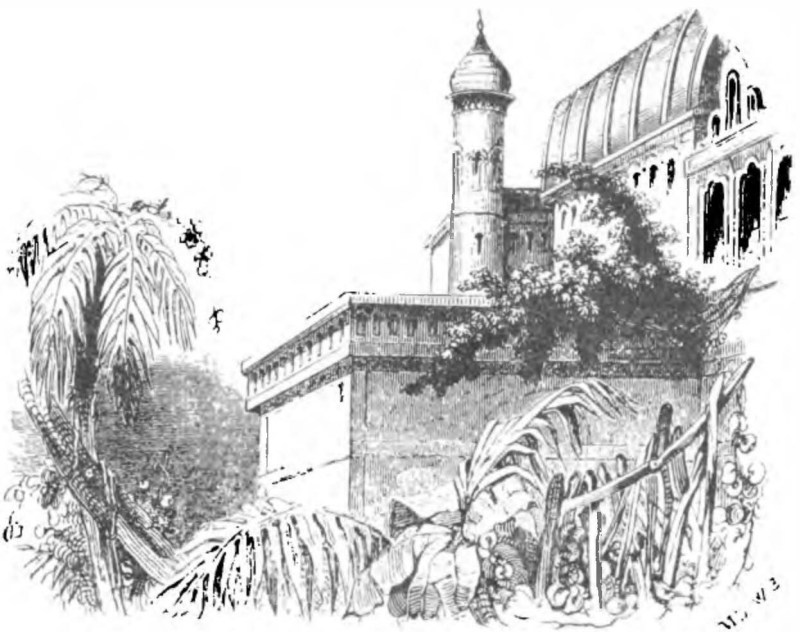
"Tüm selamlar sizin üzerinize olsun ey kardeşlerim! Beni tanımadınız mı, unuttunuz mu yoksa?" demiş. Başlarını önlerine eğmişler ve sessizce ağlamaya başlamışlar. Bunu gören Cevder "Ağlamayın! Çünkü sizi azdıran bir hırsa bürüyerek bana karşı çıkaran melun Şeytan'dır! Ağlamayın artık! Bir bakıma, Yakup'un oğlu Yusuf'a benzerlik gösterdiğimi düşünmek benim için bir teselli olmaktadır. Aslında Yusuf'un kardeşleri, ona karşı sizin bana davrandığınızdan daha acımasız davranmışlardı; çünkü onu, fazladan, bir kuyunun dibine atmışlardı. Pişmanlık duyarak sadece Tanrı'dan af dileyin, o sizi affedecektir; çünkü onun acıması boldur ve Büyük Bağışlayıcı'dır; bense sizi çoktan bağışladım! Hoş karşılamalar üzerinize olsun! Bundan böyle hiçbir korkunuz, hiçbir zorlanmanız olmasın!" demiş. Ve onları teselli etmeye ve yürekleri yatışıncaya kadar sakinleştirmeye çalışmış; sonra da başına gelen her şeyi ve Mekke'de Şeyh Abdüssamet'e rastlayıncaya kadar çektiği sıkıntıları anlatmış. Ve onlara aynı şekilde sihirli yüzüğü göstermiş.

Bunun üzerine onlar da kendisine "Kardeşimiz, bu kez bizi bağışla! Eğer bir daha eskiden olduğu gibi davranırsak, sana nasıl uygun gelirse, bize onu yaparsın!" demişler. O da "Artık hiçbir pişmanlık ve kaygı duymayın! Ve bana çabuk hükümdarın size ne yaptığını anlatın!" demiş. Onlar da "Bizi sopayla dövdürdü ve daha kötü şeylerle tehdit etti, sonra da elimizden iki heybeyi aldı!" demişler. O da "Öyleyse, gününü görür!" demiş. Ve yüzüğün kaşını ovmuş; ve hemen ifrit Gürüldeyen Gökgürültüsü belirmiş.

Onu görür görmez, iki kardeş heyecana kapılmış ve yüreklerinde Cevder'in onun aracılığıyla kendilerini öldürteceği endişesi uyanmış. Ve ağlayarak analarına koşmuşlar; ona "Anamız, kendimizi senin sevecen korumana terk ediyoruz! Bizi koru anamız!" diye haykırmışlar. Kadın onlara "Korkmayın, çocuklarım!" diye yanıt vermiş. Bu sırada Cevder, Gökgürültüsü'ne "Hükümdarın hazinesindeki kardeşlerimden alınmış bulunan sihirli heybe ve altın ve cevahirle dolu öteki heybeyle birlikte mücevherat ve başkaca değerli ne varsa, hiçbir şey bırakmadan, alıp bana getirmeni emrediyorum!" demiş bulunuyormuş. Yüzüğün ecinnisi "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş ve o anda buyruğu yerine getirmek üzere gitmiş ve hemen dönüp Cevder'in önüne, hiç dokunulmadık halleriyle iki heybeyi ve "Ya Seydi hazinede hiçbir şey bırakmadım!" diyerek hükümdarın hazinesini koymuş. Bunun üzerine Cevder, anasına, değerli şeylerle dolu heybeyle hükümdarın hazinesini teslim etmiş ve çok iyi saklamasını tembih etmiş. Sihirli heybeyi de önüne koymuş. Sonra yüzüğün ecinnisine "Sana hemen bu gece yüksek ve göz kamaştıran bir saray inşa etmeni ve onu altın suyuyla, halılarla ve gösterişli eşyayla süslemeni ve bütün bunları sabaha kadar tamamlamanı emrediyorum!" demiş. Ve yüzüğün ecinnisi Gürüldeyen Gökgürültüsü de "İsteğin yerine getirilecektir!" diye yamt vermiş ve toprağın bağrında kaybolmuş. O sırada Cevder sihirli heybeden nefis yemekler çıkarmış ve anası ve kardeşleriyle doyuncaya kadar yemişler; sonra da gidip sabaha kadar uyumuşlar.

Yüzüğün ecinnisine gelince, hemen yoldaşları yeraltı ifritlerini

toplamaya gitmiş; ve onların içinden inşaat işlerinde en becerikli-lerini seçerek hep birlikte işe koyulmuşlar. Kimileri taş yontmaya, ki-mileri inşaata, öbürleri de badanalamaya; kimisi yontmaya ve kaz-maya, kimisi de halı yapıp sermeye ve salonu döşemeye koyulmuş-lar. Öylesine çalışmışlar ki, gün doğarken saray tamamıyla bitip dö-şenmiş! O zaman yüzüğün ecinnisi, Cevder'in önüne gelmiş ve ona "Ya Seydi, saray bitti ve döşenmesi tamamlandı! Gelip bakar ve in-celer misin?" demiş. Bunu duyan Cevder, ayağa kalkmış ve anası ile kardeşlerini yanında götürerek hep birlikte sarayı incelemişler ve aklı karıştıran mimarisinin güzelliği ve mutlu düzenlenmesiyle eşi

bulunmadığını görmüşler; Cevder de binanın gerçekten gösterişli ön yüzüne bakarken büyülenmiş ve bütün bunlara hiçbir masraf yapmadan sahip olduğunu düşünerek hayranlık duymuş. Sonra ana-sına dönerek ona "Bu sarayda oturmak ister misin?" diye sormuş. O

da "Çok isterdim!" demiş ve oğlu için iyi dilekler dileyerek Tanrı' nın kutsamasının başının üstünde olmasına dua etmiş. Bunun üzerine Cevder tılsımlı yüzüğü ovuşturmuş ve hemen beliren ecinniye "Bana hemen kırk genç ve güzel beyaz köle kız ile kırk endamı güzel genç siyahi köle kız; kırk beyaz oğlan ve kırk zenci hadımağası getir!" demiş. O da "Bunların hepsi getirilecektir!" demiş. Ve kırk yoldaşıyla birlikte uçarak Hint, Sindi ve İran ülkelerini ziyaret etmiş; ve tüm güzellikleri taşıyan kırk beyaz kız ile tüm anlamıyla yakışıklı kırk beyaz delikanlıyı toplamışlar. Her iki cinsten kırkar beyaz köleyi bulduktan sonra, kırk güzel zenci kız ile kırk yakışıklı zenci delikanlı bulmuşlar ve bunların hepsini Cevder'in sarayına taşımışlar. Ve Gökgürültüsü, bunların tümünü birer birer Cevder'in önünden geçirmiş; o da hepsini uygun bulmuş ve "Şimdi onların her birine, en iyisinden birer giysi vermek gerek...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Seksen Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Bunların her birine, en iyisinden birer giysi vermek gerek!" demiş. O da "İşte!" diye yanıt vermiş. O yine "Anama da, bana da güzel birer giysi gerek!" deyince, Gökgürültüsü hepsini getirmiş ve güzel beyaz ve siyah genç köle kızları kendisi giydirmiş ve onlara "Şimdi gidin efendinizin ve efendinizin annesinin ellerini öpün! Ve onun size vereceği buyrukları hemen yerine getirin ve onu gözlerinizden bir an ayırmayın, ey beyaz ve siyah köleler!" demiş. Sonra ecinni Gökgürültüsü aynı şekilde beyaz ve siyah erkek köleleri giyindirmiş; ve onları Cevder'in elini öpmeye göndermiş. Sonra da aynı zevkle Salim ve Selim'i giydirmiş. Ve herkes giyindikten sonra, Cev-

der, gerçekte, göze, bir şah gibi, kardeşleri de vezirleri gibi görünmüş.

Saray oldukça geniş olduğundan, Cevder kanatlardan birinde kardeşi Salim'i ve hizmetkârlarıyla cariyelerini, bir diğer kanatta kardeşi Selim ile hizmetkârlarını ve cariyelerini barındırmış. Kendisine gelince, sarayın orta bölümünde anasıyla birlikte oturmuş. Ve her biri kendi yerlerinde tam bir sultan gibi imişler. Ve işte onların durumu böyle imiş.

Hükümdara gelince! Baş hazinedar ertesi sabah, hükümdarın ihtiyacı için birkaç şey almak üzere hazine dairesine girince, dolapları açmış; fakat hiçbir şey bulamamış! Ve dolaplar tam da şairin anlattıklarına uygun durumdaymış:

> Bu yaşlı ağaç gövdesi zengindi ve uğuldayan arıların kovanı ve altın renkli balların yansıdığı yerdi; ama arı topluluğu uçup da kovanı boş bırakınca boşlukla dolu taşlı bir kovuktan başka bir şey değil artık!

Ve baş hazinedar, bu durumu görünce, büyük bir feryat koparark baygın düşmüş. Kendine geldiği zaman, ellerini havaya kaldırarak çabucak hazine dairesinden çıkmış, koşup hükümdar Şems-üt-Devle'yi bulmaya gitmiş; ve ona "Ey Emir-ül-Müminin, hazinenin bu gece boşaltılmış bulunduğunu sana bildirmeye geldim!" demiş. Hükümdar "Ey sefil, hazinemde bulunan serveti ne yaptın?" diye haykırmış. O da "Vallahi! Ben bir şey yapmadım! Ne olduğunu da, hazinenin nasıl boşaltılmış bulunduğunu da bilmiyorum! Dün akşam vakti, âdet edindiğim gibi hazineyi denetlemiş ve onu dolu bırakmıştım; bu sabah ziyaret ettiğimde ise boş buldum; içeride hiçbir şey kalmamış! Bununla birlikte kapılar zorlanmamış; hiçbir delinme ya da kırılma izi yok; kapıların üzerinde de kilitlere dokunulmamış! Böyle olunca hazineyi bir hırsız soymamış demektir!" diye yanıt vermiş. Hükümdar "Peki, heybe de aynı şekilde gözden yok olmuş mu?" diye sormuş. O da "Evet!" demiş. Bu sözleri duyunca hükümdarın aklı başından uçar gibi olmuş, iki ayağı üzerinde

dikilmiş ve başhazinedara "Düş önüme!" demiş. Ve hazinedar hazineye doğru yürümüş; hükümdar da onu izleyerek hazineye ulaşmış ve gerçekten, onu, dışarıdan içeri girilmediği halde içerden boşaltılmış olarak bulmuş; hükümdar şaşmış ve tükenmiş ve "İşte, benim kudretimden ve öfkemden yılmaksızın hazinem soyulmuş!" demiş. Ve gerçekten büyük bir öfkeye kapılarak hemen Divan'ı toplamış; sarayın emirleri ve ileri gelenleri Divan'a girmişler ve birbirlerine korkuyla hükümdarın öfkesinin nedenini sormuşlar! Hükümdar onlara "Ey siz, hepiniz, bilin ki, hazinem bu gece soyulmuştur; ve ben, bana bu denli hakaret ederek ve beni bunca alçaltarak ve de öfkemden korkmayarak bu işi yapanı bilmiyorum!" demiş. Onlar da durumu sorunca hazinedar kendilerine "Dün hazinede her şey vardı; bu sabah ziyaret ettiğimde onu boşalmış; dışarıda hiçbir delinme ve kapıda kırılma olmaksızın içerdeki her şeyin soyulmuş olduğunu gördüm!" demiş. Hepsi son kertede şaşırmış ve ne yanıt vereceklerini bilememiş. Hükümdarın şimşek çakan gözlerinin önünde başlarını eğmiş ve sessiz kalmışlar. Ama aynı anda içeriye daha önce hükümdara, Salim ve Selim'i ihbar eden okçu girmiş ve "Ey zamanın hükümdarı, bu gece öyle akıl almaz şeyler gördüm ki, bir türlü uyuyamadım" demiş. Hükümdar da ona "Peki, ne gördün bakalım?" diye sormuş. O da "Bil ki, ey zamanın hükümdarı, bütün geceyi, duvarcıların inşaat yapmalarını ve çekiç, mala ve diğer gereçleri kullanmalarını seyrederek oyalandım ve hoşça vakit geçirdim. Ve gün doğarken, şu yanda harika ve dünyada eşi bulunmaz bir sarayın bütün haşmetiyle yükseldiğini gördüm. Bu konuda bilgi edinmek istedim; bana 'Ömer oğlu Cevder geziden döndü ve bu sarayı yaptırdı! Ve kendisiyle birlikte birçok esireler ve genç oğlanlar getirdi! Büyük bir zenginliğe ve sonsuz bir mal varlığına sahip! Kardeşlerini de hapisten kurtardı! Şimdi sarayında sultanlar gibi yaşıyor!' dediler" demiş.

Okçunun bu sözleri üzerine, hükümdar "Hemen gidip hücreye baksınlar!" demiş. Gidip hücreye bakılmış ve dönülüp hükümdara, Salim ve Selim'in artık orda bulunmadıkları bildirilmiş! Bunu du-

yan hükümdar "Hırsızı yakaladım! Salim ve Selim'i hapishaneden kaçıran kişi, hazinemi de çalan kişidir!" diye haykırmış. Büyük vezir de "Kim bu?" diye sormuş. O da "Kardeşleri Cevder'dir! Ve iki heybeyi de çalan odur! Ey vezirim, sen hemen şimdi başlarında bir emir bulunduğu halde elli savaşçıyı, onu yakalamak üzere yolla! Tüm mallarını mühürledikten sonra onları buraya getir ki, onları asayım!..

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Seksen İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ve buraya getir ki, onları asayım!" diye yanıt vermiş. Ve öfke içinde gittikçe daha fazla kabararak "Evet! Gidip onları bulun! Çünkü onları öldürteceğim!" diye haykırmış. Büyük vezir "Ey hükümdar, merhametli ve hoşgörülü ol! Çünkü Allah merhametlidir ve kaçan, hata işleyen ya da ayaklanan kulunu, cezalandırmada acele etmez! Ve sonra! Bir gecelik bir sürede bir sarayı inşa ettiren kişi, gerçekten, dünyada hiç kimseden korkmayacak güce sahiptir! Ve ben yollanacak emir adına endişe ederim ve ona karşı Cevder'in duyacağı hınçtan korku duyarım! Bu sorun hakkındaki gerçeği senin adına anlamak konusunda en iyi yolu buluncaya kadar sabret! Ve ancak o zaman bir terslik olmadan gerçekleştirmeyi kararlaştırdığın şeyi gerçekleştirebilirsin!" demiş. Hükümdar da "Öyleyse, vezirim, ne yapmam gerektiğini bana söyle!" diye yanıt vermiş. O da "Kendisine saraya gelmesi için çağrıda bulunmak üzere bir emir gönder. O zaman ona nasıl davranılacağını saptarım; ona büyük bir dostluk göstereceğim; ve yaptığı ya da yapmadığı şeyler konusunda onu ustaca sorgulayacağım! Bakalım ne olacak, görürüz! Eğer büyük bir gücü varsa, onu kurnazlıkla yakalarız; ama gücü zayıfsa, onu kendi

gücümüzle yakalarız; ve sana teslim ederiz. Sen de ona istediğini yaparsın!" demiş. Hükümdar "Çağrılsın öyleyse!" demiş. Büyük vezir, Emir Osman adındaki bir emiri gidip Cevder'i aramak ve saraya çağırmak üzere görevlendirmiş; ve ona "Hükümdar seni saraydaki çağrılıları arasında görmeyi diler!" demesini tembih etmiş. Hükümdarın kendisi de "Ve de sakın onu almadan gelme!" diye eklemiş.

Oysa bu Emir Osman budala, kibirli ve kendini beğenmiş biriymiş. Cevder'in sarayının kapısına ulaşınca, bir hadımağasımn kamıştan yapılma bir iskemle üzerinde eşikte oturmakta olduğunu görmüş ve ona doğru yürümüş; ama hadımağası onun için ayağa *falan* kalkmamış ve sanki onu hiç görmemiş gibi davranarak hiç istifini bozmamış. Oysa Emir Osman epeyce göze çarpar haldeymiş; ve yanında iyice göze çarpan elli adam varmış! Ve öylece hadımağasına yaklaşmış ve ona "Ey köle, senin efendin nerede?" diye sormuş. O da, başını bile çevirmeden ve ilgisiz tavrını ve kaygısız oturuşunu terk etmeden "Sarayda!" diye yanıt vermiş. Bunu gören emir çok öfkelenmiş ve ona "Ey zift suratlı uğursuz köle! Seninle konuşurken, rezil bir oğlan gibi kaygısızca bir tavırla uzanmaya utanmıyor musun?" diye haykırmış. Hadımağası "Defol! Ve bir söz daha söyleme!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyunca Emir Osman, öfkenin sınırlarına dayanmış ve topuzunu savurarak hadımağasına vurmak istemiş. Oysa, bu hadımağasımn Cevder tarafından sarayın kapısında görevlendirilen yüzüğün ifriti Gürüldeyen Gökgürültüsü'nden başkası olmadığını bilmiyormuş. Ve hadımağası gibi davranan ifrit, Emir Osman'ın davranışını görünce, ayağa kalkıp ona sadece bir gözüyle bakmış; öbür gözü kapalıymış; ve yüzüne üfürmüş ve bu üfürüşle emir yere yıkılmış. Sonra da elinden topuzunu alarak bununla ona dört darbe vurmuş, fazla değil!

Bunu görünce emirin elli savaşçısı öfkeye kapılmışlar ve komutanlarının uğradığı hakarete dayanamayarak kılıçlarım çekmişler ve öldürmek üzere hadımağasına saldırmışlar. Ama hadımağası görünümündeki ifrit sakince gülmüş ve onlara "Ah! Kılıç çekiyorsunuz ha, köpekler! Hele bekleyin biraz!" demiş. Ve hemen birkaçını yaka-

lamış ve onları kendi kılıçlarını karınlarına sokarak öldürmüş ve kendi kanlarında boğmuş! Ve onları parçalamayı sürdürmüş; öylesine ki durumu gören ötekiler, başlarında emirleri olduğu halde kaçmışlar ve ancak hükümdarlarının huzuruna ulaşınca durmuşlar; o sırada Gürüldeyen Gökgürültüsü gelip kamış iskemle üzerindeki yerini yeniden almış ve kaygısız tavrım tekrar takınmış.

Hükümdar Emir Osman'dan olup biteni öğrenince, öfkenin sınırına ulaşmış ve "Bu hadımağasının üzerine yüz savaşçı gitsin!" demiş. Ve yüz savaşçı sarayın kapısı önüne gelmişlerse de, hadımağası tarafından topuz darbeleriyle karşılanmışlar ve hırpalanarak göz açıp kapayasıya kadar geçen bir sürede kaçmaya başlamışlar. Hükümdara gelip "Bizi dağıttı ve dehşete düşürdü!" diyerek durumu anlatmışlar. Hükümdar da "Üzerine iki yüz kişi saldırsın!" demiş. Ve iki yüz kişi hadımağasının üzerine çullanmış ve onun tarafından parça parça doğranmışlar. Bunun üzerine hükümdar, büyük vezire "Sen kendin, şimdi ona beş yüz savaşçıyla saldıracaksın ve onu hemen karşıma getireceksin! Onun efendisi Cevder'i ve iki kardeşini de birlikte getireceksin!" diye haykırmış. Ama büyük vezir "Ey zamanın hükümdarı, ben yanıma hiçbir savaşçı almamayı ve daha çok tek başıma ve silahsız onu bulmayı yeğlerim!" diye yanıt vermiş. Hükümdar "Git! Ve sana ne uygun geliyorsa, onu yap!" demiş.

Bunun üzerine büyük vezir, silahları üzerinden çıkarmış ve beyaz bir giysiye bürünmüş; sonra da eline büyük bir tespih almış ve tespihi çekerek ağır ağır Cevder'in sarayına doğru yönelmiş. Ve söz konusu olan hadımağasını iskemleye otururken görmüş; ve gülerek ona doğru yaklaşmış; karşısında yere oturmuş ve büyük bir nezaketle ona "Barış üzerine olsun!" diyerek selam vermiş. O da "Barış sen üzerine olsun ey âdemoğlu! Ne istiyorsun?" diyerek yanıt vermiş. O da, bu âdemoğlu sözünü işitince, hadımağasının ecinniler içinden biri olduğunu anlamış; ve korkuyla titremiş. Sonra alçakgönüllükle "Efendin Cevder hazretleri burada mıdır?" diye sormuş. O da "Evet, saraydadır!" yanıtını vermiş. Yeniden söz alan vezir "Ya Seydi, gidip onu bularak, kendisine, 'Ya Seydi, hükümdar Şems-

üt–Devle seni yanında bulunmaya çağırıyor; çünkü senin onuruna bir şölen veriyormuş. Ve kendisi sana selamlarını yollamış ve konukseverliğini kabul ederek ikametgâhını onurlandırmanı rica ediyormuş!' demeni dilemekteyim" demiş. Gökgürültüsü "Beni biraz burada bekle! Gidip hoşnut olup olmayacağını öğreneyim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Seksen Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Beni biraz burada bekle! Gidip hoşnut olup olmayacağını öğreneyim!" diye yanıt vermiş. Büyük vezir de çok nazik bir tutumla bek-

lemiş. Meret, Cevder'i bulup ona "Bil ki, ya Seydi, hükümdar ilkin yendiğim güçlü bir emir gönderdi; yanında da bozguna uğrattığım elli savaşçı vardı! Sonra bana karşı alt ettiğim yüz savaşçı; sonra da bozguna uğrattığım ve kaçırttığını iki yüz savaşçı yolladı. Şimdi de silahsız ve beyazlar giyinmiş olarak büyük vezirini göndermiş, konuk sofrasında seni yemeğe çağırmak için! Ne dersin?" demiş. Cevder "Git, büyük veziri buraya bana getir!" diye yanıt vermiş. Gökgürültüsü de aşağı inip ona "Ey vezir, gel efendimle konuş!" demiş. Vezir "Başım üzerine!" yanıtını vermiş ve saraya çıkmış; sonra kabul salonuna girmiş; burada, Cevder'in şahlardan da çok saygın bir tavırla, hiçbir sultanın eşine sahip olamayacağı bir taht üzerinde ve ayaklarının önünde harika bir halı serili olarak oturmakta olduğunu görmüş. Şaşırmış ve hayretler içinde kalmış; sarayın güzelliğinden ve süslemelerinden, düzenlenişinden, mimarisinden ve eşyalarından gözleri kamaşmış; ve kendisini, karşılaştırma yoluyla, bu kadar güzel şeylerin ve sarayın kâhininin karşısında dilenciden aşağı görmüş. Ve üstelik eğilip iki eli arasından yeri öpmüş ve onun refahı için iyi dileklerde bulunmuş. Cevder de, ona "Benden ne gibi bir istekte bulunacaksın, ey vezir?" diye sormuş. O da "Efendim, dostun hükümdar Şems-üt-Devle selamlarını yolluyor! Senin yüzünle gözlerini şenlendirmeyi şiddetle arzu ediyor; ve bu maksatla, senin onuruna bir şölen veriyor! Ona zevk vermiş olmak için kabul eder miydiniz?" diye sormuş. Cevder "Benim dostum olduğuna göre, git kendisine selamlarımı ilet ve daha çok onun bana gelmesini dilediğimi söyle!" diyerek yanıt vermiş. Vezir "Başım üstüne!" demiş. Bunun üzerine Cevder yüzüğün kaşını ovuşturmuş; ve Gökgürültüsü önünde belirmiş; ona "Bana en iyilerinden bir giysi getir!" demiş. Gökgürültüsü de giysiyi getirince, ona "Bu, senin içindir ey vezir, giyin onu!" demiş. Vezir bir eşini dünyada kimsenin giymemiş olduğu giysisi içinde saraydan inmiş ve gidip hükümdarı bulmuş; ona Cevder'in durumu hakkında bilgi vermiş ve kendisine "Cevder seni davet ediyor!" demiş. Hükümdar "Haydi askerler!" demiş; hepsi ayağa kalkmışlar; ve onlara "Binin atlarınıza! Benim de savaş atımı getirsinler! Gidip Cevder'i görelim!" demiş. Sonra ata binmiş ve tüm mu-

hafızları ve askerleri tarafından izlenerek Cevder'in sarayına doğru yönelmiş.

Cevder, uzaktan hükümdarın maiyetiyle birlikte geldiğini görünce, yüzüğün ifritine "İstiyorum ki, ifrit yoldaşlarını buraya insan kılığında getiresin ve sarayın büyük avlusunda, hükümdarın geçeceği yolda iki uzun sıra oluşturacak şekilde dizesin! Hükümdar, onların nicelik ve niteliklerini görerek bundan dehşet ve korku duysun! Ve yüreği titresin! O zaman benim gücümün onunkini geçtiğini anlayacak ve bundan bir pay çıkaracaktır!" demiş. O anda, Gökgürültüsü, iki yüz ifriti çağırmış ve onları silahlı muhafız kılığında, zengin zırhlara bürünmüş, müthiş görünümlü ve iri kıyım hale sokmuş. Hükümdar da saraya iki sıra muhafız arasından yürüyerek girmiş ve onların korkunç görünüşü karşısında yüreğinin titrediğini duyumsamış. Sonra saraya çıkmış ve Cevder'in bulunduğu salona girmiş; ve onu gerçekten hiçbir şah veya sultanda bile görülmeyen bir tavır ve edayla tahtında oturur bulmuş! Selam verip önünde eğilmiş ve iyi dileklerini dile getirmiş. Cevder onun onuruna ayağa kalkmadığı ya da saygı göstermediği ve de oturmaya çağırmadığı halde! Hatta aksine! Onu, kendi önemini vurgulamak için, ayakta tutmuş. Hükümdar, tüm direnme gücünü yitirerek orada artık kalıp kalmayacağını bilmez hale gelmiş. Cevder de, bir süre geçtikten sonra, sonunda, ona "Gerçekte, senin yaptığın gibi, savunmasız kimseleri ezmek ve onları mallarından etmek bir yönetim tarzı mıdır, dersin?" diye sormuş. O da "Efendim, beni bağışlayın! Beni böyle davranmaya iten açgözlülük ve hırstır! Ve de bu benim bahtımdır! Zaten hata olmasaydı, bağışlama da olmazdı!" diye yanıt vermiş. Ve geçmişte işlemiş olabileceği kusurlardan dolayı af dilemeyi sürdürmüş; ve hoşgörü ve bağışlanma dilemiş; ve bu özür dilemeler arasında şu dizeleri de okumuş:

> Ey sen, yüce gönüllü kişi, şanlı atalardan gelmiş, soylu bir ırkın evladı, geçmişte senin hakkında yaptığım haksızlıklardan ötürü beni kınama!

Sen de bazı kötü işlerden suçlu olsaydın, nasıl biz seni bağışlamaya hazır bulunacak idiysek, sen de bizi bağışla!

Ve Cevder'in önünde, böylece boyun eğmeyi, Cevder ona "Tanrı seni affetsin!" deyinceye kadar sürdürmüş ve ona oturmak için izin vermiş; o da oturmuş. O zaman Cevder onu himayenin giysisiyle donatmış ve kardeşlerine sofra yaymaları ve çeşitli olağandışı yiyecekler getirmeleri buyruğunu vermiş. Ve yemekten sonra, hükümdarın maiyetinde bulunanlara güzel giysiler vermiş ve onlara saygı ve cömertlikle davranmış. Ancak o zaman hükümdar izin alıp saraydan çıkmış; ve sonra hemen her gününü Cevder ile birlikte geçirmek için buraya gelir olmuş; hatta ülkesinin işlerini görmek için başkanlık ettiği Divan'ını bile onun sarayında toplamayı âdet etmiş. Ve ikisi arasındaki dostluk ve arkadaşlık artık pekişmiş. Böylece bir süre yaşamışlar. Ama günün birinde hükümdar, büyük veziri ile başbaşa vermiş, otururken, ona "Ey vezir, Cevder'in beni öldürüp tahtı elimden almasından çok korkuyorum...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Seksen Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ey vezir, Cevder'in beni öldürüp tahtı elimden almasından korkuyorum!" demiş. Vezir "Ey zamanın hükümdarı, tahtın söz konusu ise, Cevder'in senin elinden alacağından korkma! Çünkü Cevder'in kudreti ve büyük zenginliği hükümdarlarınkinden daha hatırısayılır boyuttadır! Senin tahtını ne yapsın? Zaten senin tahtın onun için şimdiki durumuyla bir güçsüzlük belirtisidir! Ama seni öldürmesi konusuna gelince, bundan endişe ediyorsan, senin bir kı-

zın var! Onu kendisiyle evlendirmen ve Devlet gücünü onunla paylaşman kaçınılmazdır! O zaman onunla aynı koşullar içinde olursun!" diye yanıt vermiş. O da "Ey vezir, sen, benimle onun arasında aracı ol!" demiş. Vezir de "Bunun için onu sarayına çağırmalısın; ve geceyi sarayın büyük salonunda geçirmeliyiz! O zaman kızına en iyi giysilerine bürünmesini ve salonun kapısından bir şimşek gibi geçmesini emredersin! Cevder de onu fark edecek; merakı alabildiğine kabaracak ve bir ara görünen sultanın hayaliyle ruhu öylesine şenlenecek ki, ona çılgınca âşık olacak; onun kim olduğunu bana soracaktır. O zaman kendisine gizemli bir şekilde eğilip 'Hükümdarın kızıdır!' diyeceğim! Ve onunla bu konuda görüşmeyi sürdürerek sözü alıp bırakacak ve konuya dalıp çıkacak; sonunda ona, fark ettirmeden, kızını senden istemeye gelmek kararını verdirecek bir havaya sokacağım! Ve sen böylece onu kızınla evlendirerek ikiniz arasındaki anlaşmayı pekiştirmiş olacaksın!" demiş. Hükümdar da "Doğru söylüyorsun, ey vezir!" diyerek cevap vermiş. Ve bir şölen vererek Cevder'i saraya çağırmış ve şenlik ve eğlence içinde büyük sarayda oturup gün bitimine kadar hoşça vakit geçirmişler.

Hükümdar, eşine, genç kızı, en güzel giysilerini giydirerek en güzel ziynetlerle donatması ve böylece şölen salonunun önünden geçirmesi için haber yollamış bulunuyormuş. Genç kızın annesi de, kendisinden istenen her şeyi yapmış. Ve genç kız güzelliğiyle ve taktığı elmaslarla parıldayarak bir şimşek gibi salonun kapısından geçerken, Cevder onu fark etmiş ve hafif bir hayranlık feryadı koparark derin derin içini çekmiş ve "Ah!" demiş. Bütün organları gevşemiş ve yüzü sararmış. Ve aşk, tutku, arzu ve ateş içine girip ona egemen olmuş. O zaman vezir ona "Tüm dert ve kederler senden ırak olsun, efendim! Seni niçin acaba, ansızın değişmiş ve acı çeker gibi keder içinde görüyorum?" demiş. O da "Ey vezir, şu genç kız, kimin kızıdır? Beni kendine kul etti ve fikrimi perişan kıldı!" diye yanıt vermiş. O da "Senin dostun hükümdarımızın kızıdır! Gerçekten hoşuna gittiyse, hükümdara sözünü edeyim de seni kızıyla evlendirsin!" demiş. O da "Ey vezir, konuş onunla! Ben de, yaşamım üzerine

söz veririm ki, sana istediğin her şeyi bağışlayacağım! Hükümdara da mehr olarak ne isterse sunacağım! Bu birleşmeyle dost ve yakın oluruz!" demiş. Vezir de "İstediğini elde etmen için tüm gücümü kullanacağım" demiş. Ve gizlice hükümdara bunun sözünü etmiş ve kulağına "Ey Şems–üt–Devle, işte dostun Cevder birleşme yoluyla sana yaklaşmak istiyor! Ve kızın El–Sitt Asiye'yi evlilik bağıyla kendisine vermen için benim aracılığımı diliyor! Bunu reddetme ve benim aracılığımı kabul buyur! Ve kızın için mehr olarak ne istersen Cevder yerine getirmek istiyor!" demiş. Hükümdar "Mehr ödenmiş

ve alınmıştır bile! Kızım da onun emrinde bir köledir! Onu kendisine eş olarak veriyorum; bunu kabul ederek bana büyük onur verecektir!" diye yanıt vermiş. Ve o geceyi artık başka bir şey kararlaştırmadan geçirmişler.

Ama ertesi sabah, hükümdar Divan'ını toplamış; orada sarayının büyüklerini, küçüklerini; efendilerini, hizmetkârlarını çağırmış;

koşullar dolayısıyla Şeyhülislamı da getirtmiş. Cevder evlilik isteğini belirtmiş; hükümdar da kabul edip "Mehr'e gelince, onu aldım!" demiş ve sözleşme kaleme alınmış.

Bunun üzerine Cevder, cevahir ve değerli şeylerle dolu heybeyi getirtmiş ve bunu kızının mehr'i olarak hükümdara sunmuş. O zaman ziller ve trampetler, davullar ve zurnalar çalınmış ve Cevder gerdek odasına girerek düğün şenlikleri tam anlamıyla başlamış. Cevder ile hükümdar birbirine sıkı sıkıya bağlı, pek çok güzel günler geçirmişler. Bir süre sonra hükümdar ölmüş.

O zaman ordu, Cevder'in saltanatı kabul etmesini istemiş; o, bu öneriyi reddettiğinden, kabul edinceye kadar onu sıkıştırmışlar; ve onu sultan ilan etmişler. Sultan olarak Cevder'in ilk yaptığı iş, hükümdar Şems-üt-Devle'nin kabrinin yanına bir cami yaptırmak olmuş; ve ona zengin vakıf gelirleri bağlanuş. Bu caminin bulunduğu mahal olarak Bundukaniye mahallesini seçmiş; kendi sarayının bulunduğu yer ise Yemeniye adım taşıyormuş. Ama o zamandan beri caminin bulunduğu yere ve caminin kendisine Cevderiye adım koymuşlar.

Bundan sonra sultan, iki kardeşini vezir ilan etmiş; Salim Sağ Kanat veziri, Selim ise Sol Kanat veziri olmuş. Ve böylece, barış içinde, bir yıl geçirmişler, daha fazla değil...

Bu sürenin sonunda Salim, Selim'e "Kardeşim, ne zamana kadar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Bu sürenin sonunda Salim, Selim'e "Kardeşim, ne zamana kadar biz bu durumda kalacağız? Tüm yaşamımızı Cevder yaşadıkça mutluluktan ve güçten yararlanma sıramız gelmeden onun hizmetkârları olarak mı geçireceğiz?" demiş. Selim "Onu nasıl öldürür de yüzüğü ve heybeyi elinden alabiliriz? Sen benden deneyli ve akıllı olduğun için tek başına bir tertip bularak onu öldürebilirsin!" demiş. Salim de "Ben onun ölümü için bir tertip bulursam, sen sonra kendin Sağ Kanat veziri kalıp benim sultan olmama ve ben yüzüğe sahip olurken sen heybeyle yetinmeye razı olur musun?" diye sormuş. O da "Kabul ediyorum!" demiş. Böylece saltanat gücünü elde etmek ve hükümdar olarak şu dünyanın servetinden yararlanmak üzere Cevder'in öldürülmesi konusunda anlaşmaya varmışlar.

Bir kez tertibi düzenledikten sonra, Cevder'i bulmaya gitmişler ve ona "Kardeşimiz, bu akşam gelip soframızda yemek onurunu bize vermeni çok istiyoruz; çünkü konukseverliğimizin eşiğini aşmayalı epeyce zaman oldu" demişler. O da "Artık bunu dert edinmeyin! İlkin kimin çağrısını yanıtlayacağım?" demiş. Selim "Benim çağrımı! Benim çağrılım olarak yemeklerimi tattıktan sonra, kardeşimin çağrısını değerlendirirsin!" diye yanıt vermiş. O da "Bunda bir aykırılık görmüyorum!" diye yanıt vermiş. Ve Selim'in çağrısını izleyerek Salim ile birlikte gidip sarayda onun oturduğu kanada geçmiş. Oysa orada kendisini neyin beklediğini bilmiyormuş! Çünkü, şölende daha ilk lokmayı alır almaz, etleri bir yana kemikleri bir yana dökülerek boylu boyunca yere düşmüş! Zehir hemen etkisini göstermiş.

O zaman Salim ayağa kalkmış ve parmağından yüzüğü çıkarmak istemiş; ama yüzük oradan çıkmak istemediğinden, parmağı bir bıçakla kesmiş. Yüzüğü almış ve kaşını ovalamış; hemen yüzüğün hizmetkârı ifrit Gürüldeyen Gökgürültüsü belirmiş ve "İşte kar-

şındayım! İstediğini söyle, yerine getirilecektir!" demiş. Salim ona, "Senden Selim'i yakalayıp öldürmeni istiyorum. Onun ölüsünü kaldırdıktan sonra, zaten ölmüş olan Cevder'inkini de kaldırır ve gidip iki cesedi, ordunun önde gelen komutanlarının önüne atarsın!" demiş. Hemen, yüzüğün sahibi kim olursa olsun, kendisine verilen bütün emirleri yerine getiren ifrit Gökgürültüsü, Selim'i bulup öldürmüş; sonra iki cesedi de alıp tam o sırada yemek salonunda toplanmış bulunan ordu komutanlarının önüne atmış!

Ordu komutanları Cevder ve Selim'in cansız cesetlerini görünce, yemek yemeyi bırakmışlar; kollarını havaya kaldırarak dehşete düşmüş ve titremeler içinde kalıp merete "Bu cinayeti kim yaptı?" diye sormuşlar. O da "Kardeşleri Salim!" diye yanıt vermiş. Ve tam o anda Salim içeri girmiş ve onlara "Ey ordularımın komutanları ve siz askerlerim, yemeğinizi yiyin ve memnun olun! Kardeşim Cevder'den devraldığım bu yüzüğün sahibi oldum. Ve şurada önünüzde duran meret, yüzüğün hizmetkârı Gürüldeyen Gökgürültüsü'dür! Ve ona kardeşim Selim'i tahtta iddiası olmasın diye öldürmesini de ona ben emrettim! Zaten o, bana ihanet edeceğini düşündüğüm bir haindir! Dahası, Cevder öldüğüne göre, ben, tek hükümdar olarak kalmış bulunuyorum! Beni sultanınız olarak kabul edecek misiniz, yoksa yüzüğü sürtüp büyük küçük son bireyinize kadar hepinizi ifritin eliyle öldürteyim mi?" demiş. Bu sözleri duyan ordu komutanları, büyük bir korkuya kapılarak karşı çıkmayı göze alamamışlar ve "Seni hükümdar ve sultan olarak kabul ediyoruz!" demişler.

Bunun üzerine Salim, kardeşlerinin cenaze merasimini yaptırmış. Sonra Divan'ı toplamış ve herkes cenaze merasiminden döndükten sonra, tahta çıkmış; ve hükümdar olarak bütün uyruklarının saygı sunuşlarını kabul etmiş. Bunu izleyerek "Şimdi kardeşimin karısı ile evlenme sözleşmemi yaptırmak istiyorum!" demiş. Ona "Bir sakınca yok!" demişler. "Ama dört ay on günlük dulluk süresinin geçmesini beklemek gerek!" diye eklemişler. O da "Ben böylesine işlemleri veya benzeri şeyleri tanımam! Başım üzerine yemin ediyorum ki, bana evlilik sözleşmesi gerek!" demiş. Konuyu gidip

Cevder'in karısı El-Sitt Asiye'ye bildirmişler. O da "Gelsin!" diye yanıt vermiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Seksen Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Konuyu gidip Cevder'in karısı El-Sitt Asiye'ye bildirmişler; O da "Gelsin!" demiş. Ve Salim, gece olunca, Cevder'in dairesine girmiş; kadın onu en canlı sevinç gösterileriyle ve gelişini hoş karşılayarak kabul etmiş. Ve ona, serinlesin diye, içmek üzere bir bardak şerbet sunmuş; ama, Salim bunu içince hemen param parça, ruhsuz bir gövde olarak yere düşmüş. Ve ölümü böyle olmuş.

O zaman El-Sitt Asiye yüzüğü almış ve bundan böyle suçlu maksatlarla kullanılmasın diye onu paramparça etmiş. Sihirli heybeyi de kesip ayırarak haiz olduğu sihri gidermiş.

Bunu izleyerek Şeyhülislamı çağırarak olup bitenleri anlatmış ve bu durumu dolayısıyla "Ülkeyi idare etsin diye yeni bir sultan seçmelisiniz!" diyerek, ülkenin ileri gelenlerini, yeni bir hükümdar seçmek için toplanmalarını sağlamış.

"Ve işte" diyerek sözünü sürdürmüş Şehrazat "Cevder'in, kardeşlerinin, sihirli heybenin, sihirli yüzüğün öyküsü üzerine benim bildiğim bu kadardır! Ama yine de biliyorum ki, ey bahtıgüzel şah, adı EBU KİR ve EBU SİR olan şaşkınlık verici bir öykü daha vardır" demiş.

Sekizinci Cildin Sonu

İçindekiler

Goncagül ve Dünya Tatlısı 7

Abanoz At'ın Sihirli Öyküsü 54

Fındıkçı Delile'nin Hilelerinin Öyküsü 100

Cıva Ali'nin, Delile ve Kızı, Delile'nin Kardeşi Balık Kızartıcısı Zurayk ve Büyücü Yahudi Azarya ile Serüvenleri 151

Balıkçı Cevder ya da Sihirli Heybe'nin Öyküsü 204

